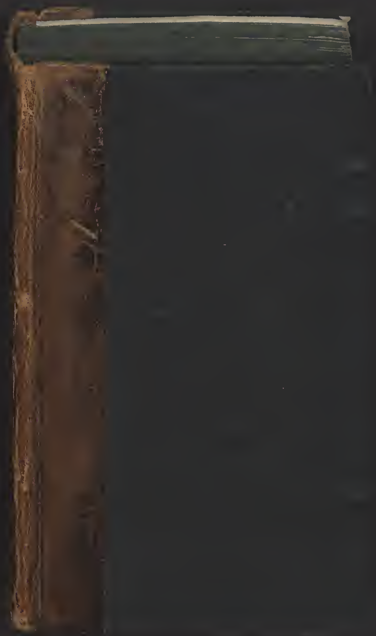
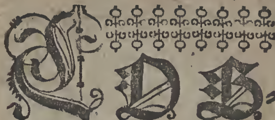

Compl.

BOK
Islendinga/

Hvøria samañ hefur sett

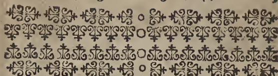
Magnus Nor-
egs Kongur/

(Loflegrar Miñingar)

Prentud ad Nyju a Hoolum
i Hialltad: Af Marteine Arnodds-
syne/ Anno 1709.

Olafur Har. S.
Noregs Kongur / hi
Helge.

Her hefur PROLOGUM med Løg-balka Skipan/ Og seiger hver Balkur ødrom skal nest vera.

MAGnus med Guds MYskun / Noregs KOngur / Son Hakonar Kongs/Sonarsonar Sverris Kongs/sender øllum GUds Vinum og siinum a Islande / Kvediu GUds og siina. Pier viked ad hiner skilrijkustu Men a Islande / hafa jduglega gieted fyre oss ad þier

hafed spurt/ ad vier hoꝼum Klut i all ad bæta nockud um̃ pleſtar Loghækur i Noregs Kongs Rijke / med hiña beſtu Maña Rade/ og beded oſſ ad ydar Logbok ſkyllde ei Klutlaus vera þeirra Vm̃boka. Eñ þier ſkulud vita ad oſſ bar ædur vel fyre ad ſia/ eñ einkanlega nu beſt/ þar ſem þier treyſtud ſo miked a vora Forſiaa / ad þier dæmdud hana alla i vora Skipan/ þar aꝼ ad taka/og þad vid ad leggia ſem oſſ þætte bera / med hiña beſtu Maña Rade. Og aꝼ þvi hoꝼũ vier nu + jduglega ſkodad hana / og lyſt oſſ ſo ſem vĳda mætte med færrum Ordum fullañ Vrſkurd giora / þar ſem hun talar ædur geyſe langt um̃. Eñ i ſumũ Stodum þyrfte hun ſañlega Tillogu / þar ſem hun var ædur hverge lioſare / enn marger þyrfte/ þeir ſem ædur voru ꝼakuñiger. Nu þo ad vier kieñum oſſ miog ꝼakuñiga til ſlĳkra Storræda/þa hoꝼum vier þo þeſſa Bok rita lated/ſem vier ſendum ydur med Herra Jone Logmanne /
eptec

epter slijkum Nætte sem hun vottar. Treystande a Mijskun Drottens vors JEsu Christi og þeirra skynsomustu Maña Tillaugu/ sem þa voru hia oss. Eñ ad þier skilied þvi gior / þvi vier hofum so Balkunum skipad sem nu er/ þa greiner þesse Nattur fyre ydur sem hier seiger.

Þingfarar Balkur er nu sem fyrr ad Ondverdu ritadur / fyrr eñ hefur sialfa Bokena. Þviad adur hæfer ad skipad sie Þinged / Nefnder skodadar/ Logriettumeñ komner / Eidar fluttar/ Grid sett z Sidsemdum lijst/ad þvi betur verde Bokeñe hlijdt + z Domū/ sem Þinged er betur skipad og stillt.

Fyrste Hlutur Bokareñar er Christensdoms Balkur / ad Meñn skilie Christelega Trw vera Grundvoll og Upphaf allra godra Hluta / og Heilagrar Kyrkiu Frelse og hlijdne / og heñar Formeñ vera Lijsing og Leidtoga til allra Riettinda / og skynsamlegra Rogsemda.

Næst Christensdoms Balke er um̃ Kongs Þegnskylldu/ ad Alþydañ skilie þañ sama GUd haþa skipad Kongdomeñ til Veralldlegs + Vallds / sem Byskup til Andlegs.

Epter Kongs Þegnskylldu er Mañhelge / þviad næst þessu hæþer Noþdingium og øllum uti fra / ad hallda og hallda lata Guds Frid/ z godra Maña Frelse a mille Christeña Mañа / og þeim med Løgum og þo hoþsamlega epter Atvikum ad reþsa / sem ad ødru verda profader.

Næst Mañhelge er Erþdatal/ med þvi pleira sem þar fylger/ z heþur þad med Kveña Giptingum / þviad mikłu vardar þeim sem til Arfaña kalla / ad þeir sieu i løglegum Niuskap gietner.

Epter Erþdatal + er Landabrygde/ þviad i þñ Tyma sm̃ Madur erþer nockrar Jarder/ þa hæfer hoñu ad skoda um̃ sijn Odul og añara Mañа/ ad hañ hallde + aungra Mañа Odulum med Løgum soktum / og kunne sialþs

syne

ſijns Odulum med Løgum ad brygda.

Epter Landabrygde er Landsleigu Balkur/ þviad þñ hæfer + med Løgum ſijnar Jarder ad byggia / ſem med Løgum hafa ad komeſt.

Epter Landsleigu Balk er Kaupa Balkur / þviad ſo ſkal + epter Lagaſoknum lauſa Aura ſækia / ſem epter Landabrygde Lønd og Jarder.

Epter Kaupa Balk eru Farmaña Løg / þviad þeim hæfer med riettum Kaupſkilum ad fara/ ſem ſitt vilia med Kaupþerdum avaxta.

Epter Farmanna Løg er Þiofþa Balkur/ þviad þad hæfer fyre aungvum ad tortijna / ſem Eigande hefur med Løgum ad komeſt : Eñ ſa odru vijs giører mun Laga Refþing fyre fa.

Sijdaſt i Bokeñe eru Kongs Riettarbætur/ Ad ſa Kongur ſem til er ſkipadur epter ad ſia Løguñ/epter + Dæmum ſiña Forelldra / a eige ſijdur ad hugga ſijna ſidſama Þegna med Linkindum og Riettarbotum/ enn ad temp-

ra Ospaka med Hirtingum og Løglegum Refsingum.

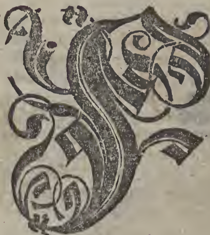
Erfder þær sem til hafa falled um̄ Landabrygde og Vijgaferle/ og ell øñur Lagamal/ under hverium Løgum sem þau urdu / þa skulu þau epter þvi vera sem þa geingu Løg i Lande er þau Mal giørdust/ ef eige hefur ædur løglег Skipan a komed.

Bidium vier ad þier vorkyñed oss þad sem a skorter / þviad meir hefur vallded Fiølskyllda ✝ z Vankuñende/ eñ Vilialeyse/sem ætla má/ þo ad vier hefdum miña i Ved sett / og oss tæke stalldnar þetta Efne enn oss tekur. Finst og nockud Nytsamlegt i / þockum þad aller JEsu Christo DRottne Vorum. Hañs Nafn sie blessad um̄ allar Allder Verallдar/ A M E N.

HIER HEFUR ÞING-
þarar Balk/ og seiger um̃ Alþingis Skickan og Nefndarmen̄/ um̃ Vitne / um̃ Domroþ og Laga-Stefnur.

Cap. I.

Ridur og Blessan Vors HERra JEsu Christi/ sie mz oss ollum Logþingismøn̄um/ nu z jafnan̄. En̄ vier skulum Logþinge Vort eiga ad Auxarä/ a Þingstad riettum/ a tolf Manudum hverium / og koma þar a

Petursmessu Aptan. Þar skulu aller komner ad Forþallalausu / þeir sem til Løgþingis eru nefnder. Eñ Valldsmeñ skulu neꝼnt hafa til Alþingis fyrre Pasker / so marga Meñ ur Þinge hveriu sem hier vottar/ edur þeirra løgleger Vm̃bodsmeñ/ z nefne þa er Forverksmeñ eigu/z þm̃ þikia (1) vænaster til Skila / og sie færer ad Þingmanna Dagleidum / so ad þeir meige þad med Eidum saña. Eñ þñ Eid skulu þeir sveria fyre Løgmañe fyrstañ særann Dag er þeir koma til Þings/ med þessum Eidstaf. Ad til þess leggur hann Hønd a Helga Bok / og þvi skÿtur hñ til Guds/ad þa Meñ heꝼr hñ til Þings nefnda ad þvi siñe/sm̃ hm̃ þotte vel tilꝼallner z (2) vænaster til Skila epter siñe Samvitsku/ og ei tok hañ þar adra Mune til/ og so skal hñ jafnañ giora/ a medañ hñ heꝼur þetta Starf. Þeñañ Eid þarf eingeñ optar ad sveria eñ um sinn.

Cap. II.

Vm̄ Neßndarmaña Kaup.

MV skal Valldsmadur neß-na vj. Meñ ur Mula Þinge/ skal hver Nefndarmadr (3) fyre Nordañ Auxarheide/ haßa xviij. Aura i Farareyre / enn ij. Merkur fyre Suñañ. Vr Skaptaßells Þinge/ skal nefna vj. Meñ / skal hver Nefndarmadur ßyre Austañ Lomagnupssand hafa xij. Aura i Farareyre / eñ x. Aura fyre Vestañ. Vr Rangaar Þinge skal neßna viij. Meñ/ skal hver Nefndarmadur þadañ haßa vj. Aura. Vr Arness Þinge skal neßna xij. Meñ/ skal hver Neßndarmadur þadañ haßa halfa Mørk. Vr Kialarness Þinge skal nefna ix. Meñ/ skal hver Neßndarmadur þadañ haßa halßa Mørk. Vr Þveraar Þinge / skal neßna viij. Meñ/ skal hver Neßndarmadur þadañ hafa halfa Mørk ßyre Suñañ

Sunnan Nockfa/ enn v. Aura fyre Vest
ann. Vr Þorneſs Þinge/ ſk nefna vi.
Menn/ſkal hver Nefndarmadur þadann
hafa Mork i Fararejre fyre Sunnann
Hvamsfiørd/enn x. Aura fyre Vestann.
Vr Þoſkafiardar Þinge ſkal nefna v.
Menn/ ſkal hver Nefndarmadur þadann
hafa/ fyre Sunnann Glaamu i Farar-
eyre xij. Aura / enn ij. Merkur fyre
Vestann. Vr Hunavatns Þinge / ſkal
nefna vj. Menn / ſkal hver Nefndar-
madur þadann hafa i Fararejre viij.
Aura. Vr Negraneſs Þinge/ſkal nef-
na viij. Menn/ ſkal hver Nefndarmad-
ur þadann hafa Mork. Vr Bodla
Þinge/ ſkal nefna vj. Menn/ ſkal hver
Nefndarmadur þadann hafa x. Aura.
Vr Þingeyiar Þinge/ ſkal nefna iiij.
Menn/ ſkal hver Nefndarmadur þadann
hafa xij. Aura. Skal hver Styſlumadr
i ſinne Syſlu/þetta greida ſem Nefndar-
monnum er ætlad med godum Greidſkap af
ſynum Hlut Þingfararkaups. Enn
hver

hver sem þad gielldur eige Nefndar-mönnum er þeim er skipad/ þa er sa sek-ur vj. Aurum / halft Eiganda/ enn halft Logriettumönnum/ z säke sm̄ Bi-tafe. Nefndarmeñ aller skulu med Logmañe a Alþing rijda/ þeir sm̄ Sam leid eigu vid hñ. R.B.E.K. Eige skal Nandgeingna Meñ til Auxarar þings nefna/ nema fyre Kongs Er-inde. Nu ef Balldsmadur nefner ei so Meñ til þings sem hier vottar/ edur hñs loglegur Bm̄bodsmadur/ þa er hñ sekur xij. Auru̅ fyre hvern þañ Mañ/ sem Onefndur er edur Rangnefndur / halft Konge/ eñ halft Logriettumonn-um. Aungvañ skal til Lausnar nefna/ og þvi ad eins Bm̄skipte a giora / ad þeim gange logleg Forfoll til er ądur var nefndur. Balldsmeñ aller z Lokn armeñ þra eru skyllder ad koma til Log þingis edur skilriker Bm̄bodsmeñ þra. Skulu þr vera um̄fram̄ Nefndarmeñ z taka aungvañ Farareyre. Eñ ef þr

koma

koma ei þorfallalauſt (4) ſekeſt hver þra iij. Mørkū/halþt Konge/eñ halþt Løgriettumoñū/z rite Løgmadur (5) til Kongs ſlijk Tilþelle. (6) Hver Bonde er ſkylldz/ ſa er a x. Hundrud edz meira Fe/ ad þæda þa Meñ er til Løgþingis Reidar eru ſkyllder / halfu færre (7) Hioñū/bæde er þr rijda til Þings z þra/ ella er hñ ſekur ij. Aurū þyre hvern þñ Mañ ſem ei er aleñ epter Løgum for-þallalauſt. Nu epter þvi ſm ádur var greint / þa ſkulu Þingmenn aller til Þings komner fyre Peturſmeſſu og Pals. A Løgmadur þar fyre ad vera forþallalauſt. Eñ hver Neþndarmadz ſem ſijdar kiemz til Løgþingis eñ Sære eru þlutt / ſekur xij. Aurum / nema Naudſyn bañe: Mete Løgmadur og Løgriettumeñ þær Naudſyniar.

Cap. III.

Vm Sidu og Skickun a Alþinge.

Þing

Hing skal standa so leinge sem Løgmadur vill/ og hønum þiker falled pyre Mala saker/ og Løgriettumeñ sampickia. Løgmadur skal lata giøra Vebend a Løgþinge i þingstad riettum / so vijd ad þeir Meñ hafe Rwm ad sitia pyre iñann sem i Løgriettu eru nefnder. Pad skulu vera þreñar Tylfter Manna. Skal Løgmadur og Valldsmenn/ nefna þria Meñ ur þinge hveriu/ þa sem þeim þikia best tilfallner. Þeir Meñ sem i Løgriettu eru nefnder/ skulu Eid sveria pyre Løgmañe adur þeir ganga i Løgriettu/ med þessum Eidstaf. Ad þvi skijtur hañ til Guds / ad hañ skal so til allra Manna Meala leggia/ sem hañ veit sañast fyre Gude / epter Løgum og sinne Samvitsku / so med Søkudum sem Sifiudum / og so skal hann jafnañ giøra / þa hann er i Løgriettu nefndur. Fyrstañ Tijma skal hñ þeñann Eid sveria/ er hañ er til Løgriettu nefndur/

neþndur/ enn ei optar / þo ad hann sie nefndur. Einge þeirra Mañа/ sem ei eru i Logriettu nefnder/skulu setiast iñ-añ Vebanda utañ Ordloþ. Eñ ef hñ setst / og geingur ei ut þa vid hann er mælt / þa sekist hañ halþre Mørk. Aller Meñ eiga ad ganga til Logriet-tu/þegar Logmadur lætur hringia hiñe miklu Klucku/ og sitia þar so leinge sm̃ Logmadur vill Þing haþa. Enn hver sa Madur er ei kiemur til Log-riettu sem nu er mællt / er sekur halþre Mørk. Eñ eþ nockur Madur slæst i Mat edur Mungat/ og ræker þad me-ir enn Þinged/ hañ skal aungva Upp-reisn eiga siins Mals a þeim Deiges/ hvad Male sm̃ hñ a ad dryfa a Aux-arar Þinge. Dryck skal einge Madur til Logriettu bera/ hvorke til Solu nie añars/ enn eþ borеñ verdur/ þa er hañ uppnæmur/ og eigu Þingmeñ hann. Aller þeir Meñ sem i Logriettu eru neþnder / skulu sitia sem nu er mælt / nema

nema þeir gange ut sokum Naudsynia Erinda siña. Enn eþ Meñ ganga ur Logriettu utañ Vebanda Naudsynialaust/ þa er hver þeirra sekur tveimur Aurum. Þeir Menn sem eru utann Vebanda og giøra þar Hark edur Hareiste/ so ad Logmenn og Logrietumenn meiga eige Naduglega geima Doma siña / ella þeir Menn kiæra Mal sijn / sem Logmenn og Logriettumeñ haþa Ordlof til giefed/ sekur er hver Eyrer er ad þvi verdr (8) sañur/ eþ honum er tilsagt adur.

Cap. IV.

Vm̃ Vitne / og þau Mal er a Alþinge skulu dæmast.

Ater Sognum z Vitnum skal hvert Mal dæma. So er eþ eirn ber Vitne med Mañe sem einge bere/ eñ tveir sem tiju/ Eþ Madur ugger ei Andvitne i mote koma. Nu eru þau Vitne er ei sku-

lu Andvitne i mote koma: Þad er Neim stefnuvitne/ Þingstefnuvitne/ Kvoduvitne / Forsagnarvitne og Naudsyniavitne er vitnad verdur under Mañ / og þau Vitne er Menn bera um̃ Deilld Maña a Samkundum. Þeir Menn sem i Løgriettu eru nefnder/skulu dæma Løg um̃ øll þau Mæl sem i Løgriettu verda kiærd / og þar eru løglega fram̃boreñ. Þau Mal skal fyrst dæma er til Løgþingis eru løgd / epter þvi sem Løgbok seiger og stærst eru. Epter þad þau sem þangad eru stefnd/ og øll þau Mal er Meñ leggia Nendur sijnar samañ fyre Bottum tveimur edur fleirum/ ef þau Mal og Vitne koma þar fram̃ a Þingenu/ Sijdañ þau er þar verdur a sætst og smæst eru. Eñ allt þad er Løgbok sker ei skilrijkelega wr / þa skal þad hafa af hveriu Male/ sem Løgriettu Meñ verda aller a eitt sætter. Eñ ef þa skilur a / þa skal Løgmadur rææda z þeir sem honum samþyckia/nema Konge syneſt añ-

ad

ad løglegra med vitrustu Maña Rade.

Cap. V.

Um Vopnaburd og Þingvijte.

ALler þeir Meñ sem i Auxarar Þingfør eru / þa skulu i Gridū vera hver vid añañ / þar til þeir koma heim til sijns Heimilis. Eñ ef einhver geingur a þesse Grid / og vegur Mañ / edur veiter Lemstrarsaar / þa hafe sa fyrre giørt Fe z Fride / Lande z lausum Eyre (9). Eñ ef Meñ verda særder a Auxarar Þinge / edr fa einhvern (10) Vansa edur Ohlut af Maña Volldū og Vilia / þa eykst ad Nelminge Riettur þeirra / eñ Konge xiij. Merkur. Ef Meñ bera Vopn a Auxarar Þinge / þa gialldi þeir halfa Mørk / og late Vopneñ / eyge Kongur half Vopneñ og halfa Sektena / eñ Þingmeñ half og Sekt halfa. Þviad i øllū Stødum hæfer Møñum ad giæta Spektar

og Sidſemdar / eñ þo einkañlega i þm̃ Stodum meſt / er til Sidſemdar z Sæt-ta eru ſkipader fyre Ondverdu aþ god-um Moñum / og fleſtum verdur meſt-ur Skade ad eþ nockud ſkierſt i. Yver-vetna þar ſem Menn verda vijtter a Auxaraar Þinge / þad Fe a halft Kon-gur / enn halft Løgriettumenn / utann Þegngillde og xiij. Marka Mal / edur meira / þad a Kongur. Enn øll Þingvijte þau til falla / og eige greid-aſt a þvi Þinge / þa dæme Løgþingis-meñ ad greideſt a odru Auxaraar Þin-ge / og take þa vid Sijſlumadur hver i ſiñe Sijſlu / og fære þad Fe til Aux-araar Þings. Eñ þr Meñ ſem þet-ta Fe greida eige fyre Prioſku ſaker / þa ſie þeim ſialfſtefnt til næſta Auxar-aar Þings / og ſvare þar Sektum og Domrofum eþ þa greideſt ei / og hafe Kongur Helming / eñ Þingmeñ Helm-ing / og hafe þañ Helming er Þing-meñ eigu / til þeſſ er Valldsmoñum mz̃ Løgmañs Rade þiker meſt Naudſyn a

vera

vera þa xíj. Manude. R. B. E. K. Þingvijte skulu leggiast til Þinghuss-giørdar so leinge sem þarf. Nu ef Madur rijfur þañ Dom sem dæmdur er a Auxarær Þinge / og Vopnatak var ad att iñañ Logrieittu og utañ/ þa er sa sekur iv. Mørkum vid Kong / eñ Mørk vid Sakarabera. Þvi skal Sijslumadur hver sijsa (11) a Auxarær Þinge/ hversu marger Mañdrapa-rar edur Odadameñ urdu i hñs Sijslu a næstu xíj. Manudum/ og seigia Skil a um Vort þeirra og Yþerlit/ sem hi-num urdu ad Skada/ ad þeir meige þvi helldur ad Lijkendum kiender verda / hvar sem þeir kuña fram ad koma.

Cap VI.

Vm Riettting Mala þeirra sem ranglega eru uppboreñ.

Ef Mañar tvegge þrætt̄ a siñ Hlut/ þa er hñ kiemur heim i Hier-ad/ og kallar rangt hafa ver-ed uppbored fyre Logriettu-

mönum/þa skal þo ei þeim Dome brig-
da Sektalaust. Enn hñ ma stefna hin-
um er Mal a vid hñ/hid næsta Aar ep
ter til Auxarar Þings/z hafe þa hver-
tvegge sitt Mal uppe. Enn ef Mal
profast sem fyrr/þa hafe hiñ af honū
Kostnad siñ halfu auken/ sm (12) yf-
de hann til rangs Mals / enn Konge
Mork/ og sæke sem adrar Fiarsokner.
Profast z so ad hñ hafe rangt uppbo-
red fyre Logmañe z Logriettumonū er
fyr dæmdist Maled/z dæmist þa hiñū/
þa hafe sa Kostnad siñ halfu auken/z
Mork Konge / og sæke sem Vitafe.
Og so skal hvervetna þar sem Logmad
ur og skynsamer Meñ sia/ad Meñ ver-
da ranglega edur aflaga sokter / og til
Laga stefnder/hvert sem þad er til Log
mañs / edur adrar Þingstefnur / edur
Lagasokner/ og dæmist þeim a Hendur
er sokt̃ var/ hverke Fe nie Eidar/-ne-
ma hñ er sokte sverie Eineide ad hañ
hugdist hiñ epter riettu Male sækia.
N. B.

N. B. E. K. Pad skal standa um̃ Melracka Veidar sem Logrietlumen̄ skipa / og alldrei meire Sekt vid en̄ vj. Aliner þyre eirn.

Cap. VII.

Um̃ Leidar Þing.

SO er mællt ad Sijslumen̄ sku-lu Þing eiga a Leidum * er þeir koma heim af Auxar-ar Þinge / z lijsa þyre Mön-um: þvi sem talad var a Auxarar Þin-ge/ einkanlega hver Lykt þiell a þeirra Man̄a Mal sem ur hũs Sijslu voru. Sijslumadur a þvi þar ad lijsa / ad Logþinge skal uppe vera ad Peturs Messu hvert Sumar. Þvi skal hn̄ og þar lijsa / ad Men̄ skule ei taka þa Men̄ i Bygder til sijn / er hlaupa Nordann ed: Sunan̄/ Austan̄ edur Vestan̄/ nema þeir vite adur (13) Skil a / ad þeir sie Skilamen̄. Þviad slijker Men̄ eru þvi vaner/ ad vera nockuru lijkt eirn Vetur

edur tvo/ edur (14) þria/ z hylla sig so vid Meñ. Sÿdañ skiliast þeir eige betur vid/ eñ so/ ad añadhvert stela þr Fe Maña / edur hlaupa burt med Frændkonur Maña edur Husfreyur. Eñ hver ed þssa Meñ tekr framar eñ Leg loga / þa er sa sekur Mørk vid Kong / ef hiñ profast ad illum Mañe.

Cap. VIII.

Um Domrof.

HEla þa Doma sm̃ um̃ Vigafferle skal setia/edur um̃ þeirra Kveña Legord / sem fyre eigu ad koma full Mañgiølld / edur half / þa Doma skal alla med Løgum og Gridum setia til fyrsta Sals. N. B. E. K. Þar sm̃ Madur seiger sig ur løgsomdum Dome forfallalaust/løglega til krafdur af Rietti aranum / sa er sekur halfre Mørk / half Konge / enn half þeim er Mal a / utann so miked Vandamal sie ad
dæma /

dæma/ ad þeir þa eige ýþerlekeð. Þa legge þeir þad Mal heima til Log-mañs/ ella til Alþingis. Eñ ſa Mad-ur ſim rijþur Dom Logſamdañ/forfalla-lauſt/ þyre Sal edur ad fyrſtum Sol-um/ þa geingur ſa a Grid ſijn/ og er Tryggroþe/ og heþur þyregiört Fe og Fride. Eñ þær eru Naudſyniar/ og Forföll þſſ er greida a/ ef hñ er Siuk-ur edur Sar/ edur einhveriar adrar Stornaudſyniar (15) bere til med hm̃/ ad goder Meñ bere Vitne um̃/ ad hañ matte ei til komaſt i Eindaga. Eñ Sal þad hid þyrſta/ ſkal þramkoma iñañ þeſſ Manadar er Domurẽñ var dæmdur/ og þlytia heim til þeſſ er ta-ka a/ ⁊ ſie hönñ þar boded vid Votta tvo edur þleire/ enn hañ take þa vid edur Vm̃bodsmadur hñs/ utañ ſa vilie tindella giora er taka a. Eñ um̃ öll öñur Lagamal/ þau er Meñ ſetia ſijn i mille Logdoma/ þa ſekeſt ſa Mork vid Sakarabera er þann Dom rijfur

forfallalauſt / og hallde þo Dom ſem
adur/eñ iiij. Mørkũ vid Kong/z ſæke
Syſſlumadur hverumtveggia til Lan-
da/ og take hiñ fyrſt Skulld ſijna (16)
ſljka ſem Domur dæmde honum. Eñ
Sektaſe hverstveggiu ſie ſijdañ ſkipt
epter Fiarmagne fra i mille/ef ei vinſt
til hverstveggia. Eñ ef hñ vill eñ ei
Dom hallda/þa ſkal Syſſlumadur hon-
um Þing ſtefna/og giora hñ * utlæg-
añ/ nema hñ gialldeſljkt Sektaſe upp
ſem nu var talt.

Cap. IX.

Hverſu langar Lagaſteſnur ſkulu vera.

Hvervetna þar ſem Meñ gio-
ra Lagaſteſnur ſijn i mille a
Þinge / edur heima til Lög-
mañs / þa ſkal giora Halfs-
manadar Steſnu/ef hñ er utañ Hreps
og iñañ Hierads. Manadar Steſ-
nu/ ef hñ er utañ Hierads eñ iñañ Fior-
dungs.

dungs. Tveggia Manada Stefnu utan Fiordungs z utan Lands. R. B. N. K. Til Noregs skal giora tolf Manada Stefnu/ so ad þar meige riett af giora þm Mali er Logmen z Sysslumen þa ei hier yfer teked. Erfinge edur Umbodsmadur løglegur skal svara Malum hns/ ef hn er utan Lands. Nu er Erfinge edur Umbodsmadur hns skylldur ad giora honum Bod/ ella Þingmen/ ef ei er Erfinge edur Umbodsmadur a Þinge / þviad Bidurmælis er Hver Madur verdur. A þessu Tijmum skal ei til Logmanns stefna. Fra Mariu Messu i Føstu/ og þo hana bere allnær Paskum / þa skal eige nær edur sijdar stefna en halfum Manude fyre Pasker og fram um Fardaga. Fra Seliumanna Messu og fram til Krossmessu a Haustet / og ei nær Jolum / en Stefndur meige vera fyre Logmane ij. Nætur fyre Stundarsaker/ z heim komen ad Jolum Forfallalaust. Ei skal um Jol stefna.

na *. Enn aller adrer Tijmar enn nu eru undannteknar / eru riettar til Lagastefnu. Hver Madur sa er rijkur Logmanns Urskurd Forþallalaust / er sekur iv. Mørkum vid Kong. Enn þar sem sa Madur stefner Manne til Logmanns/ med riettre Lagastefnu/er loglegt Mal hefur a Hende honum / edur hanns loglegur Umbodsmadur / þa sekest sa Mørk vid Kong er stefnt var / ef hann kiemur ei Forþallalaust/ edur hanns loglegur Umbodsmadur. Enn ef Stefnndur kiemur enn Stefnande ei / þa sekest hann þvilijku vid Kong sem hinn er stefnt var / nema loglegur Umbodsmadur hanns kome/ edur sie þar þyre i rietta Lagastefnu. Enn sa þeirra sim þa fellst ad Male / þa hallde hann allt þad sem Logmadur hefur skilad þeirra i millum/ og gialde þeim Kostnad sem Mal dæmest/ allann halfu auken / þann sem hann hafde þyre þvi Male/ sijdan Logmadur sagde og skilde þyrra sinn þeirra i mille.

mille. Nu skiptur nockur sijnu Male undañ Logmañe z til Auxarar Þings / þa ransake Logriettumeñ iñvirduglega þad Mal. Og þo þeim syneft elluni sa Vrskurdur er Logmadur hefur giort vera ei loglegur / þa skulu þeir þo ei þui Vrskurd riufa mega. Eñ rita skulu þeir til Kongs hvad þeim syneſt riett i þvi Male / og slijkt Ransak sem þeir hafa framaſt profad þar uṁ. Þviad þañ Vrskurd sem Logmadur giorer a / ma einge Madur riufa / nema Kongur siae ad Logbok votte i mote / edur sialfur Kongur siae ad añad sie riettara / og þo med hiña vitruſtu Maña Rade og Sampicke / þt hñ er yfer skipadur Logeñ. Nu fær Madur ei Riettinde sijn i Bygdum heima / edr fyre Logmañe / þa ma Sakarabere ſtefna þṁ Mañe til Auxarar Þings / er hñ fær ei Riett af. Og ef hñ hefur til þeſſ logleg Vitne / ad hñ hefur honum þangad ſtefnt er Mal a vid hñ / og þad añad / ad Mal

hafe

hafe so fared þeirra i mille sem þa hef
ur hn̄ hermt/ þa skulu Þingmen̄ dæma
þad Mal ad løgfullu/ hvert sem nær
eru bader/ edur sa eirn sem framber/
og Løgmañe og Løgriettumøñum þik-
er fyre-byrta / nema full Naudsyn
banne þeim ad koma er stefndur var/
og kome þau Søgn og Vitne þar fr-
am̄. Og so skal vera þo ad heima sie
stefndt til Løgmans. E. B. N. K.
So ma giøra Lagastefnur til Syslu-
mans/sem til Løgmans/ og halfu miñe
Sekt vid. R. B. N. K. Syslumen̄ meiga ꝛ giøra Stundarstefnu til syn/ And
svaramøñum þeirra Mañа/ sem løg-
leg Mal hafa a Hende þeim / og so
Vitnum þeirra/ og giøre þeim riett af
sem mishallden̄ er/ þo ad stefndur ko-
me ei i Riettañ Stefnudag forfalla-
laust. R. B. N. K. So vilium vier
ad riett sie/ad Men̄ giøre Stundarstef-
nur til Løgmans/ þa er hañ rijdur um̄
Land ad skipa Malum Mañа / so þo
ad

ad Stefndur meige audvelldlega tilko⸗
ma Sognum ſijnum z Vitnum. R. B.
N. K. Eige viljum vier ad nockur
Madur meige ſkiota Male ſijnu undañ
Logmañe z Syſlumañe ad talma med
þvi Riettinde Maña / ef ſkynſomum
Moñum ſijneſt ad þeir fae ÿperteked.

HJER HEFZR CHriſt⸗
insdoms Balk / z ſeiger uñ Chriſte
lega Trw / z uñ þa Nlijdne er Meñ
eiga ad veita Konge og
Byſkupe.

Cap. I.

NAD er Vpphaf
Laga vorra Jſlendin⸗
ga / ſem Vpphaf er
allra godra Nluta: Ad
vier ſkulū hafa z hall⸗
da Chriſtelega Trw.
Vier ſkulum trua a eirn Gud Fodur
Alls⸗

Allsvalldanda / Skapara Himens og Jardar. Vier skulum trua a Drottenn vorn JEsum Christum / hañs einka Son / er gieteñ er af Helgum Anda / og fæddur af Mariu Meyu / Pijndur under Pilatus Vallde / Krossfestur / Deyddur z Grafiñ / For nidur til Helvijtis / og leyste þadañ alla sijna Vine. Pridia Dag epter hñ var Deyddur sijn um Mañdome / Ofkoddum sijnum Guddome / Reis hañ upp af Dauda / og var sijdañ med sijnum Lærefveinum xl. Daga / fra Paskadeige til Vppstigningardags / z steig (1) þadañ til Himna (2). Og þadañ skal hñ koma a efsta Deige / (3) ad dæma lifendur z dauda / hvern epter sijnū (4) Verdugleikū. Vier skulū trua a Helgañ Anda / ad hñ sie sannur Gud / sem Fader og Sonur / og þær þriar Skilningar er eirn Gud. Vier skulū trua þvi er truer øll Christeñ Þiod / z heilagra Mañā Samband / z H. Kyrkia hefr samþyckt mz obrygdelegre Stadfestu. Vier skulū trua ad

Synder pyrergleþast af Næd z Mysk=um Guds / fyre Verdskulldan JEsu Christi/ eñ ei fyre nein vor Goodverk. Vier skulū truc ad hvers Mañs (5)Lyk=kame / er i er komeñ Heimieñ / edur ko=ma kañ til Dooms Dags/skal þa upp=rysa / og þadañ af skulu þeir ed Jlla giordu/ og ei ydruduft (6) þssa Heims/ haþa endalausañ Oþagnad mz Fiand=anum z hañs Erindsrekum i Helvyte. Enn þeir sem Gott haþa giort þessa Heims / skulu þa haþa eilyfañ Fagn=ad / med Gude og hñs helgum Moñ=um i Himerÿke.

Cap. II.

Vm̄ Kongs Valld og Byskups.

V med þvi ad Guds Mysk=un sier til þess Þorþ hvers Dagslega otallegs Lyds og ymislegs Fiolmeñis/þa hef ut hñ skipad syñum Tveimur Vnder=

 moñum

mañum og Þioonum ad vera audſyne-
lega hũs Vmbods Meñ/ z hallda þe-
ſſa heilaga Trw/ z hũs heilagt Log-
mal/ godũ Moñũ til Verndar z Riett-
inda/ eñ vondũ Moñum til Refſingar
og Hreinſanar. Eru þeſſer tveir/ añ-
ar Kongur/ eñ añar Byſkup. Hefur
Kongur af GVde Veralldlegt Valld
til veralldlegra Hluta/ eñ Byſkup and-
legt Valld til andlegra Hluta / og a
hver ad ſtyrkia añañ til riettra Mala
loglega/ og kieñaſt vid ſig/ ad þeir ha-
fa Valld z Yfurbod af Gude ſialfum/
eñ eige af ſier. Og fyrer þvi ad þeir
eru Guds Vmbods Meñ/ hins og añ-
ars/ ad þeirra ma aungvañveg miſſa/
þeſſ hins þridia/ ad ſialfur Gud vird-
eſt ad kalla ſig þeirra Nofnum/ þa er
ſa ſañarlega i miklum Haſka vid Gud/
er þa ſtyrker ei med fullkomeñe Aſt og
Godvilia z Riettvyſſe/ til ſijns Vallds/
þeſſ ſem Gud hefur þeim giefed/ allra
hellſt þar ſem Logeñ volta ſo / med
ſtoddũ Endemorkum: ad hverke mega

3 Hofd-

Noþdingiarner/eþ þr geyma (10) þra/ ad anaudga edur þreyngia Fo:kenu med ofmikelle Agirnd/ z ad ei niege þavitrer Meñ synia Noþdingium riettrar Þegnskylldu/þyre Þrioſku ſaker og ſkam̃ſynrar Ovitſku.

Cap. III.

Um̃ Lijdſkylldu vid Kong.

NU af þvi ad Landsfolked a mikla Lijdſkylldu ad veita Kongenum / þa være þad þarþlegt/ad Meñ voruduſt þa miklu Villuþoku/er meſtur Hlute Noregs Folks hefur blindad vered ſo hormulega/ ad i aungvu Lande odru þiſiaſt Dæme til/ þar ſem tekner hafa vered ymſer Meñ z kallader Kongar ranglega/ i mote riettũ Kongũ z Log-um hins heilaga Olafs Kongs / z oll-um þeim Riettindum/ſem hver Bonde villde una af odrũ um̃ ſijnar Erfder/ z þionudu opt Velborner Meñ/ þm̃ er

varla mattu vera Knapar þeirra / sem eñ vottar i Dag/ hvert þeir mistu ƀleire Odala siña/edur hiner sem þeir køll-udu Konga sÿña / og svo hid sama um̃ Maña Missurnar. Nu ad Menn þurƀe ei griplande Hende edur leitande epter ad fara hver ad Riettu a Kongur ad vera ad Norege epter Løgum / þa sie þad kuñigt øllū Nordmøñum : Ad Magnus Kongur Son Hakonar Kongs stadƀeste so/z liet i Løgbok setia a Frostu Þÿnge hver ad riettum Erfdum a ad vera Noregs Kongur epter Løgum hiñs heilaga Olaƀs Kongs. Og þvi jatudu z samþycktu Noregs Meñ ƀyre sig og sitt Aƀspreinge vid Noregs Kong og haňs Aƀspreinge med riettu Þÿngtake / ad þesse Skipan skal standa æfeñlega sem þa var giørt og hier fylger.

Cap. IV.

Hver Noregs Kongur vera skal.

J Naƀne

NAþne FAudur og SOnar og Heilags ANda / eins GUds i N. þrenningu / skal eirn (11) þion hũs Kongur vera yþer øllu Noregs Vellde Innañ Lands z so Skattlondum.

Fyrsta Erþd.

NU epter Frafall Kongs (12) vors þa er su hin Fyrsta (13) Erþd / Ad sa skal Kongur vera yþer Noregs Kongs Vellde/ sm̃ Kongs Son er/ Skilgieteñ hiñ Ellste eirn.

SU er oñur Erpd/ad sa Sonar Son Kongs sem Skilgieteñ er/ skal Kongur vera/ hiñ Ellste eirn / sem Fader hañs er Skilgieteñ.

SU er hin bridia Erfd / er Broder Kongs Skilgieteñ hiñ Ellste eirn skal Kongur vera/ sa sem sampæddur er vid Kong / ef einge er hiña til sem ædur eru talder.

 Su

SV er hin fiorda Erfd / er Fodurbroder Kongs / Sampedre z Skilgieten hiñ Ellste eirn skal Kongur vera/ sa sem Fader hañs var Skilgieteñ.

SV er hin fimta Erfd / er Broder Son Kongs Skilgieteñ hiñ Ellste eirn skal Kongur vera/ sa er Fader hñs var Skilgieteñ z Samfedre vid Kong/ ef einge er hiña til.

SV er hin siotta Erfd/ad Brædrunegur Kongs hinn Ellste eirn skal Kongur vera / sa sem Fader hañs var Faudur Broder Kongs/ Samfedre og Skilgieteñ / ef einge er hiña til.

SV er hin siounda Erfd/ad Kongs Son skal Kongur vera hiñ Ellste eirn/þo ad hñ sie eige Skilgieteñ/ sa þo ad hverke sie gieteñ i Nordome/nie Frændsemisspiollũ edur Sifiaspiollũ / * Og Kongur sialfur hefur vidgeinged Faderne hañs/ og sagt sialfur skilryks-

um

um Monn Avæne til pyrer Samvistu sinar saker og Moder hns / og svare su Stund er Barned var fædt/ þeirre Tiltolu sem til hæfer/ og hefur Modurenn ecke tvent til sagt Fadernis ad þvi Barne / epter þvi sem Logbok vottar um slijk Mal. þessu skulu þeir er vilu eige leyna yper Manad / nema þeir otteft Ofrijke/ þa skulu þeir þo til þessa seigia einhverium skilrijkū Manne edur fleirū/ so ad þeir mege þar Vitne umbera.

SV er hin attunda Erfd / Ad Dotter Son Kongs Skilgieten / hinn Ellste eirn skal Kongur vera / sa sem Moder hns var Skilgieten/ ef einge er hinna til.

SV er hin nijunda Erfd/ Ad Systur Son Kongs Skilgieten hin Ellste eirn skal Kongur vera / sa sem Moder hns var Skilgieten/ Samfedra vid Kong/ ef einge er hinna til.

SB er hin tiunda Erfd/ Ad sa skal Kongur vera hinn Ellste eirn / er næstur er epter Brædrasyne vid Kong Skilgietenn / z var Fader hňs Skilgietenn/ og komenn fra Samfeddũ Brædrum z Skilgietnũ/ ef einge er hiña til.

SB er hin elleßta Erfd/ Ad sa skal Kongur vera hinn Ellste eirn Skilgietenn er Syskina Son er vid Kong/z komenn fra þm̃ Syskinũ er bæde voru samfedra og skilgietenn / og af riettre Konga Ætteñe komeñ/ ef einge er hiña til sem ædur eru talder.

SB er hin tolfta Erfd/ Ad sa skal Kongur vera hiñ ellste eirn/ er skilgietenn er Systrungur vid Kong/ og Mædur þeirra voru sampedra og skilgietnar/ og ap riettre Konga Ættenne komnar/ ef einge er hiña til.

NB ef einge er þessara til sem ædur eru talder/ þa skal sa Kongur vera

yfer

yfer Norege hiñ ellſte eirn er Erfdum er þa næſtur/ epter þvi ſem Landslaga Bok voltar i almennelegu Erfdatale/ Karl eñ ei Kona/ z þo af riettre Konga Ætteñe komeñ.

Cap. V.

Vm̃ Kongs Koſning.

V eþ ſo þunglega kann adberaſt / ad einge er þeſſara til/ þa ſie ſialfſtefnt Nertoga ef haň er til/ edur Jalle/ Byſkupum øllum og Abotum/ Baronum øllū z Hirdſtiorum med Hird allre/ ad ſækia nordr til Nidar Oſſ (14) til Vm̃ræda vid Erkebyſkup. Og neþne hver Byſkup wr ſijnu Byſkupsdæme/z Syſlumeñ Kongs þar ſem þeir eru/ xij. hina vitruſtu Meñ med ſier epter ſinne Samvitſku/z ſie a For iñañ þeſſ Manadar er þeir ſpyria Fraþall Kongs. So ſkal og hver Byſkup z Syſlumadur ſkipa til Negningar ad giæta Lands

med Bændum fyre Þioþum z Illþyde/ so marga af Baronum z Sÿslumēn̄um i hverium Løgum / sem þeir siaa ad best hæfer. Skulu þeir ed epter sitia / jafnheimiler til Giætslu/ so yþer ødrū Sÿslum sem sialþra sin̄a / ella eru þeir san̄er Landraada Menn / eþ ei helldur Landed Fride sÿnum þyre þeirra Vangiætslu. En̄ i þan̄ Tÿma sem þeir eru Nordur komner / er til Þßs eru nefnder/ þa gange Olærder Men̄ med svørnum Eide til þess Vm̄dæmis / ad þeir skulu þan̄ til Kongs taka/er þeim synest þyre Gude ad best sie tilþallen̄. En̄ þen̄an̄ Eid skulu jafnvel Byskupar abyrgiast vid Gud þo ad þeir sverie ei / sem hiner er Eid vin̄a / ad þeir legge Sannenda Vm̄rædu til þessa Mals/ so sem Gud giefr þm̄ Vit til riettelegast fyre ad sia. En̄ ef þa skilur á / þa skulu þeir raada sem þleire eru saman̄ og Skilrÿkare/ z Erkebyskup z adrer Byskupar þylgia/ og san̄a þad med Eidum sÿnum. Nu ef nockur lætur sig ødruvÿs til Kongs taka

taka eñ nu var mællt/ þa haþe hñ þyre giort Fe og Fride/ Lande z lausum Eyre/ og sie i Bañe og Forbode allra Neilagra Maña/ z sie eige ad Kyrkiu græfur/ z so hver et honum fylger til þess. Nu eþ Hirdstiorar edur Hirdmeñ fyre næmast þessa Ferd / þa eru þeir Landrædameñ vid Kong / nema þull Naudsyn bañe. Eñ hver Bonde er þyrenæmest þssa Ferd/ þa er hñ sekr viij. Ortogũ z xiij. Morkũ Silfurs vid Kong/ eñ Kongur mete Naudsyniar med bestu Maña Rade. Eñ þessa Ferd fare hver a siñ Kostnad/ eñ Kongur iñe þm þyre Kostnad sliñ sem ei hapa ædur Kongs Fe.

Cap. VI.

Vm Erfder Kongs Frænda.

N N eþ Dotter edur Sonar Dotter/ Systur edur Moder / edur þær Konur adrar sm̃ stan da i Erfdatale i Landslagabok/

bok / so þeir Kallmeñ sem i Erþdatale
standa og eige eru aþ Konga Ættenne
komner/ og eru þeir edur þær nær meir
ad Skylldu til añars Arþs eñ Kong-
domsins/epter þvi sem almeñelegt Erf-
datal vottar / þa skal epter þvi hver til
ganga / sem hønũ votta Løg i almeñe-
legu Erþdatale. Og ad þri liosara vere
de/þa mega þeir þta fyrst erfa: Eig-
ner þær allar er Kongur erfer epter ad-
ra Frændur sijna/ z þær sem hñ kauper
med Lausaþe / þær þo/ad hñ selie ecke
Kongdomsins Jarder til / edur skipte
þeim i hinar. So skulu þau z erfa Lau-
saþe/ z Gripe þa ei heyra Kronuñe til/
nema Kongr haþe adra Skipan a giørt
þyre skilrijkum Moñum mz Vitnum z
Jardteiknum sier til Sealuhialpar edur
Sæmdar / edur sijnum hollustu Moñ-
um med godra Maña Tillogu. Og er
þ Hofud-Rad/ad hver bue vel þyre sier
sialþr uñ sijna Lijþdaga/helldr heill eñ
siukur/ þviad voskeytt er añars Vinnat-
ta z Eptergiord þo allskyllt sie uñ.(15)
Cap. 7.

Cap. VII.

Vm̄ Kongs Eid.

KONN ad Kongur vite sig þvi helldur skylldugañ vid Þegna sijna Løg ad hallda/ og um̄ ad bæta / þa skal hañ þessu jata Folkenu m̄z þullre Stadfestu epter þad er hñ er til Kongs tekeñ. Þad jata eg Gude/ og hñs helgum Moñum/ z þvi hañs Folke sem eg er Overdugur yfer-skipadur/ ad eg skal þau Christeñ Løg hallda sem hiñ heilage Olaþur Kongur hooþ/z adrer hñs rietter Epterkomendr̄ h aþa nu samþyckt millū Kongs z þeirra sem Landed byggia med hverutveggiu Samþycke/z m̄z godra Mañа Raade um̄bæta epter þvi Vite sem Gud lier mier. Er Kong: ei ad eins skylldur Løg ad hallda vid þa Þegna sijna sem þa eru a Þinge hia honum / helldur vid alla þa sem i hañs Þegnskylldu eru / Alna z Oborna. Eñ þañ Tijma sem hñ verdur Koronadur/ þa skal hñ sver-

ia Monum Løg og Riettinde / med þm̄ Eidstaþ sem Kongs Vijgslu fylger.

Cap. VIII.

Um̄ Eid Hertoga edur Jarls.

NN Hertoge edur Jarl eþ þr eru til / skulu þeñañ Eid sveria a þvi Þinge / er Konge er Kongs Nafn giefed. Þess legg eg Hond a helga Doma / og þvi skijt eg til Guds / ad eg skal vera hollur og trur mijnū Herra N. Noregs Konge / bæde leinelega og opeñberlega / og þad Lien sem Kongur veiter mier / skal eg trulega hallda / med þeirre Hlydne z Epterlæte / sm̄ Magnus Kongur Son Hakonar Kongs skipade mille Kongs z Hertoga edur Jarls. Veita skal eg honum alla þa Hlijdne sem godum Hertoga edur Jarle ber godū Konge. Styrkia skal eg hañ og hañs Rijke bæde med heilum Radum og ollū mijnū Styrk. Hallda skal eg og Eida þa alla sem Kongur

Kongur hefur jatad ollu Landsfolke epter þvi Vite sem Gud lier mier. Gud sie mier so hollur sem eg satt seige / Gramur ef eg lÿg.

Cap. IX.

Um Lendra Manna z Hirdstiora Eid.

Ver skulu Lender Menn z Hirdstiorar þennan Eid sveria. Þess legg eg Hond a Helga Doma / z þvi skijt eg til Guds / Ad eg skal vera hollur og trur mÿnum Herra N. Noregs Konge / bæde leynelega og openberlega. Styrkia skal eg han og hans Rÿke / bæde med heilum Radum og ollu Styrk mÿnum. Hallda skal eg Eida þa alla sem Kongur hefur jatad ollu Landsfolke / epter þvi Vite z Skinsemd sin Gud giefur mier. Gud sie mier hollur ef eg satt seige / Gramur ef eg lÿg.

Cap. X.

Vm̃ Logmanna Eid.

Vs skulu Logmeñ sveria þeñañ Eid þañ Tijma er Kongur vill: Til þess legg eg Hend a helga Bok / og þvi skijt eg til Guds / ad eg skal vera hollur og trur mijnum Herra N. Noregs Konge / þau Log skal eg seigia þeim Moñum sem miñ Herra skipar i mijna Logsogn sem hiñ heilage Olafur Kongur hoof / z adrer hñs riettet Epterkomendur hafa samþyckt vid þa er Landed byggta. Eñ hvervetna þar sem Logbok skier eige skilrijklega wr / þa skal eg epter þvi hvers Mañs Mal dæma / sem eg vil andsvara þyre Gude a Domadeige ad riettelegast sie epter miñe Samvitsku / z þo med þeirra Vitrustu Maña Rade og Sambycke / sem þa eru i hia mier / so um̃ Rijkañ sm̃ um̃ Fatækañ / Vngañ sm̃ um̃ Gamlañ / Sakadañ sm̃ um̃ Sif-

iadañ /

iadañ / Skylldañ sem um̃ Oskylldañ / So sie mier Gud hollur sem eg satt seige / Gramur ef eg lÿg.

Cap. XI.

Vm̃ Bonda Eidstaþ.

ENN ad Bændur og Alþÿda vite sig þvi skylldare til Hollustu og Þegnskylldu z Hÿdne vid Kong / Þa skulu þeir þeñañ Eid sveria Konge / so marger Meñ aþ hveriu Fylke sem hønũ lÿkar. Til þess legg eg Hønd a Helga Doma / og þvi skÿt eg til Guds / ad eg skal vera hollur og trur mÿnum Herra N. Noregs Konge / bæde opeñberlega z leynelega / med ølluñ mÿnum Matt z Megne / so sem godur Þegn skal godũ Konge. Veita skal eg hønum alla løglega Þionustu / og rietta Þegnskylldu epter Løgum og þeim Hluñindum sem hinn heilage Olaþur Kongur skipade mille Kongs z Bænda (16) / z fra Maña er

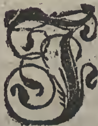
Landed byggia/ mz hverutveggia Samþycke. So sie mier Gud Hollur sem eg satt seigi / Gramur ef eg lÿg. Abyrge eg mier þenann Eid z øllū þeim sem i Noregs Kongs Rÿke eru/ Ølnū z Obornū/ z Kongs Eids eiga ad niota. Eru eige ad eins þeir skyllder ad abyrgiast þenann Eid er sveria/ helldur aller þeir sem i Kongs Þegnskylldu eru/ Alner z Oborner. So eru og aller Meñ i Landenu skylder til Trwleiks vid Kong siñ/ þo ad ei sverie Honū aller Trwnadar Eid a Þÿnge/ Þviad Noregs Kongur er jafnskylldur ad fylgia þeim til riettra Mala sem Heima eru/ sem þeim er þa eru hia honū a Þÿnge/ er hañ trwlofar edur sver Løg z Riettinde ad hallda z dæma Þegnū sÿnum. Þad vite og aller Meñ/ ad þad Barn sem fædt er a sÿdasta (17) Deige edur Are Kongs Æfe/ ad Kongur er jafnskylldur þvi Riett ad giora/ sem þeim er hñ soor Eida a fyrsta Þÿnge. So eru Honū aller skylduger til allrar logleg-

var

rar Þegnskylldu/ þeir sem Laga vilia niota/ og þeirra vilia verdet vera. Eñ Kongur z Byskupar / lærder Menn og Baronar z Alþyda med þeim/ skal fylgia hinu heilaga Krosse z helgū Domum aptur til Kyrkiu. Sijdañ skal Kongur ganga til Altares og taka þar Blessan/ z gange sijdañ til Herbergis/ z fylge hønū aller hiner bestu Meñ.

HIER HEFUR ANNAñ Hlut Løgbokar/ Og seiger uñ Þegnskylldu vid Kong / og Skattgialld.

Cap. I.

J Nafne vors Herra JESU Christi/ þess sem vor er Vernd og Vardveitsla/ Lijf z Heilsa/ Skulum vier Konge vorum edur hañs løgleg㮃 Vmbods

Vm̃bods Mañe ei synia slijkrar Þegn‑ skylldu sem vier høfũ hønũ jatad: Ad hv:r sa Bonde er skylldur ad giallda Skatt og Þijngfarar Kaup / er hañ a fyre sialfañ sig z hvert Skullda Nion sitt/Ku edur Kugillde/Skip edur Noot/ z skal hañ eiga um̃fram̃ Eyk / Vxa edur Ꝛross/ og alla Bus Buhlute sem þad Bu ma eige þarfnast. Enn Skylldu Niu hũs eru þeir Meñ aller/ sem hañ a ad Skylldu fram̃ ad færa/ og þeir Verkmeñ sem þar þurfu ad Skylldu fyre ad viña. Eñ þetta eru alls xx. Alner/ af hveriũ Bonda/ skal Kongur taka x. Alner/eñ adrar x. Al‑ ner sa sem Kongur skipar Sijslu / med slijkre Afgreidslu sem Løgbok vottar/ af þeim x. Alnum sem Þijng‑ farar Kaup heiter. So skal og hver Madur giallda Skatt Einhleipur/ Kall edur Kona/ bo ad hañ sie Bulaus ef hañ a x. Hundrud fyre sialfann sig Skulldlaust. R. B. N. K. Og Hun‑ drad fyre hvern Omaga siñ / og eitt

Hundrad alꝰfram. Eñ ei ſkal meira gialldaſt eñ einar xx. Alner/ þar ſm Bonde edur Husfreya andaſt fra / og hallda Fedgin/ Syſkin edur Mædgin / edur adrer Arþar/ ſamañ þm Bunade/ hvert ſem er meire edur miñe. Eñ ſa ſem i burt fer med ſiñ Hlut / gialde ſem þyrr voꝛtar. Eñ hver ſem þetta gielldur ei þorfallalauſt / edur Menn ryda til Þings/ ſekur vj. Aurum vid Kong. Skal þetta Fe greidaſt i Vadmalum / z i allre Skiñavøru / i Ullu og Hwdum/ z þar giallda ſem hñ heþur Heimile aff þyre næſtu Fardaga / þo ad hñ þære Heimile ſitt i añañ Stad. R. B. H. K. Sa ſkal Skatt giallda ſem Bunad reiſer/ eñ ei ſa er bregdur Bue/ eþ hñ heþur miña Fe eñ x. Hundrud Skulldlauſt og Omagalauſt.

Cap. II.

A hverium Tijmum Syſlu ſkal reka.

SO er teked/ ad Sijslumadur skal eige Fiolmennare reka Siijslu sijna ens vid hinn Tij-unda Mann. A þessum Tij-mum skal ei Sijslu reka hier a Lande: Fra Alþinge z til Mariu Messu sijd-are / Fra Marteins Messu z til Hall-vards Messu / Og Fara Manud umm Austfyrdinga Fiordung/fra Hallvards Messu til Þings Framan / og Manud mille sijdare Mariu Messu og Mar-teins Messu / og so i odrum Fiordungum a þessum Tijmum/ þa ed Sijslumadur vill umm sinn / a hverium xij. Manud-um / Nema Bændur sialfer beydest / edur Naudsynar bere til ad þingad sie optar / Og skal reka Sijslu Manad sijdann hann kiemur i Nordlendinga Fior-dung / og Manad umm Sunnlendinga Fiordung/ vj. Vikur umm Vestfyrdinga Fiordung/ sijdann hann kiemur i Sijslu sijna epter riettre Tiltolu / þo ad flei-re sieu Sijslumenn i hverium Fiordunge enn einn. Eige skulu Soknarmenn Sij-

slumenna

slumaña fleire enn iiij. i Fiordunge hverium/ eñ tveir par sem Sijslumadur situr i Fiordunge. R. B. N. K. Pad er fyreboded ad þeir sieu Liensmeñ sem eige eru Fullvedia aptur ad bæta þ sem þeir taka Oriettelega / utañ Bændur sampycke añad.

Cap. III.

Vm̃ Riett Vtlendra Maña.

Ef Vtlender Meñ vanvirda Meñ og skiemma / edur Frænd-konur Maña / og med hveriu mote er vorer Landsmeñ eiga sijns Riettar ad krefia af Vtlendum Moñum/ þa er vel ef þeir sættast sialf-er sijn i mille/ ella kiære sa sig fyre Sijslumañe sem mishalldeñ er. R. B. N. K. Eñ hañ giøre Riett af hinū Vt-lenda Mañe er brotlegur vard / fyre Olafs Messu fyrre. So sie hinum Vtlendum Moñum riett giørt/ ef þm̃

er rangt giort. Eñ ef Sysslumadur afrækest Riett ad giora þeim sem van-halldeñ er / þa svare hañ Sekteñe og Dæme Løgmadur og skynsamer Menn med hønum þeirra i mille / og slijkt sem dæmest / take sa af Þijngfararkaupum nær sier / slijkt sem Sijslumadur a frialst þar til er hñ hefur sitt fullt. Eñ Sysslumadur heimte sitt af hinum / edur misse ella. Eñ Styremadur sa er þa flytur burt i Forbode / sekest iiij. Mørkum vid Kong / hvert sem velldur eitn edur fleire / og takest i Norege su Sekt Konge til Handa / med þvi ad Sijslumadur villde hier ei Riett af giora. R. B. H. K. Þad er og fullkomlega fyreboded / ad Styremeñ edur Landsmeñ take adrer hverier Samhellde med sier / med Fesektum / ad kaupa edur selia dyrra Varning sñ / eñ so sem Kaupe edur Sale semia sijn i mille. Eñ sa er ad slijku verdur Vitnisfastur / svare slijkre Sekt Kongdomenum fyre hvern sem hñ setté Vidurlogu a eiñhvern. R. B.

E. K. Stefnu skal leggia vid Skip/ þyre Neyañer og epter til Kaupa vid Kaupmeñ / og selie þar Nønd Nende. R. B. E. K. Vm̃ Skullder Kaupmaña/ sekist halþre Mork fyre Nundrad hvert/ þar sem̃ ei er gollded ad Olafs Messu hiñe þyrre forþallalaust/ halft Konge/ eñ halþt þeim er Skulld a.

HIER HEFVR MAÑhelge / hinn þridia Nlut Løgbokar.

Cap. I.

Vm̃ Þegngylde og Bætur.

Nad er fyrst i Mañhelge vorre/ad vor Lande hver i Noregs Kongs Rijke skal Fridheilagur vera vid.añañ utañ Lands z iñañ. Eñ ef Madur vegur Mañ / hvert sem̃ Kallmadur

drepur Konu/ edur Kona Kallmañ/ þa fare ſa Vtlægur / Eñ Kongur take Þegngylde xrij. Merkur af Fe edur Eignum Vegandans / nema hñ veige Skiemdar Vijg edur giøre Nijdings Verk. Eþ Eign er i Þegngylde greidd/ þa ſkulu Arþar Veganda Lauſn a eiga eþ þeir vilia leyſt haþa iñañ x. Vetra / Eñ Erfinge ſkal taka Fe hiñs Vtlæga til Vardveitſlu. Og aþ Fe Veganda dæme xij. ſkynſamer Menn løglega til nefnder aþ Riettaranum / ſlijk Giølld epter Laga Skilorde/ ſem þeir ſla riettelegaſt þyre Gude epter Atvikum / og Mala Vexter eru til / Erfingia hiñs Dauda / einum. Eñ allar adrar Frændbætur z Saktal þalle nidur / ſo ad hverkes Frændur adrer take nie giallde framar enn nu var ſkilt. K. B. E. K. Bonde a Vijgs Bætur halþar epter Nusþreyu ſijna. Nu ef ei viñſt Fe Veganda bæde til Þegngyldes z Bota/ þa ſkal ſo ſkierda fyre hverium ſiñ Tala reñur til/ epter
Fiar=

Fiarmagne. Eñ ef nockur geingur a þetta / þa hefur hañ þyre giort Fe z Fride/ Lande z lausū Eyre / og verde alldrei Bota Madur ſÿdañ/ og ſo aller þeir ſem Raad leggia med hönū til þeſſ ad ſu Skipan ſie rofeñ / edur a hana geinged. Alldrei ſkal Erfinge ſelia þær Eigner er hann took epter hinn Vilæga / medañ Vilægeñ lifer / enn giallda ſkal hañ allar loglegar Skullder af Eignum/ ef ei er Lauſa Fe til. Nu kann ſa einhver Atburdur til ad gioraſt/ ad Kongur giefur Mañsbana Landsviſt / med Bænaſtad Noþdingia edur añara godra Mañа / edur kiemſt hañ a Kongs Fund og þar Grid af hönum / þa ſkal hñ ſig ſo i Frid kaupa vid Kong ſem hñs er Myſkun til / og bæte þad ſem epter ſtendur/ ſem goder Meñ ſia ad hañ mege orka. Og med ſlÿkum Salaſtefnum ſem hñ þær underſtaded / nema ædur ſie Bætur allar golldnar. Sÿdañ ſkal þeirra Mal fara til Sætta ſem epter lifa / epter godra

godra Maña Dome. Eñ þeir sem Fe hañs vardveittu medañ hañ var i Velegd/greide hønum slijkt sem þeir toku i Eignū z Causa Fe/utañ Landskullder.

Cap. II.

Vm̄ Skiemdar Wijg og Nijdings Verk.

Hinge Madur ma Jørdu sinne fyregiora/nema hñ veige skiemdar Wijg edur giøre Nijdings-verk. Þad er Nijdingsverk hid mesta: ef Madur rædur Lond edur Þegna undañ Konge sijnum. Ef Kongur kieñer Mañe Landrad/ þa skal hñ nefna Mañ ur Nird siñe til / jafnboreñ þm̄ er Male a ad svara. Eñ ef Arfboreñ Madur a þvi Male ad svara/ þa skal nefna Bonda Son vr Nird ef hñ er til / og hafe Rit og Jñsigle Kongs til/ z sæke þ Mal ad Løgū. Eñ sa er Arfboreñ/er komeñ er til alls Riett ar. Þad er z Nijdingsverk/ ef Mad-

ur vegur Mañ i Gridum edur Trigda-
mañ siñ. Hvervetna þar sem Madur a
a sialþum sier Averka ad heimta/ edur
þeim Omaga edur Fullkÿdamanne er
Madur a Vmbod a ad Løgum/ edur
stendur til Arþs/ z allra þeirra Maña
er hañ a sialfur Riett a ad Løgum/ ed-
ur heþur hañ til þess løglegt Vmbod
teked/ þa skal sa sialþur Grid selia/ og
veita Trigd med Sætt z Bottum. Eru
aller Frændur under þeim Gridum og
Trigdum sem sialþur veitte hver. Þad
er z Nÿdingsverk/ eþ Madz vegz Løg-
mañ/fyre rietta Løgsøgn/þañ er til þiss
er skipadur ad seigia Moñu Løg/ Þvi-
ad sa hoggur nidur Riettinde Maña/
þar sem hñ a jafnskylldur ad vera Rÿk
um sem Fatækum til Laga Vrskurdar/
þar sm hñ er yþer skipadur. Þad er og
Nÿdingsverk eþ Madur myrder Mañ.
Þad er z Nÿdingsverk eþ Madur breñ-
er Mañ iñe. Þad er z Nÿdingsverk eþ
Madur heþner Þioþa. Þad er z Nÿd-
ingsverk eþ Madz hoggz Hond edz Fot
aþ

aß Mañe/edr ſtijngr wt Augu Mañs/ edur ſkier Tungu wt Hofde Mañe/eda gielldet Mañ / edur meider Mann ad Vilia ſijnum ſialfs. So eru þeir og Obotameñ/er hallda Mőñum fyre þeſſu einshveriu / ſem ſa er gioret/ nema Kongur læte refſa til Landhreinſunar. Eñ ef þad verdur i Vopna Vidſkiptũ/ þa fare epter þvi ſem Kongs Vm̃bodsmadur ſkipar med beſtu Mañа Rade. Eñ eß Madur drepur Fodur ſiñ edur Son/ Brodur edur Modur / Dottur edr Syſtur/ þa er hñ Obotamadur / nema Odsmañs Vijg veige. So z ef Madur drepur Konu ſijna/ edr Kona Bonda ſiñ/ þad er Obotamal. Þad er og Obotamal/ eß Madur vegur Mañ iñañ Stocks/ edur a Todvvelle wte edur iñañ Gards / þeſſ er hverßur um̃ Akur edur Eing/ad Heimile ſialfs hũs/ og a Veg til z fra/ nema hann verie Hendur ſijnar. So og þeir Menn er ad ſlijkum Oknyttum verda kieñder/ad þeir hlaupa burt med eygenn Konur Manna /

na/ * þa eru þeir Obotameñ / bæde fyre Konge z Karle dræper z deydande. Meñ þeir sem lata Lijf sitt pyre wtile gu Pijþsku edur Ran/ hvert sem helldur væna þeir a Skipū edur Lande/ so og fyre Mord z Fordædu/ z Forneskiuskap z Spaþarer allar/ z Viesetur ad vekia Troll upp edur premia Heidne. So og þeir Meñ sem giøraſt Flugumeñ/til ad drepa þa Meñ er þeir eiga aungvar Saker vid/og taka Fe til/ nema Kongur læte repſa til Landhreinſunar og Fridar. So og þeir Meñ er Konur taka naudugar/med Ræne edr Herfange/ i mote Guds Riette og Maña/ hvert er þeir taka Eigenkonur Maña / edur Frændkonur edur Dætur/fyre utañ Vilia þeirra Maña/er Forrade eigu a þm̄ ad Løgum/og so sialþra þeirra / hversu sem siidañ giøreſt Vilie þeirra / er Samviſta þeirra verdur. Og so þeir sem hefna þessara Obotamaña / edur heimta Giolld fyre/ so ad Vitne viiu þ/ þa hafa þeir pyre giørt Fe og Fride/

Lande z lausñ Eyre. Og eru þeir aller Fridhelger er Fe sitt veria edur Eyg- eñkonur edur Frændkonur fyre þeim/ eñ hiner aller Ogillder er til sækia / hvert helldur þeir fa Saar edur Bana/ bæde fyre Konge og Karle. Pad er og O- botamal: ef Madur falsar Bref edur Iñsigle Kongs / edur Stedia Kongs i Norege. Pad er og Obotamal: Ef Madur drepur þañ Mañ / er hñ hef- ur fyre sier Bref og Iñsigle Kongs til Landsvistar / edur til Ransaks / ef sa visse pad er hañ tok af. Pad er z O- botamal: ef Madur tekur Konu naud- ga / ef þar eru tvø løgleg Vitne til ad pad er satt. Nu eru eige Vitne til/ eñ hun seigest naudig vered hafa / og seiger hun pad Samdægris / þa dæme xij. hiner skynsomustu Meñ epter þvi sem þeim þiker Lijkende til bera / og hvert þeirra þm̃ þiker lijkara til Sañ- enda. Enn þo ad Kona giete vared sig fyre Godkveñsku saker / so ad hañ kome ei Vilia sijnum fram̃ / þa ber

med

med aungvu mote ad hn hafe ei Refsing pyre epter Dome / ef sannprofast ad hn hafe fullann Vilia til pess bored/ og hallde po Lijfenu. Ef Madur stendur Mann a Konu sinne med loglegum Vitnum / gialde sa full Manngiolld Bondanum/ slijkt sem hn er Madur til er Konu lær / ef hn være pa saklaus drepenn. Enn half Manngiolld ef Madur stendur Mann a Modur sinne / Dottur edur Systur/ ef pær eygu sier ei Bændur. Skulu pesse Giolld dæma xij. skynsamer Menn loglega til nefnder af Riettaranum.

Cap. III.

Um Rans Menn.

UM Ræna Menn edur Heita/ pa eru aller Menn skyllder til epter peim ad fara peir sem megu / nema Fiormenningur ad Frændseme edur Mægdum/ peir sem Sijslumadur krefur til / edur sa er fyre

Rane edur Hernade verdur/ hverk sem
þeir hlaupa i Hella edur Holma eda
Birke/ edur eru a Skipe/ og hvar sem
þeir hafa Hæle er Hernad giordu.
Sekur er hver vj. Aurum vid Kong
sa er ei þer løglega tilkraþdur. Þad
er Hernadur er þeir taka Meñ edur Fe
Maña aþ þeim naudgum/ Beria Meñ
edur Binda edur Særa. Nu wa
Meñ Skipe skipudu ad Bonda / edur
geingur Flockur Maña ad Garde hñs/
og bera hñ Oprijke / edur briota Hus
Bonda/og bera wt Fe hñs/Þa er þad
Utlegdar Verk. Eñ hver sa i Lande
vill vera aþ þeim/ fære aptur Fe Bon-
da allt bad er þeir toku/og gialde Kon-
ge r. Merkur / * eñ þm Fullriette er
þyre Rane edr Hernade vard/ epter xij.
Maña Dome/ edur þare Utlægur.

Cap. IV.

Um Vægd a Obotamalum.

Nu

M B hvervetna epter Norræ-num Lögum þeim sem skip-ade hinn heilage Olafur Kongur / og hñs riettir Ep-ter Komendur hafa sijdañ samþyckt / Ad þar sem Madur Begur Skiemdar Wijg edur giorer Nijdings Verk / þa fare hñ Utlægur z Oheilagur/z hafe fyrergiört Fe og Fride/Lande z lausum Eyre / og sama vel Odals Jordum / og kome alldrei i Land aptr/ Nema hñ be-re Nersögu sana / þa sem Landsmenn vitu eige adur / þa næe hañ Landsvist med slijku Fridkaupe og Myskun sem Kongur leggur a. Enn fyre saker Fætæktar Landsins / og hins añars / ad miog vettar so forn Lögbok hier / ad fætæker Frændur Utlagañs eygnest allt þad halft er hñ atte / þa giörum Vier þa Vægd z Skipun a / um Alldur og Æfe um öll Obotamal / utañ Land-ræd z Drottenis Svik vid Kong / fare epter þvi sem Lögbok vottar / Ad lög-legur Erfinge take halft vid Kong/

bæde i Foſtu og Cauſu / ad þeir hialpe
þvi þramar og betur aþ þvi Fe løglegū
Omøgum ꝛ patækum Frændum Utlag-
ans / þott hier til hape þeſſ ei med
Løgum geymt vered. Og þo med þvi
mote/ ad eþ nockur þellur i ſlijk Obota-
verk/ſem Gud læte aungvañ henda/ þa
ſkal fyrſt Bætur aþ luka. Eñ eþ miña
hleypur af eñ þegngylde/ þa ſkierde ſo
þyre hveriū ſem Tala reñur til epter
Fiarmagne. Eñ hverge ſkal Kong-
ur edur Erfinge þyrr taka Fe Mañs-
bana/ꝛ aungvañ añañ wilægañ Eyre/
eñ adꝛ ſie golldnar all^r løglegar Skull
der/ þær ſem þyrr voru giørvar eñ Fe
Eyganda þiell i þa Sok. Ef Mad-
ur tijner ſier ſialfur / þa take Erþinge
halfe Fe hañs med þvi Skilyrde ſem
vottar uñ vñur Obotamal/Eñ halþt
ſtande i Umſia Kongs Umbodsmañs/
til ſlijkrar Myſkunar ſem Kongur vill
a giora epter Atvikum. Einge Mad-
ur mæ meira Fe þyre giøra ad einu
ſiñe/ eñ þvi ſem þa er hñ Eygande ad
orðcñ /

ordeñ. Eñ ef Mañe tæmest Arfur a medañ hñ er i Utlegd/ þa skulu Frændur hñs þañ Arf taka. Eñ ef Kongur giefur honum Landsvist / þa skulu Frændur hñs honũ þ allt aftur giallda med þyrra Skilorde sem þeir toku / og hañ ætte þa er hañ ftell i Utlegd. Eñ ei eru Frændur skylldet aftur ad giallda þad er hañ ætte edur erfde / og hañ giørde undann sier med Skiemdar Wijgum edur Nijdings Verkum / nema sijdann hafe med Erfdum under hañ bored.

Cap. V.

Ef nockur Selur Mann af Lande burt.

EF Madur Selur frialsann Mañ af Lande i burt / þa er hañ sekur xiij. Morkum vid Kong / og kome Mañenum i Land aftur/ og bæte honũ epter løglegum xij. Maña Dome / Riette sijkum

sem han er Madur til. En ef hn̄ ma honum ei aptur koma/ gialde þn̄ Man pullum Giolldum / slykum sem han er Madur til/ en ef hn̄ syniar/ hallde fyre Siettar Eide.

Cap. VI.

Vm̄ Hÿsing Vtlægs Mans.

Ef Madur heimer edur hÿser vtlægan Man/ etur med honum edur dreckur/ Bonde edur einhver an̄ara Mana / þa er sa sekur Mørk vid Kong fyre eina Nott / enn tveimur þyre tvær Nætur / En ef hn̄ er þriar Nætur medur honum / og er han gior is̄an þess Nierads Vtlægur / þa er hn̄ sekur xiij. Mørkum vid Kong / Nema honū sie Ovissa Vargur er hÿser. Alldrei skal þess Søk meire er hÿser/ en hins Søk var þa han var Vtlægur gior. En Syslumadur er skylldur ad lÿsa Vtlegd hans Samdægris a Þinge/ er han veit ad hn̄ hefur Vilegdar Verk un̄ed.

Cap. VII.

Ef Madur er Særdur a Þijnge.

Ef Madur er høggvin edur lo=
sten edur særdur a Þinge edur
Samkundu / Þa skulu aller
Men epter rena þeim er Vijg
vakte til Skogs edur Skips/ Fialls ed=
ur Fioru. En sa er ei renur epter/ sek=
ur halfre Mork vid Kong/ z sa er ept=
er renur og vill ei taka han/og ma hn/
og eru til þess løgleg Vitne. En ef ei
eru Vitne til/ synie med eins Eide.
Fiormenningar edur nanare ad Frænd=
seme edur Magdum/eru ei skyllder ept=
er ad rena/ nema vilie. En hver sem
Biørg veiter Veganda/ þa er hn Vt=
lægur/nema honum sie ovissa Vargur/
z sverie pyre eins Eide. En ef Mad=
ur er særdur a Þinge edur Samkundu/
z rena aller epter til Fialls edur Fioru/
Skogs edur Skips/hm er Vijg vakte/
og verdur han fundenn/ og ef hn vill ad
Løgum veriast/þa legge hn nidur Vopn

sijn/ og er hañ þa Fridheilagur medañ hiñ Sære liper. Binda skal þañ Mañ og fœra Syslumañe/ eñ hñ a ad vardveita hañ/og so Vmbodsmadur hañs/ ep hønū er pærdur. Eñ ef Syslumadur þarf Lids vid ad giæta hñs/ þa skal hñ nefna so marga Bændr til med sier/ sem hañ þarf/ þa sem næster eru. Eñ ep hañ kiemst i burt fra Syslumañe/ z verdur hiñ Sære daudur/ þa er Syslumadur sialfur i Vede til Kongs Vrskurdar/og skipe hañ epter Malavoxtum/med hiña bestu Maña Rade/ þeirra sem hañ kallar til med sier. Eñ ef Syslumadur siniar hønū Vidtøku/ þa skulu þeir hapa Vitne vid/ og setia hñ bundeñ a Flet hanns / þa vardar hønum slijkt hid sama/ nema Oprijke take ap hønum. Eñ hvervetna þar sem Syslumadur tekur Vtlegdar Fe/ þa skal hñ þañ Mañ til ad repsa þeim Mañe epter Dome Þingmaña. Eru Bændur hvervetna skyllder ad fylgia

til

til Reßfingar / sekur er hver halpre Mørk vid Kong/ er ei vill pylgia.

Cap. VIII.

Um Ods Mans Verk.

EF Odur Madr bryst wr Bøndum og verdur Mansbane/ þa skal bæta af Fe hans fullum Botum/ ef til er. Enn eþ Fe er ei til/ og verdur hinn Ode heill/ þa pare hn Vrlendis/ þar til hn heþur pullum Botum bætt fyre sig. Enn eþ Menn sia Æde a Manne/ þa binde hn ad Osekiu hver ed vill/ z haþe til Þyngs z biode Frændum/ Sijdan leyse han þar/ og seige aþ sijna Abyrgd/ z take Kostnad sin O-aukenn aþ Fe hins Oda/ eþ til er. Enn ollum Mennum Odum eigu Menn Vord ad veita ad Osekiu. Enn Odur Madur er Omage Arþa sijns/ z þo ei þyrre enn han veit ad han er Odr/ og han ma koma Noptum a hn/ eþ hn vill. Enn eþ Sakarabere kienner Arþa

hins Oda/ ad hañ vill ei vardveita hñ/ hallde pyre eins Eide. Eñ ef Odur Madur særer Mañ/ þa læte Arþe uppe Læknis Fe z Særaboetur aþ Fe hins Oda/ eñ ecke a Kongur a þvi. Nu er þad þviad eins Ods Mañs Verk/ eþ hañ brÿst wr Bondum/ edur skinsamer Meñ meta edur vita saña Ære a hm.

Cap. IX.

Hver vera skal Mañsbane.

SA skal vera Mañsbane er Navistarmeñ bera Vitne um/ og þeir segia a Hendur/ og ei Eidum þyrekoma/nema þviad eins ad hañ hafe so piærre staddur vered a þvi Dægre/er Vÿg var veiged/ ad hañ mætte ei Samdægris tvÿveigis til Vÿgs fara og fra/z være hñ staddur ad Kyrkiu edur a þinge/Skipe edur Samkundu/þa bere þeir xÿ. þegnar hañ undañ/er þa voru i hia honu/ Frialser Meñ og Fulltÿda. Eñ eþ hañ

er i

er i aungvum þessum Stad staddur/ og þo so piærre sem nu var mællt/þa pæreſt hañ undañ med Tylptareide. Enn eþ Navistarmeñ meiga ei til Þings para/ ad bera Vitne hier um̃ / þyre einhverra Naudsynia saker/ þa skulu tveir Meñ Boka Sogu þeirra a Þinge. Eñ eþ Madur er særdur / og ma hañ mæla/ þa er Meñ koma ad honum/þa skal sa vera Bane hañs er hañ seiger þad Verk þyrst a Hendur/ eþ hñ mæler aþ Vite / og ma hñ kieña hñ / og kiemur Saga hñs Bokud pram̃ a þyrsta Þinge / Nema hiñ pære sig undañ med loglegum Tylftareide.

Cap. X.

Um̃ Viiglijsing.

EF Madur er aþtekeñ/þa skal sa vera Mañebane er Vijge lijser a Hendur sier. Eñ lijst skal Vijge Samdægris iñañ Hierads/ og nefna sig a Napn z Nattskap

stad sinn/ og Hierad þad er hñ er wr / og lÿse ȝyre prialsum Manne og pullkÿva/ og skal a Aurvar Þinge fram koma um̃ Nattstad hñs. Og so skal Huskonde sveria ad hañ nepnde sig so a Napn/ z ad hñ var ad Nañs um̃ Nottena. Vÿglÿsing skal z þar pram koma a Þinge. Eñ ep Madur vill eige bera Vÿglÿsingar Vitne / edur sveria Nattstad / þa pare til Erþinge hiñs Vegna / z giore þeim Fimtar Stepnu til Þings/ ad bera þad Vitne sem fraemast veit hñ i þvi Male epter Logum z siñe Samvitsku/ z aungvu leyner hñ af. Eñ ep hañ vill þa ei Vitne bera/ giallde Mork/ halfa Konge enn halpa þm̃ er saker. Og so skal um̃ oll Vitne vera. Vpplÿkt Fiar þessa skal greidd vera a Fimtar Þinge / edur Adfor ad taka halpu meira. Eige skal Vegande ganga um̃ iỹ. Bæe / so ad ei sie Vÿge lÿst/ pra þm̃ er Vÿg var veiged/ nema þar sie ȝyre Fiormesingur edur Nanare ad Frændseme edur

Mægdum hiñs Vegna / edur Fiandmeñ Veganda bue þar þyre / þeir er honū ligge Lijfs Naſke við. Eñ ef hñ lijfer ei ſo Vijge/ þa er hñ ſañur Mordinge/ ⁊ hefur þyre giort Fe og Fride. Eñ ef bade kiemur fram̃ a fyrſta Þinge Vijglijſing og Saga hiñs Særa/ ſo boreñ ſem nu var ſkilt / þa ſkal Saga hiñs Særa ſtanda/ eñ eige Vijglijſing/ og ber þa Mord af Veganda / þo ad hañ ſie wtlægur. Eñ ef eige kiemur fram̃ Saga hiñs Særa a fyrſta Þinge/ ⁊ kiemur fram̃ Sionarvitne ⁊ Vijglijſingarvitne/ þa ſkal Sionarvitne ſtanda / ef þad bera tveir Meñ frialſer og fulltijda þar a Þingenu / eñ ei Vijglijſing. Eñ Erfinge hiñs Dauda ſkal fara i þad Nierad / er ſa Madur lietſt wr vera / Og ef hañ hitter þañ Mann er ſo heiter / og hvorū þiker lijkaſtur til vera þeſſ Verks / Og ef hñ geingur i giegn * þa ſkal hañ honum til Þings ſtefna/ og a þvi Þinge ſkulu xij. Meñ frialſer og fulltijda af honum bera þad

Verk /

Verk/ og eyge Nefndarvitne / og være þar fram a Þingenu. Eñ ef hñ vill ei undañfæraſt/þa er hñ ſañur ad Male. Eñ ef hañ hefur undañfærſt / þa fare Erfinge hiñs Dauda/ z ſæke ſo marga Meñ ſm̃ hñ vill/ þa er hia voru til Tylftareida/mz hinu fyrra Skilorde. Eñ ef Madur er loſteñ edur ſærdur / ſo ad hñ mæ ei mæla / þa ſkiere hñ Aurvar upp þegar hñ mæ mæla / og ſkul þad Aurvar Þing þa jafnfullt ſem þad er Samdægris eru Aurvar uppſkornar. Eñ ef hñ verdur Daudur/ þa ſkiere Erfinge Aurvar upp / og læte Þing ſtefna / eñ Syſlumadur ef Erfinge er ei nær.

Cap. XI.

Vm̃ Bana Raad.

Ef Madur fæter frialſann Mañ i Skier edur Vteyar/ og hvar ſem hann kiemur henum ſo ad hañ vill hañ

þære Bana af / edur rædur Mañe Ba-
naræd edur Særa/ og allt þad hiñ þær
Skom̄ aþ edur Vanvirding af hañs
Rædum. Eñ þad eru Ræd: Ef Mad-
ur mæler þeim Ordum/ edur giører þad
nockud ad hiñ sie Lijþe sijnu ad þirt/ ed-
ur nockre Skom̄ ad nær / ef þad være
giørt er hñ mæler / so ad hañ villde ad
þad kiæme þram̄ / bæde epter Lagado-
me fullū Botum / þeim er þad Mal a
ad Løgum/ z so Kongdomenum/ nema
hiñ þæreſt undañ ad Løgum. Þad
eru og Ræd: Eþ Madur gilldrar til
þeſſ ad Vopn ſkule þalla a Mañ ſialþ/
edur þliwga ad hønū/ edur Vode nock-
ur/ edur vijſar Mañe a Forad/edur þar
ſm̄ olm Kvikinde eru þyre. So og ef
Madur vijſ ar ad Mañe Alebyrne/ edur
olmū Hunde/edur þæler Hroſſ ad Mañe
edur Naut edur oñur Kvikinde / ſo ad
hañ villde ad hiñ þeinge aþ Skom̄ ed-
ur Skada / bæde ſem̄ þyrr ſeiger.

Cap.

Cap. XII.

Um Riett þess sem ei er i Fødur Ætt komen.

Ef sa Madur verdur veigen sm ei er i Fødur Ætt komen ad Løgum/ þo ad hn sie nockrum Mane kiendr ad Syne/ þa eygu Modurprændur hans Bætur / z so Arf epter han. En ef hn er bardur edur skiemdur / þa tekur han Riett epter Modurfødur synum.

Cap. XIII.

Um Bodaverk.

Bodaverk eru med mikille Skinsemd og Mysskun greinande / medur hverium Atburd er þau kuñu til ad falla. Þviad þar sem Madur tekur Mañe Blod / edur leggur Elld a Mañ / edur þad annad med Lækningu / er hvertvegge hyggur Heilsubot skule af verda/ þa er þ Bo-
ta-

talauſt/ hvert er þeir ſaa þat aþ Mein
edur Bana. Eñ i øllum Stødum
ødrum þeim er Meñ ſkulu ſier til þarf-
inda viña / og Mønnum til haglegra
Nluta Lid veita / þa eru þeſſe Boda-
verk meir virdande eñ hin/ ſm ecke dre-
gur Naudſyn til/ nema Galeyſe z mik-
ed Skamſyne. Nu þo ad tveir Meñ
fare i Skog ſamañ/ z ſkytſt Auxe añ-
ars a añañ ad Ovilia þeſſ er a Skap-
te hiellt/ z deyr hiñ aþ þvi/ þa ſkal ſa
er þad giørde/ bæta þñ Mañ Fiordun-
ge Boka/ Erþingium hiñs Dauda/og
ſynie Vilia ſijns med Siettar Eide/ ad
hñ villde þad Verk ei giørt haþa. Og
ſo ſkal hvervetna þeſſe Bodaverk bæ-
ta / eþ þeir haþaſt þad ad er til Nyt-
ſemdar heyrer / hvert er Menn fa aþ
Mein edur Bana / ad Ovilia þeſſ er
giørde/ z er þta Sektalauſt vid Kong.
Eñ øll øñur Bodaverk / ſo ſem er ad
ſkiota edur kaſta yfer Skip / Hus edur
Hæder/ edur adra þarfleiſu ad giøra /

Hvert sem Men̄ þær Mein aþ/ Sær ed=
ur Bana/ ad Ovilia þess er giørde / þa
skal þad bæta halfū Botum/ z synie þo
Vilia sijns med Siettar Eide / Og er
þetta Sektalaust vid Kong. Ecke a
Kongur a Bodaverkum. Þad mæ
eige Bodaverk kalla/ eþ Madur høgg=
ur edur lystur til Man̄s / þo ad a an̄an̄
kome en̄ hn̄ villde / med þvi ad hn̄ vill=
de einhverium Illt giera. Nu helld=
ur Madur a Vopne/ en̄ an̄ar rasar ad/
z (1) skiem̄est edur meidest þar a / bæte
epter Dome og Atvikum / og þo alldrei
meira en̄ Fiordunge Bota / en̄ min̄a eþ
so dæmest. Enn eþ annar hrindur
Man̄e a Vopn/ bæte sa halþum Bot=
um/ z synie þo Vilia sijns med Siettar
Eide. En̄ hvar sem Madur heþur
komed Vopne sijnu / og heþur hann ei
sialfur a hallded / Og sver hn̄ þess/ ad
hn̄ hugde þar skyllde aungvum Man̄e
Mein ad verda/ þa bæte aungvu þo ad
Men̄ skiem̄est a/nema sialþt þalle oþan̄/
eþ Madur heþur uppþest / þa bæte sa

er uppfeſte Fiordunge Boka / og ſynie Vilia ſijns (2). Eñ ef añar Madur kiemur vid/þa bæte ſa Fiordunge Boka/ z ſijnie þo Vilia ſijns med Siettar Eide. Eñ hiñ ſie vidſkylldr er uppfeſte Vopn. Nu geingur Madur til Leiks/ Fangs edur Skiñdrættar ad Vilia ſijnum / þa abyrgeſt hañ ſig ſialfur ad øllu / þo ad hann fae Mein af edur Skada. Eñ ſa ſem liek vid hañ/ſkal ſynia Vilia ſijns med Siettar Eide/ edur bæte epter Dome.

Cap. XIV.

Um Skot Knijfa Løg og Rijtinga burd.

Ad er øllum Møñum kuñigt/ ad Rijtingar eru fyrebodner ad bera/ Eñ ſa er ber/ er ſekur iij. Aurum vid Kong. Enn ſa er Knijfe bregdur ad ødrū Manne/ z kiemur eige fram/ þa ſkal hañ bæta Fullriette þeim er hañ brá ad/epter vi-

Manna Dome/ eñ Konge iij. Aurum.
Eñ ef Madur leggur Mañ med Knij-
fe/ þa er ſa wtlægur / og bæte þeim er
hñ lagde epter xij. Maña Dome (3) /
ſem þeir ſla ad hiñ ſie Sæmdur af er
lagdur var. Eñ Kongs Soknare ſkal
taka þñ Mañ er lagde/ ⁊ færa a Þing/
Og Vmbodsmadur Kongs take Knijf
þñ er hañ lagde med / og feyre þar a
Þingenu i giegnum Hond þeſſ er lag-
de / og ſkal hñ ſig ſo i Frid kaupa vid
Kong med þeſſare Refſing/ ef hiñ lif-
nar/ ⁊ abyrgeſt ſialfur Saar ſitt hver-
neñ hønum tekſt til. Eñ ef ſa deyr
af Lagenu er ſaklaus var lagdur / þa
er ſa dræpur ⁊ deydande er lagde. Eñ
ef hann kiemſt undann / þa fare hñ
wtlægur og kome alldrei i Land apt-
ur/ nema Konge ſyneſt nockrar Naud-
ſyniar til þeſſ geinged hafa. Eñ Fe
Veganda fare epter fyrra Skilorde
bæde Þegn og Bætur. Medur ſama
Skilorde ſkal vera : ef Madur ſkijtur
ad Mañe / þo ad ecke take / þa bæte
Konge

Konge ify. Aurum ſa er giørde / Enn þm̄ Fullriette er hn̄ ſkaut ad/ epter (4) vj. Maña Dome. En̄ eþ Madur ſær-er Mann med Skote / þa ſkal ſa er ſkaut/ ſlijka Reþſing þyre taka/ ſem hiñ er lagde med Knijþe / og under ſama Skilorde / og ſo þo ad ſa deye er ſkoteñ var / þa ſkal ſa er ſkaut under ſømu Reþſing ſem hiñ er lagde / bæde Þegn ad greida og ſo Bætur.

Cap. XV.

Vm̄ Sekt a Mañsbite.

Ad er Ovidurkvæmelegt ad Meñ bijteſt ſem Hundar edur Heſtar. Nu ſa Madur er bij-tur Mañ/ þa ſkal Sijſlumad-ur taka þañ Mañ er Mañ beit/ z þæ-ra a Þing z (5) briota Framanteñ wr Nøþde hønum / z ſie ſijdañ Sektalauſt vid Kong fyre þeſſa Reþſing um̄ þetta Mal / nema ſkynſømū Moñum virdeſt nockur ſu Naudſyn til hafa geinged/ad

hañ mege Votum fyre sig koma / þa bæte hañ og so heim sem hñ beit epter þvi sem xij. Meñ dæma / og þeir vilia svara fyre Gude ad hñ er vel Sæmdur af er biteñ var.

Cap. XVI.

Vm̃ Epterfør Veganda.

SO er mællt og stadfastlega teked um̃ allt Landed / ad ef Madur vegur Mañ/edur vei-ter þær Akvomur/ edur giør-er nockur þau Verk / er hñ a ad iata fyre Liif edur Limar ad Løgum/ þa sku-lu þeir er næster verda stadder / edur þeir Meñ fyrst megu na / taka þann Mañ og færa Sijslumañe bundeñ ed-ur fiøtradañ. Eñ ef þeir giøra ei so/ z megu þr þvi vid koma/ so ad þr meige aungva Skøm̃ edur Skada af hønum fa / þa er hver þeirra sekur halfre Mørk vid Kong/ nema Fiormenningur ad Frændseme edur Mægdum og nan-are/

are / þeir eru ei skyllder ad taka þann Mañ edur færa a Þing / nema þeir vilie. Sÿslumadur er skylldur ad taka þañ Mañ og færa a Þing/ eñ Bændur eru skyllder ad dæma þañ Mañ epter Løgum a Þinge. Eñ Sÿslumadur er skylldur ad læta refsa hønum epter Dome ad Løgum. Nu er þessu fyre þvi so skipad / ad þta mega aungver Synd laust giøra/ nema sa sem Domare er / og Kongur hefur til þess skipad/ þviad Løgeñ refsa eñ ei hñ / þo ad hñ giøre Skylldu sÿna epter þvi sem Løgeñ bioda hønum. Eñ adrer giøra med Reipt og Øpund / og þvi veiter þad opt / ad þeir fæ fyrst Mañskadañ / enn svara sÿdañ storum Skriptum mz frekum Fegiølldum. Eñ hver sem odruvÿs giører / og profast ad hañ mætte þessu vid koma / þa er hañ Vtlægur/ þar til er Kongur giører adra Skipan a epter Malavoxtum/ hver Raudsyn edr Vorkynd til rak hñ er giørde. Nu hefur sa ei Lidskost til/ (σ) til ad taka hñ sm̃ ad-

telur/þa skal hañ seigia Sÿslumañe/ z ef Sÿslumadur krefur Lids med sier/ þa er hver sa sekur Mørk vid Kong er ei fer/ nema Fiormeñingar Vtlagans ad Frændseme edur Mægdum edur skylldare. Nu eru þeir aller Fridhelger er til sækia / eñ hiner aller Vtlager er veria/ hvert þeir fa af Ben edur Bana/ z Oheiløg Hus þeirra ef briota þarf. Nu hlaupa Vtlagameñ i Audna Hus/ edur þau Hus er þeir Meñ eru fyre / er(7)ei vilia veria þa/ þa eiga þr er ad sækia/ ad briota Hus ad osekiu til þeirra ef þarf/ og bæta þeim fyre Skada er Hus a(t)e/ epter þvi sem vj. Skynsameı Meñ meta. Nu verdur Sÿslumadur edur hñs Vmbodsmadur þar vid staddur sem Madur er høggveñ/ lesteñ edur særdur/ og vill hañ ei epter reña þeim er Vlj z vakte/ þa feller hañ med þvi þa Kongs Sekt sm̃ vid liggur/ hver sm̃ þa vill ei epter reña.

Cap.

Cap. XVII.

Doma Cap.

NU af þui ad Løgbok vottar so vijda/ ad þa Menn sem til Refsing" hafa giørt/ skal a Þing fæ ra og dæma epter Løgum / og epter þeim Dome Refsing a leggia/ þa ber þeim iňvirdulega ad ransaka/ og med mikelle Skynsemd og Hofe ad meta er til Domanna eru nefnder/ hvert misgiørt er vid saklausann Mann/ edur fyre litlar Saker / og þo nockrar/ edur fyre miklar Saker og þo ei nogar / edur fyre so nogar/ ad full Naudsyn z Vorkun liker til hafa reked þess Verks þann er giørde / so og hvert nockur hafa Lagabod i mille komed edur einge / edur þad sem hardast er/ad sa hafe Bota beidst er misþyrmt var/ og øngvar feinged. So og hvert nockud var kiært fyre Riettaranum/ er Laga Urskurdurenn sialfur er skipadur yfer þeim Mønnum/ er a sa..ausum

Mosium visia. Eñ þvi er Domureñ til neyndur/ad þa skal ransaka Saker z Misgiorninga/og tempra so Domeñ epter Malavoxtum / sem Þingmeñ z Riettareñ sia riettast fyre Gude/ og þeir vilia svara fyre Gude a Domadeige epter siñe Samvitsku. Eñ ei sem margur Snapur svarar / ad þeir dæma ecke utañ Løg / þviad sañlega skulu þeir þvi þyre svara/ sem Løgenn vottka þeim a Hendur / er Bonda Meñ læta Odæmda/ edur Vanreyfta undañ ganga/ So z ey Vanreyst er ay Hende Domarans/z so ef Oyreyst er þm̃ sem Myskunar eru verder / ay Þarpnan þeirra Tillögu. Fiñast z noog Dæme til þess/ ad þeir Meñ hafa hloted hardar Heyndet af Gude sem Vandæmt haya/ Eñ þo hiner hardare sem Ofdæmt haya. Og þvi eiga Domendur Domeñ hvervetna til betra Vegar ad færa/ ey þeir vitu iaynvyst hverutveggia/ og er allmiott Mundangs Hoojed/ Eñ þvi miorra sem þad er/þa

eru þeir þvi sælle sem so faa hafa þeir-ra Fiogra Systra Noofe/ sem i øllum riettum Domum eigu ad vera/ ad Gude lijke / eñ Moñum hafe / Eñ þad er Myskun z Sañinde/ Riettvijse z Frid-seme. Myskun a ad varast/ ad ei kome Grimd edur Neipt i Doma. Sañinde ber ad geyma / ad eige verde loged frambored. Riettvijse a ad varast / ad eige verde med Rangindum hallad riett-um Doms. Fridseme a ad vardveita þar til er riettur Domur fellur a / ad eige verde med Brade akafur Afellis-domur a lagdur. Og þvi geyme Do-marar þess/ ad þetta er æ þvi þurftug-legra i øllum Domum sem giør verdur ad reynt. Eñ ad Meñ varest þvi meir ranga Doma / þa mæ varla Ille varast nema vite. Og þvi minnest Meñ jafnañ a / ad med Fiorum Natt-um mega verda ranger Domar : Añad hvert med Hrædslugiede/ þar sm̃ Mad-ur ottast hañ sem hañ skal um̃ dæma / Ellegar med Fiegirnd / þar sem Mad-ur

ur snÿker til nockrar Femÿtu/ edur med Vinattu / þar sem Madur vill Lid veita Fielaga sÿnum/ edur med Neipt þar sem Madur hatar þañ Mañ sem hañ skal um̄ dæma. Og er þa illa skipad / ef þessu Noo-bornū er iñvÿsad/ Enn hinar skilgietnu Systur eru a burt reknar þær sem ædur eru taldar / þviad illa mun sa Domur virdast fyre godum Moñum/ eñ allra vest fyre Gude. Er æ z þvi betur sem þesse Capitule er optar lesen / þar sem um̄ stor Mal er ad dæma. Miñest Meñ og einkañlega ad fa þeim Moñū Prest/ er til Bana edur Limalæts eru dæmder / ædur enn þeim er refst / Og giefe til þess goda Tomstund/ þviad illt Verk skal hata/ eñ elska Mañeñ af natturlegu Edle / eñ Sælena allra hellst sem siñ Jafnchristeñ.

Cap. XVIII.

Vm̄ þa Vægd sem a er giør vid Mañdrapara.

V ep Madur verdur Mañe ad Skada/ edur giører øñur Vlegdarverk / þau er so virdest Løgmanne og Sijslumañe og ødrum skynsomum Moñum / ad su Naudsyn edur Vorkun hafe til geinged þeim er giørde / ad hañ meige fyre þad hallda Lijfe og Limum / og hafe hañ Bodum i mille komed / bæde vid Erfingia z so Kongdomeñ/þa skal þñ Mañ ad Ofekiu flytia utan (8)/ til slijkrar Myskunar sem Kongur vill a giora vid hañ. Eñ hver sa Madur er Mañe verdur ad Skada / þa skal utañ fara sem fyrst mа hñ / þo ad hñ hafe nockur Naudsyn til dreiged þss Verks / hveria Myskun sem Kongur vill a giora um̃ Landsvist hñs/ þa er hñ kiemur a Kongs (9) Valld. N. V. H. K. So er og stadfest / ad alla þa Vandræda meñ sem komast a Kyrkiunæder / skal sekkalaust flytia til Noregs/ z koma þm̃ þar i Kyrkiu epter Løgmañs Rꜳde/utan

an þa sem Kyrkia a ei ad hallda epter Løgum.

Cap. XIX.

Vm̃ Bardagasekter a Þingum.

F Menn beriast a Auxarar þinge / fare sem fyrr vottar Løgbok / z so Fesǩipte / z so ef Meñ verda vegner edur særder lemstrar Sarum / sem vottar um̃ øñur Obotamal. Eñ ef Meñ beriast a ødrum Þingum edur Fimtarstefnum / fyre Løgmañe / edur i Brullaupum / um̃ Jol edur Sk̃irdag / z fram̃ um̃ Paskaviku / þa eykst Riettur þeirra ad helminge er fyre Skiemdum edur Sarsaukum verda. So eykst og ad helminge Sekt vid Kongdomeñ / hvíad sialfsett eru Grid i þessum̃ Stødum øllum / og a þessum Tijmū (10). Eñ ef Madr særer Mañ edur ber / edur skiemer Fullrietttisverkū i Heimile sialfs hũs / þa eykst ad helminge Riettur þeirra er fyre Skiemdum

um edur Saarsaukum verda. So eru peir og halfu meir seker vid Kong / er Neimsokn veita eda Neimafridenñ brio ta ef hiner lifna / eñ med ællu Vtlager ef peir deya.

Cap. XX.

Ef Madur Bindur Mañ.

Ef Madur bindur frialsann Mañ ad Osyniu/ gialide Konge v. Merkur / eñ hinũ Full riette er bundeñ var/ epter xij. Maña Dome / peirra sem Riettarenn nefner til Løglega. Binda maa Madur Pioþ ad Osekiu/ og alla pa Meñ er hñ kieñer ad Odædaverk hafa giort / og hefr hñ Vitne til ad hñ gaf ei ødruvijs þært pañ Mañ til Riettarans/ enn ef hñ hefur ei Vitne til/ synie eins Eide.

Cap. XXI.

Vm̃ Nøgg og Lemstrar Saar.

Ef

F Madur lyſtur Mann med heiptugre Hende/ þar ſem eige eru Sridaſtader / med Auxe / Lurke edr Steine. Po er Nogg ad Madur reider fra Manne/ er hann veit ad ſialfft mun hlaupa ad hønum ef hañ lætur lauſt/ ſo z ef Madur fell-er a Mañ þad er hiñ fær Nogg af. Nu ſkal hañ bæta Konge Mørk fyre hid fyrſta Nogg/ Eñ ef hañ ſlær añ-ad ſamfleytt/bæte Konge ij. Mørkum/ Eñ ef hañ ſlær hid þridia ſamfleytt / bæte Konge iij. Mørkum. Eñ ef hñ ſlær hid fiorda ſamfleytt / bæte Konge v. Mørkum. Eñ ef hñ ſlær hid fim-ta ſamfleytt/ bæte Konge xiij. Mørk-um/ Eñ þeim ſem fyre vard/ bæte Full-riette epter xij. Maña Dome/ løglega til nefndum af Riettaranũ/ hvert ſem er eitt Nogg edur fleyre. Eñ ef Mad-ur lyſtur i Hofud Mañe/ edur høggur/ edr hrindur a Kaf/ edur hvelfur Skipe under Mañe/edr brytur Farkoſt Mañs ſo ad hønum er hætt a Diupe / edur

ſærer

særer Mañ Lemstrar Særum / hvert þad er Nogg edur Sær / bæte Konge iij. Mörkum/fyre hveria Grein þessa. Eñ hinū sīn fyre vard/bæte epter xij. Maña Dome/ løglega til nefndum af Riettaranum. Eñ þad eru Lemstrar Sær/ er Madur er sijdañ verr fær enn ádur/ edur eige hylur Hær edur Klæde og jafnañ mær a sier. Eñ ef sa vill ei bæta er misgiørde Løglega tilsoktur/ fare útlægur so langt sem Þingmenn dæma. Nu vill sa ei Bætur taka er fyre Vanvirdingu vard/ edur Sijslumadur/ þa Fridhelgar hinn sig til Doms / hvert sem þeir taka vid edur ei. Nu ef eirn Madur lystur / høggur edur særer Tvo Meñ/edur fleire i einu Atvijge / gialldе siñ Riett hveriū Fra/ z so Konge slijka Sekt sem fyrr var skild. Eñ ef tveir Menn edur pleire særa eirn Mañ edur liosta / þa er hver þeirra sekur fullre Sekt fyre sig vid þañ sem fyre vard / eñ vid Kong slijkum Riette

sem

sem mðut var skilt. Nu ef annars
Saar groa enn annars ei/ og fær sa aþ
þvi Bana / þa er sa wilægur er þau
Saar veitte er eige vilia groa / og hann
eirn hallde upp þullum Botum z Mañ⸗
giolldum/slÿkum sem xÿ. Meñ dæma
epter Løgum þyre þañ Mañ / og so
Konge (11) þegngylde. Eñ þeir Meñ
sem Moñum veita Lid til edur Foru⸗
neyte / hylla edur samþyckia med þeim
þañ Nug ad taka Meñ aþ / svare slÿ⸗
ku þyre Kongdomenum og Erþingium
hiñs Dauda / sem Riettareñ Kong⸗
domsins og skyñsamer Meñ xÿ. dæma
enz høñ epter * Atvikñ / Eñ Lands⸗
vist þeirra sie under Kongs Myskun.

Cap. XXII.

Vm̃ Sætt z Sekt a Misgiordum.

MAB vill sa ei bæta er misgior⸗
de / þa skal sa er misgiort er
vid/ kiæra fyre Kongs Vm̃⸗
bodsmañe / þeim sem hñ he⸗
þur

þur sitt Riettinda Vallð i Nendur þein-
ged / þa skal Riettaren stefna bædum
fyre sig til Þings / og nefna þar xij.
skynsama Men að dæma þeirra i mille/
að ædur teknu Profe/ og setie a Sala
Stefnur. Og ef sa vill þa eige giall-
da er misgiorde það sem dæmt var/ þa
sækie wt med Domrofum z Atferdum.
Nu vill sa ei bæta er misgiorde / enn
Kongs Vmbodsmadur aprækest Riett
að giora þeirra i mille / Og hefner sa
sijdast er misgiort var vid sina Svij-
virdinga / z verdur Nefnden meire enn
hinn giorde til / en það sem i mille ber
epter skynsamra Mana Dome þa er
þeir sættast / þa skal það giallda halft
sa er hefnde sijn/en halft Kongs Vm-
bodsmadur / bæde Konge/ og so þeim er
fyre Vanvirdu vard / þviað han af-
rækteft Riett að giora. Enn ef sa
hefner sijn so að Nefnden verdur ei mei-
re en ædur var tilgiort/ þa er han sak-
laus vid Kong (12) um þ Mal/ þt hn
beidde Riettar sijns ædur (13) z fieck ei-

Eñ Vmbodsmadur Kongs giallde ein-
samañ slykañ Sakar Fyrer Konge sem
a þeim Verkum (14) edur Askilnade
stood/ þviad hñ aþrækteſt Riett ad gio-
ra. Hvervetna þar sem sa kiærer sig
þyre Riettara er misgiört er vid/ þa a
Riettareñ fyrre ad giora þeim Riett
sm̃ mishalldeñ er/ eñ taka Konge Sekt
til Handa. Og hvervetna þar sem
Domureñ væger epter Mælavoxtum
þeim er misgiört heþur/ og þeller Riett
þess er þyre Vanvirdu vard/ þa ber be-
tur Riettkurum Kongdomsins ad þella
epter þvi Kongs Sakeyre/ ef þeir vilia
riett med fara/ þviad so giörer Kongur
sialþur um̃ Þegngylde.

Cap. XXIII.

Vm̃ Blak z smærre Misgiörninga.

EF Madur hrÿþur Mañ so ad
blæder/edur klyper so ad blætt
verdur/ edur lystr Mañ Pwstr
edur Kneþahøgg/edur ryskiast
Meñ/

Meẽ / edur beriaſt med Knepum / og med hverium Nætte Madur feller Mañ aþ Bake/ edur hñ ryđur a Mañ/ edur eys Ellde a Mañ/ ſo ad hañ brennur/ eda Hær edur Klæde aþ honum/ Og ſo eþ Madur ſtingur Auxarſkapte edur Spiotſkapte ad Mañe med heiptugre Hende/bæte þeim er misgiørt var vid epter vj. Maña Dome/ Eñ Konge halþa Mørk fyre hveria Grein þeſſa. Enn um̃ Blak allt / og ſo ef Madur hrindur Mañe/ edur drepur Hreſſ under Mañe/edur hnycker til ſyn edur fra/ edr a hveria Lund Madur þeller Mañ/ edur hnycker Hettu ad Halſe Manne / edur ryfur Klæde aþ Manne / edur byrger Mañ i Huſe/ ſo ad hañ kiemſt ei i burt/ nema hann brióte Huſed/ edur talmar Ferd Manns/ edur eys a Mañ Saur edur Vætu / edur ſkier Hár aþ Mañe med heiptugre Hende / Og allt añad þad Mañe verdur med Oþund misþyrmt / med þeim Hætte ad ſa giefur Sok a er fyre verdur/ Og hafa

skynsamer Men sied a/ þa skal sa er misgiorde/ bæta epter loglegū vj. Manna Dome þeim er byre vard/ eñ Konge ij. Aura fyre hveria Grein þessa. Eñ þo ad einge sie Vitne til/ þa eige hañ Kost ad beida wt Riettar synis/ þegar hañ vill. Eñ ef sa Madur syniar er fyre Sok verdur / syne med Lyrittar Eide / edur bæte sem ædur var skylt. Eñ ef Madur hleypur ad Mañe med Neipt/ z verdur halldeñ/ bæte epter Dome/ þeim sem hañ hliop ad/ eñ Konge ij. Aura. Eñ ef Madur hleypur ad Mañe og helldur sier sialfur / þad heiter Argafas / Aungvañ a Kongur Riett a þvi. Sakarabere skal vera byre Sok hverre / Eñ einge Soknare skal giefa Sok a añars Sæmdum edur Fiarhlutum / nema Heimilisksvidar Vitne fylge / Og þo þviad eins ef verda Lemstrar Sær edur þadan af stærre. Eñ ef miñe eru/ þegar sa giefur Sok a er Mæla Efne a/ þo ad hñ sætteſt og giefe upp sijdañ/ þa a

Kongur Riett sin/ og mega hans Soknarar sækia þegar þeir vilia hønum til Handa. Aungvan a Kongur Riett a þeim Mane sem aungvan a sialfur a sier. R. B. E. K. Ep Madur særer Man/bindur ed: ber/ edur skiemmer Fullriettis Ordum edur Verkum/ og vitu þ Vitne/ z krefur sa Lagastefnu og Riettar er fyre Vanvirdu vard/ enn hinn neytar/þa sekest hn halfre Mork/ halft Konge/halft þeim er Mal a.

Cap. XXIIII.

Ep Fenadur verdur Mane ad skada.

B er Gradungur i Pyrnatale þar til sem hn er Prevetur / og abyrgest sem fyre anan Fenad. En ep Gradungur edur Bxe verdur Mane ad Skada/ þa skal Erfinge beida wt Bxa edur Gradungs/ en Eygande legge Band vid z bme hm i Hendur (15) edur hans Umbodsmadur. En ef Eygande vill

þad ei / og fader han̄ ſijdan̄ Gradung edur Bra/ bæte þeim ed þyre vard edur h̄ns Erþingium r. Mørkum/ z Bran̄ edur Gradung a ofan̄ / og fellur nidur Kongs Riettur. Ef Heſtur edur Hroſſ bijtur Man̄ edur lyſtur / edur ſtangar Naut/ edur Svijn høggur/ bæte ſa er þan̄ Fenad ætte halfum Særabotum/ þar til er Bot er ſlijks verd ſem þad Kvikinde er vert/ er hin̄ þieck Mein aþ/ epter vj. Man̄a Dome. Nema þeim ſijneſt af þeſſ Vølldum vorded haþa er Mein þieck / haþe þyre epter Dome. Eñ eþ Hundur bijtur Man̄/ þa krefie ſa Hunds er biten̄ var. Enn hin̄ legge Band (10) a/ z þæe hønum i Hond er biten̄ var / nema ſkynſømum Møn̄um virdeſt ſa vallded hafa er biten̄ var/ þa bæte þyre epter Dome. Eñ eþ hu̅ þæde er Hund ſijdan̄ z bijtur hu̅ Man̄ optar/ bæte ſem ſialþur hu̅ haþe giørt.

Cap. XXV.

Vm̄ Fullriettis Ord.

Enge Madur skal þad vid añañ mæla / ad hañ hafe þeiged Skom̃ a (17) sialfum sier / hvertke Sijslumadur nie añar Madur/ nema hønum ꝧylge ꝛc. Meñ til Þings/ ꝛ sañe Mal hũs sim̃ mællt er i Løgum/ ad ĩ. skulu sveria/ eñ viij. saña Mal hũs/ og þeir ĩ. skulu haꝧa Bok i Hende/ og sveria so: Til þess leggur hañ Hønd a Helga Bok/ og seiger þad Gude/ ad þad høꝧum vid heyrt / eñ ei vitũ vid hvad satt er. Eñ ef hũ missir þeirra Votta / þa er hañ sekur iiij. Morkum vid Kong/ eñ bæte þeim er hũ mællte vid epter vj. Maña Dome logelega tilnefndum. Eñ hinn er til var mællt skal þo haꝧa fyre sier Lyrittaried/ þo ad hiñ haꝧe þỹsa Votta alla. Eñ ef Madur mæler þ vid Mañ / ad hũ ráde Lønd edur Þegna undañ Konge sijnũ/ þad skal hvertke mæla Sijslumadur edur añar Madur/ nema Heimilisꝇvidar Vitne ꝧylge. Eñ sa er þ mæler/ er sek: iiij. Morkum vid Kong / ꝛ hin-

 um

um sem vj. Skynsamer Meñ dæma. Eñ ef Madur mæler þa Skom̃ vid Konu Mañs / ad hun (18) ligge med ødrum Mañe eñ Bonda sijnum / edur kieñer þ Dotter Mañs edur Syster/ad þær ligge m̃z Mañe/ þad skal einge mæla nema Heimilisk vidar Vitne fylgε / nema hñ giøre sig sekañ jv. Mørkum vid Kong/eñ hinū Fullrietté epter Lagadome. R. B. N. K. Eñ ef Madur kallar Mañ Drotteñs Svikara / Fordædu/ Mordingia/ Þioff/ Hviñ/ Þutuson/ Hórkonuson edur øñur jafnskemeleg Ord / þa er sa sekur iiij. Morkum vid Kong / enn hinum epter Dome er vid var mællt. R. B. N. K. Enn øll øñur Fiølmæle þau er smærre dæmast/ og til miñe Hneyxla horfa/ skulu epter Dome ganga / bæde Sekt vid Kongdomeñ/ og Riettur þeirra sem talad er til. Eñ ef Madur talar Okvædis Ord vid Karlmañ edur Konu / þad er þsse Sekt liggur vid/þa skal þo Fullriette uppe epter vj. Maña Doms vid

þañ er vid var mællt / þo ad hiñ helge sig med Heimiliskvidar Vitne / nema hañ eyge ad Logum Sokn a þvi Mæ-le/ þa er þar ei Riettarþar a/ og so skal uñ øll Fiolmæle og Fullriettis Ord.

Cap. XXVI.

Vm̃ Rogs Meñ.

SO er mællt uñ Rogs Menn alla: Ad sa Madur sem hañ rægir Mann vid Kong edur Byskup / Jarl edur Sijslu-mañ / svare sijtku fyre sem sa ætte er rægdur var / ef hñ være þess sañur/ne-ma sa er rægde synie og hafe fyre sier Siettareid. Eñ ef Madr kieñer Mañe þañ Rog/ ad hñ hafe þeinged Opocka Kongs af hañs Ordum / hallde fyre eins Eide / edur bæte epter vj. Manna Dome Sakarabera. Eñ einge a Sok a soñum Roge.

Cap.

Cap. XXVII.

Vm̃ Kvedskap.

EF Madur yrker um̃ Mann
þad sem Mōñum virdest til
Hædungar edr Nijds/ Fior-
dunge leingra: Þa skal Sa-
karabere kvedia Þings/ z kveda a Þin-
ge/ eñ hiñ bærest undañ mz Lyrittareide
ep hñ er bær til þess/ ella giallde Konge
iij. Merkur / eñ hinum Riett siñ ept-
er vj. Maña Dome. Nu kveda flei-
re eñ eirn Fiordunge leingra / þa sekest
hver þyre sig þullre Sekt bæde vid Kong
domeñ z þañ sem um̃ vār kvedeð. Nu
kvedur Madur Skalldskap til Hædun-
gar Mañe/ þo um̃ añañ sie ort / edur
snijr a Hønd honum nockru Orde/ bæte
þm̃ epter vj. Maña Dome / eñ Konge
ij. Merkur. Nu Mæl hvert er mæler
Madur vid añañ / so ad honum horfe
til Hneyxla/edur kieñer Mañe Hviñsku
edur Fordæduskap / og a hañ ei sialþur
Sokn a þvi Male / þa er hañ Fiol-
mælis

mælismadur/ nema hañ hafe Heimilis kvidar Vitne a Hendur hønum/ þa skal hñ sveria fyre Tylftareid. Eñ ef hñ misser Heimiliskvidar Vitnis a Þinge/ þa er hñ sekur iij. Mørkñ vid Kong/ eñ bæte hinum Riette sijnum epter vsk Maña Dome. So skal Ord hvert vera sem mællt er. R. B. E. K. Þau Ord eru wrtekeñ Bokeñe/ ad ei skal ad Skalldskaparmælum rada. Einge Madur sekest a þvi Orde sm̃ þarast mm̃ til Gods og Ills. Jafnt sekist Madur hvert ō mællt er vid Mañ (19) aheyrande edr afheyrande/ef þ er vitnisfast.

Cap. XXVIII.

Vm̃ Hordom.

EF Madur giører so miked Ohæfu Verk/ ad hañ legst med Eyngeñ Konu Mañs/ þa skal hñ bæta Bonda heñar slijku sem rꝗ. Meñ dæma løglega til nefnder. Eñ ef hñ er fær til Vndañfær-

slu

siu/ synie med Tylftar Eide. Nu ef Madur sættest vid þañ Mañ sem leig-ed hefur Konu hañs / þa skal sa veita Trygder er Konu a/ Eñ ef Madur te-kur Konu sijna i Niuskap aptur/ z ligg-ur hiñ hana añad siñ/ medañ þau eru samañ/ þa er hañ Tryggrofe/ sem hiñ er vegur a Trygder ospilltar.

Cap. XXIX.

Vm̃ Bodslettur.

ENN þeir Meñ sem til þess vilia hafa sig /. ad ganga i Samkundur Maña/ obodner af þess Nende sem Veitsluna a / og sitia þar Slijmu Setu/ Og þo ad hañ verde hardlega burtrekenn eda misþyrmt þar nockud/ þa skulu þeir ve-ra Halfriettis Meñ/ og sekur Eyrer vid Kong. Er þetta fyre þvi so giort/ ad marger goder Menn hafa feinged Skiemder og Vandræde af þeirra Ohlutvende.

Cap.

Cap. XXX.

Um Heylbrygda Husgangs Menn.

MAdur hver Fulltijda er geingur Husa a medal og þiggur Olmusu / hann a ongvann Riett a sier/ þo ad hann sie naudugur burtu rekenn medann hann geingur a Vonarvol/ ef hann er heill Madur og Verkfær / nema hann beide sier Vistar og fae ei. Enn þegar hann fær sier sialfur Matar og Klæda edur Vopna/ edur Frændur hans/ þa er hann þegar riettnæmur. R. B. E. K. Þeim Monnum skal ei giefast Olmusa sem ganga Husa a medal z bera Vopn. R. B. H. K. Enn ef þeir Menn sem a Vonarvol ganga z þyggia Olmusu/ vanvirda Bændur edur adra dugande Menn/ þa sem Heimilisfaster eru/ med Ordum edur Verkum/ so ad þad verde Vitnis fast / þa svare fyre Lijkamlegre Refsing epter loglegum Dome ?

me / utan þeir þæe fullan Borgunarmann ad luka þyre þa slijkt Fe/sem dæmt verdur i riettu Salastefnu. R. B. E. K. Ef Madur særer Mann/bindur edur ber/ edur skiemmer Fullriettis Ordum edur Verkum/ z vitu þad Vitne/ og krefur sa Lagastefnu og Riettar sijns er þyre Vanvirding vard/ enn hinn neytar / þa sekest sa halfre Mørk / halft Konge enn halft þeim er Mal a. R. B. N. K. Nu ef þeir sem misgiørdu / vilia hlaupast undann Dome / krefie sa Granna sijna til er þyre Vanvirdu vard / ef Kongs Vmbodsmadur er ecke nær/ ad taka þann Mann og þiostra/ og flytia hann under løglegann Dom/ utan sa þæe Borgunarmann sem krostlegur vard/ ad hann skal hverge undann hlaupa.

Cap. XXXI.

Vm Kvenna Legord og Riett.

Kon-

KONur þær allar er Mõñum eru skylld' / ꝫ Meñ vilia ongva Rægt a leggia / þa take einge meira Riett a þeim / eñ Lagariett xij. Aura. Eñ ef Frændur Konunnar vilia leggia til hennar Heimañfylgiu slijka sem vj. Skinsamer meñ sia ad hiñ meige vid heñe taka er Konu hefur leiged/ og vill hñ þa ei festa hana / þa skal hañ gialld a slijkann Riett fyre þa Konu sem xij. Meñ loglega tilnefnder vilia dæmt hafa. Enn ef Frændur Konuñar vilia ecke tilleggia/þa skal sa er Konu hefur leiged/bæde bioda ꝫ bæta Lagariett. Eñ ef hñ vill eige vidur taka sem þañ Riett a med Logum ad taka / og viñur hañ a þeim sem Konu hefur leiged / þa viñur hañ a saklausum Mañe/og svare slijku sm̃ Log votta. Eñ allar Meyar og Konur er Meñ leggia Rækt a / og verda þær legnar / þa skulu þad dæma xij. Meñ bæde Riett og Rãdspioll / epter

 þvi

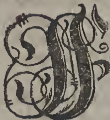
þvi sem þeir sima ad hann sie vel sæmdur
aff er Riettenn a ad heimta. Nu væn.
est Madur þvi ad hann haffe leiged med
Konu/ Og eff hun færest undann ad
Løgum/ þa gialldé hn slijkann Riett fy.
re þa Konu sem hann sie þess sannur/
heite Snæpur æ sijdann / og þvi heiter
þesse Riettur Snæpsgiølld. Erffin.
ge skal Riett taka a Konu hverre eff
hun er leigenn/ Kallmadur enn ei Kona/
þo ad hun sie Erffinge/ so sa sem i O.
megd er sem Fulltijda / og take Umm.
bodsmadur hns hønu til Handa/ nema
hun eige sier Bonda/ þa tekur hn Riett
a Konu sinne. Kona sialff a Riett a
sier eff hun er børd / og a hun sier ei
Bonda. Hvervetna þar sem Kona
verdur Barns haffande / þa skal sa er
þad Barn a/ jnna þeim fyre Kost er Ko.
nu annadest medann hun var i þeim
Siukleika/ z so ffyre Barnffostur. Nu
eff sa Madur er andadur er Konu heff.
ur leiged/ þa skal Erffinge svara þeim
Riette z Kostnade so miklu sem hn he.

þur Fe teked epter hñ eñ ei meira/ Eñ aungvu a hñ ad svara þar sem hñ erþer ecke.

HJER HEFUR HJNn Fiorda Hluk Løgbokar / sem er um̃ Kveña Giptingar med almeñelegu Erfdatale og Arfløku.

Cap. I.

Um̃ Giptingar Mañ.

Ader og MOder skulu rada Giptingum Dætra siña ef þau eru til/ Eñ ef þeirra missier/ þa skulu Fødurfrændur og Modurfrændur hiner nanustu Giptingum rada. Nu eru Brædur til nanaster / og skilur þa a / þa skal sa rada sem heñar Rade fylger/ ef þ þiker Jafnræde/ og so skal hvervetna þar sem fleire eru jafnkomner til. Giptingarmadur skal skilia

Heimanfylgiu og Tilgiof þyre Frænd-
konu sijna/ so sem þeim kiemur aſamt /
þeir ſkulu eindaga og þa nær Brullup
ſkal vera. R. B. H. K. Eige ſkal
hier a Lande giefaſt meire Tilgioþ
Mey edur Konu / eñ til Sextiju Hund-
rada/ þo ad Meñ ſie rijker / og hverge
meira eñ Fiordungur wr Fe hñs. Eñ
eþ Madur giefur i beſtu Eygn ſiñe/þa
ſkulu Erfingar hañs leyſa til ſijn ef
þeir vilia. Nu eþ þa ſkilur a um̃
Mældaga/ Þa læte Feſtarmadur bera
tveggia Maña Vitne / um̃ Heimañ-
þylgiu/ þeirra er hia voru/ hvad mællt
var. Eñ eþ þa ſkilur a um̃ Tilgioþ/ þa
niote Giptingarmadr tveggia Votta mz
fyrra Skilorde. Eige ſkal i Klædũ
meira Heimañ giefaſt mz (1) Konu eñ
Þridiungur / eñ þad ſem meira gieþur
Giptingarmadur / ſkal vera i þarþleg-
um Peningum/ ad þad mege vera þeim
til Þarþa edur Aþla er Konu þær. Eñ
øngva Heimañþylgiu ma Arfe Gipt-
ingarmañs rijwfa/ þa er ſo er giør ſem
nu

nu var skilt. Enn ef Kona edur Mær/ utann Eckia / giptest fyre utann Raad Fødur og Modur/ edur Brodur sijns / edur þess sem Giptingarmadur er fyre Raade heñar/ hafe fyregiørt Arfe ep⸗ ter Giptingarmañ þñ sem hun stod til/ nema hñ vilie meire Myskun a giøra / Vtañ Giptingarmadur vilie firra ha⸗ na Jafnræde/ þa maa hun giptast med añara skynsamra Frænda siña Raade/ ef þeim lyst Jafnræde/ edur betur/ og megu þeir þad med Eide sijnum saña / z a þo ad leita þess adur vid Gipting⸗ armañ. Eñ Giptingarmadur er Fad⸗ er / añar Broder Samfæddur / Þar næst Moder Skilþeingeñ ef hun er til. Þa er Kallmadur Tvitugur edur elldre/ sa sem næstur er Erfdum epter þa Ko⸗ nu er giptest. Eñ sa sem slijks dirfest/ giallde Fullriette Giptingarmañe epter yfl. Maña Dome / * edur fare utlæg⸗ ur af þñ Fiordunge/nema odrū Frænd⸗ um virdest Jafnræde vera. Eckia maa gipta sig sialf hveriū sem hun vill med

nockurs Frænda sijns Raade. Eñ Kon-
ur þær sem lıæst til þess ad locka til.
slijks edur añars Saurlijsis Born
Maña edur Frændkonur/og verdur þad
Vitnisbast / þa bæte epter xij. Maña
Dome (2) Peningum su sem Fe hefur
til / eñ hin haþe Refsing epter Dome.

Cap. II.

Vm Heimañfylgiu Kveña.

EF Dætur verda Fødurs sijns
Arfar/ Modur edur Brodur/
edr hverskins Arfar þær kuñu
ad verda / sumar giptar/ enn
sumar ogiptar/ þa skulu þær sem ogipt-
ar eru / taka so miked Fe af oskiptum
Arfe s þær hofdu er Heimañ voru gip-
tar. Eñ þo allar sieu Heimañ giptar/ z.
er ei skipt Heimañfylgiu til Jafnadar
Fra i mille/þa take þær af oskiptū Ar-
fe jafnmiked sīn su er mest hafde Heim-
añ æ medañ Fe viñst til. Eñ ef Fe ed-
ur Arfur viñst ei/legge aptur til Jafn-
adar /

adar/nema ei være meira Neimañ giefed / enn slijkt kiæme þa a hverrar Hlut (3). Griper aller sem liener eru til Neimañfylgiu/og eru þeir mekner og mynder i Nendur þeim sem Konu fær/ & a hñ þa jafnheimila sem Fader edur Moder liete Neimañfylgia. Eñ ef Madur seiger ad hñ liede ei til þess fra Gripa/ þa sverie hñ Einseide/ so Karlmadur sem Kona / og sækie til jafnmikels Giptingarmañ Konuñar/ & skierde þad Tilgiof heñar epter riettre Tilsolu. Einge Mær skal hafa Forræde Fiar siins fyrr eñ hun er xx. Vetra gomul/ þo ad under hana hafe bored / nema hun sie gipt ad Frænda Ræde / & a sa er heñar þa fær/ bæde Forræde fyre heñe og so Peningum heñar. Ver siñ Giptingarmadur er riettur ad Konu/ læte allt heimillt vera i Neimañfylgiu heñar. Eñ allt þad er sækia þarf miz Løgsoknum/ þa skal einge koma Tilgiof a mote/og giallde þad sem skierder Tilgiof heñar/ af Fe þess er Neimañfylgiu

giu hiellt. Eñ ef Eckia gipter sig sialf Neimañ/ z lætur hun meta añara Manna Fe i Neimanfylgiu sijna/ og liet hiñ til et ætte/ þa a sa er heñar fær þad jafnheimillt sem þad et Eckiañ ætte. Eñ ef Madur seigiest ei til þess lied hafa/ þa synie med Einseide/ eñ Neimañfylgia heñar þvi tnñe. N. B. N. K. Noar sem Madur fær Mey edur Konu ad Guds Løgum og Lands/ z eru hønum lieder Peningar edur i Borgun geinged fyre hañ. ad hañ a so mikla Peninga sem þa eru talder og ænefnder/ þa skal a þa Leid fara sem Bok vottar uñ þad Fe sem Konu var lied. Eñ ef hñ vanræker/ sæke Giftingarmadur edur Vmbodsmadur Konuñar wt/ heñe til Handa/ z take þar af þ. sitt Starf / so ad hañ sie vel halldeñ af.

Cap. III.

Vm̃ Felag Hioona a mille.

Fe

SE Konu siñar skal einge Madur færa aß Lande burt / nema hun vilie. Ræda skal hañ Fe þeirra øllu til Þarþa þm/ hver ke þeirra skal fyremæla/ nie þyre giora annars Fe. R. B. E. K. Einge Madur skal selia Eigner Konu siñar/ edur þær sem þau eigu bæde samañ/ utañ med Samþycke heñar / nema full Naudsyn gange til/og þo med Skynsamra Maña Ræde. Sliikañ Riett a hver Madur a Konu siñe sem a sialfum sier/ eß heñe verdr med Ofund misþyrmt. Eige a Kona ad synia Bonda sijnum Felags/ eñ med þvi meiga þau leggia Felag sijn i mille/ad hvert þeirra legge til Felags allt þad sem þa a/ edur Eigande verdur/ med Erfdñ edur ødrum Hlutum. Eñ ef sijdar falla Omagar til añars hvers / þa skal þad jafnt beggia þeirra Kostnadur/þo øngver kome a añars Fe. Eñ ef Misdaude þeirra verdr/þa skulu Omagar þeirra hverfa þeim a Hendur sem þa a

þyre

þyre Laga saker þram ad fœra. Enn þad Hiona sem meira lagde til Felags / skal meira upptaka / edur þess Erþingiar. Sijdañ sie skipt i Helminga / þo ad eidst haþe. Eñ ep aplast heþur / þa skal Karlmadur edur hñs Erfinge taka tvo Hlute Aþla / eñ Kona Þridiung */ þurþa þau aungvañ Mañ ad Þssu Felage ad spyria. Eñ ef þau leggia a añañ Veg / þa skal þad ei halldast þo ad Erfinge kuñe edur vilie ei þad Felag riwþa / þviad Logenn riwþa þ Felag. R. B. E. K. Rieft er ad Frændur giore Kaupmœla sijn i millum og Helmings Felag epter þvi sm þm semur. Nu er ei Felag Hiona i millum/þa skal su Tilgioþ Konu heimil vera/sem til heñar var gieþeñ z Bottar vitu og lijst var a Giptingardeige / ef hun lifer leingur. Lijsa skal Giptingum Kveña z Tilgioþū siñ a hveriū r. Vetrū / z lijsa i Fiolda (4) a Þinge/eda vid Kyrkiu. Eñ ef hū misser heñar vid/ þa take Arþar heñar Heimañþylgiu heñar/
eñ

eñ Tilgiøf fellur nidur. Nu þo ad Mær hafe Fiarhallid Brodur sijns/ þa skal hun ei taka af Fe hñs sier til Neimañfylgiu. Eñ ef Arfe giefur þa Sok / þa er hñ er Fulltijda / ad Giptingarmadur hafe giefed Fe hañs med Systur hañs/ þa stande sa fyre Einseide er su Sok kiemur a Hendur. Eñ ef hañ verdur sañur ad þvi / reide slijkt upp Sveinenum sem hañ gaf hñs/ og heite Dreingur ad verre.

Cap. IV.

Um Fiarskipte epter añadhvert Hiona.

NV ef añad tveggia Hiona misser añars vid / og þrijtur Brullupsvitne/ þa skal þad Hiona sm̃ leingur lifer leggia fram̃ Fe / og skipte so i sundur sem þad vill andsvara fyre Gude / ad riett er/epter þvi sem i Gipting þeirra kom/ og hverke er þa vanhallded af odru/og

sverie

sverie ad pullañ Eid og ff. Skilrÿker Meñ med þvi. Ef Madur kauper Jørd med Gripum edur Lausafe edur Bwfe Konu siñar/ og lifer hun hønum leingur / þa skal hun þad eitt hafa wr Jørdu af Arfe hañs/ sem hun hafde Heimañ/ z þ eina meira er Erfinge vill. Eñ ef hun tekur Fe i Erfd sÿdañ er þau komu samañ/og verdur þ Fe fyre Jørd greidt/ þa skal su Jørd heñar. Nu ef Aureÿgar tveir koma samañ ad Landslogum riettum/ z aukist þeim Fe/ þa hafe þad tvo Hlute sim leingur lifer/ i Lande z lausum Eÿre/ ef vid Ufarfa er ad skipta/ eñ Helming ef vid Børn þeirra er ad skipta.

Cap. V.

Ef Kona Hoorast.

EF Kona legst med Mañe (5) ødrum eñ Bonda sÿnum/ edur skilur hun vid hñ saklaust mote Guds Løgum z Riette / þa hefur

hefur hun fyregiort Tilgiøf siñe. Eñ eþ Bonde býd: heñe Samvistu/eñ hun vill eige/ þa skal Bondeñ vardveita øll um Fiarhlutū þeirra/ medañ hun lifer / Eñ siʼdann hun er daud / take sa Neimañfylgiu heñar sem Arfe er næst. ur/ og aungva Tilgiøf. Eñ eþ þau sættast a Mæl siñ z tekur hñ vid heñe/ þa fare þad sem Mæl heñar være o⸗ spiallad. Eñ eþ heñe verdur sa Glæp. ur optar fyre / þa skal hañ vardveita Fiarhlutum heñar medañ hun lifer/ þo ad hañ vilie ecke optar vid heñe ta. ka / eñ siʼdañ fare epter þvi sem fyrr seiger. Eñ eþ hun hefur ei fyrr vid þañ Glæp kiend vered / og heyter hun Yferbot vid Gud z Bonda siñ/ z býdur hun Bonda sijnum Samvistu / Eñ ef hañ vill ei eyga hana / þa hafe hun Neimañfylgiu sijna / eñ aungva Til. giøf. Eñ eþ Bonde heñar vill firra hana Neimañfylgiu siñe / og seiger ad hana hafe fyrr meir sa Glæpur hendt/ og var su Sakargipt ei fyrre af hañs

Hende vid hana so ad Mønum være pad kuñugt/ pa stande hun þyre Eins-eide/ og hafe hun Neimañfylgiu sijna/ ef hañ vill ei vidur heñe taka / enn ei Tilgiof sijna. Nu ef Giolld koma a Hendur ødru hveriu Hiona/ pa a pad med sijnu Fe ad bæta sinn Misverka sem giort hefur. Eñ ef pau hafa lagt Felag sijn i mille / pa a pad peirra sem ei hafa Giollden a Hendur boreft/ hafa jafnmarga Aura af oskiptu avaxtarlaust edur þess Erfingiar/ pañ Tijma er Misdaude peirra verdur / edur pau skiliast løglega. Nu kiemur Legords Søk a pa Konu sem Madur hefur sier Festa edur Handselda/ pad Legord sem fyrr giordest / og ef hañ vær peirrar Konu/ pa a hañ Raadspiøll/eñ Giptingarmadur Riettteñ. Enn ef sijdañ er lagst med heñe eñ hñ Handselur sier edur Fester/ Og ef hann fær heñar / pa a hañ bæde Riett og Raadspiøll/Eñ ef hñ fær heñar ei/ pa a sa Kallmadur bæde sem fyrr skilur. Ef

Madur geingur i Sæng til Konu / og vill koma Legorde a hana / z þo ad hañ kome ei Vilia sÿnum fram / þa bæte hañ epter xij. Maña Dome.

Cap. VI.

Vm̃ Meinbuge.

EF Meinleike sundrar Samvist Hiona/med þess Raade sim̃ ræda a ad Guds Løgum / þa hafe hvert þeirra sitt Fe. Eñ ef þau skiliast fyre þañ Sifskap ad Kallmañs Volld hafa til komed / og visse hañ þad þa er hañ feste Konu / og leyner hañ þvi / þa bæte hañ fyre Svik sÿn epter xij. Manna Dome. Hafe Konañ halft/ eñ Giptingarmadur halft. Enn fyre hvern annann Meinleika sem þau skiliast/þa fare sim̃ firr seiger. Eñ ef Madur fær Konu med Landsløgum riettum / og giefur i mote heñe Tilgiøf/ og fellur fra sÿdañ/ þa skulu heñe lukast sÿdañ Þing

sÿn

sijn og Heimañfylgia/ af sialfs hañs Fe medañ þad viñst til. Eñ ef þad Fe viñst ei til/ þa skulu Erfingiar ecke lwka af sijnu Fe/ þviad einge skal sier Konu kaupa med añars Fe.

HIER HEFER AL-
meñelegt Erfdatal.

Fyrsta Erfd.

Vm er hin Fyrsta Erfd er Born skilgieteñ taka Arf epter Fodur siñ og Modur skilgeingna ad Guds Logum z Maña/ og sa Sonarson er hañ er skilgieteñ og so Fader hañs / nema Fader hañs hafe adur hafft allañ siñ Hlut af Arfe/ z tekur þa sa Sonarson Arf fyrr eñ i adra Erfd gange. Eñ so skal Fe skipta epter Fodur z Modur/ ad ij. Dætur skulu taka Jafnt vid eirn Son/ og slijkañ Hlut skal taka Sonarson af Arfe/ sem Dotter/ ef hũ er til.

Nu er eirn Son og ein Dotter/ þa fek-ur hun Pridiung/ eñ hñ tvo Nlute. Eñ eþ Fader a Jarder epter/ þa skulu Syn-er snuast til Noþudbvola/ eñ Dætur til Vrjarda edr Lausafiar/ eþ ei eru Jard-er til/ z skal hiñ ellste eirn eignast Noþ-udbol/ eþ hinum hlotnast adrar Jarder jaþngodar i siñ Nlut/ ad loglegre Virð-ingu/ eñ Sonarson i siñ Nlut þær Jard-er sem Fader hañs stod til/ þar til er hñ heþur jafnt móte Dottur. Eñ þau Oddul sem meire eru z Fader hañs stod til/ þa leyse hañ eþ hañ vill af Fodur-brædrum sijnum þimta Nlut miña eñ verd eru. Eñ ei skal hañ fyrr leysa aþ Fodurbrædrum sijnum/ eñ Fodur Fad-er hañs er andadur/ nema Fodur Fad-er hñs verde Omage (1) Barna siña. Eñ eþ Fader misser Sonar sijns edur Dottur/ edur Sonarsonar/ þa tekur hañ Arf epter þau/ ef þau eiga ei skilgieteñ Born epter sig / og þo tekur Barn Arf epter Fodur siñ og adra Meñ/ ad

þad sie giefed eñ ei kaedt/ ef þad kiemur med Lÿfe i Lios z verdur skÿrdt. Slÿkt Fe sem Moder leggur til Barna siña/ og andast þau Barnlaus/ þa erfer hun þad allt epter þau. Enn ef Moder er aundud / þa eiga Børn hennar skil-giefenn ad taka þad Fe fyrr enn Fad-er. Nu er Dotter leigenn i Fødurgar-de edur Brodurs / þa a hun hverke ad taka Arf epter Fodur siñ nie Mod-ur/ utann hafe slÿka Myskun sem Fad-er vill giort hafa / edur Broder ef ei er Fader til. Nu er ei Sonur til Arfs / eñ til sie Sonarson so til komeñ sem fyrr seiger / og su Dotter sem ei er leigeñ/ þa take su er i Fødurgarde edur Brodurs var leigeñ / halfu minna enn hvert hiña. Eñ ef einge þeirra er til sem ádur eru talder/ þa take hun so allañ Arf / sem Mál heñar være O-spiallad. Hvervetna þar sem Felag er Hiona i millum/ þa skal Gipting Dot-ra z Heimañfylgia greidast af beggia þeirra Fe / epter þvi sem Felag þeirra
var

var giørt. Eñ ef ei er Felag Hiona i millum/ þa skal epter Fiarmagne hvert þeirra leggia til Barna sinna. Eige a Fader edur Moder ad Kvonga Son siñ edur gipta Dottur syna med meira Fe / eñ slykt kome þa a hvers Hluta þeirra sem epter eru/ eþ þa være Erfdeñe skipt/utañ þeir lofe sem næst er standa Arfe. Eñ eþ meira er heimañ gieþed/ þa jaþnest þad þa er Arfur tæmest (2). Eñ ef Arfur vinst ei til/ legge aptur til Jaþnadar hver sem meira haþde heimañ eñ Log votta. N. B. H. K. So er stadþest/ ad þar sem Madur þester sier Mey edur Konu ad Guds Logum og beggia þeirra Samþycke/ þa eru þau Born øll sem hñ á med þeirre Konu løglega til Arfs komeñ / hvert sem þau eru gieteñ fyre Festing edur epter / utann þau sem i Hordome haþa gieteñ vered. N. B. H. K. Eñ su er ein løgleg Festing epter þvi sem forn Log votta/ eñ eingeñ aunnur/ er Madur tekur i Hond Mey

edur Konu ad nærverendum skilrÿkum Vitnum/og þester hañ hana med þeim Ordum sem þar til heyra. Eñ hvorier sem añañ Veg binda siñ Riuskap / þa skulu þeirra Børn eige løgleg til Arfs vera.

Auñur Erfd.

SV er auñur Erfd/er tekur Ættleid-ingur sa er med Løgum er til Arfs leiddur/ og Sonar Son skilgieteñ/ þo ad Fader hñs sie ei skilgieteñ / og Sonar Dotter skilgieteñ/ef Fader heñar er skilgieteñ/ og Dottur Son skilgieteñ ef Moder hñs er skilgieteñ / siñ Fiordung hvert þeirra / bæde i Lande og lausum Eyre. Eñ þo ad Sonar Dotter sie ein/ eñ þeir allmarger / þa tekur hun þo fullañ Hlut vidur þa. Nu þo ad eirn sie þeirra til/ eñ þau allmørg / þa tekur hñ þo fullañ Hlut vid þau/ þo ad fleire sie i Ættkvÿsleñe añare. Eñ ef eitt er þessara til/ þa tekur þad þann Arf allañ. K. B. N. K. So og er nu

nu ſkadfeſt / ad Ættleidings Son ſkilgieteñ tekur næſt epter Ættleiding og þa ſiñ honū ſtanda jafnframi til/ þañ Arf ſem Ættleidingur var til leiddur ad Logum/ ef hñ er andadur. N. B. N. K. So er og ſkipad / þo ad Sonarſyner ſieu tveir edur fleire/ þeir ſem Fader þeirra var ſkilgieteñ / þa take þeir ei meire Arf eñ Fader þeirra ſtod til / ef þeir eigu vid þa ad ſkipta ſem jafnfram þeim ſtanda til. Nu ef þeſſer eru aungver til ſem fyrr voru talder/ þa tekur Dotturdotter ſkilgieteñ ef Moder heñar er ſkilgieteñ.

Þridia Erfd.

SV er hin Þridia Erfd er Brodur verdur Broḋurs Arfe og eru þeir ſamfedra z ſkilgietn°. Eñ ef Brodurs miſſer / þa tekur Syſter Samfedra ſkilgieteñ. Nu er Syſter eige til / þa tekur Moder ſkilfeingeñ Arf epter Barn ſitt. Eñ ef hun er eige til/ þa tekur Frillu Sonar Dotter ſkilgietem/

z Frillu Dottur Son skilgieten. Nu eru þau ei til / þa tekur Frillu Dottur Dotter skilgieten. En ef hun er ei til/ þa tekur Modur Fader z Fødur Moder skilþeingen. En ef hverke er þeirra til/þa tekr Modur Moder skilþeingen.

Fiorda Erfd.

HVer hin Fiorda Erfd/er tekr Fødurbroder skilgieten (3) sambedra/ef Fader hans er skilgieten / og Brodurson skilgieten/af (4) sambedra Brodur komen og var han skilgieten / og Broder sammæddur skilgieten/ ef Moder hans er skilgieten / sin Þridiung hver þeirra ef aller eru til. Skal æ sa fyrre taka Arf er skilgieten Fodur er edur skilgietna Modur/ hvert sem helldur leider han til þess Arfs Fader edur Moder/ þa hin næst Jafnskylldur / þo ad Fader hans sie Frilluson edur Moder Frilludotter. En ef Fodurbroder er eirn/ en Brodur syner fleire/ þa skal han eirn taka jafnt vid þa. Nu er Brodurson eirn/ en Fodur-

urbrædur pleire/ þa skal hañ eirn taka jafnt vid þa alla. Sama Mal a Brod er sammæddur/og so skal hvervetna upp hiedañ / ad jafnmiked skal taka hver eirn i sijna Ættkvijsl / þo ad allmarger sie i adra Ættkvijslena til sijns Hlutar. Eñ ef eirn er þessara til sem nu voru talder/ þa tekur sa þñ Arf allañ. Nu er eingeñ þra til sem adur eru nefnder/ þa tekur Fødursyster skilgieteñ samfedra/ef Fader heñar er skilgieteñ/ z Brodurdotter skilgietenn af (5) Samfedra Brodur komeñ/ og var hñ skilgieteñ/ z Syster sammædd skilgieteñ / ef Moder heñar var skilgieteñ/ siñ þridiung hver þra med fyrra Skilorde. * Eñ hvervetna þar sem Odals Jørd er i Skipte/ þa skal þad Odal taka þad sem til er bored/ eñ hiñ Lausafe.

Fimta Erfd.

SV er hin fimta Erfd/er tek: Modrbroder skilgieteñ(6)samfedra z Systurson skilgieteñ af (7) samfedra Syst: komeñ.

 komeñ.

komeñ. Eñ ef þeir eru ei til/ þa tekur Modursyster skilgieteñ Samfedra og Systurdotter skilgieteñ af Samfedra Systur komeñ.

Siøtta Erfd.

SV er hin Siøtta Erfd/er Brædrasyner takast Arf epter skilgietner / ef Fedur þra eru skilgietner z (8) samfedra. Þa þeir þar næst/ þo ad Fedur þeirra sieu Frillusyner. Eñ ef þeir eru ei til/ þa taka Brædradætur skilgietnar med fyrra Skilorde. Nu eru þær ei til/ þa take Syskinasyner skilgietner. Nu eru þeir ei til / þa taka Syskinadætur skilgietnar. Nu eru þær ei til/þa taka Systrasyner skilgietner. Eñ ef þeir eru ei til / þa taka Systradætur skilgietnar af Samfedra Systrum komnar. Nu er eingeñ þessara til sem fyrr eru taldar/ þa tekur Frilluson eirn edur fleire ef til eru/ z ei i Nordome gietner edr Frændsemisspiöllum edur Sifiaspiollum nær meir eñ lofad er ad Logũ. R.B.N.K.

Eñ

Eñ ef einge er þessara til / þa tekur Moder Oskilgetens Arf epter Barn sitt/ þad sem hun gat i Frilluliþnade/ z ei i Nordome gieted edur Sifiaspiollū. Eñ ef hun er ei til/ þa tekr Frilludott-er so til komen sem seiger um̄ Frilluson.

Siøunda Erfd.

SV er hin Siounda Erfd er tekur Fodurbroder skilgietenn sammøddur/ z Brodurson skilgietenn af sammøddum Brodur komenn. Nu eru þeir ei til/ þa tekur Fodursyster skilgieten sammødd z Broðurdotter skilgietenn af sammøddum Brodur komenn.

Attunda Erfd.

SV er hin Attunda Erfd / er tekur Modurbroder skilgietenn sammøddr/ og Systurson skilgietenn af sammøddre Systur komenn. Nu eru þeir ei til/ þa tekur Modursyster skilgietenn sammødd og Systurdotter skilgietenn af sammødd-re Systur komenn/ Verdur hver annarar Arfe.

Arfe. Og so er hvervetna þar sem tveir edur fleire standa til eins Arfs / eþ einge er sa til er ædur er taldur.

Nijunda Erfd.

SV er hin Nijunda Erfd/er Madur tekur Arf epter Brædrungsbarn sitt aþ samfeddum komner/ nema Manne skylldare piñest / þt i þessare Erfdeñe nemur hiñ Nanare. Þar næst teku jafnskylldur af Systkinū komeñ z take ꝛ fyrr i Karllegg eñ Kveñlegg. Eñ eþ þeir eru ei til / þa tekur Madur Arf epter Systrungsbarn sitt.

Tijunda Erfd.

SV er hin Tijunda Erfd / er taka þr Meñ sm̄ eru epter Brædraborn skilgietner og komeñ af Samfeddum. Nu eru þeir ei til/þa take þeir sem epter eru Systkinaborn skilgietner. Eñ ef þeir eru ei til / þa take þeir Menn sem epter eru Systrasyner skilgietner. Þar næst þeir sem epter eru Systra Dætur skil-

skilgietner þridia Manne ad Frændseme/ og take æ fyrr jafnskylldur Kallmadur enn Kona.

Elleffta Erfd.

SV er hin Elleffta Erfd / er takast Brædrasyner Arf epter skilgietner/ ef Fedur þeirra eru sammædder og skilgietner. Þa hiner næst þo ad Fedur þeirra sieu Frillu Syner. Enn ef þeir eru eige til / Þa taka Brædra Dætur skilgietnar med sama Skilorde. Nu eru þær ei til / þa taka Systkinasyner skilgietner. Þa Systkinadætr. Þa Systra-syner. Þar næst Systradætur skilgietnar af sammæddum Systrum komnar.

Tolffta Erfd.

SV er hin tolffta Erfd/ er Madur tekur Arf epter Brædrungs Barn sitt af sammæddum (9) Fedrum komner/ nema Manne nanare sinnest/ hvIad hier nemur hinn nanare. (10) Þar næst tekr jafnskylldur af sammæddum Systkin-

um/ þa aþ Systrum komeñ. Þar næst tekur Madur Arþ epter Systrungs Barn sitt. Þa taka þeir Meñ sem ep-ter eru Brædraborn skilgietner aþ sam-mæddum komner. Þar næst þeir sem epter eru Sinkinaborn skilgietner þyrr i Karllegg eñ Kveñlegg. Þar næst þeir sem epter eru Systraborn Þrimeñingar ad Frændseme / take þyrr jaþnskylldur Kallmadur eñ Kona.

Þrettanda Erþd.

SV er hin Þrettanda Erþd/er tekur Frilluboreñ Sonarson. Eñ eþ hñ er ei til / þa tekur Sonardotter Frilluboreñ. Nu er hun eige til / þa tekur Dottursson Frilluboreñ. Eñ þar næst Dotturdotter Frilluboreñ. Þa tekur Broder samþedre. Þa tekur Brodur sammædre. Þa Systur (11) samfedra. Þar næst Syster sammædd (12) Frilluboreñ. Nu er hun eige til/þa tek: Fødur broder z Brodurson fyrre samþedra eñ sammædra/þa hiner næst. Nu eru þr ei til /

til / þa tekur Fodursyster Frilluboreñ og Brodurdotter med sama Skilorde. Þar næst Modurbroder og Systurson. Þar næst Modursyster z Systurdotter. Eñ ef ei eru þær til / þa take Brædrungar. Þar næst Syskinaborn. Þa Systraborn/ fyrre Kallmadz eñ Kona. Eñ ef þessara misser allra / þa take þeir sīn ad fiorda Mañe eru ad Frændseme/ nema Nænare þiñest skilgietner. Eñ ef einge er til Fiormeñingur ad Frændseme edur nænare skilgietner/ þa take Frilluborner. Tekur Madur þa fyrst Arf epter Brædrungs Barn sitt/ nema Mañe skylldare þiñest. Þar næst jafnskyllt af Syskinum. Þa af Systrum. Skal sa æ fyrre Arf taka er af Samfæddum er. Þa hiñ næst Frilluboreñ. Þessu næst taka Þrimeñingar Frilluborner. Þar næst Mañe oskylldare. Þa Fiormeñingar Frilluborner fyrr eñ under Kong gange.

Cap. XIIII.

Ef Kyn Mañs er villt.

EF ſa Madur tekur Arf epter Mañ ſem Meñ hyggia riettañ Erfingia/ og profaſt Kyn añars tveggia Þra añad ſÿdar ſañara. Þa ſkal hañ greida Erfingia er Þad profaſt/ Fe Þad allt ſem hũ tok i Eignum edur Lauſafe/ utañ Landsſkyllder edur añañ Avoxt. Og ſo ſkal hvervetna Þar ſem adrer taka fyrr Arf eñ Erfinge riettur/ ꝛ Þeir Þottuſt eiga/ fyre Þvi ad Kyn hins var villt.

Cap. XV.

Vm̃ Ættleiding.

NV ma Madur bæta Rind Sonar ſÿns og leida hañ i Ætt ef hañ vill/ ef ſa jætar ſem Arfe er næſtur. R. B. N. K. Nu a hañ Sonu ſkilgietna til Arfs ſÿns/ Þa ma ſa hver jæta fyre ſig ſem hañ er xx. Vetra gamall edur elldre/

re/ eñ ecke fyre þa sem Dalner eru edur yngre eñ Tvïtuger. Ma og sa einge Madur jata Arfe undañ sier sem hañ er yngre eñ Tvïtugur. Eñ sa er Tvïtugur sem hñ heþur xx. Jolanætur hinar fyrstu. Tekur Ættleidingur þa slïkañ (13) Riett sem sa stod til er jatade Arþe. Nu skal sa sm Mañ ættleider/ z sa er jatar Arfe / og sa sem ættleiddur er/ ganga aller samt fyre Kyrkiudyr/og hallda aller a eirne Bok / þa skal sa Madur sem ættleider / so mæla : Eg ættleide þeñan Mañ N. til Fiar þess sm eg gieþur høñ til Giallds og til Giaþar / til Sess z til Sætis/ z til alls þss Riettar sm Ættleidingur a ad haþa epter Løgum. So skal Konu ættleida sem Karlmañ. Nu ma leida Broder Brodur i Ætt / og Fødurbroder Brodurson. So meigu z fleire Meñ Mañ i Ætt leida sm nu var talt. Og so ma Kona ættleida sm Karlmadur/ eþ sa jatar sm Arþe er næst; (14) eþ hñ er full-
lïda

tijda og løgrædande. Nu skal han þad Fe allt hafa sem han er tilleiddur epter Løgum/ a medan þeir lifa er ættleiddu hn/allt til þess er Arf ber under han/ Sijdan ber Arfur honum Vitne um Alldur og Æfe. Han er og skylldur ad færa fram alla þa Omaga sem Løgkomner eru ædur a þad Fe. Han er og skylldur ad lijsa Ættleiding sine / sin a hverium r. Vetrum til þess er hn tekur Arf. En hver sem ødruvijs er ættleiddur en nu er mællt/ þa er sem ogiort sie og skal ei halldast.

Cap. XVI.

Ef Madur vegur Man til Arfs.

EF Madur verdur fyre þeirre Villu/ad hn vegur Mann til Arfs/edur rædur Mane Banarræd framkomen/ þa hefur hn fyre veiged þeim Arfe/ enn Arfur sa fare sijdan ad riettu Erfdum sem sa være einge til er Man vegur til Arfs.

Cap. XVII.

Um Arfaskipte Braddaudra Maña.

EF Menn falla i Drustu og kiemst einge i burt/edur druckna aller/ edur iñe breña / eda verda fyre Skridum : Fare Arfur þeirra sem þeir hafe aller senn lated Lijf sitt / nema añad profest sijdar medur løglegum Vitnum.

Cap. XVIII.

Hversu fara skule Feskipte epter dauda Meñ Felitla.

PAd er nu þvi næst ad einge maa giefa Arf undañ ødrum / utañ þær Giafer sem sijdar skilur. Vielakaup skal ad Vettuge hafa. Einge skal ødrū Arfsvik giora. Nu er Madur daudur/ þa skal Arfe i Aundvege setiast / z giora Skulldarmøñum Stefnu (15) ad þeir

kome þar aller ad Siound/ og hafe hver sijna Skulld i burt sliika sem Vitne bera honum. Eñ ef ei er Fe so mi/ ked/ þa skulu aller þarfnast so sem Tala teñur til. Sa skal meira þarfnast er meira atte Fe ad honum. Eñ sa er ei kiemur ad Siound/ sæke sitt ad Løgum og med Vottum/ og stefne Erfinggia til Votta Søgu ef Fe er til. Eñ þeir sem fyrr Naudsynia saker koma ei ad Siound/ og er Fe ei meira eñ hiner hafa teked er fyrre komu / þa giallde þeir aptur er fyrre toku/ og misse aller sem Tala teñur til. Eñ Erfinge sie vidskildur ef hañ baud til ad Løgum.

Cap. XIX.

Hversu fara skal um̃ Omaga Eyre og Mala Konu.

Ú er þar Omaga Eyrer i Garde z Male Konu/ þa er vel ef þeim vinst badum Fe. Eñ ef þañ vinst eige badum Fe

Fe/ þa skal hun þarþnast Sagngialldsog Giafar. Enn eþ ei vinst Fe i alla Stade/ þa skal sa mest þarfnast er mest atte Fe ad hønum / So Kona hanns sem adrer Skulldunautar. Tolu skal haþa til þess / nema Madur atte Wed i einhverium Grip / þa a hann þann fyrst ad hafa. Helldur skal Kona þarþnast Tilgiaþar sinar/ enn þeir Menn sem þyrr attu Fe ad hønum/ enn hñ þieck heñar. Hviad einge skal sier Konu kaupa med añars Fe. Nu skal hun haþa Heimanfylgiu sijna/ enn Omage sitt Fe. Nu er ei Fe so miked / þa misse so hverkveggia sem Tala reñur til epter Fiarmagne. Einge a Skullder ad giallda epter þañ sem hañ tekur ecke Fe epter / hverke Sonur nie añar Madur. Nu eigu Hion Felag samañ og deyr añad tveggia þeirra / þa skal ad Helminge hvert þeirra Skulldum giegna. So skal z Omøgum þeim skipta er þau haþa med Arþfake edur med Fulgu teked a Fed. Enn

eþ þeir Omagar hafa komed a Fed sm̃ hñ var Arþtake epter eþ þeir ætte Fe epter/ þa skulu þeir Arfe þylgia æ med. añ sa Arþur viñst. Sijdañ hverþe þeir Omagar til þess/ sem þær a þyre Laga saker þram̃ ad fæta þa.

Cap. XX.

Hver vardveita skal Omaga og Fe hañs.

EF sa Madur andast er hañ a Born i Omegd / þa skal sa veita Vörd Bornum z Fe sm̃ Arþe er næstur / hvert sem helldur verdur Fiarhalldsmadur Karlmadur edur Kona. Hañ skal læta virda Fe þad allt vj. skynsama Meñ / og haþa Vitne til/ vid hveriu hañ tekur. Hañ skal þar øngvu (10) aþleoga ad ur virdt er/nema hiñ Daude haþe Bwætt / og þurþe i Bwed ad kaupa añad hvert Hey edur Mat / þad skal hveru tveggia kaupa eþ þarþ. Fiar Vardveitslu.

veitslumadur er ei skylldur ad taka vid Abyrgd a Bwnade þyrr eñ ad næstum Fardøgum epter / er hinn er andadur. Fiar Vardveitslumadur skal ei þæra Fe Omaga wr Fiordunge / nema hañ þæe þullañ Vørdslumañ þñ er þar eige Jarder (17) z Lausagodts / ad þar sie Fe gollded sem hñ tok / þa er Omage er Riettnæmur / utañ Fe sie i pleirñ Fiordungum / þa mœ Fiarhalldsmadur þangad þæra ad Osekiu sem mest er Fe / edur þangad sem Jarder eru. Nu eþ sijdañ ber Arþ edur Riettarþar under hiñ Vnga Mañ / edur kiemur Hvalur a Reka hñs / þa skal þad virda / og er Jñstæda þvi meire. Eñ eþ hñ setst i ovirdañ Omaga Eyre / þa skal hinn Vnge Madr hafa Fe sitt so miked sñ hñ fær Vitne til / og allañ Avøxt a Fe sijnu. Nu hefur hañ ei Vitne til / legge hiñ þram slijkt Fe sem hñ vill / z sverie fullañ Eid / ad þa heþur hinn Vnge Madur allt slijkt er hñ a / og ij. skilrijker Meñ med honum.

Cap. XXI.

Hversu miked Fe skal standa fyre Omaga.

M V virdest þar Fe so ad þar er Jñstæduenrer / full þiñ hundrud fyre Omaga hvern i Jordu/ edur þvi Fe er hañ ma Vøxtu edur Nytsemd af hafa/ vel er ef meira er/ þa skal hañ þad Fe taka. Skal þad Fe hverke vaxa nie þverra/ giallde slykt sem hann tok / nema Omage eige so miklar Jarder edur Lausagods/ ad Frændum hañs virdest hañ hardlega halldeñ af þiñ Formlagseyre sem fyrr skilur / þa skal ætla honum Klæda Verd/ og vel ad hallda hañ/og þeim fyre Starf sitt er Fiarhalld hñs hefur/so ad hañ sie vel halldeñ af/ og a þa Omage allañ Avoxt Fiar syns. Eñ Frændur hañs hygge ad a hveriñ tolf Mánudum hversu med Fe er farid/ og fae ødrum ef sa duger ei til med fullum Vordslum er ꝛdur helldur/ z ad sa

ſa legge fullar Bordſlur i móte er vid tekur. Eñ ſa a þullar Bordſlur er jafn miked Fe a ſkulldlauſt/ ſem Omag eñ a/ ſa er Fiarhalld þarf. R. B. E. K. Erfþingia (18) er rielt ad halldra Omaga Eyre eþ hñ vill/ þo ad hañ eyge miña Fe eñ Omageñ a / eþ ſkynſomſi Moñum virdeſt hñ ohætfur Skulldunautur. Nu eru Omagar ader a Fenu/ þa ſkulu þeir neyta Avarſtaña / nema þeir verde miñe / þa ſkal minkaſt Juñtædañ. Eñ eþ Fader edur Moder/ Brædur eda Syſtur koma a Fe hiñs Unga Mañs/ z eþ hñ er Arþtokumadur þra (19) / edur þeir hñs / eþ þau ætfu Fe epter / þa ſkal ætla honū Forlagseyre / þar til hñ er xvj. Vetra gamall / Eñ þau haþe ſier til Atviñu ſem þau þurþa/ þad ſem auk er. Eñ ei er Fiarhalldsmadur ſkylldur ad taka adra Omaga / eñ nu eru talder / a Fe hiñs Unga Mañs/ medañ hñ a Fiarhalld hñs.

Cap. XXII.

Vm̃ Omaga Eyre.

MB ef ei vinst Inſtæduegrer til þim̃ Hundrada/ þa ſkal Omage neita x. Aura a xij. Manudum hverium þar til hañ er xvj. Vetra gamall/ þa er hañ Matlaunamadur. Siđañ ſkal þ minka Iñſtædu ſem vid Leigu þarf ad leggia til þeirra x. Aura er þyre Omaga ſkal leggiaſt a hverium xij. Manuđ. Nu þo ad Omage eige ecke añad Fe eñ Iord/ þa/ er Tijuaurar takaſt aþ i Landſkyld/ þa ſkal þo ecke minkaſt Iñſtæda. Eñ ſu Virding ſkal ſtanda um̃ Iardarleigu ſem hid þirſta Aar var vird/ hvert ſem Leiga vex eda þverr. Fiarhalldsmadur ſkal eige ſelia odrum Fe ad hallda. Eñ eþ hañ ſelur odrum Manne Fiarhalld Omagans i Hendur / þa a hiñ Vnge Madur Heimtu Fiar ſijns ad hverium er hañ vill/ Fiarhalldsmañe ſijnũ/ edur hinum er aþ honum tok. Eñ eþ Mad-

ur

ut lætr Omagaeyre lausan/nema dæmdur sie wr Hende honū løglega/ þa skal han setia sitt Fe i Ved fyre. Nu ef Bonde er daudur/ en Kona hans lifer epter / og er ei Fe meira en hun a ad hafa/ þa skal hun veita Vord Børnum sijnum Felausum. En ef hun a onnur Børn/ þa hverfe þau til Fødurfranda sinna epter Løgum.

Cap. XXIII.

Hversu um̄ Arfa skal fara ef Erf, inge er ei nær.

HVervetna þar sem Madr andast/ og er Erfinge eige nær ad kalla til Arfs/ þa skal sa Arfur standa vitdtur i þess Heimile sem Arfur er ad/ þa er Madur er daen med fullum Vørdslum * z Avoxtum/þar til sem riettur Erfinge kiemur til/ edur sa er med Løgum a þess Arfs Vidtokumadur ad vera. Nu andast Utlendr Madur hier/af Noregs

Kongs Rijke/þa skal þañ Arf taka hi-
er til Burtsluttningar epter hann hinn
skylldaste Frænde hañs þeirra sem þa
eru hier. Eñ ef oskylldare Madur
tekur eñ Primeñingur/þa skal hñ fulk-
ar Bordslur i mote fæ/ad sa Arfur skal
ad Skilum bara. Nu er einge Fræn-
de til/þa skal taka Felage hñs Arf / sa
sem løgleg Vitne hefur til þess ad þeir
attu Felag samañ er hiñ doo. Nu er sa
ei til/ þa skal taka Styremadur. Eru
þeir fleire eñ eirn / þa skipte þeir ad
Jafnade sijn i millum. Skal allt þad
Fe virda sem eige taka Erfingiar vid /
hvert sem þad er Arfur edur Bijgsbæt-
ur/ edur añad Fe / og flytia so i Hend-
ur Eyganda / abyrgest ad øngvu / enn
vardveite sem sitt Fe. Sijdañ skal Erf-
inge umbuna honum fyre Starf sitt /
so ad hañ sie vel halldeñ af. Nu eru
þeir aungver til sem ædur eru talder/þa
skal Bonde sa sem hañ er a Vist med /
taka þad Fe virdt/og abyrgiast/og ha-
fa Voxtu af/þar til siñ Erfinge kiem-
ur

ur epter / edur hñs løglegur Vmbodsmadur. So skal og fara um̃ Arf Danskra Mañа z Svenskra/ ef þeir andast hier. Eñ af ødrum Tungum eñ Danskre / skal einge Madur ad Frændseme Arf taka hier/ nema Fader/Sonur edur Broder/nema þeir hafe løgleg Vm̃bod til. Eñ ef einge kiemur til iñañ x. Vetra/ * þa take Kongur þñ Arf allañ ad Riettu.

Cap. XXIV.

Vm̃ Vm̃bod ad Løgum og Fe þeirra er Vtlands deya.

EF vor Lande vill fara af Lande i burt/ þa skal hñ fa Vm̃bodsmañ til allra Mæla fiña/ svara z sækia og so vardveita Fe sijnu þvi sem hañ a hier a Lande epter. Skal þad Vm̃bod halldast iij. Vetr eñ eige leingr/Og þo ad þeir hafe leingra Mældaga a giørvañ/ þa sie sialfteked Vm̃bod af / z take Erfinge vid /

vid. R. B. E. K. Endurnya mæ Vmbod ad lidnum tiј. Vetrum/ hvert sem hn er utan Lands edur innan. Nu andast hn þyrre/þa eigu Arfar hns vid ad taka/ er þr sanþrietta Andlaat hns. En ef Vmbodsmadur fortrygger Fraþall þess er af Lande for/þa haþe Arþe eins Vitne til þess er sveria vill ad hn hyggur pad satt vera. Nu eþ vor Lande andast utan Lands / hvar sem pad er/ pa skal sa Madur taka pad Fe er par er / sm skylldastur er þra Manna er Vtþerd eigu. Nu er einge Frænde til / pa skal taka Motunautur hns til Vthafnar sa er wt ætlar. En ef einge er sa til / pa take sa Madur er af þm Fiordunge er / med þullum Vordslum / ad sa Arþur skal ad Skilum fara / hn skal ongva Mutu til þess giefa/ z engovu af þvi Fe looga/nema þvi sem þarf til Vtferdar epter þvilijkan Man/ epter Sidvana / nema han haþe sialþur annad Raad þyre giort. Han skal laata vitda Fe pad vj. skynsama Men/ þria

Islendska

Islendska/ og prim Nwsfasta Norræna Meñ/ nema ei sieu Islendsker Meñ til/ þa virde Nwsfaster Meñ einer. Hñ skal lata þar Fe virda sem mest er saman / og bære ei wr þeim Garde ædur Fe er virdt. Med sama Nætte skal hñ lata virda þ Fe sm̃ añars stadar er. Skal allt virda til Gangs Silfurs / slijks sem þa gellur af Kongs Stedia. Nañ skal veria þvi Fe sem ovared var ædur / til þeirra Hluta sem hingad er vart / og geyma sem sijns Fiar / og aßyrgest ad ongvu/ og hafe fyre Starf sitt þa er hñ kiemur wt / so ad hñ sie vel hallden̄ af epter vj. Mañá Virdingu. Eñ ef einge er sa til sm̃ ædur er taldur/ þa skal Gardsbonde hñs taka þ Fe virdt / og abyrgiast sem sitt Fe / og hafa Gagn af / þar til sem Erfinge kiemur epter / edur hñs loglegur Vm̃bodsmadur / og giallde honum þa slijkt Fe sem hñ tok. Ef hverke kiemur til loglegur Vm̃bodsmadur nie Erfinge hiñs Dauda iñañ x. Vetra / þa

eignest

eignest Kongur þann Arf allan. Nu andast Madur a Saxlande/ edur sunnar a Einglande/ edur i Eyum vestur/ edur i Dyfleñe / þa er Madur ei skylldur ad læta virda þad Fe fyrr eñ i Norege. Nu er þar nænare Madur fyre/ þa skal sa taka vid Fenu/ og flytia til Erfingia/ eñ hiñ skal hafa Afla þañ sem a er ordeñ/ hvar sem hñ tok Fed.

Cap. XXV.

Hverſu Arf skal sækia ad Løgum.

Arf skal sækia i þeim Fiordunge sem Arfur er dæeñ. Eñ ef Madur leider Votta i ødrum Fiordunge enn Arfur er dæeñ / þa hefur hañ þeim fyreskoted. Nu situr Madur i Arfe z leggur Dom fyre/ eñ añar kallast til komeñ ad Løgum/ þa skal sa stefna hinum Heimstefnu rietta/ og krefie hañ Arfs og Vtfarar er i situr. Nu vill hñ ei wr Arfe fara / þa skal hñ stefna honum Þing

fyre

fyre Rán z Jsetu: Og ef þa fullnast honum Vitne og Sögn oll til sijns Mals/og kiemur ecke Andvitne i mote/ þa eigu Þingmeñ honum Arf ad dæma/ eñ hiñ skal gallda Konge vj. Aura fyre þad hañ lagde Dom fyre Arf þañ er hañ ætte ecke i. Nu vill hñ eige wr Arfe fara/ þa skal hiñ æsta sier Þingmeñ Eids/ so ad hañ sie full Eida ad færa hañ wr Arfe sijnū. Sekur er hver Eyre vid Kong er honum fyniar Tilfarar. Nu koma þeir þar z ver hñ Arf Odde edur Eggiu/þa er hañ sekur x. Morkum vid Kong/ eñ hiñ hver sekur vj. Aurum vid Kong er Forsiodu veiter med honum. Nu beriast þeir/ þa er hver wtlægur sa er fyre stendur Arfe dæmdum/ eñ hiner aller Fridhelger er tilsækia.

Cap. XXVI.

Vm̄ Arfsokn.

Hver.

Hvervetna þar sem Madur kallar ei til Arfs fyre Fasfrædissaker/ z er þo til komenn/(20) þa hafe hann sokann Arf sinn innann r. Vetra/ fra sinn hann er innann Lands z wr Omegd/ef hann hefur Vit til/(21) nema skylld Naudsyn banne. Nu eigu Menn Arfe ad skipta/ þa er vel ef þeir koma aller til er Nlut eigu i ad skipta þeim Arfe. Nu koma sumer/ enn sumer vilia eige fara / þa skal giøra þeim Stefnu til ad skipta / og þo ad þeir kome þa ei til/ þa skal skipta fyre Vottum z Nlute aleggia/ þa skal hann þann Nlut hafa er þa hlytur hann. Nu kallar hann Misskipt/ edur seiger ad hinn hafe leynt Fe/ þa skal hann synia med Lyrittareide.

Cap. XXVII.

Hversu Madur skal rydia sig til Arfs.

Vo leikur a tveim Tungum / hvert Madur er arfgeingur edur eige: þa skal hann stefna þeim

þeim Þing er honum stendur fyre Arfe / þa skal hañ niota Votta siña ad hñ stefnde honum þangad / þad skulu og so Vottar hñs bera: Vier vorum þar i hia ad Moder hñs var Fest løglega i þeim Stad / z nefne Stadeñ. Þa eigu Þingmeñ honum Arf ad dæma. Hvervetna þar sem Madur vill sig til Arfs færa / leide Votta siña til / og stefne þeim ødrum til er þeim Arfe eru næster. Eñ ef hñ stefner honum eige til / þa er Vottum hñs fyrestoted. Þar skal uñ Arf dæma sem Arfur er dæmeñ / edur Jarder eru / edur Bw hiñs Dauda. R. B. N. K. Ef añad hvert Niona kañ fra ad falla / þeirra sem x. Vetur edur leingur hafa samañ vered / og hafa þau jafnañ hallded sig fyre løgleg Hion / þo ad Niuskapur þeirra hafe eige skilriiķelega vered lÿstur edu ærnmælgadur / og eige helldur Bygdarfleygt vered medañ þau lifdu bæde / ad hun være hñs Frilla edur Hoorkona / þa skal

Barn edur Born epterverande / i Arf setiast og halldast fyrre Skilgieten / þo ad ei liße Festar · Vottar. Einge Madur skal Fe skipta edur Arfe epter añañ / fyrr eñ þess er Leyfe til er modur a / nema Meñ siae ad med Spiollum fer. Eñ ef Madur hefur Vif til og er hñ Nestfær og Aulfær og ma hñ rada Bwe sijnu og Kaupum / þa skal hñ sialfur Fe sijnu rada / og ma þvi einge Madur skipta. Eñ þott nockur skipte / þa skal þad ecke halldast.

Cap. XXVIII.

Hveriar Giafer halldast meigu ad Logum.

MJ skal þær Giafer telia er halldast mega: Þær Giafer skulu halldast sem Kongur giefur oss / edur vier giefum honum. Giefa ma Madur og Vingiafer ad sier lifanda / Hest eda Uxn / Vopn eda þvilijka Gripe / so og Klæde/

Klæde/og aþſiþiar hñ ſier/ þo ſo ad vj-
ſkyn ſomum Moñum virdeſt eige Arþ-
ſvik giør vid Erþingia. Og ef ſo er
gieþed/ þa ma þa Giøþ einge Madur
riuþa. Eñ eþ hiñ heiter Launum fyre/
þa ma þad heimta. Hver Madur
ma gieþa Fiordungs Giøþ af Fe þvi
øllu ſem hønum hefur aþlaſt / ſo ad
meira er eñ hñ hefur ad Erfdum tek-
ed/ bæde i Lande z i lauſum Eyre/ hvert
ſem hñ vill Børnum ſijnum ſkilgietnum
edur ødrũ Moñum/einu ef hñ vill þad.
Enn Tijundar Giøþ af ſo miklu Fe /
ſem hñ heþur ad Erfdum teked bæde i
Lande z lauſum Eyre/þo ad hñ ſpyrie
ecke Erþingia ad / hvert ſem hann er
heill edur ſiukur/eþ hñ mæler aþ Vite.
Eñ af Fiordungs Giøf edur Tijundar
Giøþ ſkal þ fyrſt luka er Madur gief-
ur Gude þyre Sæl ſiñe/hverium Mañe
ſem hñ gieþur Løggiøþ ſijna fyrr.

HIER HEFUR FRAMþærslu Balk/ Hverier Omaga eiga med Løgum fram ad þæra.

Cap. I.

HVer Madur a fram ad fæ ra Fødur siñ z Modur / hvert sem hann er Skilgieteñ edur Frillu boreñ/ og so Børn sijn. Nu a hañ eige so Fe ad hñ meige añast þau/þa skal hañ þo tilleggia allt slijkt sem hañ þarþ ei til Matar sier og Klæda / Og sieu þau þærd med þessu Tillage þeim a Hendur er þa er næstur Arþe og Forlags Eyre a til. Eþ Madur a sier tveggia Missera Biorg og þeim er ꝼdur eru a Fenu/ þa skal hañ framþæra Syskin sijn/ eþ hñ a z þyre þau tveggia Missera Biorg er þa biodast a Fed / ef þau eru hañs Arþar edur hñ þeirra Arþe. Fra þessum Omøgum skal Madur ei seliast

seliast Arfsale / og aungvum þeim er
mdur eru komner a Fed / edur hañ er
Arftøku Madur epter / edur þeir hũs/
og sieu þeir þa Omagar. Eñ þo ad
hũ selieft / þa skal þad ei halldast / og
seigia Log þ Arfsal laust. Eñ þa er
tveggia Missera Biorg er halft þior-
da Hundrad er ætlad Karlmañe / enn
halft þridia Hundrad Konu / hverk
sem Madur er Ungur edur Gamall.
Þegar skal honũ fullañ Forlags Ey-
re ætla/ er hũ mœ ei viña sier fulla Fæ-
du/ þo ad hũ meige nockud til Gagns
viña þeim er hũ er med. Eñ ef O-
magar eru firnare/ þa skal sa framfæ-
ra er Arfe þeirra er næstur / ef hañ á
Forlags Eyre til. Nu þarf sa Mad-
ur Framfærslu er oskylldare er eñ fyrr
seiger/ edur Þrimeñingur z þar i mille/
þa skal ætla honum fiogra Missera
Biorg. Eñ ef Omage er oskylldare
eñ Þrimeñingur / þa skal ætla honum
vj. Missera Biorg. Eñ ef Omage er
Fiormeñingur/ þa skal ætla honũ viij.
 Missera

Missera Biorg / so miked a hverium xij. Manudum sem þyrr seiger / bæde þeim er þyrer eru a Fenu / og so þeim er þa kiemur a Fed. Skal allt til virda utan Busgøgn og Verkþære/ og einþølld Klæde bæde Dag z Nott. Nu er nockur þessara Arfe anars hvers siin i mille / þa skal ei meire Forlags- Eyrer þyre þeim standa ædur hann er skylldur þan þram ad þæra enn þiøgra Missera Biorg/ þar mine sem þyrr seiger. Nu minkar Forlags Eyre fyre Mane/ sydan Omage kiemur a Hendur hønu/ þa hverfe Omagar af Fe hns/epter riettre Tiltølu/þeir fyrst sem osfylldaster eru. R. B. E. K. Eige skal Omaga telia framar enn a þess Fe Niona sem Omagen er skylld- ur/ og hverþe af Fenu þegar hann er xvj. Betra/ ef hn er heill og verkþær.

Cap. II.

Vm Niona Frambværslu siin a mille og um Prof.

Skyllt er hvert Hiona annad framm ad fæda a Fe sijnu / hvert Hiona sem þad er / ad Framfærslu parf/verdr: Odt/ edur fær añañ Krankleika. Eñ ef þau hafa med miña Fe samañ komed eñ þau ættu til þriggia Hundrada bæde samañ/ og alldrei urdu þau so rijk ad þau ætte Konge Skatt ad giallda / þa sie hvert añars Handbiargar Omage / edur flytiest med Hrosse ef þau fæ ei fyre uñest / og þeirra Børn skulu ei a Hreppa seigiast/ æ medañ þau fæ flutt med fyrra Skilorde. R. B. H. K. Þar skal Þrot heita sem Omageñ er/ þa er sa andast fra er med Handbiorg siñe atte Omagañ fram ad færa / edur fyrr søgdum Flutninge. Nu sæker Þrot Bonda i Hierade / þa skal skipta Omøgũ (1) fra epter þvi sem Felag þeirra var giort. Skal Moder færa Omaga sijna a Hendur Frændum sijnum þeim er Arfe eru næster / ef þeir eigu Fe edur Forlags Eyre til so mikeñ

sem fyrr skilur. Enn ef af geingur Forlags Eyre af þvi Fe/ þa skal hañ taka Omaga so marga sem hñ a Forlags Eyre til. Eñ þeir sem um̃fram̃ eru/ fare þeim a Nendur sem Arfe eru næster/ ef þeir eigu Forlags Eyrer til. Eñ ef sa a ei Forlags Eyre til/ þa skulu Omagar fara fram̃ i Ætt/ til þess er a Forlags Eyrer hitter. So skal og fara um̃ þa Omaga er fyrre talade um̃ / ad þeir skulu fara fram̃ i Ætt. Med sama Nætte skal z skipta þeim Omøgum er Fedrum fylgia. Nu fester Madur Omaga i Vist/ þa skal þad halldast. Eñ ef hañ vijsar hønum wr Vist/ z lætur hñ ganga a Fatæke Bæia i mille / þa skal hann gialld Konge vj. Aura / og vardveita þo Omaga sem mælt er. So skal og hver giallda/ sa Madur er ganga lætur siñ Omaga a Fatæke Bæia i mille/ sem nu var skilt. Eñ ei er Madur skylldur ad fæda edur Fulgu fyre ad iña / fyrr eñ hñ veit ad hñ er hñs Omage. So

skal

skal z Omøgum i Ætter skipta ef añad hvert Þiona er andad.

Cap. III.

Hversu Meñ skulu skipta Felausũ Omøgum.

Ʀ skipta Meñ Felausum Omøgum sijn i mille / hvar sem þeir skipta / z hluta sijdañ / þa skal þ Skipte halldast þeirra i mille sijdañ / med hverium sem andast / þa skal þad þess Nyt. So þo ad meire Omagar verde eñ þa er skipt var / þa abyrgest sa þad er hlaut. Þeir skulu Aurþum fylgia eþ sa er Omage er Fe a.

Cap. IV.

Hversu gamall Madur a Fiarhallð sitt.

EF Madur kiemur i Omaga skipte / þa er hñ er wr Omegd / og er hñ þa xx. Vetra gamall / z a ad taka vid Fe sijnu z

þa Fiarhalld sitt hverium er hañ vill/ eþ hañ kañ ei sialfur þyre ad sia/ og so oll oñur Forræde Fiar sijns. Eñ eþ Kallmadur kvongast yngre eñ tvijtugur/ þyre utañ Frænda siña Rad/hafe fyregiørt Landskylldum sijnum/ z ollum Aupexte Fiar sijns/vid Erþingia edr Fiarhallds Mañ. Nu kiemur sa Omage a Hendur Mañe er hñ a ei ad vardveita/ þa skal hñ þm heim stefna er vardveita a. So skulu Vottar hñs mæla: Hier er sa Omage er þu att þram ad færa / eñ ei sa er hingad þærde. Þa skal hñ þela honū a Hende Abyrgd þess Omaga. R. B. H. K. Eige skal þurþa ad løgbioda Omaga fleirum eñ einum/ utañ sa syne med Skilrijke i løglegañ Stefnu Dag / ad nockur stande jafnframt honum þeirra sem þullañ Forlagseyre eiga. Skal þad þa ecke dæmast þramar a hñ/ eñ epter riettre Tiløelu. Nu kiemur Omage a Hendur Mañe utañ Løgmañs Urskurd edur Þingmaña Dom/ giøre hvert er vill/

læte

læte þara aptur a Næl ella til Þings/ z mete Þingmeñ hvert þæra skal. Eñ ep a Næl færer/ flytie aptur ad sømum Nattstødum sem þangad for til hañs. Sekur er hver Eyre vid Kong er ei vill vid taka. Nu sa er eige vill vid taka/ bæte epter Lagadome fullar Bætur og so Þegn ep hiñ deyr ap Biargleysse. R. B. E. K. Ef Madur rangfær⸗ er Omaga/ gialldi þeim fullañ Kost⸗ nad er til var færdur/allañ slijkañ sem hañ hapde fyre. Nu eigu Meñ Omøg⸗ um ad skipta/ og vill añar skipta enn añar ei/ þa skal sa er skipta vill stefna hinum til Omagaskiptis/ z ef hñ kiem⸗ ur þar þa er vel. Eñ ef hñ kiemur ei/ þa leide hiñ Votta sijna ad hañ hepur hønũ þangad stepnt a þañ Dag. Sijd⸗ añ skipte vj. Skynsamer Meñ þeim Omøgum/og legge Hlute a/ z hape hũ siñ Hlut i burt/ eñ abyrge hinum sinn Hlut er ei kom til.

Cap. V.

Vm̄ Omaga Fram̄þærslu / og ef hn̄ a Fe epter.

EF Madur þærer fram̄ þann Omaga er hañ er skylldur til þyre Laga saker / þo ad añar sie Erfinge/z bere sijdañ Arf edur Riettarfar under þañ Omaga/ed: med hverium Hatte honum aplast Fe / Og ef sa a Fe epter er fram̄ er þærdur þa er hn̄ andast/þa skal sa er Omagañ þærde fram̄ edur þess Erfinge/taka a. vaxtalaust slijkt sem hn̄ lagde fyre hn̄ / eñ Erfinge slijkt sem auk er. Nu veit. er Madur Mañe fyre Guds saker/þm̄ et hañ er fyre Laga saker ei skylldur fram̄ ad færa/þa skal Gud þad um̄bu. na honum/ eñ koma ei Fe fyre hverke vid hañ nie vid hañs Erfingia.

Cap. VI.

Vm̄ Børn Vtlendskra Mañа hier a Lande,

EF sa Madur a Barn Omaga wt Frilluboreñ hier / er hañ er Norræñ edur Hialltlendskur / Orkneyskur edur Færeyskur / z hvadañ sem hñ er wr Noregs Kongs Rijke. Og ef Barn er fædt ædur hañ ser i burt / edur veiter hñ Vidgaungu ad hñ er Fader þess Barns / þo ad þad sie sijdar fædt / þa skal hñ leggia epter Peninga / so ad Barned hafe fulla Hialp sier til Foostturs næstu xij. Manude. Nu fædest Barn sijdañ hñ er i burtu / og hefur ædur ecke Raad fyre giort / þa skal rita i þañ Kaupstad / er sa Madur siglde af er þ Barn a / og skal Syslumadr / Raadsmadur edr Gialldkere i þeim Kaupstad / senda Peninga i mote þvi Barne / og so fyre þañ Kostnad er ædur hefur fyre þvi hafdur vered / af sialfs hñs Fe / og so i mote þvi Barne er ædur var fædt. R. B. H. K. Þad er stadfest i Løgum / ad aller þeir Faatæker Meñ sem mz Bonarvol ganga og þiggia Aulmusu / eru skyllder ad

bera edur leida Børn sijn / edur añann Veg ad flytia/epter þvi sem skynsamer Meñ sia ad þeir sa orkad / og so Fødur siñ og Moder/utañ Son edur Dotter viñe sier mdr tveggia Missera Biørg/ þa eru þau eige skylld ad ganga a Fatæke medur þeim Fødur edur Modur.

Cap. VII.

Vm Flutning Fatækra Maña.

SAtæka Meñ þa alla sem Frændur þeirra hafa ei Forlagseyre fyre þa ad leggia/og sialfer eiga ei Fe fyre sig ad leggia / og ei eru færer ad flytia sig/ þa er hver Bonde skylldur ad flytia þa og fæda/ epter þvi sem Hreppstiornarmeñ giøra Rad fyre. Einvirke er skylldur ad flytia sem fullur Bonde. So þarf Fatæker Madur Guds sem hiñ er meira æ. Og flytie epter Bodburd aller/hver wr sijnum Bæ / sa fyrstur er fremstur situr a Bodleid / og flytie til næsta Bæiar.

Sekur

Sekur er hver Eyre vid Kong ef hann
flytur ei so. Nu flytur hn̄ i Audn edr
þangad sem hiki Fatæke deyr af hn̄s
Fylgd / edur skynsomum Mon̄um virdꝫ
est af hn̄s Bollidum orded hafa / og so
ef hn̄ vijsar Fatækum Man̄e fra sier
og vill ei herbergia hn̄/og deyr hiñ Fa⸗
tæke af þvi. Sa er ad slijku verdur vit⸗
niskastur / sem Gud late ei verda/ þa
skal han̄ bæta þan̄ Man̄ fullum Bot⸗
um Erfingium hiñs Dauda/epter Do⸗
me skynsamra Man̄a epter Atvikum/ꝛ
so Konge þegn / og ackte þeir er dæma
Jn̄virdelega Dom sin̄ þar um̄/ ad slijk⸗
ar Ohæfur * meige ei ofmiog i Oven⸗
iu dragast. Nu vill hiñ ei vid taka er
fyre situr/ edur in̄ lata leida/þa nefne
sa Vitne til er flutte/ og abyrge hinum
sijdan̄ er vid skyllde taka/ þa er hn̄ vid
skildur. En̄ ef hinum Fatæka Man̄e
verdur sijdan̄ / an̄adhvert ad han̄ deyr
af Froste/ edur bijta Dijr edur Hundar
til Bana/ þa er þ þess Bonda Abyrgd
er hn̄ liet wte liggia. Eige skal Fatæ⸗
ka

ka Menn plytia sijdan Solu er sett. Sol skal um̃ Sumar rꜳda / en̄ Dagur um̃ Vetur. En̄ þeir sem sig plytia sialfer / hafe Nws heimil a Vetur þa er hꜳlfrockved er. Sekur er hver ij. Aurum vid Kong er syniar / nema hin̄ Fatꜳke deye wte/ þa sie under Lagadome / nema stalfur hafe i Fyrstu vijsad sijnum Omaga af Hende sier/ þa abyrgest hn̄ ef hn̄ hefur fullan̄ Forlagseyre fyre hn̄ ad leggia. Þad er z einkanlega boded/ ef fatꜳkur Madur verdur siukur og beidest Prestsfundar /. þa er Bonde skylldur ad fara epter Preste/ z flytia ei hin̄ Siuka wr Nwsum sijnum/ fyrr en̄ Prestur kiemur til hn̄s. Sekur er Bonde iij. Aurum vid Kong ef han̄ fer ei epter Preste/ nema Naudsyn bane. En̄ ef Prestur vill ei fara/ þa abyrge han̄ honum med Vitnum. Nu skal fatꜳka Men̄ herbergia um̃ Natur / enn reka ei wt sijdan̄ Solu er sett. En̄ ef nockur ryfur þessa Skipan um̃ fatꜳka Men̄/ þa er sa sijku sekur sem

sem ædur voktar/og gänge til Skripta/ og bæte vid Gud er hñ villde ei hialpa christnum Mañe.

Cap. VIII.

Um Arfsalskaup ad Løgum.

Einge Madur skal kaupa Arf Von ad ødrum / þviad optast verdur þad nockur Vielakaup. Eñ þo ad nockur kaupe / þa skal ei halldast / nema sialfur leyse siñ Arf til þess ad ættleida Frænda siñ/þvi ad þañ Arf a hver ad hafa sem Gud vill ad hñ verde Erfinge ad. Seliast ma Madur Arfsale ef hañ vill/ef einge er sa Omage er hñ a fram̃ ad færa / edur þær þeim ædur Stadfestu / medur þvi mote ad vj. skynsamer Meñ giøre þad Kaup med hønum og þeim er vid tekur / so ad þeim þiker ei Arfsvik giør vid Erfingia. Og so þo ad adrer giøre ei þad Kaup med þeim / ef Erfinge lofar/z sie hñ fulltyda Mad-

ur og Kaupum sijnum rædande. Enn sa er Arþsale vill seliast/ skal þyrst bioðast hinum nænustu Frændum sijnum við Vitne / við sier að taka / þeim sem fullar Vørðslur hefur / nema hann vilie gieþa i Klaustur/eda til Byskupsstola/ þa mæ hann giøra þad þo að hann biodest ei Frændum/ * og so þo að aðrer giøre ei Kaup / eþ Erþinge loþar / ef hann stadfester Omaga sijna adur.

Cap. IX.

Umm Loghreppa og Hreppstiornar Menn.

LOghreppar skulu vera sem að Fornu haþa vered. Eige þærre Bændur i Hrepp enn xx. Skal einge þeirra eyga minna Fe enn x. Hundrud. Riett er að skipta Hreppum smærra til Tijunda og Matgiafa eþ þeir vilia. Fimm Menn þa er best þikia tilfallner / skal nefna til að hafa Stiorn z Forsiæ þyre þvi er Hreppnum vardar /

vardar/ og ad skipta Tiundum øllum og Matgiøfum þeim er þaatæker Mess eiga/ og af heilagra Daga Veidum. Þeim Mønum skal fyrst Tiunder ætla er aungva eigu (2) Forlags Eyre edur Framfærslu Meñ/ og eru þo þar Nrepps Menn / Sijdañ þeim er þeim þiker mest Þørþ/ ef betur vinst. Enn þeir eru þar Nrepps Menn sem þar haþa uppþædst/ edur þar sem Erþinge hañs er Vistþastur Primeñingur edur nænare. Eñ ef þeir Omagar eru Framþærslulauser sem aungvañ eiga Primeñing edur nænare þañ sem Vistþastur er/ þeir eiga jafnheimilañ Flutning sem þyrr seiger i øllum Nreppum/ þar sem þeim þiker sier mest Nialparvon. Eþ Omage er færdur a Nendur Mañe edur settur nidur i Nrepp ad Ølogum / edur hvert annad Mæl er Madur þikest Þings vid þurþa / þa skal sa Þinge ræda er Þings þikest þurþa. Þa skal þad Bod hver bera eñ einge þella/z a þad ad fara med Vet-

vr Hwsum epter Bodburde rietkum/ eñ eige med Sætrum. Eñ sa er pellar/ sekur Eyre vid Kong. N. B. H. K. Ef fatæker Meñ skióta nidur Börnum sijnum (3) aploglega/ þa er riett Hreppstiora þm̃ sem næstur er/ & Bændum med honum/ ad taka þañ Mañ & binda ef þarf/ og fæta aptur/ & binda Barn a Bak honum/ & lægta hñ skal þañ bera burt ap Hreppnum. N. B. H. K. Þeir Meñ sem ei vilia hallda þad sem Hreppstiorar skipa löglega / gialldе halfa Mork/ halft Konge/ eñ halpt Hreppstiornar Moñum/ & leggest þad til fatækra Manna.

Cap. X.

Vm̃ Bodburd.

SA skal Bod bera Bæia i mille er higgia kañ fyre Orde og Eyde. Bonda skal Bod i Hendur pa ef hañ er heima/ eñ Hwsprenu hañs ep hñ er ei heima/

Syne hũs ef han er fulltijda Madur / Dottur hũs ef hun er vaxen / þar næst Brÿta edur hinum besta Mañe er i Bæ er staddur. Eñ ef Niw eru øll af Bæ geingeñ / þa skal ganga i Setuhws Bonda ef þad er oped / og setie nidur i Aundveige / (4) so ad ei falle / eñ ef hñ mæ ei iñkomast / þa skal Bod binda yfer midiar Dyr / so ad hver mege sia sem iñgeingur. Eñ sa Bonde a ad ganga til þeirra Maña er Bod bæru hõnum / og spyrie þa hvad Bod seiger / og bera sijdañ til næsta Graña a Bodleid. Nierads Meñ skulu reida Nættstade ad Bode. Þangad skal Bod bera fyrstañ Dag sem riett er / og ei seirna uppskiera eñ Bod mege vel Nættstad ná / og so añañ og hiñ þridia. N. B. N. K. Sa Madur sem Bod feller svare Sect fyre alla þa sem a þeirre Bodslod kom ei Bod til forfallalaust. Nu skal sa sem fyre situr vita hvern Tijma Dags Bod kiemur til hañs med Vitnum ef til eru. Eñ ef ei eru Vitne

til/ þa skal sa synia med Lyrittar Eyde er þangad bar. Nu kallast Madur bored hafa Bod til Granna sijns / enn hinn kvedur nei vid er fyre situr / þa skal sa er þangad bar / sanna med Lyrittar Eyde / ad hnn bar Bod ei seirna enn hnn atte ad Logum ad bera/þa skal sa gialld da Bodfall er fyre situr/Eyrer Konge. R. B. E. K. Ef Madur feller Bod þad / er stefnt er Þing ad heyra Kongs Bref / eda Manndraps Þing / edur Manntals Þing til Jafnadar a Bored/edr Hreppstiornar Þing a Haust/ sekur ij. Aurum vid Kong fyre hvert. Nu er fegar Bodfall/er ei sæker Bod Natt stade. Og þad annad ef ei verdur bored. Þad hid fridia ef Madur fær i Nend- ur Omaga edur yngre Manne enn * xv. Betra. Ef Madur flytur Hws sijn af fornum Toftum / og a þær Toftir sijnar / er honum hagar betur innann Gards / þa skal til þeirra Hwsa Bod bera og fastæka Menn flytia. Enn ef hnn fyrr setur nidur/ abyrgest sialfur ad

øllu. Einge skal Bod bera a Nønd ødrum sijdan Solu er sett um Sumar / en Deige um Vetur/ z so þætæka Men hid sama.

Cap. XI.
Um Eyde Jørd.

Hvervetna þar sem Madur slær edr sær Eyde Jørd sijna/ og eru Hws a þau sem Menn meiga i vera/ þa skal hn̄ hallda upp Bodburd øllum. Nu vill sa ei Bod bera edur þætæka Men flytia er Eyde Jørd a / þa flytie sa sem næstur byr Eyde Jordune/ þangad sem Menn eru fyre/ z hafe ad heimilu Lood halfa/ nema hin̄ kome ødru Kaupe vid. En ef fleire Men bwa a eirne Jordu / þa skulu þr skipta ad Jafnade sijn i mille epter Bænda Rade/ bæde Bodburd og Forumaña Færslu/ ept° þvi s̄ hver hefr af Jordu/ en̄ ei epter Fiarmagne. En a Nijlendum øllum inan̄ (5) Hrepps beida

þeide ſa Bændur Bodgreidſlu a Þinge er Jørd a/ edur Vmboosmadur hn̄s.

Cap. XII.

Vm̄ Hreppſtiora Þing ꝛ Mañelde.

NV ſkulu Bændur aller til Þings fara þegar Bod kiemur til Nyſs / nema Einvirkiar einer/ þeir ſkulu fiogur Þing ſkyllder ad ſækia. Pad Þing ſm̄ Kongs Bref ſkal uppleſa. Og Mañdraps Þing. Og Mañtals Þing til Iaþnadar. Og þ Þing er Hreppſtiorn heyrer til. Eñ øll øñur Þing ſkulu Einvirkiar heima ſitia eþ þeir vilia. Sa er Einvirke er henum fylger yngre Madur til Verks eñ xvj. Vetra / hvert ſem hñ er Son hn̄s edur añars Mañs. Eckia ꝛ oþær Bonde ſkulu þviad eins til Þings fara eþ þau vilia. Eñ aller Bændur adrer ſkulu þara til Þings þegar Bod kiemur til Bæiar/ella gialle de Þingviſte epter Løgum/ Fyre Kon-

gs

ge. Nu ef Bod kiemur so sijdærla til Bonda / og er so laung Leid til Þings ad Bonde mæ ei til Þings koma ad midium Deige / og heþur hñ til þess log leg Vitne / þa mæ hñ heima sitia ad Ofekiu. Eñ eþ fleire Meñ verda fyre eirne Sok eñ eirn um̃ Þingvijte / þa ma Bod stefna þeim Þing er ædur eru æ lagder fyre Boktum. Riett er ad Bonde biode um̃ odrũ Mañe/ þa er Tijundarskiptis Fundur skal vera/ ad hañ man giegna sijku s Meñ verda þar æ sætter/ eþ honũ er ohent ad fara. Og skal hñ seigia a hverju morg Hundrud þangad er ad skipta Mañelde. Ef Meñ vilia læta vista edur fæda Fætæka Meñ / Og so fyre hverju marga Meñ þar skal Matgiof gieþa/ z hversu mikel þar er Tijund. Skyllt er Eckiu z oþærũ Bonda ad seigia Um̃bods-mañe sijnũ hversu mikel Tijund z Matgioþ þar er/ þa er Tijundaskiptis Fundr skal vera. R. B. H. K. So skulu Hreppstiornarmeñ skipta Mañelde ad þar verde

japnmikel Gisting peirra Maña er par eru Hreppsmeñ / Nott a hverium x. Hundrudū/par til ad er Hundrad Hundrada. Eñ sijdañ Nott a hverium xx. Hundrudum/par til sem eru ij. Hundrud Hundrada. Eñ po ad Fe sie meira/ pa eykst pad ecke til Mañeldis / nema Hreppstiornarmoñum synest añad sañara. Pa Meñ skal so ala er par eru Hrepps Meñ ꝫ aungvañ eyga Frænda pñ er Forlagseyre hape til ad pæra pa fram / so ad Meñ vite / ella pære til Frænda. R. B. H. K. Bwlauser Meñ ep Peninga eyga/ svare Mañelde og øllum Hrepps Naudsynium ad Jafnade epter pvi sem Hreppstiornarmeñ giøra Rad pyre.

Cap. XIII.

Vm̄ Ofid Klædaburdar hier i Lande.

Ad er øllum Moñum kuñugt um̄ pann mikla Ofid er Menn hapa hier meir i Oveniu dreig“ ed i pessu Lande eñ øngvu ødru

so Fatæku/ um̃ Skrwdklæda Bwnad/ So sem marger haba Raun ab med storum Fiarskulldum / og missa marger Meñ þar fyre marga adra þarblega Nute/ Eñ hiñ Fatæke þarbnast siñar Nialpar/ og fyre þad liggur margur til Dauds wte broseñ. Þvi giorum vier ollum Moñu kuñugt/ad hver sa Madur sem hañ a Tuttugu Hundrud Fiar z ei miña/ hvert sem hañ er kvongadur edur ei/ ma bera eina Treyu mz Kaprune ab Skrwde. Eñ sa sem a xl. Hundrada ma þar mz bera eirn Skrwd kyrtil. Sa sim a attatige Hundrada/ ma bera þar med Olpu edr Kapu tvi-bregna/byre utañ Græskiñ. Eñ sa sem a C. Hundrada/hñ ma ad Frialsu bera þsse Klæde oll. Larder Meñ meiga bera þau Klæde sim þr vilia / z þr Nandbeingner Meñ sem sier eygu Skylldar Vopn. So z þm Moñu sim utañ hafa fared / er lobad ad bera þau Klæde er þeir blytia sialber wt medañ þau viñast/ þo ad þeir eyge miña Fe eñ fyrr skilur.

Eñ

Eñ eige skulu þeir kaupa hier a Lande sier til Burdar þramar eñ þyrr seiger. Nu eþ nockur ber Skrwdklæde sa er miña Fe œ / edur ødruvijs tilkomeñ eñ hier vottar / þa er sa sekur ij. Aurum fyre hvert vid Kong / * og Klædenn upptæk Kongs Vmbodsmañe / utann honum sie gieþeñ / nema Konur bere.

HJER HEFTR HJnn
Fimta Hlut Løgbokar / sem er Landabrigde.

Cap. I.
Hverneñ Madur skal Brigda Jørd þa sm̃ Fiarhalldsmadur heþur sellt.

HVar sem Vngum Mañe tæmest Land i Erfd / edur ad Giøþ / edur i Vijgsbætur / edur Riettarfar / þeim er ei œ sialþur Vardveitslu Fiars syns / z selur Fiarhallds Madur hañs.

hañs i burtu/ þa a hñ Brigd til þess Lands/ hvert sem er eitt edur fleyre. Hañ skal brigdt hafa iñañ x. Vetra sijdañ hñ tok vid Fiar Vardveitslu siñe/ og er hañ iñañ Lands/ ella a hañ þess Maals alldrei Vppreist/ nema Nauðsyn bañe. Nu þo ad hñ eige fleire Lönd ad brigda/ þa skal hñ brigdt hafa øll iñañ x. Vetra/ sijdañ hñ er wr Ømegd. Og so ef hñ hefur Vtañlands vered/ þa skal hñ so brigdt hafa ef hñ kiemur wt Fulltijda. Ef Madur vill Jord brigda / þa skal hañ fara um̃ Hausted til Bæiar þess er sa byr a sem Jørd kallast eiga/ og seigia hønum vid Votta / ad hañ vill þa Jord brigda. Þetta skal hañ giort hafa fyre Jola nott/ hvar sem hañ fiñur hañ. Hañ skal stefna hønum til Jardar þeirrar er hañ vill brigda fimta Dag Viku/ þañ er iñ. Vikur eru af Sumre / og flitie þar Vitne sijn ad þetta er hañs Jørd/ z hñ selde ei nie gallt/ og ei gaf hñ/og einge sa er hñ baud um̃. Og ef hønum

honum fullnast þesse Vitne/ þa skulu Domendur dæma honum Jørd' sijna/ eñ hinum Aura sijna aþ þeim er honum selde. R. B. N. K. Ef Þors Dag þañ er ij. Vikur eru aþ Sumre ber a helgañ Dag/ þa kome øll Søgn fram um̃ Jardar Brigde hinn næsta virkann Dag epter. Nu heþur Jørd meir ad Solum þared / þa eige hver vid sin̄ Neimilldarmañ/ edur hñs Erfingia ef hñ er daudur/ og haþe þeir Fe epter hñ teked/ eñ vid Fiarvardveitslu Mañ/ eþ hñ er Vtañlands/ þar til er Fiarvardveitslu Madur hins Vnga Mañs var / nema hañ fae Vitne til þess ad hñ selde Jørd þa þyre Skullda saker þeirra sem ædur voru a Fenu/ og eige mætte hañ þær med ødru giallda/ edur til Biargar þeim Omøgum er a Fenu voru/ z ecke var añad til þyre þa ad leggia/ og hñ selde sem Dyrst mætte hñ/z fyrst selde hñ Leiguból/edur þ er Omageñ ætte i añara Maña Jørdū. Og eþ hañ þær þesse Vitne / stande

Jørd

Jord sem komen̄ er. En̄ ef hønum pallast þesse Vitne/ þa eygnest hin̄ Unge Madur Jordena jafngoda ad næstū Fardøgum. En̄ ef Hws eru betre enn þa er Jord var selld/ þa bæte hū þyre þad. En̄ eþ verre eru/ þa bæte sa hønum þad/er Hwsū hefur spillt. Nu kiemur sa ei til er stefnt var / þa skal Sækiande bera læta Steþnuvætte sijn/Sijd an̄ Eygnarvitne sijn/þa skulu Domendur dæma hønum Jord / en̄ hin̄ snwest a siti Sala epter slijkū Aurum sem hū gaþ þyre Jord. Nu pallast hønū þesse Brigd fyre einhveriar Naudsynia saker edur Vankun̄ende / og mete þad vijskynsamer Men̄/þa brigde þeirre Jordu sem nu var mællt/ þo ad sijdar sie.

Cap. II.

Um̄ Jardarsølu Attræds Man̄s.

Ege a Madur ad selia Land undan̄ Erþingium synū þa er hū er Attatijge Vetra gamall edur elldre / nema þyre pulla

Þorf ſijna (1). Og ſo ef hñ liggur i Banaſott / nema þullťijda Erfingiar loþe. Eñ ef hñ ſelur/ þa ma Erfinge brigda ef hñ vill. Hañ ſkal ſo Brigd hefia/ z ſo ad allre Sokn fara ſem fyrr ſkilur/fyre utañ þad / ad ſa er þeſſare Iord brigder/ſkal greida þulla Aura fy re þa Iord af ſijnu Fe ad næſtũ Far-dogũ. Nu vill hiñ ei vid Aurũ taka/þa ſyne hñ Aura/ hvert ſem þad er Bwfe edur añad Fe / z hafe ad Lane þar til er hiñ heimter z abyrgeſt ad ollu. Riett er honum ad byggia odrum þetta Fe / og er hñ þo fyre Skulldu ſem adur.

Cap. III.

Vm̃ Eignarſkipte a Iordum.

EF Meñ vilia Iordum ſkipta ſijn i millum Eygnarſkipte/og verda þeir aller a eitt ſatter / ſkipte ſem þeir vilia og legge Hlute a / og hafe þad hver ſem hlyt-ur/ og lijſe a Þinge ſijdañ / hvad hver þeirra

þeirra hefur hloted. Og ef þeir jaata
þvi aller / þa maa þad Skipte einge
Madur riwfa. Nu vilia Meñ Jørd-
um ſijnum ſkipta og hafa vid Nierads
Meñ / þa ſkal ſa er ſkipta vill / ſtefna
þeim øllum til Jardar er ad mote eygu /
ſo laungu fyre ad um̃ Lid meige ſijſla /
ad Sniolauſum Jørdum og oſaanum z.
øbreiddum Vøllum. Sa ſkal raada
er ſtærſtum vill ſkipta / ef øngvañ ſkad-
ar þar i. Medur Skapte edur Taugu
a Jørdum ad ſkipta iñañ Gards / enn
Sionhendingum utañ Gards. Mark-
ſteina ſkal þar nidur ſetia og grafa ſem
þeir verda aſaatter / og leggia hia iij.
Steina / og eru þeir kallader Lyrillar.
So ſkulu Nierads Meñ Jørdum ſkipta
med þeim Møñum øllum er þar eygu
Hlut i / ad vel meige hver ſijns niota /
og einge þeirra þurfe Kvikfe ſitt heim-
añ yfer añars Land ad reka. Eige
ſkal Nwſum i mote Jørdu ſkipta. Nu
er þar ſumt Land betra eñ ſumt / þa

skal þvi skipta Mun ovildare/ so jafn-
god sie bæde. Vatn skal og þalla til
allra Bæia/ og allur samann skal þara
hvers þeirra Hlutur: Og ef þad er
aungvum þeirra til Skada / þa hafe
þad hver sem næst er þvi Lande er mid-
ur a hñ. Um þverañ Dal skal i
sundurskipta ef þad er Dal-Land/nema
þar þalle Aa su ad ei gange Kvikfe
yfer/ og sie þeim jafn hægt til/ þa er
Riett ad skipta ad endelaungum Daln-
um. Nwsum skal og skipta ad Jaf-
nade. Þeir eiga ad þverkyrþa Nws i
sundur / eñ ei ad endelaungum skipta.
Nu verdur Nws Mañs þar a añars
Jordu/ og skal þad Nws þar vera med-
añ sa vill er Nws a/og skal hñ wr sij-
nu Lande allt til þæra um ad bæta. Eñ
ef hñ vill wr Stad þæra Nwsed edur
auka þad/ þa skal hñ a sijna Jord fæ-
ra. Meñ eigu ad briota Jord (2) ef
þr vilia/ til Tadna sier edr Akra/ þo ad
fleire eyge samañ/ og eiga þeir jafngo-
dre Jordu ad auka sijna Tødu/ ef þeir
vilia

vilia et ſijdar auka. Þeſſ er og Koſt-
ur / þar ſem Twn Velle er ſkipt / ad
muna wt Garde/ og kvedia vj. ſkynſa-
ma Meñ til ad meta/ ef þeir verda ei a-
ſætter/ ella nær þeir auka Joþnu. Nu
vilia ſumer auka eñ ſumer ei / þa ſkulu
þeir gialld a hinum ſlijka Jørd ſem til
þeirra kiemur / epter vj. (3) Manna
Mate/ ef Mismunur er.

Cap. IV.

Vm̃ Bwþiar Itølu i Haga.

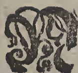
Ar er Meñ ſiaa eige Løgſkipta
a Lande / þa ſkulu þeir ſkipta
Nwſum/ Todum og Akurløn-
dum / Eingium og Skogum /
Veidum og Rekum. Eñ Kvikþe ſku-
lu þeir telia i Haga / ſo ad þeir hygge
ei nytra/ þo ad færra ſie/ og ſie þo ſkip-
ad til Fulls. Þar ſkulu Meñ Itølu
Bwþiar hafa i Haga / er ſkynſomum
Møñum lijtaſt þær þeire Nætur er Fe
geingur i añars Land. Þar ſkal telia

þrevett Naut vid Ku/ ij. tvævetur Naut vid Ku / eñ iij. veturgømul vid Ku. Eige skal Kalfa telia. (4) Nross þrevett vid Ku/ og so þo ad eldre sie/ ij. Nross tvævetur og yngre vid Ku / eige skal Fyl telia. Geitur v. vid Ku. Gamler Sauder x. vid Ku. Lomb xx. vid Ku. Eige skal Svijn i Land telia nie hafa. Nu þo ad Meñ vilie Nwsum einum skipta edr Todu Vollum/ Einge Teigum edur Neyum / Rekum edur Veidum / þa skal hñ æ þeim heimstef, na mædur er til mots eigu vid hñ / so ad um̃ Lid meige syssla. Skulu Meñ jaf, nañ til Skiptis koma edur Virdingar þyre midiañ Dag/ella sekest sa ij. Aur, um vid Kong er ei fer loglega til kvadd, ur/ nema Naudsyn bañe.

Cap. V.

Um̃ pañ er ei vill Lande skipta lata.

Nu

U ef einhver Madur edur fleire vilia ei til Skiptis koma / sa er stefnt var/ þa skal þo skipta sem nu var talt. Vitne skal sa bera lata er sæk-er/ ad hñ hefur hönum þangad stefnt til Jardar Skiptis vid sig. Nlute skal þa i Skaut bera/ jafn marga sem þeir eyga i Jördu til. Sien skulu skilrijker Meñ Mark Nluta þeirra ædur/ z vita hvad hver þeirra hlijtur i Nwsum edur Jordu. Adrer Meñ skulu Nlute þeirra bera/ er ei vilia sialfer bera. A Þing skulu þeir þa fara / og lijsa þar Eygnar Skipte sijnu/ þa hafa þeir ad Løgum skipt Eygnum sijnum. Og ef sa Madur er ei iñañ Lands/ er Jörd a med þeim / þa skal stefna Vmbods Mañe hñs til / edur Erfingia ef hañ er ei til / og skipte so sem Eygande sie sialfur hia. Nu vill Viñbodsmad-ur edur Erfinge ei til Skiptis koma / þa skal stefna honum til Nøfudbøols med ij. Vottum / og niote þar Votta

fiña/ ad hñ ſkeþnde hønum til Jakdar Skiptis. Sa ſkal Skipte rada er ſtærſtum vill ſkipta/ (5) eþ aungvum ſkaðar. Skipte i ſundur heilum Bæium edur halfum/ nema þeim þike añad ſañara. Nu ſkulu valeñkuñer Meñ ſkipta/ og Nluta a Þinge/ ſijdañ merke hañ ſialfur ſiñ Nluk. Eñ valeñkuñer Meñ kaſte Nlut Þriots omerktum i Skaut/ og lijſe þar þegar hvad hver hlijtur. Þad Skipte ſkal halldaſt uñ Alldur og Æþe ſijdañ.

Cap. VI.

Vm Lagakaup a Jørdu.

EF Madur vill ſelia Land ſitt vid Verde/ þa ſkulu þeir kveda a uñ Merke mz ſier uñ Land og Skoga/ Eingiar ꝛ Reka/ Veidar og Aþriettu / og allra Giæda ſkulu þeir gieta þeirra er þvi Lande eiga ad fylgia/ þo ad þad eige i øñur Lond/ edur adrer Meñ eiga þangad Itok.

Sijdañ

Sijdañ skulu þeir i Nendur takast / og kaupa þyre Bottum ij. edur fleirum. Nañ skal Nandsala honum pad Land med Bumerkium þeim ollum er Landenu eigu ad þylgia. Nañ skal heimila honum Fe þad allt er þar þiñst i Jördu edur a / nema Eygande verde til. Eñ ef Land er ei vid Botta keypt og handsalad/ þa er sem okeypt sie. Eñ añarhver þeirra skal ript haþa iñann tolþ Manada/ ella sie þast Kaup þeirra/ og sekur vj. Aurum vid Kong hver þeirra/ fyre þad er þeir keyptu Bottalaust. Skylldur er sa Madur er honum selde Land/ad ganga a Merke iñañ xij. Manada / og steþna þeim til ollum a dur er til mots eygu vid hañ. Þar er ei skylldt ad ganga a Merke sm̃ Fyrder deila / edur Aar þær er Netnæmer Fiskar ganga i. Eñ ef þar liggia Eyar fyre/ þa skal kveda a þær. Nu ef Madur a vid annann Mañ Eyar þær er Mork eru i / þa skal þau syna sem a meigeñ Lande. Eige er skylldt

ad ganga a Merke þar er Fioll eru/ þau er Vatnsføll deilast mille Nieraba/og ei er skyllt ad ganga wr Buþiar Nøgum a Fiøll upp/ kveda skal þar a Merke. Nu proþast so ad hñ atte miña eñ hañ selds / bæte þyre þad epter vijskynsamra Maña Virdingu/ og halldest þo Kaup þeirra.

Cap. VII.

Vm̃ Lands Nyktar til Fardaga.

EF Madur selur Land sitt þyre Fardaga/ edur a midium Misserum/ þa a hann allar Landsnyktar sem madur framañ til Fardaga / nema fra sie skilt i Kaupe þeirra / eñ Reka til mids Dags Friadageñ i Fardogum/ allt þad er þar til rekur a/ z Fe þad allt er þinst þar i Jørdu og a. Eñ so skal hañ Skog høggva sem Leigumadur. Hañ skal abyrgiast Land vid Ellde z Skridum/ Vøtnum og øllum Spiøllum til Far-

Fardaga. Eñ eþ adrer Meñ skedia þar Jørdu/ edur giora þar vñur Spioll a Lande/ þa a sa Sokn a þvi er selde/ eñ hiñ eþ hañ vill eige.

Cap. VIII.

Vm̃ Logmæla a Lande.

SO er mællt þar er Madur selur ødrum Mañe Land sitt z vill hañ leggia a Logmæla/ þa skulu þeir handsalast vid þañ Mæla sem þeir verda æsætter. Þad er Logmæle a Lande/ ad hañ skal eyga Kost a ad kaupa Landed þyrstur ad jøþnu Verde sem añar byþdur til þa er Landed er falt. Vera ma og sa Mæle a Lande/ ad þeir kvede sialfer a med sier/ hversu dyrt vera skal Landed þa er falt verdur. Þeim Mæla skal hñ lysa þyre vj. Grøñum sijnum / og hid næsta Sumar epter a Alþinge so ad Logmadur heyre a. Hañ skal lysa þeim Mæla siñ a hverium x. Vetrum

rum a Hierads Þingum / a medañ hiñ liþer. Eñ eþ ſa er daudur ſem Maleñ er vid / þa ſkal lÿſa hid þridia hvert Aar a Hierads Þinge. Eñ ef ei er ſo lÿſt / þa er aþ Maleñ edur Ved. Eñ ef ſa deyr er Malañ atte/þa ſkulu Erfingiar hñs ſkipta þeim Mala med ſier / og lÿſa a Hierads Þinge hid þridia hvert Aar.

Cap. IX.

Vm̃ Løgved J Lande.

EF Madur vill leggia Løgved i Land Mañs/hvert ſem þad er þyre Landsverd edur adra Aura / þa ſkulu þeir Handſalaſt þad vid. Eñ þad er Løgved i Lande Mañs / ad hañ ſkal taka jafnmarga Aura ſem vj. ſkynſamer Meñ virda ad hñ ſie vel halldeñ aþ. Eñ þad ſkulu þeir giøra þimta Dag Viku þann er iiij. Vikur eru af Sumre. Hid ſama Vor er hñ miſſer Fiar ſÿns/ þa eygn-aſt

aſt hñ ſo miked Fe i Lande ſem þeir dæma honum. So ſkal Madur lÿſa Vede ſem Mala. Riett er ad ſelia edr gteþa Landsmala edur Ved og ſo aña ra Gripa/ eþ ſa er iñañ * Nierads er vid tekur/ Og ſkal hñ ſeigia med Vottum þm̃ er Land a hid * fyrſta Aar/ ad hñ ſkal bioda honum þañ Mala/ og ſkal hñ lÿſa a Þinge a hverium iḡ. Vetrū. Eñ ef hñ giører ei ſo/ þa er hñ af þm̃ Mala edur Vede / hvert ſem þad er Land edur añar Gripur.

Cap. X.

Vm̃ Sølu Veds og Malañ Lande.

EF Madr vill ſelia Mala Land ſitt/ þa ſkal hñ þara til Fundar vid þañ er Malañ a edur Vmbodsmañ hñs/ hvert ſem hañ er i Omegd edur er hñ wr Lande þareñ / vḡ. Nottum fyre Sumar / og ſeigia honum ad Landed er þalt. Nañ ſkal

skal stefna honum heim med Vottum Sumardag hiñ fyrsta / og seigia honum ad hañ man þa þar koma og bioda honum Landsmala / og hafa þa þañ med sier er kaupa vill. Nu er hñ ei heima/ þa er honum er heimstefnt Sumardageñ fyrsta/ ad Naudsynialausu/og hafe hañ aungvañ Mañ feinged til Kiørs fyre sig þañ er Nandsøl sie vid eygande/ þa verdur sa sekur vj. Aurum vid Kong er Landed var boded / enn Landed Mælalaust. Utañ þvi ad eins ad hiñ kaupe odyrra eñ honu̅ var boded/ edur giørdu þeir til þess ad vilia koma Mæla hu̅s af Landenu / eñ kaupa ongvu/þa er hver þeirra sekur vj. Aurum vid Kong/ og fastur Mæle si̅ adur. R. B. E. K. Sektalaust er Mañe ad kiosa undañ sier Mæla Land sitt.

Cap. XI.

Ef Madur selur þad Land sem añar a Mæla edur Ved i.

Ef

Ef Madur selur Mala Land annars Mans / edur þad annar a Ved i / þa skal sa er Malann a edur Ved / þesse Lond brigda innan næstu xij. Manada / nema Forþoll banne/ella a hann þess Mals alldrei Uppreist. Nu a Madur Fe ad Manne / enn sa er gialld a handsalar honum Land sitt og heimilar fyre hverium Manne. Og ef þad Fe gielldst ei ad Gialddaga/ þa verdur hans Land so mikid sem hann atte Fe ad honum/ og þarf þann Maldaga eige ad lysa. Nu selur hann i burt Landed / enn hinn misser Fiar sijns ad Gialddøgum / þa gange hann ad Frialsu til Lands sijns.

Cap. XII.

Um Profentu.

Ef Madur giefur Land med sier til Fosturs/edr þann Manne ødrum er hann vill framfæra/ og skilur so fyre/ ad Omaga Eyrer skal i þvi Lande liggia medann

hann

hñ þarf Framfærslu/ og verdur Framfærslañ ei eynd / edur so illa ad skynsømum Møñum virdest eige vidvært / þa skal sa er til Omaga Framfærslu stendur brigda Landed þegar hañ veit þad/ og hñ mæ fyre Naudsynia saker / og brigde sem fyrr seiger. Eñ sa er sekur vj. Aurum vid Kong er Omagann skyllde fram̃ hafa fært.

HJER HEFUR LAndsleigu Balk/ Niũ vj. Nlut Løgbokar Jslendinga.

Cap. I.

Um̃ Løglega Bygging og Abwd Jarda.

F Madur vill annars Jørd leigia under Bw sitt/ þa skal hñ þa Jørd taka med Handsølum z q. skilrijkum Vitnum edur fleirum/ þa skal hñ þa

þa Jord hafa heimila hina næstu xij. Manade ad bwa a/ og iña hinum Leigu slijka sem þeir verda asatter. Nu er Leiga Eindogud / og kiemur eige praṁ i Eindaga / þa Oheimilar hañ sier þa Jord. Nu reider hñ suma Leigu / eñ suma ei / þa skal sækia vt mz Vottum og Fimtarstepnū þad er epter stendur / og so þo ad til allra þurþe ad sækia. Leigulide skal a Jordu bwa til Fardaga ad ødru Vore / nema þeir haþe leingre Mældaga ægiørvañ. Aþ þeirer Jordu ma hañ ei ødrum selia a Leigu/ til Heimilldar/ nema hañ skilie þad þa er hañ tok Jord. Eñ eþ hañ selur/ þa er honum Jord Oheimil / z so hinum er tekur / og giallde Lands Drottne Landnæmi fullt hvertvegge þeirra / og heimile sier so Jord sa er aþ Lands-Drottne tok. Aþ skal hiñ þara er af Leigulida tok. Eñ allt þad er hñ misser slijns i / þa skal hiñ bæta honum er hñ leigde Jord ad / og halþa Mork ad Handsals slite. Og so skal hver bæta

sa er

sa er ødrum selur Oheimillt/ nema hñ
hafe adra Jørd jafngoda ad bia honũ.

Cap. II.

Vm̃ Bygging a Kongs Jørdum.

EF Vm̃bods Madur Kongs
bygger Jarder hñs i Hierade
ad riettum Jardar Mala/ þa
skal þad halldast epter þeirre Abwd og
Landskylld sem Leigulide bær Vitne til/
þviad so a Kongs Jarder ad byggia /
sem um̃ adrar skilur ad Løgum / þo ad
Vm̃bodsmañа Skipte verde / þa skal
hver sinn Leigumala hafa. Ef
Madur tekur Mwtu til Kongs Jarder
ad byggia edur añara Maña / giallde
aptur þad sem hañ tok i Mwtuna / eñ
Konge Tveñskt. Eñ fyre þær Jar-
der sem Kongur a eige / gialldе halft
Konge eñ halft Landeyganda / og sie
skildur vid Vm̃bod / og heite Dreingur
ad verre. Eñ sa er Mwtuna gaf /
gialldе slijkt sem hñ gaf/ epter þvi sm̃
mdur

madur var skikt / og sie skilldur vid Abwd Jardareñar. Eñ ef Madur bygger Kongs Jarder dyrra eñ Vane er a/ pa skal þvi framar telia til Leidangurs z Landvarnar sm̃ Leigañ er meire a Lodeñe / sem añadhvert aukar fyre bædum edur minkar fyre bædum / epter þvi sm̃ madur byggest. Ef Kongs Vm̃bods-Madur lætur Jarder hñs undañ honum ganga ad Vilia sijnum / edur fyre Vanrækttar saker/ þo ad Kongdomureñ fæe þær aptur / gialldē Vm̃bodsmadur Jafn miked Fe af sijnu/ sem hñ liet undañ honum ganga fyrer Vanrækttar saker / og Skada þañ sem af þvi vard / ef hañ visse. Ef Madur seiger ei lausa Jord Mañs fyre Nottena Helgu / þa skal hann hafa þa Jord ef Landsdrotteñ vill hallda honū a Hendur/ þa xij. Manude/ ad slijkre Leigu sm̃ madur var mællt. Eñ epter Nottena Helgu þa biode Landsdrotteñ honum Jord sijna / og ef hañ vill eige hafa /

O þa

þa hafe Landsdrottenn sialfur Jord sijna/ og Leigu med / af þeim er af fer / slijka sem adur var skilt. Ef Madur giører Kalldakol a Jordu Manns / þa er þad : Ef hann fer af henne fyrer Nottena Helgu / so ad einge Madur er epter / þa a Landsdrottenn þad allt sem epter er Femætt/ nema Kvikfe/ z gialle honum a ofann xij. Aura / og svare fyre Bodburd og Førumanna Flutning ef fellur. Ef sa Madur andast er a Jordu byr / og kallar Landsdrottenn ad oloken sie Landsskylld / þa niote Arfe hins Dauda Votta sinna ad Landskylld er lokenn/ og so um alla Abwd Jardar. Enn ef hann hefur ei Vitne til/ þa hafe Landsdrottenn Vitne til. Enn ef hverge hefur Vitne til/þa sverie Arfe og Hwsfrw hins Dauda / ad ei stande Abwd Jardar epter edr Landskylld/ so ad þau vite Skil a. Og ef þau sveria þetta / þa hafe Landsdrottenn so bued / og so skal fara hid sama ef hann er i Utlegd.

Cap.

Cap. III.

Um Abwdar Skyldu Leigulida.

Skylldur er Madur ad hallda upp Hwſum þeim ollū er þa voru er hañ kom til Jardar. Þad ſkal hñ ei ábyrgiaſt þo ad Hws þyrneſt. Nu er Hwsgiord ſkild a Hendur Mañe/ þa ſkal hñ giort haþa Hwſed ádur eñ hañ þer af Jordu. Eñ eþ hñ heþur ei giort/ giallde Landsdrottne Hws Verd ádur hñ þer i burt/edur láte giora Hws ſē ſkilt var. Eñ ef hñ giorer þau Hws ſem ei voru ſkild a hñ/ þa a hñ þau. Hañ ſkal biooda Landsdrottne med Vottum ad kaupa þau Hws. Heimilt a hañ ad færa burt Hwſed fyre Fardaga. Eñ eþ Hws ſtendur epter Fardaga/ þa a ſa Hws er Jord a/ nema hiñ fære Videñ þyre Fardaga a Holkn edr Hreyſar/ ſo ad hverke ſie ad flytia þadañ yfer Akur nie Eing/ þa ma hñ þæra þañ Vid burt epter Fardaga/ þa hñ a beſt Tom

til. So er og ef Madur leggur Vid siñ i þau Nws er ædur voru þar/ þa skal hñ i burt taka Videñ þyre Fardaga/ z bæta Nws sem ædur var. Sa eignast Videnn sem Land a eþ hiñ tekur eige wr Nwsum ædur. Landsdrottenn er skylldur ad fa Vid til ad hallda upp Nwsum so ad þar sie ohætt Moñum z Fe. Eñ eþ hñ þær ei Vid til/ æbyrgest Skada þañ allañ sem þar gioreft aþ/ epter þvi sem skynsamer Meñ meta. Eñ eþ hañ þær Vid til/ þa skal Leigulide æbyrgiast þo Nws þalle nidr/ og hlade Vegg Fadm samann edur leingra.

Cap. IV.

Nær Leigulide skal til Jardar koma.

Eigulide skal koma til Jardar þegar a Vor er hann vill / ad Vorytkta þar. Enn Bygdum a hann til ad þara þa vj. Vikur eru aþ Sumre. Er honum þar

þar þa Heimill Hage og Fot ſyn og Bwsgagn iñ ad bera. Þeir ſkulu midlaſt Hwsrwme vid. Eñ eþ þeim viñſt ei bædum Hwsrwm / þa a Hinn Heimil Fiarhws iñ. Nætur er ædur bio þar. Þvi ad eins a ſa er þar ſkal a Lande bwa Smala ſiñ iñe ad haþa til Laugardags/ ad ſa loþe er þyre ſitur / edur hñ þurfe ei allt Hwsrwm. Eñ ſa a ſiſdañ fyre Lande ad ræda z Hwſu er þa hefur leigt. Eñ þegar vj. Vikur eru af Sumre / þa a hiñ ei er þar bio ædur/ ad beita þar Eing. Hafa a hñ þar Hroſſ i Haga til Suñudagſins / eñ añañ Smala til þeſſ er lÿdur Helgena. Riett er honum z ad vera þar um Helgena med Hiw ſyn / og eru honum þa Heimil Fiarhws til Iñeviſtar / ef þeim viñaſt ei bædum Iñehws. Þviad eins ſkal hañ Smala ſiñ iñe hafa eþ þeim viñſt bædum Rwm / og þare burt a Mæanudageñ / nema þa ſie Logheilagt/ella Nætt ſÿdar medur Smala ſiñ allañ/ og vñur Faung.

Cap. V.

Ef Landsdrottenn edur Leigulide hallda ei Leigumala.

M. leiger Madur Jord ad Mañe/ og kiemur ei til for⸗fallalauſt þa er viſ. Vikur eru af Sumre / þa ſkal La⸗ndsdrottenn ꝥara til / edur ſenda til/ og nyta ſier Landed ſo ſem hiñ hefde ei leigt / og byggia ødrum ef hñ vill / og heimte þo Leigu alla af þeim er fyrre leigde. Nu ſelur Madur Jord a Lei⸗gu/ z vill ei þñ hafa lꝍta er tok/ þa gio⸗re ſa hvert er hñ vill er Jord leigde/ ad hñ løgfeſte Jord og legge a Fimtar⸗ſtefnu / og niote Votta ſiña hverſu hñ hefur Jord tekna. Og ef honum ber⸗aſt þau Vitne ad fullu/ þa eiga Bꝍn⸗dur ad dꝍma honñ Leigu Jord ſijna ep⸗ter þvi ſiñ Vitne bꝍru honñ. Hiñ Koſt a hñ añañ / ad heimta af Landsdrott⸗ne Landſkylld ſlijka ſem hañ ſkilde af honum. Vill hñ ei giallda/ ſakie ſem

Vita

Vika Fe. Sa Madur sem Jord leiger/ a Grasnautn alla a Jordu þeirre/ z allt ad viña a heñe þad er hñ vill/ og þarf til Nysa Vmbota / edur Garda/ ad bua um̃ Andvirke sitt/ þar er hverke spille Akre nie Eing. R. B. E. K. So skal Leigulide Nion hafa / ad hañ þære uñed Eingiar allar/ella bæte Lands drottne Skada þñ allañ sem Meñ meta ad Land spillest af þvi/ utañ þeir skilie odruvys.

Cap. VI.

Ef Landsdrotteñ bygger tveimur.

Ef Madur selur eina Jord tl. Moñum ad leigia/ þa skal sa hafa er fyrre tok. Og so skal hvervetna þar sim̃ Madur selur tl. Moñum hid sama : ad sa skal hafa er fyrr kauper edur leiger. Nallda skal hñ Skiladome fyrre Kaupe synu og niote Votta siña ad hañ tok fyrre. Adra Jord skal Landsdrotteñ hiñi fæa ef hñ hefur til. Eñ ef hñ hefur ei

Jord til / þa skal Landsdrottenn gialda honum Fe jafn miked sem hann skyllde fier af honum i Landskulld/ z sieu j sydann satter. Enn þetta skulu þeir reint hafa innann halfs Manadar sijdann Jord var tveimur bygd.

Cap. VII.

Hvad Leigulande skal fylgia.

Ef Menn beita Eingiar Leigulendings edur Haga/ þa a hann Søk a þvi / enn Landeygande ef hann vill ei sækia. Og so ef Jordu er skadt/ þa skal honum þad allt bæta Skada Botum og Landname/ sem vj. Grannar þeirra meta. Ef Fiskveidur/ edur Fuglveidur edur Eggver fylger Leigulande/ þa a Leigulide þad allt nema fra sie skilt i Kaupe þeirra. Og so ef þar rekur Fugla edur Fiska/ Sela edur Hvalskierdinga og Hnyssur. Ef Vid rekr a Leigulands Fioru/ þa a Leigulide ad draga Vid wr Flædarmale

og

og marka þess Marke er Fioru m / og þesta sem hñ eyge sialfur. Nañ skal eyga þar Alnarkießle z smærre. Neimillt a hñ ad plytia þar Farma a Fioru hiñs. Nu rekur Nval a Fioru þar/þa skal hañ þesta Nval sem hñ eyge / og haþa af vj. Vætter halþt hvert Spik og Reinge / ef Nvalur er tvistugur edur leingre (σ). Þo er hñ skylldur ad þesta Nval þo ad skiemre sie. Eñ ef hñ bergur verr Nval edur Vide eñ nu var mællt / þa er hñ sekur vj. Aurum vid Lands Drotteñ/z abyrgest Skada þañ allañ sm Eygande fær af hñs Vanrækt. Leigulide a þar Veidar allar ad hafa þær sem þvi Lande þylgia/ utann Eggvers Fugla/ þa skal einge Madur veida. Nu verþa þar Elptur þyre Fardaga/þa eygnast sa þ er til Jardar kiemur þa/eñ hiñ þvilíkt sm var hid fyrra Vored Egg og Vnga. Leigulide a ad graþa Torþ og skera i Landenu sem hñ þarþ til Elldevidar/ þar nær sem adur heþur skored vered/z þella samañ Torþ-

grabet. Eñ vid skal hñ høggva ef madur hefur Vide elldt vered. Hvert' tveggia ef madur hefur so vered / nema þeir hafe añañ Veg skilt. J Skoge skal hñ høggva Slodahrys og Girdt/ og Ledeingingar Kol ſier / og neyta þess alls so haglega sem hñ ætte sialfur þañ Skog. Nañ a z ad bæta Bws-buhlute sijna wr Skoge edur af Reka-Vide. Eñ ef hañ giører nya/ þa a Landsdrottenñ pad. Nu a hñ Elldebranda þar epter þa er hñ fer af Jørdu/ þa skal Landsdrottenñ edur sa sem til Jardar kiemur hafa þa Elldebranda/ og iña hinum fyrre Stark sitt epter vj. Mañna Dome / ella flytie hiñ burt/edur løgie ad Ofekiu.

Cap. VIII.

Nær Leigulide skal til Jardar komeñ vera.

SJñte Dagur Viku er vj. Vikur eru af Sumre er hiñ fyrste Fardagur/ Frimdagur/ Laugar-dagur

dagur og Suñudagur. Madur mæ færa Heimile sitt ærla Fimtudagenn og þess i mille / So ad hver sa Madur er sier hefur Iørd teked / og tveggia Missera Vist teked / sie komeñ til Iardar / og þess Heimiles sem hñ skal hafa / Suñudageñ ad Aptne Forfallalaust. Eñ hñ er af Vist siñe ærla Manudageñ. So skulu Meñ koma til Iarda siña sm̃ fyrr seiger. R. B. E. K. Leigulide er skylldur ad færa alla Myke a Voll und añ Fenade synū ædur hañ fer af Iørdu/ ella tvigillde fyre þad sm̃ ofært er/ þa er hñ fer af Iørdu/ þañ Kostnad sem hiñ þarf til Burtfærslunar er til Iardar fer.

Cap. IX.

Vm̃ þa Hlute sem Leigulide epter skilur.

EF Madur fer af Iørdu/ og a hñ þar Kier iñe / þa skal hñ þad wi hafa fært z allt Bws-
gagn

gagn sitt hid sijdasta Laugardagenn i Fardøgum / nema hinn lope. Riett er Manne ad briota Hws til pess ad pæra Kier sitt wt / ef hn bæter Hwsed aptur jafnvel sem ædur var / ella fære wt i Støpum. Nu brytur Madur Setstocka wr Hwse / eda Brykur pær sem Greyping nemur/ edur Naglpast er under Bialka edur Bita/ pa skal hn pad aptur færa. Enn allt pad er Hwsbrote nemur/ bæte Mørk halpa Konge enn halpa peim er Hws a/ z giøre Hws jafngott sem ædur var. Nu skal hn af Jørdu plytia allt pad sem hn a med Riettu. Korn sitt og Hey og slijkt sem pyrr sagde / pa skal hann hapa burt flutt er vj. Vikur eru ap Sumre/ utann Hey og Korn mæ standa medann hinum er ei Mein ad / Og pære sijdann wr Hlødum edur Stackgørdum/ z bwe par umm a Jørdu hinns ad hverke spille Akre nie Eing. Nu vill hn ei burtplytia/pa er hinum er Mein ad/pa abyrgest hn sialpur Hey sitt edur Korn/ po ad hinn

hiñ kaste wt. Eñ añad þad sem epter er Femætt/þa er vj. Bikr eru aþ Sumre / utañ Kvikþe/ þa eignast sa sem Jord a under/utañ hiñ haþe fært i Fiøru edur a Hollt utann Gards / þar er hverke sie ad þlytia þadañ yfer Akur edur Eing. Og hafe þadañ burt þlutt þyre næstu Veturnætur. N. B. E. K. Vm̃ Kaldakol fyre Fardaga þorþallaaust/ þad sem Femætt er epter utañ Kvikþe/ þa eignast sa er Jord a. So skal sa Madur alla Hlute af Jordu færa og so med øllu fara er Jord styna selur/ sem þyrr seiger um̃ Leigulida þañ er aþ Jordu þer.

Cap. X.

Eþ Madur situr a okekeñe Jordu.

Hvervetna þar sem Madur situr a Jordu okekeñe / þa a Landsdrottteñ Lod alla. Eñ hiñ leyse allt Bw sitt undann med Landnæme vid Landsdrotteñ. Nu vill

vill hañ ei aþ Jørdu fara/ þa skal Jardeigande stefna hønum Þing / og beida þar Bændur Lids/ad færa hñ aþ Jørdu siñe. Sekur er hver Eyre vid Kong er ei vill til fara. Umbods-Madur Kongs er skylldur til ad fara/ og odlast med þvi halfa Mørk Konge til Handa.

Cap. XI.

Um Heysølu aþ Leigulande.

Leigulide skal ei looga Fe sijnu til þss ad hñ selie Hey af Jørdu. Eñ ef hañ giører þad/ þa eige Landsdrotteñ halþt Heysverded. Eñ ei er Madur skylldur ad taka Fulgu Fe til. Eñ eþ hñ a Korn edr Hey þalt i Stada / þa er hñ þer burt af Jørdu/ þa skal hñ bioda Landsdrottne med Vottum ad kaupa þad/ z giøra hønum halfs Manadar Stefnu til Verdlykningar/ slijks sm vj. skynsamer Meñ meta. Eñ eþ hñ lykur þa ei-

ge Verded / selie hverium er hañ vill/ edur hafe sialfur / og hage sem fyrr seiger. Nu ef ij. Meñ eyga Stada samañ/ hvert sem pad er Korn edr Hey/ pa skal hverge i burt flytia fyrr eñ skipt er. Ef Madur hoggur Hey Mañs um̃ Merke fram̃/pa sekist hñ ei a medañ hñ hefur iafnmiked Hey par / pad sem hñ parf til ad leggia. Nu ef hñ flytur allt i burt/ pa sekist hñ ij. Aurum vid pañ er Heyed atte / og Eineide med/ ad hñ flutte ei miña Hey aptur/ þ er Grañe hñs atte/ eñ pad var er hañ flutte i burt.

Cap. XII.

Vm̃ Heykaup.

EF Meñ purfa i Bygdum Hey ad kaupa / pa skal sa er parf fara til Vm̃bodsmañs Kongs med ij. Votta / og beida hañ Ping stefna/ z nefna til vj. skynsama Meñ ad rañsaka Bygdarlag til Heysalna /

falna/ so vßda sem þarf. Og þar sem Ney þiñst til Aßhlaups/ ætle þyrst Nroſſum Bonda Tradgiøf til Sumars / Saudþe z Geitū til Fardaga / Miolkkwm til Þings. Eñ þad sem aþgeingur/ felie sem þlestra Maña geingur i mille i þvi Nierade: þyrre þar Nreppsmoñum eñ ødrum / þeim þo ad fullar Bordſlur legge i mote. Eñ ſa er ei vill ſo Ney ſelia sem þyrr ſkilur/ giallde halþa Mørk / halft Konge / eñ halþt þm̄ er Neyſølu var ſyniad/ og haþe þo Ney þyre øngvañ Pening/ z ſo ſie ſkipt ad Jafnade þra i mille er þurfa. Eñ eþ Kongs Vm̄bodsmadur vanrækir til ad þara / þa giallde hañ halfa Mørk þm̄ er Ney þurþte ad kaupa. Eñ eþ nockur ver Odde edur Eggiu þad Ney ſem uppnæmt er ad Løgum / þa verie hñ ogilldur/ hvert ſem hñ fær Sær edur adrar Akomur. Eñ ef hñ deyr aþ / þa ſie under Kongs Myſkun.

Cap. XIII.

Vm̄

Vm̃ Leigulida skipte a Hwsum.

Ef fleire Men̄ en̄ eirn bwa i o-skiptum Hwsum/ þa skulu þeir allda Hws ad Manntale/ enn ei ad Jardar Ahøfn. Þviad Hion þurfu Elldingar en̄ eige Hwsen̄. En̄ hverfu sem þeir skipta Hwsum/ þa eiga þeir allar Dyr jafn heimilar þær sem oskiptar eru. En̄ ef nockur Madr høggur edur brytur fleyre Dyr a Hws-um/ en̄ þa voru er hn̄ kom til Jardar/ giallde Konge halfa Mørk / en̄ adra halfa Mørk þeim er Land a/ og a of-an̄ fyre Hwsa Spioll sem vj. skynsam-er Men̄ meta. Sa skal krefia Hwsa-skiptis er til Jardar fer / og hafa vid Votta ij. og lyse þvi under þa/ ad hn̄ krefur Hwsaskiptis/ z giore hinū Fimt til Skiptis / utan̄ skipt sie adur. En̄ ef han̄ vill þa ei skipta/ þa nefne hinn til ij. Granna þeirra/ og skipte til Hlut-falla/og hlute sijdan̄/og hafe þad hver er hlytur. En̄ ef han̄ stendur fyre

 þvi

þvi ſÿdañ ſkipt var/ gialldе þeim Mörk er til Jardar ſer/ og haþe þo Nws ſem adur var ſkipt. Vill hñ ei gialldа/ ſæke ſem Vitaþe. Eñ þegar ſkipt er Nwſum/ þa ſkal ſÿnum Nluta Nwſa hver hallda og rada. Eñ þo ad eitt Naut binde ſÿdañ a Nlut añars Mañs Leyfis lauſt i Nws iñ/ þa ſekeſt ſa tveim Aurum vid þañ * er til Jardar þer.

Cap. XIV.

Vm̄ Tadþall og Skipte a Vollum og Eingium.

MAdur ſkal þad Tadfall haþa er þſſ Mañs Fenadur giorde ſem þar bygde er hñ hefur ſier Bolþeſtu teked. Eþ Madur tekur Myke aþ añars Mañs Bolfeſtu/ z fœrer a Voll ſiñ edur Akur/ þa er hañ ſekur ÿ. Aurum vid þañ er Mykiuna atte/ og tedie hōnum þo jaþnmikeñ Akur edur Voll/ og

og jafn vel sem hiñ tadde sier ædur/ medur þeim Todum sem hañ flutte burt. Nu koma Leiguliðar aller señ * til Jardar / þa skal sa krefia Skiptis er hafa vill / vid ij. Votta edur fleire. Eñ ef obygd er Jord/ edur er sa ei kom̃eñ er Jord hefur teked / þa mæle hañ sier Teig jafnmikeñ/ og tedie jafn vel/ og giøre sijdañ hvert er þeir vilia/ hlute edur hafe þañ hver sem taddañ hefur. Eñ Leiguliða Skipte helldst æ medañ einhver þeirra byr a Jordu er skipte. Eñ ef einhver þeirra fer burt/ eñ añar kiemur til/ þa hafe sa þa Teiga og þau Hws er til kiemur/ sem hiñ hafde er burt foor/ og niote hver siñar Abwdar. So skal Jordu skipta ad aller Teigar þike jafngoder epter Leigubudd.

Cap. XV.

Hversu sækia skal til Leiguliða Skipta.

SO skal krefia Skiplis Eingia sem Akra edur Valla. Af annars Jordu skal Madur hverke slaa nie skiera edur sier nyta. Enn ef Madur slær Voll Manns edur Eing / edur skier Akur Manns / þa skal sa sem aa / fara til og logfesta fyre Akur edur Eing / hvert sem Korn edur Hey liggur a edur ei / og legge a Fimtarstefnu er helldur vill kiesa þurfa. Enn ef þess verdur Akur edur Eing er logfeste fyrre / þa skal hann beidast Apturfærslu Korns edur Heys ad aptur kome fyre Fimt / og legge a Landnaam / og Eineyde med ad hann flutte ei minna aptur Korn edur Hey enn hann flutte burt. Enn ef hann færer þa ei aptur / þa krefie hinn ut / og stefne heim innan halfs Manadar. Og ef þa kiemur ei heim / þa stefne hann honum Þing fyre Raan og Logleysu / z late bera Vitne sijn a Þinge hverzu farer er / og beide Bændur Doms z Atfarar ad taka sem Vitafe. Ef flei-

re

re Men hwa a einum Bæ/ þa skal einge þra fleira Fe hafa (7) en Landed maa vel upphallda / z skipte þeir Fe og Lande ad Jafnade med sier. En ef annar hver hefur fleira Fe i Haga / giallde Grasverd sem Men meta.

Cap. XVI.

Um Landamerke.

Ef ganga Men a Landamerke z verda ei asatter/ þa skulu þeir Løgfesta til þeirra Ummerkia er þeir seigia riett vera er þar eyga Lond til mots/ fyrre utan eda ofan. En ef þeir logfesta eige innann xij. Manada sijdan þeir hafa a Merke geinged / þa eyga þeir þess Maals alldrei uppreist. Nu logfester Madur yfer Merke fram þar sem riett var til geinged / bæte hinum Skada þann allan sem hann hafde af þvi/ og Øfundarbot med epter vj. Manna Dome. Ef Madur logfester Haga

sīn/ þa skal sa Madur er Land a þar næst/ lata reka Bw sitt allt i þ Norn Landsens sem fyrst er Løgbestu hins. Enn ef fleire Menn hafa Løgfest/ þa skal hann lata reka i midian Daga sīn Fe sitt um Aptna. Hann skal hafa reked þ vt Naga hins/ þa er Sol er i Austre midiu pad sem hann matte finna/ pad heita Hirdis Rismaal. Hann skal fa Mann til ad sitia ad um Daga / og ef so er giort/ þa er hn sykn saka þo ad Nage hins beitest. Hverge a Madur ad bæta fyre Nagabeit/ nema løgfest sie/ utan hn lꝛte reka ad Lande/ eda i Land hins/ so ad hn villde ad Nage hins beitest/ þa bæte fyre Skada og Landnam med/ þm er Gras a. So z ef hn vardo ar midur vid þar sm løgfest er/ enn fyrr var skilt/ og so ef hn fær ei þann Mann til Hirdis/ er skynsømum Mønnum virdest ad vel meige giæta/ ef hn vill.

Cap. XVII.

Vm

Vm̃ Løgþestu.

EF Madur Løgfester Hollt edur Haga/ edur Veidestade/ þa skal Løgþesta ad Kyrkiu edur a Þinge (8) þar sem Jord liggur / hñ skal so mæla : Eg Løgþeste hier i Dag Eygn mijna er N. heiter / Akra og Todur/ Eingiar og Skoga / Hollt og Haga/ Votn og Veidestade / og allar Landsnytiar þær er þvi Lande eigu ad fylgia/ til Vm̃merkia þeirra er adrer Meñ eiga i mote mier / bæde ad Ordþullu og Løgmæle riettu/ fyrebyd eg hiedañ af hverium Mañe i ad vinna / edur sier ad nytia/nema mitt sie Lof edur Leiþe til / ad Vitne þijnu N. z þijnu N. og allra þeirra er Ord mijn heyra. Eñ sa Madur sem Løgþester/skal tala so hatt ad aller heyre þeir sem hia eru ef þeir vilia. Eñ su Løgþesta skal standa xij. Mænude hina næstu epter / ef. Engande løgþester edur hñs løglegur Vm̃bodsmadur.

Cap. XVIII.

Vm̃ Landnam og Averka a Jørdu.

Ef i er ort Kongs Jørdu/þa æ hñ Averkabot so mikla sem Averke er verdur / epter skyn-samra Mañа Virdingu / og Landnam med jafnmiked Averkabot / þar til er Averke er verdur iij. Marka. Eñ Landnam er halfu meira Averka ef løgfest er. Eñ þo ad Averke sie meira verdur/þa skal þo Landnam alldrei leingra framganga. Ef i er ort Jørd Erchebyskups edur Hertoga / þa skulu þeir taka Averkabot epter Virdingu/ hvert sem Averke er verdur meira edur miña. Og so skulu aller Meñ Averkabot taka. Eñ Landnam þeira jafnmiked Averkabot/þar til sm̃ Averke er verdur xx. Aura/eñ halfu meira ef løgfest er. Ef i er ort Jørd Byskups edr Jarls/þa skulu þr taka Landnam epter Averkabot/þar til sm̃ Averke er verdur ij. Marka / halfu meira

ef

eþ løgþeſt er. Eþ i er ort Jørd Abota edur Abbadýſar edur Vmbodsmanns Heilagrar Kyrkiu / þa ſkulu þau taka Landnam epter Averkabot/ þar til ſem Averke er verdur xꝗ. Aura/ halþu meira eþ løgþeſt er. Eþ i er ort Jørd Barons/ Stallara edur Merkismans/ þa ſkal hver þeirra taka Landnam epter Averkabot/ þar til er Averke er verdur jx. Aura / halþu meira ef løgfeſt er. Eþ i er ort Jørdu Riddara/þa ſkal hn taka Landnam epter Averkabot/þar til er Averke er verdur vj. Aura/ halþu meira eþ løgþeſt er. Ef i er ort Jørd Bonda edur Haulds / edur Þra Mana wr Noregs Kongs Rijke eru/ z ſtadþeſt aſt hier a Lande / þa ſkulu þeir taka Landnam epter Averkabot/ þar til ſem Averke er verdur halþrar Merkur/halþu meira ef løgfeſt er / nema þeir ſie hærre Men ad Naþnbotum. En einkis Mans Landnam ſkal leingra þram ganga en hier er ákveded. En allan
Averka

Averka Jardar skulu meta vj. skynsa-
mer Meñ.

Cap. XIX.

Vm̃ Landnam og Skogarhøgg.

Ef fleire Meñ eigu Jord samañ/ þa skulu aller epter hinum besta Mañe Landnam taka / þeim er i Jordu a med þeim ad oskiptre Jordu / z skipte Averka og Landname epter Jardar Magne / slijkt hverium sem i Jordu a. Eñ Mær take Landnam epter Fødr sijnũ/ Eñ Eckia epter þeim er næst atte hana. Nu ef sumer leyfa Jneytslu i Jordu / eñ sumer ei / þa take sa hver Landnam sitt fullt er ei leyfde / slijkt sem hñ er Madur til / enn so miked af Averka sem hañ a i Jordu til. Eñ ef fleire hafa oleyft eñ einn / þa take aller eitt Landnam/ enn Averkabot epter Jafnade þeir sem oleyft hafa / og so þott þeir aller hafe oleyft/ ef Jordu

er ofkipt. Eñ ef Jordu er Eignarskipte skipt/ þa tekur hver þeirra fullt Landnam af sijnum Hlut/ epter þvi sem hann er Madur til. Nu fer Madur i Skog annars Mañs utañ Leyfis þess er a/ og viñur sier þar i / þa skal sa er Skog a / leida til vj. skynsama Meñ ad sia Stofna/ z meta Markarspioll. Og so þo ad Madur ryfe Hryis a añars Mañs Jordu / þa skal sa er sier vañ i/ Landname fyre svara / og bæta þo Skogarspioll sem virdt er / ef Eigande hefr Vitne til a Hendur hønum/ eñ ella synie hann fyre med Lyritkar Eide. Nu hoggur Madur so Trie i añars Mañs Skoge/ ad hñ hylur Stofna z hefur sialfur/ edur fær ødrum/ þa verdur hañ Þiofur af/ sem hñ hefde stoled ødru jafn miklu / ef Trie eru so mikels verd ad Þiofssøk nemur. Ef Madur hoggur Skylehogg a Vide Mañs/birker edur skiefur so ad Spioll er i/bæte Skogarspioll sem meted er/og Landnam med. Ef

Madur

Madr høggur upp Merkebiork / z veit hñ pad / bæte Skada og fulla Opundarbot med epter Dome / hverium er Mark atte i þa Biork. Hvervetna þar er Madur hitter Averka i Skoge synum / þa skal hañ ad Osekiu i burt taka.

Cap. XX.

Vm Skogar Skipte.

M E ñ. Meñ edur fleire eygu Skog samañ / Eing edur Vthaga / þa skal einge meira i viña ad oskiptre Jordu / eñ i Eygn ꝏ / edur Tala reñur til / nema Elldevid. Eñ þar sem Meñ eyga Skog samañ / Eing edur Vthaga / þa skal sa er skipta vill / sækia þa til Skiptis er i mote hønum eygu / epter þvi sem Løgbok vottar i Eygnarskptum. Hvíad sa skal Skiptum rada er skipta vill. Eñ einge skal so rada / ad giora ødrum Spillvirke nie

Fimra

Fiarskada i Skiptum. Eñ hver sem meira yrker i oskiptre Jordu eñ til kiemur eptre riettre Tilsolu/ þa svare slÿku fyre vid þñ er i mote ꝍ/ sem sa ætte er i vañ i Olcyþe/z ei ætte ædur i Jorduñe/ bæte Averka z Landnam. So skal Skoge skipta/ad þm̃ skal Riodur ætla er meir hepr Skog hoggved eñ Log vokta. Eñ ep ei er Skogur Riodurhøggveñ/ og er meir valdur / þa skal sa hafa þoi vÿdare Skog er minnur hefur nytt / so ad japngodur þike vera hvers þeirra Hlutur þeim er skipta. Eñ ef hiñ hepur so miøg høggved ad ei mä med Skoge japna/bæte þa med odru Fe so ad pullt sie / og þo Landnam med. Ecke skal Madur høggva i annars Mañs Skoge / nema Vm̃þerdarmeñ Farargreida-Bot / og bæta hvad sem bilar ad (9) Vøgnũ edur Sleda/ Klyþbera edur ødrum Triereida / og Keyris Vønd z til Elldsneytis ep wfe þarf ad Bwa um̃ Natursaker i sama stad/utañ hñ næe hverke ad Giøf nie ad Kaupe/

og geingur Naudsyn til / þa høggve medañ þarf / z bæte Skogarspioll Land-næmslaust / ef sa æmælgar er Skog æ edur hũs Vmbodsmadur. So skal og fara um Reka Vid / ef Men fara a Skipe / og um Næturvist hid sama til Elldinga. Eñ ef meira høggur edur hefur eñ fyrr seiger / bæte fyre Spioll og Skada Landsdrottne a Skoge edur Vide / z Landnæm med / nema hñ lofe.

Cap. XXI.

Vm̃ Skog a añars Mañs Jordu.

Ef Madur æ Skog a annars Mañs Jordu / þa a hañ ad niota Skogar þess so sem i hũs Jordu sie sialfs ad høggva. Eige skal hñ þar Eyke hafa um̃ Nætur / hñ skal giora þar Kol og hafa burt flutt fyre Veturnætur hinar næstu / og hylia Grafer allar so ad ei ligge Vxe i. Eñ ef hñ giører ei so / bæte Landsdrottne Skada þñ allañ sm

af

aþ giorest Grofum þeim er ei voru Huldar/ og Landnam med. Og so skal hvervetna þar er Madur giorer Kol a añars Mañs Jordu. Eþ Madur wæ-rer ei Kol aþ añars Mañs Jordu iñañ næstu xij. Manada siþañ þau voru brend/forfallalaust/ þa eygnast sa Kol er Jord a/ og er þa loked Landnam og Vsla-Giolld. Nu vill sa nyta Lim er Skog a a añars Mañs Jordu/þa skal hñ lata bera samañ Lim/ ꝛ Fauska og stofna i Kostu yyre Veturnætur hinar næstu/ella a sa er Jord a under. Og so ef eige er burtflutt iñañ næstu xij. Manada/ þo ad samañ se bored. Ef Madur hoggur Skog añars Mañs til Nlutar/þa skal þ halldast s i Kaup fra kom. Hañ skal haþa Grafagiord ad Frialsu/ so sem þa er Madur a Skog a añars Mañs Jordu. Nu vill añar (10) skipta Kolum edr Kolvide/þa skal (11) so skipta s þyrr seiger. Eþ Vidur ver um Þiodbraut þvera/ so ad þar ma ei aka edur Klifiar bera/ þa hoggve sa

er vill ad ofekiu þañ Við z kaste i Skog burt fra Gotu. Sa Madur ma beita Fe sijnu i Skoge añars Mañs er Jørd a under / medañ meir bijtur Gras enn Skog. Eñ sa Madur er Skog a/ ma beita Bwe sijnu/medañ meir bijtr Skog eñ Sinu. Eñ hver sem ødruvijs beiter/bæte Skada sm̄ Meñ meta/z Landnam med. Ef sa rekur edur reka lætur Bw sitt i Skog Mañs/ er hverke a Skog nie Jørd under / bæte hverumtveggia Skada sem Meñ meta/z Landnam med. Hver Madur a Vidarvøxt i sijnu Skogarmarke medañ hañ a þar nockurn þornañ Við. Ef Meñ høggva Skog þañ allañ upp er ꝟ. Meñ edur fleire eigu samañ/þa skulu þeir skipta m̄z ser Merkebiørkū z høggva þar sijdast. Og þa er Skogr sa er so eiddur/ ad einge Vidur finst epter/þa eignast sa Skogarstodu er Jørd a under.

Cap. XXII.

Vm̄

Umm Eing a annars Manns Jørdu.

EF Madur á Eing a annars Manns Jordu / þa skal hinn ei beita þad Einge / þadann fra er vj. Vikr eru af Sumre. Enn sa er Einged a / skal þad fyrst lata vinna / nema hann vilie Tødu sijna þyrre vinna. Enn ef hann vinnur ei so / og vill þo unned hafa / þa bæte halfre Mork þeim er Jord á / og er þo ohei lagt Heyed z Einged. Nu á Madur Einge a fleire Manna Løndum / þa skal hann sitt Sumar hvert fyrst slaa / og ei þyrre heima / enn þau eru øll sleigenn. Madur ma giora Styplur á Einge þvi sem hann a a annars Manns Jordu / z grafe i sijnu Lande Torf til / og veita so Vøtn a Einged. Hann skal a sij nu Einge upphefia Veituna / og skal þadann falla Vatn i hinn forna Farveg. Enn ef annars Manns Land spillest af Veitunne / bæte Skada sem metenn verdur z Landnam med / og so ef

Bwþe þær þar Skada af. Kost a Madur ad giora Løggard um̃ þetta Einge/ eþ eige liggia þar Beituteigar an̄ara Man̄a/ v. Aura verder edur meira. Og skal graþa i sijnu Eingia-marke Torþ til/ og læta Nlid a Garde. En̄ eþ hn̄ vill Griotgard haþa/ þa briote Griot a an̄ars Mans Jordu eþ han̄ vill/ og bæte Landnamslaust Skada þan̄ sem af verdur. Riett er hønū ad setia Gard þan̄ a Jord hin̄s þar sem er Nrioſtur edur Nolkn/ eþ ei verdur in̄an̄ Gards Beituteigar hinns v. Aura verder edur meira. En̄ eþ hn̄ giører an̄an̄ Veg/ bæte Skada sem Men̄ meta/ og Landnam med Lands-drottne. Nønum er riett ad byrgia aptur Nlided a Gardenum þimta Dag Viku er vj. Vikur eru aþ Sumre. Nan̄ skal hirt haþa Ney sitt wr Gardenum/ og upploked Nlid er iiij. Vikur er til Vetrar/ nema Naudsyn bane. Sijd-an̄ er oheilagt Neyed og so Einged þy-ra

ee þeim er Jord a/ og so Gardureñ ep ei er Hlid a.

Cap. XXIII.

Ad bwa um̃ Hey a añars Mañs Jordu.

Adur maa giora Loggard um̃ Hey sitt a añars Mañs Jordu/og graþa i sÿnu Eingiamarke Torf til. Og so skal giora Loggard i Fiarhøgum þo ad hiñ eige ei sialþr Jord under. Og i Eingemarke sialþs sÿns/ eþ ei er leingra fra añars Mañs (*) Landamerke eñ ij. Hundrud Fadma tolþræd. Og eþ Gard ut sa fellur edr þrwtnar Svell upp hia/ edur Vatn/ þa skal sa er Beit a um̃ hverþis Gardeñ edur so nær sem fyrr seiger/giora Ord þeim er Hey a i Gardenum/og varda Bwþe sÿnu vid Heye hiñs medañ. Hiñ skal þegar til fara um̃ ad bwa / edur burtfæra Heyed er hønum er sagt Forþallalauft / ella er

Neyed oheilagt vid Bwfe þess er þar a
Beit so nær. Somuleid skal þara
þo ad Snio legge under Gardeñ/ nema
sialþur hñ vilie þra læta moka. Eñ
ef hñ vardar ei vid / edur giorer ei so
Ord Eyganda sem nu er mællt / bæte
Skada þañ allañ er Fe hañs giorer
þeim et Ney a/og Landnæm med. Eþ
Madur lætur Einge sitt uppe liggia
ofleiged iñ. Sumur i samt / þa er sa ei
skylldur vid ad varda er Jord a under /
nema hiñ seige honum fyre Fardaga /
ad hñ vill þa sla Einged. Nu eþ
Madur byr so nærre Einge sijnu þvi er
hñ a a añars Mañs Jordu/ ad hñ vill
Neimañ beita Einged z sla ei / þa a
hñ þ þrialst/ medur þvi ad hñ skal ha-
þa Mañ ad Fe sijnu/ þañ er so giæte /
ad ei gange i Eing edur Naga þra sem
næster eru. Ef Fe Mañs þess er
Beit a so nær sem fyrr seiger / tredst
under i Garde þess Mañs er Einge a/
aþ þvi ad ei var Loggardur þar sem
atte ad vera/ þa skal þad allt bæta þull-
um

um Skadabotum Eyganda/ ſa er þeim Garde ætte uppe ad hallda. Eñ ef Ney er ꝼært i Nlødur edur Nws/ ſo nær Beit hiñs ſem ꝼyrr ſeiger/ þa a ſo uṁ ad bwa ad Fe komeſt ei ad Neyenu. Eñ ef Nws fellur ofañ / þa ſkal Beitar-Madur lata ſeigia þad Eyganda/ og varda vid Fe ſijnu þar til er hiñ kiemur til ad giora upp Nwſed er Ney æ/ edur giöre upp ſialfur ella. Nu vill hñ ei til fara ad giora upp Nwſed/ edur hefur ei byrgt Vindauga/ z kiemſt þar Fe hiñs iñ og tredſt þar under/ edur fellur Nws a / þa abyrgeſt ſa þad Fe og Skada þañ er þar verdur af / er Nws æ/ og ſækie ſem Vitafe. Ef Fen/ Bøtn/ edur Forud edur Dijke girda uṁ Ney Mañs / þa er Ney þad ofheilagt þegar Fe kiemſt yfer.

Cap. XXIV.

Vm̃ Skogarvørt og Eingiavørt.

Ver Madur a (12) Vidarvoxt i sijnu Engemarke/ enn ef vsdara vex / þa a sa er Jord a under. Nu vex Vidur i Enge Mans/þar sm anar a Jord under/pa er riett ad sa Madur rijfe upp Vid þan allan er Engeð a/ef þad er Riphrijs/ella a sa Vid þan er Jord a under. En þ er Riphrijs : Er skiotara er ad rijfa upp en hoggva. En þ er Hoggskogr: Er skiotara er ad hoggva en ad rijfa. Nu a Madur Enge a Jordu Mans/og vex þar Hoggskogur / þa skal sa kaupa er Jord a under ef han vill / epter þvi sem vj. skynsamer Men meta ad Engeð var verdt / og skal sa kiosa er Engeð atte/ hvert han vill hafa Enge jafngott edur adra Aura. Sa er Jord a under eygnest bæde Engeð z Skogen/ef hin vill ei selia. En ef Landeygande vill ei kaupa/ þa eyganest hin bæde Enge sitt z Skogen. En ef Enge þad spillest af Eggvite er Madur a a anars Mans Jordu/

du/ þa skal a sømu Leid þara sem um
það Einge er Skogur vex a/ og so po
að þar kome Fiskevøtn upp. So skal
Einge virda sem þa var verdt mædur en
það spillest aþ Skoge edur Eggvere/
edur Vatne. Men meigu veita Vøte
nu þm er uppspretta i sialfs hns Jor-
du/ og i sijnu Lande hver. En eþ það
eru Brunnar Manna/ þa skal hver fella
i hin þorna Farveg aþ sine Jordu. En
einge Madur skal veita so að þeim ver-
de Mein ad/ er þan Brun-Læk haþa
haþt. En ef hn giorer odruvijs/ bæte
Skada allan þan sem aþ þvi gioerest/ &
Landnæm med/ þeim er Brun atte/ og
oheilagar Stiþlur hns allar vid Bio-
te þo ad a sialþs hns Lande sie. Nu
eyga Men Merkevøtn saman / og vill
annar veita þvi a Einge sitt edur Akur.
En eþ hinum þiker Mein ad/ þa skal
skipta sem fyrr seiger / utan Vatn sie
so lijted að þm vinnest ei bædum/þa skal
sijna Viku haþa hver. Monn er riett
ad reka Eykium sijnu a Sumar i annars

Mañs Lande / þar sem ei hefur adur sleiged vered. Hver Madur a (13) Børt a siñe Jørdu. Ef þar briota Merkevøtn Svardfast Land af Jørdu Mañs/ þa a sa Holm siñ er adur atte/ z nyte sier sem hñ vill / og løgfeste ei fyre Bwfe hiñs. Riett er honum ad fella Vatn i hiñ forna Farveg/ ei skal hiñ reka þangad Fe sitt. Eñ ef þad er Einge/ þa skal hñ þar so vid varda. sim Einge añars Mañs sie a hñs Jørdu. Egande skal z so viña lata/ ef Einge ver i hinum forna Farveg / þa a þad hver sem Land a ad þar.

Cap. XXV.

Hversu Hey skal þurka a añars Lande.

EF Sior edur Vøtn/edur Vedur rekur Hey Maña samañ / þa skal sa er Hey a a annars Mañs Jørdu / kvedia Mañ þañ til Skiptis er Hey a med honum.

Vill

Vill hñ eige skipta / løgfeste Neyed og legge a Fimtarstefnu / hafe þad hver sem Domur dæmer. Þeir Meñ er þad Ney eygu samañ sem a añars Jørdu rekur/skulu ad Frialsu þurka þar Neyed/ eñ ei burt færa ædur skipt sie. Nañ mæ þad og viña a Jørdu hiñs/ þar er hverke spille Akre nie Eing/ ad giøra Løggard um̃ Neyed. Eñ ef Ney rekur a Einge Mañs/ þa bæte sa þañ Skada allañ sem meteñ verdur er Neyed ætte. Ef Ney rekur i Naga Mañs / þa æ sa ad giøra Løggard um̃ Neyed er þad æ/ og þurka þar ef hñ vill.

Cap. XXVI.

Um̃ Løgfestur og Fimtarstefnur.

Ellt þad er Meñ skilur a um̃ Averka a Akre edur Eing / Nollte edur Naga/Skoge edur Reka/ edur so um̃ Landamerke/ þa skal løgfesta fyre / og legge sa Fimtarstefnu er helldr þikest þurfa.

Nañ skal so mæla: Eg løgbeste hier i Dag Eygn mijna þessa er N. heiter / edur þar liggur / Bw og Lood / z allt þad er þar mæ til Gagns af hafa / þar til er Domur þellur a millū ockar ad Løgmale riettu. Gief eg þier þad ad Sok N. ad þu situr a olekeñe Jordu epter Eygn edur Vmbode / og eygnar þier þ er eg þikiunst eyga / Fyrebijd eg þier hiedañ af ad yrkia edur Gagn af ad hafa / nema mitt sie Lof edur Leyfe til / ad Vitne þijnu N. og þijnu N. og allra þeirra er Ord mijn heyra. Eñ epter Løgbestu mijna / legg eg Fimtarsteßnu vid þig a þim Nætta Freste / a þijsare Jordu sem nu hefur eg løgbest / Eyga hvert er eg vil wte edur iñe / og skal allur Dagur til Stefnu / þar til er eg hefur Mælum mijnum loked. Beide eg þig Lagabeidslu og Lyrittar / ad þu legger Fimtar Stefnu i mote Løgfestu miñe. Bijd eg þier N. ad giøra Heimilldar Mañe þijnum Stefnu til Varnar / i mote Sakargipt miñe
epter

epter Logum/ z nepne Vitne vid. Sex
skynsama Meñ skal hver peirra i Dom
nepna a Stepnu/ ad virda Vitne peir-
ra og Mæalaefne. Eñ allt pad er
Madur viñur a Akre edur Eing til
Fimtar Stepnu/ og pærer ei undañ La-
gadome / pa sekest hñ eige. Sa skal
fyrre tiæ sÿna Votta pyre Domsmoñ-
um er fyrre lagde Log og Dom fyre/ eñ
Veriande sÿdar / og skal sa sveria læata
sÿna Votta er Domsmoñum piker lÿ-
kara ad sañara seige/ og peir vilia sva-
ra pyre Gude epter siñe Samvitsku ad
riettara hafe. Eñ ei skulu peir bæda
sveria læata. Eñ ef peim semur ei er i
Dome sitia/ legge til Logmañs. Nu
hepur Madur Skog / Eing edur Ha-
ga / Reka edur adrar Landsnytiar rc.
Vetur edur leingur Atolulaust/ pa æ sa
pad er hafk hepur / nema hiñ hape
log leg Vitne til pess ad hñ æ / ep hñ
skal orætur vera.

Cap.

Cap. XXVII.

Um Votta Leidslu a Fimtar Stefnum.

ALLar þær Eygner er Menn skulu Fimtar Stefnu til leggia/ þa skal Sakarabere løgfesta fyre/ og nefna Votta ij. og leggia Fimtar Stefnu epter/ og skal þeirre Stefnu ei spilla meiga. Enn ef nockur spiller/ giallde sa vj. Aura/ hallft Konge enn hallft Sakarabera. Vottar hn̄s skulu so bera/ og halda a eitrne Bok/ þeir skulu so mæla: Ad þeir skiota þvi til Guds/ ad þeir voru þvi nær er Fimtarstefna var løgd/ og sverie ei framar. Enn ef þa skilur a er i Dome sitia/ og verda ei samdoma/ þa giallde sa vj. Aura er Rangara hefur ad mæla/ hallft Konge enn hallft Sakarabera/ nema hn̄ sverie þess Einegde/ ad hn̄ visse ei an̄ad San̄ara fyre Gude.

Cap. XXVIII.

Vm̃ Vm̃bod yfer Jordu edur Reka.

Hver Madur skal hafa sier Vm̃bodsman̄ in̄an̄ Fiordungs þess er Jord hn̄s liggur edur Reke/ nema hn̄ sie sialfur in̄ an̄ þess Fiordungs/ og þo mā hn̄ hafa Vm̃bodsman̄ ef hn̄ vill. Sa Madur sem Vm̃bod hefur / sækie Landnam z allan̄ Jardar Averka sem hn̄ eyge sialfur/ halft Landsdrottne til Handa / en̄ halft sialfum sier. En̄ ef hn̄ sæker ei/ hafe af alls ecke. Vm̃bodsmadur mā Jarder byggia ødrum / en̄ ei sialfu̅ sier / og Leigu af taka ef Landsdrotten̄ vill. Han̄ er og skylldur ad svara fyre ad Løgum af Landsdrottens Hende/ ef nockur kiærer a þa Jord/edur giora Ord Landsdrottne. Nu dylur Vmbodsmadur ad hn̄ hafe Vm̃bod teked/ þa hafe Landsdrotten̄ til ij. Mana Vitne / ad hn̄ hafe honum Vm̃bod feinged. En̄

ef

eþ Landsdrottenn dylur ad hñ haþe hønum Vmbod sitt feinged/ þa haþs sa er Vmbod tok tveggia Mañа Vitne til/ ad Landsdrottenn edr hñs Vmbodsmadur þieck hønum þad Vmbod / og haþe so leinge sm̃ Vitne bera/eþ Landsdrottenn er iñañ Lands. Eñ þa er Landsdrottenn vill Vmbod aþ hønu taka/ biode um̃ þeim er hñ vill ad af hønum take þad Vmbod. So mꝏ z Skyte giora um̃ sijnar Heimtur. Eñ sa hafe Vitne til ad Eygande baud hønum um̃/ ad taka aþ þeim Vmbod er ꝏdur hafde / og fꝏ þeim er hñ vill þad Vmbod ad jaþnfullu sem Eygande sialfur. Eþ Landsdrottenn er utañ Lands/edr andadur/edr andast Vmbodsmadur hñs hier/ þa halldest Abwd Jardar til næstu Fardaga eñ ei leingur / þo ad leingur haþe bygt vered / nema þeim semie añad er bygger/z hiñu er a Jordu bijr. Og so skal vera eþ Madr andast utañ Lands þo Vmbodsmadur life / sijdañ Erfinge heþur sañspurt Andlꝏt hñs. Eþ

Madur

Madur er utan Lands/ hvert sem hañ
þer Kongs Erenda edur siña/ þa skal
Vmbodsmadur hñs edur Log arþe sva-
ra Riettindum aþ hñs Gotse/ um̄ þau
Mal sem hñ heþur aþlaga giort adur
hañ þor i burt.

Cap. XXIX.

Vm̄ Abyrgd a Ellde.

SIñ Elld skal hver abyrgiast
þrials Madr z fulltyda. Þañ
Elld a hver Madr er a helld-
ur z kveiker sydañ. Nu breñ-
er Madur/og ei med heiþtugre Hende/
þa skal sa abyrgiast er med Elld þer/z
bæte Skada allañ er þar verdur af sem
vj. skynsamer Meñ meta/ nema Mein
verde af þeim Ellde er Menn hafa til
Þarþinda sier / þa abyrgest Lands-
drotteñ Þridiung Nysa/ eñ Leigulide ij.
Nlute. Aungvar liggia þar Sekter
vid/þ heiter Boda-Elldur. Eþ Mad-
ur vÿsar Omaga synum epter Ellde/
þa

þa skal sa ábyrgiast øll Omagaverk er Omagañ a. Enn ef þulltijda Madur vijsar Omaga annars ad giora þad sim ødrum er Mein ad / þa skal sa bæta Skada þañ er Omaganum vijsade / eñ sa sie lidugur er Omagañ atte / og so Omageñ. Breña ma Madur Sinu af Jordu siñe þar sem hñ vill / og bæte Skada þañ allañ er adrer Menn fáá þar af / og Landnam med / ef hñ hefr ei Ordlofs ad beded þa er næster bwa.

Cap. XXX.

Vm̃ Breñevarg.

Inge Madr skal fyre ødrũ breña mz heypflugre Hende / Hws nie Neyhlada / Sætur / Bwd nie Skip. Eñ ef hñ brenner / og verdur ad þvi kuñur og sañur / þa er hñ wtlægur og oheilagur / og heiter Breñevargur (14) / og hefur fyregiort hveriũ Peninge Fiaar sijns i Lande og lausũ Eyre / eñ Toygillde þm̃ aptur er

hañ

hñ brende fyre/ slýkt sem vs. skynsam-
er Meñ meta/ z Riett siñ a ofañ epter
Lagadome / madur eñ under Kong palle
edur Frændur / med þvi Skipte sem sei-
ger i Obotamælum i Mañhelge. Eñ
ef med ødrum Hætte verdur/ fare epter
skynsamra Mañа Virdingu edur Do-
me / epter Atvikum. Nu kvedur sa
Madur nei vid er Breña var kiend/ þa
skal Sakaraðere fara til Heimilis hñs
og stefna honum Þing fyre Breñu og
Utlegd. Þa skal sa er synia vill fe-
sta Tylftar Eid þar a Þingenu/ og
hafa þañ uñed iñañ x. Vikna Særra
Daga / fellur til Utlegdar ef fellur.
Ef Madur rædur Breñu og verdur ad
þvi sañur/ þa skal hñ þad allt tvýgiall-
da apfur er breñt var ad hñs Rædum.
Eñ ef hñ seiger nei fyre / synie med
Settareide. Og skal sa Eidur fram-
koma iñañ x. Vikna Særra Daga /
fellur til halfra Giallda ef fellur. Ef
Madur breñer fyre Mañe Vidarkøst/
R Timbur

Timbur edur Grindur edur Sleda/ edur øñur (15) Ambod þau er Mønnum þiker betra ad haþa eñ missa. Nu hver er þ giører/ sekr Mørk vid Kong/ eñ Tvøfgillde þm̃ er hñ brende fyre/ og Ofundarbot med epter Dome. Landsdrotteñ a jafnañ Landnæm/ eþ þad er brent er hañ skadar.

Cap. XXXI.

Vm̃ Løggarda og Gardasteþnur.

VB skal Gørdum skipta og øllum Averka epter Jardar høfn. Gardur skal Grañar Sætter. Hver Madur skal Løggard haþa um̃ Tødu voll siñ þo ad ei haþe þyrr vered/ ef so nær er annars Lande ad miñur sie þra eñ ij. Hundrud Fadma tolþræd/ og so (16) þyre þa Vollu alla sm̃ æd: hafa Løggardar um̃ vered/ og so Eingiar. R. B. E. K. Fulla Skadabot skal greida þyre Beit Tødu/ Akra og Eingia/ Landnæms lausi/

laust / fyre þeirra Mañа Fe er Beit eygu i Aurskots Helge/þo ad ei sie Løggardur um̄/eñ ella fullt Landnæm med. R. B. E. K. Skylldt er ad hafa Løggard hvar sem hladed er Korne edur Todu. Pad er Løggardur er v. Fota er þyckur vid Jørd / enn þriggia ofañ/ hñ skal taka i Oxl medal Mañe af Þrepe / þeim Mañe er hñ er halfrar þiordu Alnar hæar / og þo ad þa hlaupe Fe þañ Gard/ þa bæte sa Skada Landnæms laust/er þad Fe æ. Meñ skulu giørvañ hafa Gard ad Botolfs Voku / og abyrgest sı̃dann hver sinn Gard. Eñ ef Kyr er Gardbriotur edur annad Bwfe / þa skulu þara til Stañar þeirra og sia Gard / og ef þm̄ lı̃st sa Gardur gilldur/ þa skal sa giallda fyre Gardbrot er Gardbriot æ/Skada þañ allañ sem aþ verdur. Eþ Bwþe geingur wr Kvı̃um edur Giellde wr Aþriettū z giører Mønū Skada/ gialldе sa er þad Fe æ/ Skada þñ sem meteñ verdur Landnæms laust/utañ

hin̄ hafe ei Loggard/ þar sem hn̄ skyllde hafa / þa misser han̄ Skadabota. Botolfsvoku Dag skal vera Granastefna. Þeir Gardar skulu gillder vera sem þeir taka þa fyre gillda a þre Stefnu. Og ef Gardur verdur broten̄ / þa skal sa er þan̄ Gard a / leida Men̄ til ad sia Garden̄/ og ef þeim sijnest Gardur gilldur vered hafa/ þa skal sa giallda Visla er þan̄ Fenad atte/ er gilldan̄ Gard braut. En̄ ef þeim sijnest Gardur ei gilldur vered hafa / þa skal sa giallda Visla allan̄ er þn̄ Gard atte. Ef Merkegardur hefur vered Bolstada i mille / og er sa nidurfallen̄/ þa skulu þeir er Gard vilia hafa/ gyrda sin̄ Hlut/ og bioda hinum til er i mote engu ad gyrda sin̄ Hlut. En̄ sa er ei vill gyrda / abyrgest Skada þan̄ allan̄ sem af verdur/ hvers Fe sem giorer/ og tj. Aura med i Þockabot/ þeim er fyre Skada verdur.

Cap. XXXII.

Um Løggard Bæia i mille.

EF Menn vilia Løggard hafa (17) Bæia i mille/ þar sem ei hefur fyrr vered / þa gyrde hver ad Jardar Magne sa sinn hafa vill. Og so skal hver er til mots er ad Jardarhefd hallda sijdann. Enn sa er ei vill Gard giora edr hallda honum sijdann/gialldi ad ollu Skada þann allann sem þar gioreſt af. Eige er Madur skylldur ad giora þennann Gard þo ad hann verde beyddur/ ef Torf þarf a Eykium til ad bera. Ef þar verdur Hoggskogur edur Eggver edur Todu-vollur fyre / þa skal fyre Nes gerda/ enn ei i gegnum. Enn ef Rifhrijs er fyre edur Eingiar/ þa skal þar ei fyre Nes gerda nema vilie. Enn bæta skal þa þeim er atte odru Einge jafngoodu z jafnmiklu. Finnit skal giora til Gordum ad skipta/ og hluta z hafa Votta vid/ hvert sem hinn vill edur ei / z abyr-

gia hønum ſijdañ Gardeñ og allann
Vſla pañ ſem Fenadur giører par /
hverier ſem pañ Fenad eyga. Ef
Þiodvegur liggur ad Garde Mañs/ pa
ſkal Hlid a vera/ halpu v. Alnar breidt/
og Hiaragrind ƀyre og Rimar i / ſo ad
Fenadur mege ei ſmiuka / Okar ij. a
Endum / eñ Kroſsband i Midiu/ pa er
Grind gilld. So ſkal Grind ſetia/ ad
hun reke ſialf aptur eƀ Madur tekur
af Hroſſe til. Ef Madur ſkijtur
upp Grindum/ z geingur Fenadur i Ak-
ur edur Eing/ bæte Skada pañ er giör
var / þeim er Korn edur Gras aa/ ſa er
þad giörde / og Landnæm med. So
og ef Madur hoggur Grindarhæla i
ſundur / edur vellter Steine ƀyre edur
fra/ z ſtendur fyre þad Hlid oped. Nu
liggur Þiodvegur uñ Bæ Mañs edur
Garda/ pa maa hñ færa Gøtu aƀ Bæ
ſijnum og ſo fra Garde / eƀ hñ giører
adra jaƀngoda utañ Gards ad ƀara i
Þurru og Votu / ei leingra ƀra Þiod-
hlide eñ ij. Hundrud Fadma xij. rad/
og

og skal þa þañ Veg þara þo ad sa sie leingre. Ef Madur rijdur edur geingur yþer Töduvöll / Akur edur Eing/ z vill eige fara Vegu riètta/ hñ er sekur Mörk vid þañ Lood a / z bæte Skada þañ allañ sem þar verdur. Eþ Madur brytur Gardeñ / þa liggia ij. Aurar vid Nlidbrot. Nlid er þar til er halfrar þimtu Alnar er breytt. Eñ eþ leingra brytur / þa sekest sa Mörk vid þañ er Gard a/z giöre Gard jaþngodañ / og bæte Skada þañ allañ sem aþ giörest / nema gyrdt sie um Þiodbraut þvera / edur Gata sie leingra aþ Þiodveg færd eñ þyrr seiger / þa er sa Gardur oheilagur vid Brote fyre þm er þar þurþu ad þara/ hvert sem þeir þara virkañ Dag edur helgañ / z so Lood sw er aþ þvi spillest.

Cap. XXXIII.

Hverneñ Fenad skal Iñsetia.

Ef eitn Madur a Akur/ Tod du edur Eing/ añar Fenad/ pridie Gard ogilldañ. Sa er Lood æ skal epter Mønnum ganga z læta sim ad Fenadur er komeñ i Akur/ Todu edur Eing. Þa skal hñ mz Vottũ wr taka/ z læta þa vj. Meñ meta Vsla þañ er gior var/ z setie sijdañ iñ Fenad þañ allañ/ z reke lausañ i Hws iñ edur Trød/ og legge hverke a Bast nie Band. Eñ þo ad hvert stange añad til bana/ þa er þad i Abyrgd Eiganda/ eñ ei þess er iñsette. Þad skal hñ æbyrgiast eþ tredst under aþ Hws prøng/ edur fellur Hws a edur Gardur/nema Fenadur þelle sialþur oþann. Nu allt slijkt sem sa misser er Bwed æ þyre þeim er Lood æ/ þa bæte sa honũ þ er Gard ætte ogilldañ/þar sem gilldur skyllde vera. Sa skal Bod giora Eyganda Samdægris er Bw er iñsett/ er Bw sette iñ. Nu vill hñ ei utleysa/ þa skal Bw iñestanda til Fimtar. Eñ eþ þa er ei utleyst/þa æ sa Fe er iñsette/ og

z heita þa lokeñ Vslagiolld. Ef Mad ur tekur wt Fenad þañ er iñ var settur/ og vill ei wtleysa ad Løgum/ þad heiter Lokuræn. Sekur Nøþdinge Mꝛk vid þañ er iñsette/ enn hver añar er ad er med hønum/ sekur ij. Aurū. Ef Svijn kiemst i Akur edur Eing / edur annad Bwþe ad Gørdum gilldum/ þa skal iñsetia til Vslagiallda/ z leyse Eygande wt ad Løgū. Sama Mal er um̄ añañ Fenad eþ Mein giorer ad Gørdū gilldum/ þa skal iñsetia z wtleysa ad Løgū. Eñ Tiodur-Hestar og Tiodur-Kyr/ z allur sa Fenadur er Bænd: setia sialþer iñañ Garda / og verdur þad laust z giorer Møñū Skada/ setie iñ til Vslagiallda/ z leyse Eygande wt ad Løgū.

Cap. XXXIV.

Vm̄ Vtlausn Bws þyrc Vsla.

EF Mad: vill Bw sitt wtleysa eþ iñ er sett/ z heþ: eige Vadmal til/ þa skal hñ Vedleggja edur þæ Vørdslumañ jaþngodañ

godañ Vede. Eñ ef hiñ vill ei lꝍta Fe wt fyrr eñ hañ hefur Sektar Fe i Nende / þa svellter hañ aplaga Niord hiñs z Niw/og sie sekur Mørk vid þañ er Bw ꝍ / og bꝍte Bwmissu sem vj-skynsamer Meñ meta / og Fiarskada med. Nu vill hañ ei Bw hiñs wtlꝍta edur Sekt giallda/þa beide hñ wt Bws siñs vid Votta/ z lyse a Rꝍne/ z stef-ne sa er Bw ꝍ Kyrkiu soknar Þing/z beide Bꝍndr Adþarar ad taka wt Bw hñs z Sektena mz. Hver Madur er sekr Eyre vid Kong sa er ei fer. Vm-bodsmadr Kongs er skylldr til ad fara eþ hñ er nꝍr/z udlast mz þvi Konge halfa Mørk til Handa þyre Bwrꝍn. Þeir eru aller Fridhelger er til sꝍkia/eñ hin-er ogillder er fyrestanda/ hvert sem þeir fꝍ Ben edur Bana. Eþ sa Madur er þyre Veit verdur/rekur eda reka lꝍtur Bw hiñs aptr i Akur edr Todu/Eing edur Andvirke þss er Fe ꝍ/bꝍte Skada þañ allañ sem aþ verdur og Landnꝍm med / og haþe ecke þyre þañ Skada er
hañ

hñ þieck. Nu rekur Madur edur reka lætz Bw añars Mañs ſo ad Mals miſſer/ bæte Bwmiſſu ſem vj. ſkynſamer Meñ meta/ og Mørk med/ þeim et Bw a. Þa miſſer Bwþe Mals/ er þ kiemur heim um̃ Aptna er um̃ Morgeñ ſkyllde/ eñ þ um̃ Morgeñ er um̃ Aptna ſkyllde / nema ſa er a/ vanræke og vilie ei leita læta.

Cap. XXXV.

Um̃ Halþgillde og Algillde a Heſtū.

EF Madur a gradañ Heſt/ þa ſkal hañ kaupa Hroſſ til hñs edur þa ad Lane. Og eþ hønum er lied/ þa ſkulu þ Vottar vita. Eþ þeir Heſtar bÿtaſt er ſo eru vardveitter/ z fær añarhver Bana aþ/ þa ſkal þñ meta er daudur er/ z gialldа þañ halþum Verdaurum / nema ſa ſie verre allur er liþer / eñ hiñ halþur er daudz er. Þa ſkal eige meira bæta eñ ſa er verdur er liþer/ þt ei matte hñ meira

þyre-

þyregiora eñ sialþum sier. Ef Madur m̃ þañ Nest er ecke þylger Nross/ z býtst hañ til Stoodstødu añars Nests/ a þm̃ Neste er Algyllde/ Eñ ef hñ þær bana af er til hleyþur / þa liggur hñ daudur a Verkum sýnum sialfs/ogilldur Eyg- anda. Ef Nestur býtr Nross til dauds/ þad er Algillde. Ef Nross býtur Nest til dauds/ þ̃ er Halfgillde. Ef gradur Nestr býtur edr lýstur Kalk til Bana / þ̃ er Algillde. Ef Kalkr býtur Nross til Bana/ þ̃ er Halfgillde. Ef Nross liggur vte daudt/þa skal sa er þ̃ Nross a/leida Meñ til ad sia/z ef þeim sýnest Nestsverk a vera/þa m̃ Eygande gie- fa iþ. Moñu Sok til jafns Riettar þm̃ er Nesta eyga i Grend. Hviad eins hin- um þiorda/ ad hñ giøre þ̃ss Nest Vitn- isfañañ ad. Synie hver Eineide fyrr siñ Nest epter siñe Samvitsku. Eñ ef einhver vill ei synia fyre siñ Nest/giall- de sa Nest Verdaurum. Ef Nross er reked i Beck edur Dy/ fyre Fiall edur i Forrad/ og m̃ sia tveggia Nrossa Far

til

til eñ eins þra/ þa skulu þeir Meñ sem
Nesta eyga i Grend/ svara hinum sama
Riette sem fyrr voltar. Ep Nöss edur
Naut drepa Smæ Fenad / þad er Al-
gillde / og a ollu þvi Fe sem Oþryke
geingur ad.

Cap. XXXVI.

Vm̃ Nestavijg og Taglskurd.

HVervetna þar sem Meñ etia
Neste Mañs ad Oleyfe þess
er æ / bæte Skada þañ allañ
sm̃ af verdur/ og Øpundarbot
med epter Dome/ þeim er Nest æ. Eñ
ef halfrar Merkur Skade verdur a/
bæte Fullriette epter Dome/ Eyganda/
þm̃ er Nest æ/ epter þvi sem med Neipt
edur Øpund være giort. Hver Madur
skal abyrgiast sig sialfur a Nestavijgũ
hverier sem etia. Ep Madur lystur
Nest Mañs a Nestavijge Naudsynia-
laust / gialldе Eyganda Øfundarbot
epter Dome. Eñ ef Nestur spillest aþ/
bæte

bæte fyre Spioll/ z Fullriette þeim er Nest æ epter Lagadome. Ef Madur skier Tagl wr Stoodheste Mañs edur Þing Neste/ edur þeim Neste er Madur heþur i Brwdþerd / bæte Fullriette þm̄ er med Nest fer/nema hn̄ hygge añad/ þa bæte sem sÿdar seiger. Eþ Madur tekur Nepting aþ Nrosse Mañs oloþ‑ad/gialldе Eyganda þyre epter Dome/ og abyrgest Nross ad ollu og so Verk þess/þar til er Eygande kiemur Nondū a/ Ella synie Einseide þyre / utañ Madur setie iñ til Vslagiallda. Eñ eþ Nross edur añar Fenadur reñur ept‑er Mañe / þa setie hn̄ iñ a þyrsta Bæ er þyre honum verdur a Leid/ella abyr‑gest hn̄ ad ollu þn̄ Fenad edur Nross/z bæte Skada þn̄ sem Eygande þær aþ‑Nu vill sa ei taka med honum er þyre‑situr/ edur iñ læta / þa abyrgest hn̄ ad ollu þañ Fenad.

Cap. XXXVII.

Vm̄ Leigu Nross.

F Madur leiger Hross ad Mañe/ edur er honum lied til Pings/ æbyrgest sa er m; ber/ utañ þ: eþ hallt verdur edur sært / og verde heillt iñañ næstu rüñ. Natta er heim kiemur. Nu deyr Hross fyre Mañe/ bæte sin þa er vert er hañ tok/ z þa ongva Leigu med. Nu verdur rided Hrosse þvi er Madur ber med ad Leigu edur Læne/ þa a hñ Sokn a þvi. Alleñ skal kaupa Giætslu a Hrosse hverslu a Alþinge. Eñ Giætslumadur skal so med bara og vardveita Hross sem hñ eyge sialbur/ og vilie þo vel med bara og geima / og æbyrgest hañ þa ei. Ryda ma Giætslumadur eþ hañ vill og reka Hross til Þings/ z so bra Þinge/ og skal hañ skipta þvi ad Jafnade/ og æbyrgest hñ Hross þad/ i þessa syna Naudsyn. Giætslumadur skal syna Hross hvert ad Þinglausnum hverium Eyganda/ añad hvert lijbs edur daudt/ ella æbyrgest hñ vid Eyganda. Eþ Giætslumadur giélldur Eyganda Verd

byre

þyre Hroſſ þad ed hverþur þra hønum a Þinge / þa a hañ Sokn a Þvi/ og, Heimtu a þeim er i burt tok. Ei ſkulu Þingmeñ hellдur eñ adrer Meñ æia i Eingium Bænda. Eñ ep þeir vita ei Eingiamark Maña / þa ſkulu þeir ei æia þar ſem Stackgardar eru nær. Ep Menn reka þra Mønnum Hroſſ a Aþongum / bæte Ofundarbot epter Lagadome.

Cap. XXXVIII.

Vm̃ Abyrgd a Hroſſe.

F Eygande ſender Mann med Hroſſ ſitt/ Eyk edr añañ Grip/ ſyns Erendis/ þa abyrgeſt ſa þad ei er med þer/ utañ hñ fare adra Leid/ edur leingra/ edur fare ei ſo med ſem Eygande tvedur a / þa abyrgeſt ſa er med þer. Nu kiemur Hroſſ þad i Land Mañs er Madur veit ei hver æ ; þa ſkal hñ lyſa ad Kyrkiu edur a Þinge / og ef einge kiemur

kiemur Eygande epter skiann halfs Manadar fra þui er lijst var/ þa er hønum riett ad lꬰta virda Nrossid. Sijdan mꬰ han med fara sem hn̄ eyge/ og abyrgest ad ollu. So skal virda sem þa var verdt er lijst var. Nu kiemur Eygande epter þui Nrosse/ kiose sialfur hvert er hn̄ vill Nross edur Nross Verd. Nu mistrwer hiñ ad hn̄ eyge/ þa lꬰte Eygande bera tveggia Maña Vitne ad þad er hn̄s Eygn/ ef hn̄ skal orꬰnkur vera. Somu Leid skal fara ep løglegur Vm̄bodsmadur Eyganda kiemur epter Nrosse.

Cap. XXXIX.

Vm̄ Skadabot a Fenade.

Ef Eldrei geingur Fenadur sier til Ogilldis. Nu drepur Madur Fenad Maña/ og geingur vid/og seiger sialfur Eyganda/ hafe sa hid Dauda og hid Lemda er drap oviliande / eñ hiñ Neillt fyre.

Eñ eꝥ Madur drepur Fenad Mañs eda meider vilia Nende z seiger ei Eig-anda/ bæte Fullriette epter Dome / eꝥ halfrar Merkur Skade verdur / enn Pfundarbot epter Dome ef miñe verdur/ halꝥt Konge/ eñ halꝥt þeim er Fe a/ og ad auk bæte Løstu a Fenade sem vj. skynsamer Meñ meta. R. B. N. K. Ei skal Sarabot a Fenade ef heillt verdur. Verkaꝥall og Nytfall skal bæta sem Meñ meta. Tveir Aurar liggia vid Auga a Naute / so vid Horn / so vid Hala. Eñ Fiord-ungur Verds vid Auga a Hrosse. Eꝥ Madur høggur Tagl aꝥ Hrosse so ad Rooꝥa fylger/sekest xij. Aurum/ halꝥt Konge / eñ halꝥt þeim er Hross a /og giallde Hross Verdaurum. Naꝥe sa (15) Stoku er styfde/ og heite Madur ad heimskare/ enn hiñ heillt Hross ꝥyre jafngott er atte / edur añad Fe ef ei er Hross til. Eꝥ Madur høggur Tagl aꝥ Hrosse ꝥyre nedann Rooꝼu / bæte Mork/ halfa Konge eñ halꝥa þeim er

Hross

Kroſſ a/ utañ þa Neſta ſem ædur vot-
kar / pare ſem þyrr ſeiger. Nu ſkier
Madur Nala aþ ik. Nautū edur þær-
tum/ bæte halþre Mørk / halþt Kon-
ge/ eñ halþt þeim er Naut a. Ek
ef Madur ſkier aþ pleirum Nautum eñ
þremur / ſekeſt Mørk vid Kong/ añare
vid þañ er Naut a. Nu er ein Sok
a øllum Oþundar Riette / þeim er Fe-
nadur er bardur edur drepeñ / þa ſkal
Eygande ſteþna hønum Þing þrinætt
i þvi Nierade (19) ſ ſa er/er Fenad heþ-
ur dreped edur ſært. Þar ſkal hñ ſæ-
kia og læta ſatt giøra med ij. Mañ a
Vitne / ad þeim ſyndeſt Maña Nan-
daverk vera Fenade þeim / nema hiñ
vilie vid ganga. Ella ſkulu Þing-
meñ dæma hønum Lyrittar Eid / þañ
ſkal hañ uñedshaþa iñann Manudar
ſærra Daga. Og ef ſa Eidur fell-
ur/ gialldi Fenad Verdaurum/ og þad
meira ſem þyrr ſeiger.

Cap. XL.

Ef Naut banar Naute.

Ef Vþer allt saman Niord z Nirder/ þa skal Nirder vita hvad af Niord verdur/ z bera þar um Bokar Vitne/ ef hũ er Vottbær um þ Mal. Ef Vxe stangar Vxa/ þad er Halfgillde. Eñ ef Vxe stangar Kw/ þad er Algillde/ z øllum þeim Nautum sem yngre eru eñ þrevetur/ utañ Gradungur / þa er Algillde a þm̃. Og so a øllũ kollottũ Nautum. Nu ef Naut er stangad/ þa skal sa er a/ Meñ til leida ad siá/ z ef þm̃ syneft ad Naut hafe stangad/ þa skal hyggia ad Nautũ z Hornũ Nauta þra er med hafa geinged / og ef eitthvert Naut hefur Ben a Hornum/ Blod edur Gor edur Hær/ þa er þad lijkast til/ og bæte sa þñ Fenad aptur þeim er a/ sem þad Naut atte/ epter Løgum sem adur seiger. Ef Hundur bijtr Fenad Mañs edur ellter a Forad / fyre Biorg edur a

Sio / bæte ſa er Hund a/ halþt þyrſta ſiñe/eñ allt jaþnañ ſÿdañ eþ Vitne eru til. Eñ ef ei eru løgleg Vitne til/halla de þyre Einseide/þyre ſierhveria Grein þeſſa/ ad ſiñe Vitund.

Cap. XLI.

Vm Eyde Jarder.

Inge Madur ſkal Boolſtad ſiñ i eyde leggia eþ hañ þær bygt. Eñ ef hñ fær ei til Leigu bygt/þa ſkal hñ bioda þeim med Vottum þa Jørd ad leigia er næſter bwa/epter þvi ſem vj. ſkynſamer Meñ meta. Eñ eþ þeir vilia ei leigia/þa ſekiaſt þeir þar ſo a Beit ſim a bygdu Boole/z ſo ſkulu þeir vid varda. Sa ma z løgþeſta þa Jørd er a/ ef hañ vill. Eñ ef hañ vill ei byggia Landed edur bioda Grañum ſÿnum/ þa ſekeſt hñ halþre Mørk vid Kong/ enn Land oheilagt vid Beit Graña hñs/ ef Fe þeirra geingur Misgaungum þang-

ad. Enn ei skulu þeir reka lata þang[a] ad Fe sitt.

Cap. XLII.
Vm Sœtur og Selþarer.

Hverietna þar sem Sœtur eru til Vxia Manna / þa skulu Menn fara med Bwpe sitt yþer annars Land til Sœtra/ z hafe þornar Gotur ef til eru/ og haþe i Toge laus Hross ef yþer Eing er ad þara. Enn ef Kielldur eru a Leid huus/ þa maa hann giora þar Brwar yfer z vinna þann Averka a Jordu hinns. Menn skulu fara wr Nwshaga med Fe sitt þa tveir Manuder eru aþ Sumre / utan þeim þike ollum annad hentara er Burtþarfiu eygu. Enn eþ einhver situr leingur nidre/ þa skal sa er ad telur þyrebioda honum þar Setu. Nu situr hinn heima ei ad siþdur/ þa skal hann stefna honum Nierads Ding þyre Gras-Ran z Þraasetu. Þa eiga Þingmenn ad dæma Konge halþa

halpa Mørk pyre Grastean/eñ Grøñum hñs halpa Mørk fyre Grasverd þeim er Gras missa. Nu skal hñ æsta so marga Brændur Lids sem hñ þarp ad fœra Fe hiñs wr (20) Naga sijnum. Sekur er sa hver ij. Aurū vid Kong er ei ber/ep hñ er tilkrapdur. Slijkt hid sama liggur vid ef Madur ber heim i Næshaga pyre Toñmanad.

Cap. XLIII.

Vm̄ Almeñings Vegu.

MB skal til Sætra a Fioll upp vera Merke/sm̄ ad fornu Fare hepur vered. Og bæra Sætur ei wr stad/ukañ hñ fœre øngvū Mañe til skada. Og so skulu þeir hid sama Sætrum hallda. Einge Madur skal setia Sætur sitt vid añars Land edur Naga þar sm̄ ei hepur ad Fornu vered. Þar skal mæta Norn Norne/ og Nopur Nope.

Cap. XLIV.

Vm̃ Þiodgøtur.

Þiodgata og Sæturgata og aller Rekstrar skulu vera sem ad fornú Fare hafa leiged / utañ þæra ma Gøtu ef vill/ sm̃ fyrr seiger. Nu skal Þiodgata vera v. Alna breid. Eñ ef hñ spiller vtidar Akre edur Eing / þa skal hñ bæta sem vj. skynsamer Meñ meta/ Skada þañ z Landnam mz. Nu ræner Madr añañ Mañ Þiodgøtu (21)/ þa skal hñ gillda Konge halfa Mørk / og so fyre Handran/ eñ þm̃ Fullriette epter Dome er rænfur var. R B.E.K. Skylldt er Bændum ad giøra Vegu þæra um̃ hver Hierud z endelaung/ þar sm̃ mestz er Almaña Vegur / epter Raade Løgmañs z Syslumañs. Sekt er hver Eyre er ei vill giøra/ z leggist þ til Vegabota. Nu brytur Madur Brw af Þiodgøtu edur Sæturgøtu/ giøre aptur adra Brw jafngoda sem adur var/ og bæte

þeim

þeim Mörk er Brw mætte. Ep Madur ræner añañ Mañ Sœturgøtu edr Rekstre þm̃ sm̃ ad fornu Fare hefur vered/ bæte Konge halpre Mörk pyre Vegamañ/ og hafe hiñ þo Gøtu sem ædur.

Cap. XLV.

Vm̃ Brwargiørd og Feriur.

Ef a skilur Lond Maña / þa skal sa er Brw vill giøra/bioda þeim er til mots eygu Land vid hñ ødrumeigeñ / ad giøra Brw ep hñ vill. Eñ ep hñ vill ei/þa mæ hñ grapa bædumeigeñ Torp til ad Frialsu. Nu verdur hinum Mein ad Gropñ þm̃ er þar giørast ap Brwargiørd þeirre/ þa skal sa er Brw giørde þar sem ei hepur pyrr vered / bæta Skada þañ allañ sem þar verdr ap Grøfum þeim Landnæmslaust/þeim er til mots æ. Nu vill sa Brw giøra er hverumeigeñ æ Land/ þa biode hann þeim pyrst ad giøra Brw. er þar eygu

Lønd tveimmeigeñ vid. Og ef þeir ka-
ka ei til iñañ næstu xij. Manada/ þa
mæ hñ ad osekiu Brw giøra / og taka
Torf z Griot badummeigeñ / og bæte
Landnæmslaust þm̃ er Jørd æ eþ Mein
verdur aþ Grøþum þm̃. Hañ skal giø-
ra Skilord a Brwñe þad sm̃ hñ vill/ z
lysa þvi a Nierads Þinge/ og sekest sa
epter Løgum er aþbregdur. Hverge mæ
bañа ødrum þeirra Mañа er Land ei-
ga vid Ana ad haþa Skip a. Riett er
z þeim Mañe er hverugumeigeñ a
Land vid/ ad hafa Skip a Añe/ eþ hñ
vill ad þar sie jaþnañ Skip medañ Aeñ
er þyd/ z meta ei Leigu. So er þar
um Gøtur sem fyrr seiger. Ef Madr
vardveiter Brw edur Skip þad er Fe er
til laged/ þa sekest hañ eþ hñ eþner ei
þañ Mældaga sem þar var a giør.
Nu fyrnest Skip þad sem Fe var
til laged/ so ad ei er þært/ fae til anno-
ad iñann iij. Nætta sa er Feriu vard-
veiter/ ella sa er Skipenu skal hallda.
Eñ eþ Feriañ brotnar þyre Vøtnum
edur

edur Vedrum / þœe til adra sem þyrst
mœ hañ. Eige skal sa œbyrgiast Al-
meñings Far er pluttur er. Nu me-
tur Farhirder þar Leigu sem Leigulaust
skal plytia/ þa er syniad Fars. Nu
neyder hñ Vegferla til meire Leigu eñ
skilt er/ þa er syniad Fars. Su er hin
þridia Sok/ ef hñ syniar Mañe Fars
er fulla Leigu bydur. Su er hin
fiorda Sok/ eþ þess Fars misser Dœg-
re leingur/ þar sem skilldt er ad plytia.
Og ef Farhirder verdur ad þessu kuñur
og sañur/ þad heiter Vegaþall / og er
hñ sekur halfre Mørk vid Kong / og
bœte þeim þyre Faratœlma er Fars
misser/ og Skada þañ allañ er hñ fœr
aþ / og ij. Aura i Þockaboot. Eþ
Madur lœtur flytia Naut a Skipe/
kome Kaupe sem hñ gietur. Eñ ef hñ
geingur a Skip Farhirdis oloþad/ ed-
ur tekur þyre Hendur honum / þad er
Fornœme/ sekur Mørk sa er þad gior-
er/ halþre vid Kong / enn halþre vid
Farhirder. Nu er Farhirder ei skyll-
dur

dur leingur ad flytia a Sumar enn til þess ad Solu er sett/ og ei fyrr en̄ Sol kiemur upp/ þviad Sol skal um̄ Sumar Flutninge rada/ en̄ Dagur um̄ Vetur. Ef Farhirder flytur (22) sekan̄ Þiof yfer Aa oduldur/þa hefur hn̄ fyregiört Hwd sinu og heiter Þiofsnautur. Ef Brwarhalld er skilt a Hendr Mañe/og skilt er giör/ þa skal hn̄ ad giöra so ad Brw sie ørugg z hun halldest fyre Fyrnsku saker/ og giöra skal han̄ adra sem fyrst mæ han̄ ef Aaen̄ brytur Brw af.

Cap. XLVI.

Vm̄ Afriett og Rekstur.

ALLer þeir Men̄ sem Afriett eigu/skulu reka Fe sitt i midian̄ Afriett. R. B. E. K. Vm̄ Gielldfiær Rekstur a Vorum til Afriettar/og Fiallgøngur a Haustū/hvern Tijma vera skal/þa giöre epter þvi sm̄ Hreppstiornarmen̄ giöra

Rad

Rad fyre/og hveriu Bygdarlæge hafer. Hviad pad hafer ei øllum Bygdarløgū eirn Veg til. Nu er ei so giort/ þa er hver sekur vj. Aurum er þañ Afriett a/ halft Konge/ eñ halft þeim er næster bwa. R. B. H. K. Lofad er ad Gielldfe sie i Heimalønduñ ef Hreppstiorar edur Grañar lofa/ z giefa øngva Søk a. Eige skulu Meñ Mælnytu sijna i Afriett reka/ nema þeir eyge Itolu. Eige eiga Meñ ad lofa Afriett nema Itala sie/ þa ma hver fylla sijna Italu. Eñ ef sumer lofa eñ sumer ei/ þa take Þr er ei lofa slijkt Grasverd sem Meñ meta/ z fullt Landnam med. Eñ ef eirn hefur øleyft/ hafe sa Grasverd i siñ Hlut/ z fullt Landnam med. Eige skal Sætur giora i Afriett/ eñ ef giør er / þa eru þau oheiløg vid Brote fyre þeim er þañ Afriett eygu/ og bæte fo fyre Skada sa er Sætur giorde/ og Landnam med / þeim er þñ Afriett eyga. Ef Madur rekur eda reka lætr Fe sitt i Afriett utañ Ordlofs /

þra þvi er vj. Vikur eru af Sumre/ z til Suñudags (23) þſſ/ er Laugardag eñ adur eru nij. Vikur til Vetrar/ þa bæte þullt Grasverd hverium er þañ Aþriett eyga/ z Landnam med. Sa Madur ma betta Aþriett a Vekur er Hlut a i heñe/ eþ hñ þarþ ei ad reka Fe ſitt yfer añars Land til. Pad heiter Aþriettur er ij. Meñ edur þleire eygu ſa mañ/hverſu mikid ſem hver a i. Eþ Madur ſlær i Aþriett utañ Ordloþ þra er eyga/þa eygu þier Neyed er Afriett eñ eyga/ z Landnam med hver þeirra.

Cap. XLVII.

Vm Einkieñu og Mark.

EÑ ſkulu einkieña Fe ſitt allt/utañ Hroſſ/z haþa ein kient er viij. Vikur eru aþ Sumre/allt þad er hñ ma a henda. Eitt Mark ſkal hver Mad ur haþa a øllu Fe ſijnu. Eñ ef hñ giø rer eige ſo/þa er hñ ſekur halþre Mørk

viþ

bid Kong. Ei er Madur sekur þo ad ei verde riett hans Mark a þvi Fe sem hn̄ hef: aþ ødrū til. En̄ færa skal hn̄, sem hn̄ maa næst sijnu Marke. Erþda Mark skal hver Madur haþa eþ han̄ a. Skipta skal Marke sem ødrū Arþe/ eþ þleire standa til en̄ eirn. Nu vill Madur giøra sier Mark/ þa skal han̄ lÿsa þvi a Nierads Þinge adur hann markar Fe sitt/ hvert Mark er han̄ vill hafa. Eige skal hn̄ þad Mark hafa sem an̄ar heþur adur i þvi Nierade/ edur so nær ad Fiarrgangur þeirra kome saman̄. Aþ skal hn̄ laata Marke þo ad hn̄ haþe a Þinge lÿst/ eþ nockur verdur sijdar Eygande til þss Marks. R. B. E. K. Vm̄ Kalþa og Lomb / Kid og Grijsu/ þa sekest Madur eige þo ad omarkad sie/ medan̄ i stalþs hans Lande geingur. Nu er Fe omarkad þa er vist. Vikur eru af Sumre/ þa maa hver Bonde er vill og þess kyns Fe a/ leida til Kirkiu Men̄ ad sia þad Fe sem omarkad heþur geinged i Land hans/ hvad

Hvad Fe sem þad var/ og skylldt var ad marka / og leggia a sitt Mark z eygnast/ nema hiñ hafe Vitne ad þad er hans Fe / og hañ mætte þad Fe þyre Naudsynia saker ei marka. Og ef hñ fær þesse Vitne / þa a hñ sialfur Fe sitt/ z er þa hvertveggie sykn saka. Eñ ef hiñ vill þa ei laust læta / sæke sem Vitafe. Ef Madur færer Bw nad siñ Hreppa a medal / þa skal hañ seigia til Einkunar siñar i þm̄ Hrepp sem hñ hefur Bw sitt i fært / og læta skræ med Einkunnum þeirra Manna er þar bwa ædur fyrr. Ef Menn verda ei fyrre varer vid ad Mark her saman med þeim / eñ Fe er a Fiall reked/ þar sem þeir eyga samgeingt / þa skulu þeir taka Fe þ allt er þeir lietu reka i Afriett/ z reikna/ z sverie hver ad sijnu Fe Eineide/ ad so margt var ꝫ þa hefr hñ talt/ z þſſ kyns Fe / z so gam allt. Nu skal hver þra syna a Naustted Grøñum sijnū vi. þad Fe er þeir heimta / og þeir skipte sem þeim þiker jafnlegast

legast epter Fiær Fiølda/ Hverſu margs Hver þeirra ſkal miſſa/ eþ þeir Heimta ei allt/ nema annat Hver Haþe til ſ. løglega Kiennendur ad þad er Hũs Fe/ og ei gaf Hñ nie gallt/ nie Sølum ſelle de/ og þad er Hũs Eign ef Hñ ſkal o. rænntur vera. Og eþ þeir ſveria þetta/ þa ſkal Hñ taka þad Fe aþ Name. Eñ þvi færra æ Hañ epter ad Heimta. Nu þiker ſo ødrum Hverium ſem ei ſie allt til Skiptis læted / þa ſverie Hiñ fyre Lyrittar Eid / ella greide Hønum ſlikt ſem Hñ ſver ei fyre. Riett er Mañe ad liæ ødrum Mark ef Hañ er Saud. laus / og Haþe ſialþur þegar Hñ æ Fe til ad leggia / ella æ Hñ ei Helldur enn adrer/ þo ad þad Haþe ædur Hũs Erþ. damark vered. Eñ ef Dilk-Ær eru/ þa er Møkum ei ſkyllt ad marka Dil. ka under þeim/ medañ Moder ber þar Vitne uñ/ og ſo Kyr uñ Kalþ / Gyll. tur uñ Grijs.

Cap. XLVIII.

Ef Meñ eyga Sammerkt.

Ef þ. Meñ eyga Mark samañ/ þa skal sa afbregda er ei aa Erfdamark/nema sa sie þang ad komeñ i Nierad er Erfdamark aa/ þa skal hañ afbregda eñ hiñ hallde Marke er fyresitur/ þo ad honum sie ei Erfdamark. Nu aa annar Kaupamark/ eñ añar Giafamark/ edur Giordarmark/ þa skal sa afbregda er Giordarmark aa. Nu eiga bæder Erfdamark edur hverge/ þa skal sa afbregda er færre Saude aa / og skulu þeir skipta a næsta Hauste er þeir vita ad Mørk ber samañ med þeim. Skal sa er Mark aa ad hafa/beida hiñ med Vitnum ad bregda af Marke / og ef hñ vill ei afbregda/þa skal sa er Mark aa ad hafa/eignast so margt Fe sem hñ aa Von hvert Haust sijdañ er Fe kiemur af Fialle/ eñ hiñ er þo sekur halfre Mørk vid Kong/ & hafe þa eina Sau-

de

de er hinum geingur af Tølu siñe er Mark a ad hafa. Ef Sauder eru golldner (24) Mañe / þa skal hañ af Marke bregda sama Dag / z fœra sem næst sijnu Marke/og þott þa verde añars Mañs Mark a/ þa a hñ/eñ ei sa er Mark a. So og ef Naut verda golldeñ Mañe/þa skal afbregda Marke iñañ halfs Mænadar/sem giefed er edur goldded / utañ Hross. Eñ ef ei er so giørt / þa eygnast sa þad Fe sem Mark a/ef ei er afbrugded iñañ halfs Mænadar sijdañ hñ bañade løglega med Vitnum. Eyrna-Mørk skulu vera a øllu gangande Fe/ eñ einge øñur. Skilur Mørk þo ad Eyrnaskipte sie a Fe. Nu verdur Lamb mismarkad i Steck/ þa skal sa er markade giallda añad Lamb fyre / jafngott omarkad/ edur Verd Lambs / nema hiñ vilie helldur eyga Lamb sitt / og fœra sem næst ma hñ sijnu Marke. Ef Madur markar Fe añars Mañs utañ Ordlof þess er a / giallde fyre Spioll

sem Meñ meta / og Þpundarbok med epter Dome/ þeim er Fe a. R. B. E. K. Ep Madur leggur sitt Mark a añars Mañs Fe med Leynd/og viller so Neimillder a/ þa er hañ Þiopur/ ep Fe er so miked ad Þiopssøk nemur. Nu verdur Madur Vitnispastur ad þvi/ ad hñ markar Fe Mañs/ añars Mañs Marke / til þess ad ræcia þa samañ. Giallde Fullriette hverum tveggia epter vj. Manna Dome / enn Konge tilll. Merkur.

Cap. XLIX.

Um Fiallgaungur og Fiarheimtur.

Ver Madur er Saude a/skal ganga a Fiall eitt siñ/ og um Landeign sijna hvert siñ er Løgriett skal vera a Naust/eñ skipta so ødrum gaungum sem Hrepp-stiorar giøra Rad fyre. Sekur er sa Madur halfre Mørk vid Kong er ei geingur um Landeign sijna/ og abyr-gest

gest Saude vid þa er eygu/ alla þa sem i hans Teit voru stener þa er han atte Gaunguna. Þar skulu Rietter vera sem ad fornu hafa vered/ og so langt og vijda til reka. Nu villast Dylkar i Riett/ og verda þeir er til kalla ei ęsætter/ þa skulu þeir syna vj. Grønum synum þeim er næster hwa Riett/ z skal þar syna þa Saude er þess være Von ad þa Dilka munde leida/ og skulu þeir Men skipta Dilkum med þeim er til kalla/ øllum þeim er Ær kanast ei vid. Nu verdur nockrum Dilkum oskipt ad sijdustu Riett / þa skal Bonde sa er Riettena vardveiter/ syna Grønum synum Dilka þa / ædur han leggur sitt Mark a/ og eygnast han þa. En ef þadan af ganga Dilkar omerkter/ þa ma so giøra hver Madur i synu Lande hvar sem þeir kuna fram ad koma/ sa er Saude æ. Sama Maal er um elldre Saude omarkada / edur anad Fe þad sem einge telst til/ utan Madur mætte ei marka. Nu finnur Madur

Fe omarkad i Almeñinge epter ſtöduſtu Riett / þad ſem Moder morkud ber ei Wine um̃/ þa eygnaſt ſa þad Fe er þiñ ur. Ef Nrwtur edur Naþur kiemur i Fe Maňs þyre Veturnætur / og þiker Honum Mein ad / þa mæ hñ iñſetia og ala ſem ſitt Fe / og ſeigia Grøñum ſiñum hvert Mark a er. Riett er hoñum ad læta ſauma þyre. Nu verda Nrwtar edur Nafrar ofynder ad Veturnottum/ þa ſkal ſa er Riettena vardveiter/ſyna þa Saude * Grøñum ſiñum. Og ep Þr vita eige hver þa Saude æ/ giore hvert er hñ vill / ſkiere eda legge a ſitt Mark / og eygneſt ad allra Neilagra Meſſu/ veturgamlañ Nrwt edr Naþur þyre Lambgymbre edr ætian Alner / eñ tvævetrañ þyre halþañ þinnka Eyre/ Nrwtlamb edr Naþurkid þyre Eyre / og ſkal hñ læta ſkræ Mork Sauda þeirra / lÿſa ad Kyrkiu ſiñe a hveriñ tveim Mænudum til Sumars / og eitt ſiñ a Nierads Þinge hid næſta Sumar/ gñgd og hid þridia / og ef þa

verdur

verdur nockur Eygande ad/ þa luke hn̄ hm̄ þetta Verd/ella eygnast hn̄ a þrid-ia Haustе eþ hn̄ heþur ad Løgum lÿst. Nu kiemur sa Hrwtur edur Hafur til Fiar Mañs er hn̄ veit hver a / setie iñ z þæde/ z giøre Ord Eyganda. Eñ Eygande læte þara epter sem fyrst mæ hn̄/ og þo ad hinum haþe Mein þar til aþ orded/þa skal Eygande þad ei abyr-giast / utañ hn̄ haþe heimt ædur / þa * bæte sa er ætte þyre Skada/ þeim er Fe þad ætte / er Hrwtur edur Haþur kom til.

Cap. L.

Vm̄ þad Fe sem ei þiñst Eygande ad.

Eff ad siødustu Riett verdur Fe þad epter er eige verdur Eyg-ande ad / þa skal Bonde sa er Riettena vardveiter og v. ad-rer þeir er næst bwa Rietteñe/ z þangad eiga Saudum til ad saþna/skipta þeim Saudum og añast sem sitt Fe/ z seigiá

til ad Soknar Kyrkiu sinne edur Sam-
kundu/ hversu marger Sauder þar eru
ad hús/ z med hveriu Marke þeir eru.
Og so skal hver Bonde giora er a Jor-
du býr. Ef Sauder koma i Fe Mañs
epter Veturnætur / þa skal hañ hafa
sagt til iñann næsta Halfsmanadar.
Nu kiemur sa til er Saude a edur hús
loglegur Umbodsmadr ædur ij. Man-
uder eru af Vetre / þa skal hñ Saude
i burt hafa fyre ongva Fulgu/ z sýna
þeim ædur er a Jordu býr. Eñ ef hñ
tek: so i burt/ ad hñ sýner ei ædur þar/
giallde halfa Mork/ halft Konge/ eñ
halft þeim er a Jordu býr. Eñ ef
Madur kiemur sýdar epter Fenu/ eñ
ij. Manuder eru af Vetre/ þa skal hiñ
hafa slijka Fulgu sem þar være til Su-
mars/ sæte ei laust Fe fyrre eñ hñ hef-
ur Fulgu i Hende/ edur Vordslu fyre
ef hñ vill. R. B. E. K. Nu kiemur
einge epter Fe þvi fyre midiañ Vetur
er Bonde veit ei hver a/ og hefur þar
vered Halfañmanud sýdañ sagt var til/
þa

þa er honum riett a þyrstu Viku Þora, ad lata virda Fe. þad vj. skynsama Meñ. Þeir skulu so virda Fed/ sem þa er vert er þeir virda. Eige skal þesskyns Fe virda fyrr nie sijdar. Standa skal þa Fe med Marke hinu sama. Nañ skal seigia til Fiaar og Marks iţ. Sumur hin næstu a Þinge/ hañ eyg, nast a þridia Nauste eþ ædur kiem: eige Eygande epter/ nema hñ lyse ei ædur ad Løgum/ þa Tvøgillde þm er Fe ær/ eñ Konge halþa Mørk. Nu kiemur Eygande edur hñs Vmbodsmadur epter þvi Fe/ ædur iţ. Sumur eru wte/og ei er virdt/þa haþe hñ i burt Fe sitt/ eñ hiñ skal haþa þyre Fulgu/ Miolk z Kalþa undañ Kwm/ Lomb z Vll ad Saudum/ Kid og Nyt undañ Geitum/ z bæte øngvu fyre þo ad þad sie meira vert/ z añest ö sitt Fe/eñ æbyrgest ad øngvu.

Cap. LI.

Eþ Meñum semur ei um̃ Aþriett.

Ef ſ. Meñ edur fleire eygu Afriett ſamañ/ Sumarhaga edur Veturhaga / þañ er Fe geingur ſialfala i / og ſa er mishallden̄ þikeſt aþ/ ſtefne þeim øllum til Afriettar edur Haga er til mots eygu/ ſo miklu fyre / ad um̄ Lid meige ſyſla. Tolf Bændur þeir er næſter bwa ſkulu telia Fe i Afriett edur Haga / ſo þr ætle ei mune feitara þo ad færra ſie. Þeir ſkulu þetta giøra / þo ad ei kome aller þeir er ſtefnt var. Þeir ſkulu ſo i Haga telia/ad þeim þike til Fulls ſkipad. Siijna Jtølu ma hver Madur fylla / hvert ſem hn̄ vill Fe ſijnu edur añars Mañs. Eñ ſa þeirra er ſijdar lætur fleira Fe i Haga reka eñ Jtølu ſijna/ Tvøfgillde þm̄ fyre Grasverd er i mote eyga. Meñ ſkulu Fugilldum telia Fe i Afriett edur i Haga/ ſem i Bwland. Eige ſkal Svijn þangad reka. R. B. E. K. Landnam og Skadabætur ſkal ſa bæta er þau Svijn ea er Skada giøra/ſem fyre añañ Fenad.

Cap.

Cap. LII.

Um̄ Almeñinga.

SVo skulu Almeñingar vera sem ad Fornu hafa vered / bæde hid efra og hid ytra. Eñ ef Meñ skilur a / og kallar añar sier Almeñing edur Afriett/ þa nefne sa Log fyre er sier kallar/ z stefne Þing þar er Meñ eiga þvi Maale ad skipta/ z skiere upp Þingbod fyre Fimt. Eñ ef hñ giører ei so/ þa er onytt Logfesta hñs ad þvi Siñe. Eñ a Þinge skulu þeir nefna xij. Bændur hina skynsom̄ustu / vj. hver þeirra i Þingm̄ þeirre / og hafa þa ij. af þeim xij. ad bera meige og sveria / hvert su Afriett er hñs Eign edur Almeñingur. Eñ af þvi Þinge legge sa Fimtarstefnu er sier kallar þa Jord/z niote þar Vitnis þss er a Þinge var nefnt. Ef Fimt ber a helgañ Dag / þa sie Fimtarstefna hiñ næsta rumhelgañ Dag epter / og fære þar þa Vitne fram̄ ad, jafnfullu sem

a Fimtar-

a Fimtarstefnu. Eñ so skal þañ Eid sveria. Ad þvi skÿtur hañ til Guds/ ad pad heyrir hñ sier elldre skynsama Meñ heyrt seigia/ ad þar skilur Mark millū Eygnar Bonda/ z Almennings/ edur Afriettar/ og ei veit jeg añad sañara fyre Gude i þessu Maale. Eñ sÿdañ sie sett Fimtarstefna/ z dæmest þa hverium þad sem hafa skal.

Cap. LIII.

Ef Fe geingur wr Afriett.

Ef Fe geingur wr Afriett i Land þess Mañs er næstur byr Afriett/ þa ma hñ reka Fe þad aptur i Afriett midia. Riett er honum ad hafa þad Fe i synu Lande/ so og ad lata reka heim til þess er a. Eñ ef hñ rekur Fe i añars Mañs Land/ bæte þeim fyre Skada sem Meñ meta og Landnam med. Sama Mal a sa er þa er Fe i Land reked/ og so hver þeirra Maña er þad

Fe

Fe kiemur i Land. Riett er Mønum
ad lata ganga Fe þad hvert er vill.
Ep Madur rekur (25) Fe Mañs wr
Afriett/z hvadañ sem hñ rekur / so ad
hñ þikest ei þyre Godu giora/ æbyrgest
sa ad ollu/z Opundarbot mz epter Do-
me/ þm̃ er Fe a / ella sverie þyre Ly-
rittareid/ ad hñ þottest ei þyre Jllu gio-
ra/ þa falle nidur Ofundarbot/ eñ bæte
þo þyre Skada/ utañ hiñ hafe honum
um̃boded/ þa er Sektalaust.

Cap. LIV.

Um̃ Gardlags Stefnu.

Nu Jett er þeim Mañe er næstur
býr Afriett ad giora Stefn-
nu a Einmanadar Samko-
mu vid sig til Gardlags þeim
Mønum er þañ Afriett eygu. Eñ þ
er Afriett: er tt. Meñ edur fleire eygu
samañ. Þeir skulu giora Gard þañ ad
Jardarmagne/ so sem hver þeirra a i
Afriett til/ so ad þeir giore halfañ/ eñ
sa

ſa halpan̄ er Gardlags beidde/ z hall-
de ſo hver ſijdan̄. En̄ ſa er ei vill gyr-
da / Tvӧgillde þeim þyre Skada þan̄
allan̄ er giorer þeirra Fe / og ſo allra
þeirra Man̄a Fe er þeir hapa lopad þn̄
Afriett. Sw er hin fyrſta Lagaſtefna
til þeſſa Gardlags / þegar Torfuþydt
er/ og þar til Men̄ viſia Vollu ſijna.
Sw er on̄ur/þa loked er Vorverke / og
til þeſſ er Neyſlætta tekur til. Sw hin
þridia/ þa Ney er hirt/ z til þſſ er Jord
þrijs. Þetta eru Lagaſtefnur til þen̄an̄
Gard ad giora/ z ſo Boolſtada i mille/
þad heiter An̄a i mille. Allt þad er
þar i mille ſpilleſt ad þeſſum Gordum/
þa ſkal i þeſſum Steþnum bæta. Ecke
ſkal vin̄a a medan̄ Gard-Vn̄ er/ an̄ad
en̄ reka Smala heim og heiman̄ / og
færa heim Elldebranda. En̄ ei er
Madur ſkylldur ad giora þen̄an̄ Gard
þo hn̄ ſie tilkrafdur / þar ſem ei hepur
ædur vered / nema han̄ þæe giort ſinn
Hlut a in̄. Sumrum. So ad hn̄ take
ei þyre þad fleire Vin̄umen̄.

Cap. LV.

Ef Madur leider Berþe til Grad-
piꝏr.

EF Madur leider Kw oloþad yr-
na til Gradungs/ edur Nroſſ
ꝏlꝏgt til Neſts/ Syr ꝏda til
Galltar/ A blꝏſina til Nrwts/
Geit til Naþurs/ þa eygnaſt ſa þad er
under elſt/ er þad Gradfe ꝏtte er til var
leidt. R. B. E. K. Ef Gradungur
ellter Fꝏng wr Kwm/ ſo ad Skade vird-
eſt af/ ſa er heima er giꝏtt med Bwe/
bꝏte Fiordunge Boota ef ſañprofad er/
eñ ongvu ef hñ lier. Eñ ef Eigands
edur ſa er lied var/ vill ei vardveita
Gradung/ edur reka hñ i Aþriett/ bꝏte
Skada ſem Meñ meta/ þañ ſem hañ
Biorer.

Cap. LVI.

Vm̃ Vatnsþoll og Veideſtodur
Bꝏia i mille.

Nver

Ver Madur æ Votn z Veideskodur pyre siñe Jordu z A/ so sem ad Fornu hefur vered / nema med Logum sie fra komed. Votn oll skulu so reña sm̃ ad Fornu hafa ruñed. Veita a þeim einge Madur a Bæ edur af Bæ añars/ nema þau briote sialf. Eñ ef þad er veitt / þa skal veita aptur Vatn/ og giallda Eyganda Jardarspioll z Landnam med. Eñ ef Aa edur Beckur reñur i mille Bæia Maña og eru Fiskar i / þa eyga half hverer / ef þeir eyga so Jord tveim megeñ til. Eñ ef Aa edur Beckur reñur riett og brytur a hverkis Land / þa giore so hver Veidevel af siñe Jurdu sem ad Fornu hefur vered. Eñ ef Aa brytur af añars þeirra Jordu/ þa skal sa er Jord ætte/ þa hun braut/ Aa eyga/ eñ hiñ Granda edur Eyre þangad sem hun var mid / medañ Aaeñ fiell riett ad Fornu. Eñ ef hun brytur meira / þa æ sa er Jord ætte bæde Aa og Granda/ þang-

ad til sem hun var mid / medañ hun
rañ riett. Einge skal pyre odrum
Veide spilla edur baña! þa sm hñ hep-
ur ædur ad Fornu hapt. Hvervetna
þar sem Meñ eyga Fiske-Aa samañ /
þa skal hver þeirra veida sm vill/a med-
añ Aañe er ofkipt / og draga Voder ad
hvoru Lande sm hñ vill. Eñ ei skal hñ
vdrū veita vie veida. Eñ ep nockur þi-
keft mishalldeñ af vera Aañe/ þa beide
sa Skiptis a / og skipte vj. Grannar
fra Aañe. Þeir skulu skipta Vikum
edur smærrum. Þeir skulu ræda er
leingstum vilia skipta/ ep þa greiner a.
So mæ z skipta pleirum Veidestodum.
Þad Skipte skal halldast med þeim þ
Sumar/ z mæ þa hver er vill veita sit
Nut. Hver Madur mæ giora Vei-
deviel i siñe Aa / og giora þo so ad Fi-
skar meige fara upp ad Aa hverre.
Ganga skal GVds Giop til Fialls sm
til Fioru / ep geinged vill hapa. Eñ
ep einhver gyrder pyre / þa skulu þeir

er Aana eygu þyre oþañ / giøre hønum Fimtarſteþnu til aþ Þinge/ wr ad brio=ta. Eñ eþ hñ kvedur nei vid / þa ſkal ſa er ad telur/ æſka Bændur Lids til wr ad briota. Bonde hver er ſyniar hø=num Tilfarar/er ſekr Eyre vid Kong. Eñ þeir er Gard giørdu i ad Olgum/ giallde Mørk hverium þeim er fyre oþ=añ býr / og þeir meinudu Veide fyre. Einge ſkal i añars Aa þara olofad / nema hñ vilie veida þeim er Aa a / og giallde hønum þo Landnæm med/ſo ſm̄ Veidur er mikel til. So er z ef Mad=ur elller Fugla edur Fiſka wr añars Mañs Veideſtødu/ hvar ſem hñ veid=er þa. Einge ſkal ødrum Veideſtød baña fyre ſiñu Lande / og einge añars Veideſtød ſpilla. Eñ ef Meñ ſpilla þeirre Veideſtød / og briota wr Garda (utañ Þvergardar ſie/þeir ſem þyrebod=ner eru) edur ſpilla Veidegøgnum/ſek=ur Høfdinge Mørk vid Kong / eñ añ=are vid Eyganda i Ðþmdarbot. Eñ hver añar er hønum veiter Lid til/ ſek=ur

ur halfre Mork vid Kong/ eñ añare halfre Mork vid Egganda i Opbunds arbot/ og bæte Gard apfur og Veides gogn oll og Spillvirke / sem vj. skyns samer Meñ meta.

Cap. LVII.

Um Fuglaveide.

Vale alla/ Elptur z Giæs/ og alla adra Fugla omerkta a hver Madur a siñe Jordu/ Leigulide sem Landsdrottenn/ nema þra sie skilt i Kaupe þeirra/ utañ Þernur / Ædar og Ander / skal einge Madur veida nær añars Lande / eñ ij. Hundrud Fadma tolþræd sie til Eggvers añars Mañs / og ei skal Madur þa Fugla veida so miog i sijnu Lande/ þo ad þyr sie Eggvere hiñs/ og skynsomum Moñum vj. þeim er næster bwa/ þike þess Von/ad Eggver spilleft af þvi. Eñ eþ hñ veider añañ Veg eñ nu er mælt/ tvigillde þyre Fugla þa

er hñ veidde / þeim er Eggver ꝏ / enn Konge halfa Mørk. Nu tekur Madur merktañ Fugl i ſijnu Lande/ þa ſkal hñ giera Ord Eyganda iñañ halfs Mꝏnadar/ eþ hañ er ſamhierads / og vardveita ſo Fugleñ / ad hñ ſpilleſt eige. Eñ eþ hñ þær ei ſo vardveitt hñ/ haþe ſkalþur Fugleñ epter Virdingu Grañа ſiña vj. og giallde þeim Verd er Fugleñ ꝏtte/ z ſo eþ hñ veit eige hver ꝏ/ þa lꝏte hñ virda og lijſa ad Kyrkiu edur a Þinge iñañ halþs Mꝏnadar/ z ſo hvert Mark a er. A Filium ſkal Fugla merkia / og ſyna Mark þad vj. Grońum ſijnum / ei er Logmark ella. Eþ Madur nijter ſier merkta Fugla ovirdta/ þa tvijgillde þeim er ꝏ/ eñ Þioþur verdur hñ eþ hñ lijſer ei. J hvers Lande ſem Elþter verpa / þꝏ eygnaſt ſa er Mark ꝏ/ eþ hñ veiter i ſijnu Lande Adrodur i fyrſtu. Og ſo er þad um alla Fugla og Fiſka / ef þeir rva i ſijnu Lande ad þyrſt/ þo ad hñ take vid añars Land edur Aa / og er fyrſt i hñs

Lande adroed/edur i þeim Hluta Vatns er hñ á. Nu drepur Madur visvitande merktañ Fugl/ gialldi þeim Fugl Verdaurum er ætte / og Þpundarbot med epter Dome. Nu hafa þar vorped Elptur iij. Sumur i sama Lande sampleitt / þa eygnast sa þad er Land ætte / i hvers Lande er hñ krepper edur merker/ og þo ad añar marke/ þa eygnast hiñ / ef Grañar hñs vilia þad mz Eide sañá / ad þeim þiker þad lÿkast/ ad þær Elptur hafe i hñs Lande vorped. Eñ hiñ hafe þyre Starf sitt.

Cap. LVIII.

Um Veidar Fugla / Fiska og Dyra.

KOngur mæ læta veida Valealla a hvers Mañs Jordu er hañ vill. R. B. E. K. Ef Madur tekur Fælka a añars Mañs Jordu/ eyge sa Pridiung Verds er tok/ eñ Jardeygande ij. Hlute

edur Leigulide er a Jordu byr. Eff
hver sa Madur er Fugla veider / edur
tekur Egg undañ a añars Jordu/ bæte
Fugla og Egg fullu Verde / og Land-
manni med/ þeim er a Jordu byr. Vt-
añ riett er ad veida a añars Jordu hver-
ium er vill: Ørnu/ Hrafna / Smytla /
Lær z Spoa/ z alla Smæfugla þa er
eige fliota a Vatne / nema Riwpur.
Melracke er a hvers Mañs Jordu o-
heilagur. Ef Madur fer yfer añars
Mañs Land/ þa er honū riett ad taka
Fugla omerkta er a Gotu hñs eru/ ed-
ur Egg undañ/ef þad er ei i Veidestod
añars/ z so Fiska ef liggia a Leid hñs
a Brotum / ef þad er ei i Veidestod
hiñs. Ecke skal Madur vñdara fara
yfer Landeygn añars til þess. Biorn er
oheilagur a hvers Mañs Jordu / z a
sa Biorn er fyrst kiemur Banasære a
hñ. Rosmhval eigu Meñ ad veida a
hvers Mañs Jordu / edur Netlogū er
vill/og a Landsdrottenn halfañ / eñ sa
halfañ er veider. Einge Madur skal
leisa

lesa Ber a aħars Maňs Iørdu / nie Grøs til heim ad bera/ utaň sa loþe er ta. Eň eþ hň les/ tvyggillde Ber og so Grøs.

Cap. LIX.

Hvad Almeňingar skulu kallast.

Ad eru Almeňingar er ad Fornu haþa vered. Sætur ma hver Madur giøra er vill / er paň Almeňing eygu/eþ hň vill þar sitia i Sumarsetre / eþ þad er wt Bwþiar Gange. Eň eþ ij. Meň ganga i eina Slættu bæder seň/hafe bæder þ er þeir sla. Eň eþ þa skilr a/hver Fra þytre Orte a/ hafe sa sitt Mal er saňar mz Eineide/nema hinn leide (20) Votta i mote. Fiskevotn øll i Almeňinge eru øllum jaþnheimil / þar eygu Meň ad taka Fiska og Fugla. Einge Madr skal beita i Almeňinge þra Kross messu a Vor/ og til Botolþs Voku. Þar eigu Meň ad telgia Vid og þæra til

til Skips edur Bodar/ z er þa Vidurefi Neilagur. Nu koma Mefi þar a odru Skipe z þa eige Farm a sitt Skip / efi hiner hafa meir efi Farm sijnu Skipe/ hvert sem þad er Vidur ed: Nvalur/ þa er riett ad þeir take Farm sijnu Skipe/ efi bæte hinū fyre Starf sitt. N. B. E. K. Ecke a Jord i Vide þeim er fluttur er wr Almeñinge/nema hū ligge leingr efi Log votta. Nu kiemur Nvalur þa er Mefi eru i Almeñinge/ þa skal Bod upp skiera sa er næstur býr/ z láta þara alla Vega sm̄ Dagur endist. Sekur er hū vj. Aurū vid Kong ef hū skier ei Bod upp/efi Eyre hver er þeller/nema Naudsyn bañe. J Almeñinge skal Nval skiera hver sem vill/ og burt færa hvert sem vill a Skipe edur Eykium. Efi so skal þara um̄ þañ sem eige verdur burtþluttur sem ædur skilur. Efi ef Skot þinst i Nval þm̄/ þa skal sa vardveita Jarnhval er næst: býr. Nu brefi er Madur Sætur i Almeñinge / Veidestod edur Andvirke þad sem þar er/

þa sekest sa er þad giører/ist. Mørkum
vid Kong / eñ Tvfgilde þeim er hañ
brende þyre/þad sama aptur Jafngott/
og Riett sitt a oþañ epter Lagadome.

HIER HEFUR REKA Balk/ Og seiger um̃ Reka Vida og Hvala/ og añara Hluta.

Cap. I.

HVer Madur a Reka allañ fyre Lande sijnu/ Vidar og Hvala/ Sela og Fiska/ Fugla z þa- ra/nema med Løgum̃ sie þra komed. Eþ Vid re- ka a Fiøru Mañs/ þa skal hañ marka Vidarmarke sijnu/ þvi sem ædur hefur hñ sijndt vj. Grøñum sijnum: Eige er Løgmark ella. Riett er hønum ad va- da til z marka þar Videñ eþ hñ kiemur ei wr Flædarmale/ef þ er vid þa Fiøru hañs er þessa ma Reka a. Og a hañ

 þa/

þa/ þo ad a añars Fioru kome sa Vid-
ur. Eñ hiñ er Fioru a / skal giora
Ord þeim er Vid a/ ef hñ veit hver a.
Lijsa a Madur ad Kyrkiu Markenu /
ella er hñ sekur ist. Aurum vid Kong.
Eñ ef hinn giorer ei epter iñann xiij.
Manada sijdañ hñ priettet/þa leyse hñ
vt mz pullu Landnæme/sm sa er Mad-
ur til/ er Land a þar er Vidur liggr a.
Ef Vid edur Hval rekur i giegnum
Merke. Oosa a Land upp / þa a sa er
Land a pyre ofañ. Ef Votn edr Loon
ganga pyre opañ Fioru Mañs/z kast-
ar þar Hval edur Vide yper Malar-
kamb edur Eyrartanga / upp i Vatn-
ed/ þa a sa Madur þad / er Land a
pyre opañ/ ef a Land rekur. Helgar
þar Festur Hval/eñ Mark Vid sm añ-
arstadar. Ef nya Oosa brijtur upp i
giegnū Fioru Mañs/z rekur þar Hval
edur Vid upp a Jordu / þa a sa þad
sm Fioru a pyre utañ. Eñ þo ad briote
nya Oosa upp i giegnū Fioru Mañs/
þa skal hiñ porne Oos rada. Ef Hval
edur

edur Trie verpur a Jørd upp/ þa a sa Madur bæde/ er Reka a. Eñ eþ þad er Jørd grooeñ yfer Vide edur Beinū/ þa a sa Madur bæde/ er Jørd a. Eñ þar sem Trie edur Bein þuñst i Jørdu/ halfu oþar eñ nu geingur Flod yfer/ þa a sa Madur er Jørd a þyre ofann/ hvert sem er Bein edr Vidur. Ef Trie edur Bein edr Talkn eru i Flædarmaale/ þo ad Sande sie vorpeñ/ edur Grjote þeſt/ þa a sa Madur þad allt er Reka a. Nu eru Dosar ad Merkium/ þa a hver þeirra Reka til mids Dſſens. Eþ Rekañ þeſter i midium Dosnum / þa a halfañ Rekañ hver þeirra. Nu rekur Hval edur Vid upp epter midium Dosnum/ og kastar a Svardþast Land/ edur þeſter i Vatnsbockum fyre oþañ Rekamark / þa a sa er Jørd a edur Eyrar / ef þar fester a / nema þeste i midium Dosnū/ þa skal Rekeñ jafnt hverfa til hvers Landsins/ z allt þad er þar fester. Eþ Birkevid rekur wt um Merke-Dosa/ þa a sa þ er Jørd a þyre of-

añ Reka þñ er Vid rekur a. Ef Vid rekur ad Ðosum ofañ / og fester i Eyrum/edur rekur a Land upp/þa a sa þñ Vid er Iord a / nema eirn Madur eyge Skog allañ/ þa a sa.

Cap. II.

Vm̃ Flutningar.

HVer Madur ma Fenyta sier Vid þañ allañ er hañ þiñur fliotande fyre añars Lande wt fra Rekamarke. Taka ma Madur þa Hval og Vid fyre añars Lande ad flytia / er einge er Von ad Feste / nema so sie nær þeirre Fioru er Reka ma a festa / ad þadañ meige sia Fisk af Borde/ ef ei bære Land fyre / og so a allar Flutningar ad taka. Ef Madur flytur Vid siñ a añars Mañs Fioru / þa skal sa Vidur þar ei leingur liggia eñ iij. Nætur / ef þad er Rekaþiara/ nema Naudsyn bañe/ ella bæte sa er Vid flutte / fullu Landnæme og Skadabot

Skadabót þeim er Reka á. Riett er honum ad fǽra a Land upp wr Fioru/ og haꝼa padañ flutt iñañ xij. Mánada padañ fra. Aller Meñ eiga ad veida fyre utañ Netløg ad Osekiu. Eñ pad eru Netløg ytst/ er Selnot stendur Gruñ xx. Möskva diwp ad Fioru / og komé þa Flaar upp wr Sio. Eꝼ Madur kauper Reka aꝼ Lande Mañs ad Løgmaale riettu / og skilia þeir pad ei giør enn so / pa á Landeygande af Fioru þeirre Alnar long Kießle øll og padañ aꝼ smærre / eñ Reka Madur á þar Bid allañ Otelgdañ / pañ er þar rekur upp / og so Hvale þa alla er þar hlaupa kviker a Land / nema Menn vallde. Og so á hñ þa Hvale alla er þar rekur upp. Sa Madur er Land á/ á þar Þara allañ og Fugla alla z Roskunga/ Sela alla/ og so eꝼ Madur drepur þar Sel. Nañ á þar z Hnijsur allar z Hnælkjerdinga/ z Fiska alla/ nema þar reke fleire señ a Land eñ v. * þa á Reka Madur. Landeygande á

þar

þar Flutningar allar / og Vogrek allt/ z Hvale þa alla er þyre Moñum hlaupa a Land upp/ og Veidar allar i Netløgum og i Fioruñe. Ef Vidur flÿtur i Netløgum / þa a Reka-Madur þañ. Eñ ef utar er Vidur / og ma þo sia Fisk a Borde/ þa a sa Madur er Jørd a / og allt þad er þar flÿtur/ eñ Fioru-Madur a allt þad sem i Netløgum flÿtur/ hvert sem Net er lagt af Lande edur Skere. Ef Sker edur Eyar liggia fyre Lande Mañs/ þa a sa þad og Reka þañ allañ er þvi fylger/ er meigeñ Land a næst/ nema med Løgum sie fra komed.

Cap. III.

Hver þesta skal Hval ef rekur.

Ef Hval rekr a Fioru Mañs/ þa skal sa er a Lande byr þar næst þesta Hval þañ/ hver sem Fioru a / og hafe slÿkt fyre Starf sitt sem fyrr skilur Leigulidas

Leigulida/ þoſt Landsdrottenn bwe ſialf-
ur a Jordu. Nañ ſkal feſta Hval þm̃
Feſtum/ ad ei ſie oſterkare eñ Reip þau
r. ad tveggia Manna Aßle halldé
hvert/ og ſie þa boreñ añar Ender um̃
Stock edur Stein. Riett er honum ad
ſkiera Feſtar aß ſialfũ Hvalnum. Og
eß ſo er ßeſtur / þa abyrgeſt hñ ei / þo
ad wt take Hvaleñ. Ef ſumur er Feſt-
arſtwfur a Lande/ eñ ſumur i Hval/þa
a ſa Hvaleñ er adr atte/ þo ad a añ-
ars Fioru kome. Nañ ſkal i burt flytia
Hvaleñ hvert ſm̃ hñ vill a Skipe edur
Eykiũ/ z neita þar einkis/nema Vatns
og Naga. Eñ ef vj. ſkynſamer Meñ
ſaña þad med Eyde/ad Hvalur ſie verr
ßeſtur eñ nu var talt / þa a ſa ecke i er
feſte þo ad wt take/ og abyrgeſt ad ollu
ef añar a Hval. Nañ a þegar er Hval-
ur er komeñ/ad ſenda Mañ þañ/er fa-
re ßullum Dagleidum ad ſeigia þeim er
Reka a. Eñ Landbwe ſkal ſkiera Hval
til Fiordungs / og þeir Meñ er hñ ßær
til/ þar til er Reka-Madur kiemur/ed-
ur

ur hřs løglegur Vmbodsmadur / þa skulu þeir rǽda þeim er oskoreñ er / enn ef fleire Meñ eyga þar i Reka/ þa skal þeim Ord giora er mest a i / eñ hinna Hlut skal hñ vardveita * sem hñ eyge sialfur / og abyrgiast vid Handvomum sijnum. Nu skier Madur Hval a Fioru/ z tekur Þioser wt/ Talkn edr Bein/ z rekur a añars Fioru/ þa a sa þad er Fioru a / ef þad er leingra fra Fioru marke hiñs eñ ij. Hundrud Fadma rijrœd. So er og um̃ Garner og Seyme/ og allt þad er Femætt slijtur wt af Hval. Eñ ef Vrgur eru i Þiosum þm̃ er wt slijtur / þa helga þær þeim/ er Hval atte i þyrstu. Nu þo ad Hvalur sie miñe/ eñ Festingar Hvalur eige af ad takast / þa er sa iafnskylldur er a Jordu byr / ad festa hiñ miña sem hiñ meira. Allt þad er Femætt rekur a þa Fioru / skal hñ wr Flædarmæle færa / sm̃ hñ eyge Land z Reka/ella abyrgest hñ ad ollu vid Reka Mañ. Laus er sa Madur vid Reka Vardveitslu er a

Jordu byr/ ef Reka-Madur hefur od-
rum Vmbod þeinged ad Logum/ z skal
sa þa þyre sier og abyrgiast so sem hiñ
skyllde. Ef nockur Madur kallar sa
til meira Hvals eñ fyrr hefur haft/
sem Meñ vita ad nockud a i Reka/ þa
skal honum þo til Handa skipta/ yþer
þad er Reka-Madur veit ad hñ a/ hal-
fu miña Hval eñ hñ kallar til. Eñ
sa þeirra sem ad telur/ skal setia Fimt-
arstefnu/ og fara so ad þeirre Stefnu
sem fyrr vo ar. Nu proofast so ad
añarhver hefur loged/ gialde sa tveñ-
um Giolldum þeim er a/ og Kostnad siñ
allañ/ þañ er hñ hefur þyre haft/ og
Konge halfa Mork i Ranbaug. Nu
kiemur Hvalur edur Trie a Rekamark/
þa eyge so hver sem Reka a under.

Cap. IV.

Ef Skot þinst i Hval.

Ef Hval rekur a Fioru Mañs/ og a Fioru-Madur þñ allañ ef ei er Skot i. Eñ ef Skot piñst i Hval/ þad er Þingbo-red Mark er a/ þa a Skotmadur hal-pañ ef hñ kiemur til/ adur hñs Hlutur er allur virdur og veigeñ / og aþ Fioru fluttur. Eñ so skal Madur Skots leita / sem hñ ætte Skotsvon i Hval / a añars Fioru. Sa Madur a Vætt Spiks aþ Skotmañs Hlut / er fyrstur piñur Skot. Ef Fiorumadur veit hver Skot a/ þa skal hñ giora honum Ord/ef hñ er so nær ad fara meige þñ Dag * er þa er/ eþ hañ fære Aardei-gis. Eñ so miked skal hñ haþa aþ siþdara Deige / sem var þa af hinum fyrra/ er hñ var sendur. Eñ eþ hñ giorer ei Ord Skotmañe / þegar Skot piñst / þa er hañ sekur Mork / hafe. Kongur halþa/ eñ Skotmadur halþa / z slijkañ Hval/ sem honū være ad Log-um Ord gior. Landeygande a ad skie-ra til Fiordungs Skotmañs Hlut / þar

til

til er Skotmadur kiemur til/ og æbyrgest han̄ þa han̄ Hval vid Skotman̄. Sijdan̄ skal Skotmadur rǽda hin̄u oskorna/ og æbyrgest sialfur han̄/ þa er hn̄ kiemur til. Og ef hin̄ dylur ad hn̄ eyge þad Skot/ þa skal Skotmadr láta bera ij. Manna Vitne med svornum Eide/ ad þad er hn̄s Skot/ og ei gaf hn̄ nie gallt/og eige Sølum selde/ so ad þeir visse. En̄ ef hin̄ vill þa ei þann Hval lausan̄ láta / sǽke sem Vitaþe. En̄ hver er leyner Skotenu/ þa er hn̄ Þiofur wtlǽgur/og skiptest Fe hn̄s epter þvi sem seiger i Obotamálum. Nu skier Madur Hval undan̄ Festum um̄ Nott/ og þara þeir til sem ei eyga i/ þa sekest sa hver er þad giorer xij. Mørkum vid Kong/ enn þeir hafe Hval sin̄ sem eygu.

Cap. V.

Ef Skotmadur kiemur ei til Hvals.

Hervetna þar sem Skotmadur kiemur so til Skothvals ad sumur er (27) oskoreñ/ þa skal hñ rada hinum oskorna jafnañ/ eñ hiñ hafe Fiordung af þm̃ er hñ skar. Og so skal jafnañ fara ef Skot Madur kiemur fyrr til Hvals / eñ hñs Hlutur er allur virdur og veigeñ/ og af Fioru flutkur. Nu kiemur einge til ad kalla til Skots þess er þar er funded / þa a Landeygande ad vardveita Skoted/ z hafa Skotmañs Hlut halfann/ hversu sem hñ kiemur Kaupe vid Skurdarmeñ. Skotmañs Hlut skulu virda vj. skynsamer Meñ til Vadmala. Nu eru fleire Skot i Hval eñ eitt / þa a sa Hvaleñ er fyrstur kom Bana-Skote a hñ/z Þingbored Mark hafde. Ecke sakar ef i Spik kiemur. Ef Madur veider Hval þañ er ædur er banvænn af Þingbornu Skote / þa a sa Skotmañs Hlut er skaut fyrre/ eñ hiñ fyre Starf sitt/epter vj. Maña Dome. Þeir skulu Skot-

hval

Hval virda er skynsamer Meñ eru / og næster bwa þvi er Skot piñst. Sa Madur a ad vardveita Skotmanns Hlut er Land a/ eþ añar a Reka / enn halþt a hver Bein og Talkn. Landeygande a Neimting vid Reka-Mañ / ef Hvalur er seldur adur eñ Skot piñst / eñ Skot-Madur vid hñ. Ef Hval flytur wt þañ er Meñ hafa skored / og piñst Skot i hvar sem á Land rekur / þa a Skot-Madur Neimtu aþ øllū þeim er þa Fioru attu / er sa Hvalur kom. Og so eþ Meñ piña edur skiera Hval a Flote / þa skiere til Helmingar / ef lsglega er virdur / eñ til Fiordungs eþ eige er virdur. Sa Madur er Skot heþur ad vardveita / skal syna þad og seigia til Marks a Skotenu a Alþinge / og so til Naþns syns / edur Vmbodsmadur hñs / og hverfu miked Fe fylger Skote / og lusa þar a Þingeim þeim er taka a / edur þaa pullar Bordslur. Ef pleire Meñ haþa þad Fe ad vardveita / þa skulu þeir so giora / þeg-

at hn̄ hefur sagt til Skots. Eñ ef nockur vill eige greida Skotfe/ ſæke ſiñ Viţaþe / hvert ſem ſæker Skotmadur edur hañs Umbodsmadur / edur Land-bwe ſa er Nvql ſelde. Nu verdr Nva-lur eige virdur / þa ſkal Skotmanns Nlutur til Fiordungs ſkoreñ haþa ver-ed/ eñ ella til Nelmings/ ef Skyte kie-mur ei til / adur hañs Nlutur er allur virdur og veigeñ/og aþ Fioru fluttur. Nval-Skyte hver ſkal ſyna Grońum ſijnum vj. Mark a Skote þvi er hañ vill haþa/ og ſijdañ i Logriettu / nema hn̄ haþe keypt Þingbored Mark / edur ſie honum lied / gieþed edur gollded/ og hafe hn̄ þar Votta til / þa er honum þad jafnheimillt ſem hitt. Nu kiem-ur Skotmadur ei til Nvals adur hañs Nlutur er virdur og veigeñ og aþ Fioru fluttur / eñ Vm̄bodsmadur hn̄s kiemur til/ þa ſkal Skotmañs Nlutur til Nel-mingar ſkoreñ haþa vered/ og ſkal hañ þvi ad eins i burt hafa hañ Nval / er Skotmadur hlijtur/ nema hn̄ læte bera

Vitne um̄ / ad hañ er Vm̄bodsmadur hñs / edur Landeygande lope ella.

Cap. VI.

Ef Madur finnur Hval a Flote.

Ef Madur finnur Hval a Flote/ þa skal hñ flytia hvert er hñ vill / ef hñ er utar fyre añars Lande enn Fisk sier a Borde. Pad skal vera Porskur flattur/ Alnar i Þrarþarum. A þvi Borde er til Lands veit skal wtleggia til Synar / z þadañ til ad siæ sīn leingst fiarar. Ef Meñ koma til þa er hñ hefur Festar bored i Hval / þa er hñ ei skylldur vid þeim ad taka ef hñ þær fluttañ. Og þo ad þr bere Festar i Hval / þa eyga þeir ecke ad helldur. Nu koma þeir eige Hval til Lands er neitttu Lide hiña / þa skulu þeir ænbyrgiast Hvaleñ vid þa / epter þvi sem vj. skynsamer Meñ virda.

Cap. VII.

Vm̄ Flutnings Hval.

Eff Hvals er plutlur er/ eygu Flytiendur Pridiung/ eñ Landeygande ij. Hlute/ nema Skot pinnest i / þa ä Skot-Madur Pridiung/ z skal sa Skotmañs Hlutur ad øllu so para sem um Reka-Hval skilr. Eñ þeir Meñ sem pyrst bera Festar i Hval / eiga ad hapa piñanda Spik ap hønu (28)/ þad er xxx. vij. Fiordunga Vætter / halft hvert Spik z Reinge. Ep Hvalur er tvijtugur edr leingre oskiertur/ edur so skiertur/ ad hñ sie ei miñe þess Kyns Hvalur / þad a allt ap Flutningar-Pridiunge ad taka: Eñ ep þeir hafa nockud skored a Skip sitt/ eñ plytia þad sem epter er / þa skulu þeir þad fyre piñanda Spik hapa/ eñ skipta sem ødrum Hval þvi sem meira er. Ep Landeygande er ad Flutninge / þa a hñ Kost ad flytia Hvaleñ a sitt Land. Eñ ep þangad er leingra/ þa abyrgest hñ Hvaleñ vid sijna Lagsmeñ/ ep þeir missa fyre þad. Ep Landeygendur eru pleire ad Flutninge/ þa skal a þß Land

plytia

blytia sem Land a næst. Eñ ef skynsamer Meñ bera/ ad Hvalur sie a añad Land pluttur eñ Løg seigia / þa a sa Landshlut i Hval er pad Land atte/ad Hvalur være riett bluttur a. Eñ hver þeirra sekur Mørk vid hñ / er ad Flutningu var. Og ef þeir Meñ láta lausañ Hvaleñ er Hond hafa ad / þa skulu þeir til Fiordungs skored hafa. Ef Gridmeñ Mañs fiña Hval a Flote/og a Bonde Verk þeirra allt/ þa a hann Hvaleñ. Eñ ef hñ a Fiske þeirra ad eins / þa a hñ eige meira enn Sÿslan dvaldest sw er hñ atte/epter þvi sm̃ vj. skynsamer Meñ meta/ z Skiphlut sin ad auk / og abyrgest þeir so Skip sem adur. Nu flytia Meñ Hval wr Almeñinge/þa eygnast þeir ei/ nema þeir bere fyrr Festar a Land / eñ þeir láte Hval lausañ/z feste sm̃ fyrr vöttar/ella er pad Rekhvalur. Nu rekur Hval so miog fyre Vedre edur Straume / ad hñ rædur Skipenu/ eñ ei Skiped hoñū/ þa er sem þeir hafe Ofunded Hval.

Cap. VIII.

Enn um Flutninga.

F Menn flytia Hval þadann fra Lande Manns/ er siaa maa Fisk a Borde/ þa a sa Hval er ádr atte. Enn hver þeirra sekur Mørk vid hann / ef þeir vissu. J Fiordum edr Sundum þar sim Hvalur flijtur so ad siaa maa Fisk a Borde af fleirum Londum enn einu / þa eyga þeir aller jafnt Hval er Land eygu so nær/ þo ad einhver þeirra flytie a sitt Land/ nema af einhvers Lande stande so mikid Vedur/ ad þangad maatte ei flytia. Ef Menn reka Hvale a Land Manns / þa eyga þeir ij. Hlute/ enn Landeygande þridiung. Ef Menn finna Hval i Vokum/ utar enn Fisk sier a Borde/ þa a sa er fyrstur finnur/ allann þann er hann kiemur a Jis upp. Nu koma Menn ad z bera Vopn a Hvale þa/ z festa vid Jisbrwn/ so ad eige maa sockva/ þa eyga þr er veida. Enn þeir sem sijdar koma til

og

og neita hiner Tide þeirra z søckr Hva-
lur þyre þad/ þa abyrgest þeir er fyrre
komu til/ epter Mäntale vid þa / þann
Hval. Eñ hvad sem þeir fa aþ/ þa
skulu þeir þar a Land bera sem þeir vil-
ia. Eñ eþ Landsdrottenn telur ad / og
seiger ad þeir spille þar Eing hñs edur
Haga / bæte sem vj. skynsamer Menn
meta / Skada og Landnam med þeim er
Gras a edur Jørd. Eñ ef hñ leggur
a Holkn edur Hollt edur Fioru þar sem
einge er Skade ad/ flytie burt ad Osek-
iu. Nu finnur Madr Hval i Jisum nær
Lande/ og þo þyre utañ Netlog / þa a
hñ halfañ ef kvikur er/ eñ Landeygan-
de allañ eþ daudur er. Nu geingr Vøk
allt ad Lande/ sw er Meñ færa Hvale i
þyre utañ Netlog / og reka þeir kviker
a Land upp/ þa a so ad fara um Eyg-
eñord þeirra / sem Menn reke þa upp
med Skipum. Eñ þo ad Meñ skiote
Hvale i Vøkum mz Þingbornu Skot-
um / þa eyga þeir ei helldur enn adrer
Meñ/ nema dauda reke a Land/ þa ey-
ga

ga þeir Skol-Mañs Hlut. Hver Madur ma Veide sijna fyre utañ Netlog. Þad er Veidur/ er Madur flytur a Skipe til Lands / eñ Flutningur ella. Ef Madur veider Hval i Rekamarke/ z þo fyre utañ Netlog/ þar er Fisk sier a Borde / þa ma sa allañ er veider.

Cap. IX.

Vm̃. Selaveidar fyre añars Mañs Jordu.

EF Madur hitter Net i Lætrū sijnū/ z Sel i /þa a hñ Sel og so Net/ þar til sem hiñ leyser wt mz Landname. Nu ma Madur skiota Sel af Skipe/ ef hñ fer kiettleidis / hvert sem Selur er a Sioo edur Lande/ nema Selur ligge a Lætre þvi er Stille er til hladed/þa veider hñ þeim er Lætur a. Nu skytur Madur Sel af Lande/ z er eige Stille til hladed/ þa skal sa Sel hafa er Lætur atte. Eñ ef Stille er til hladed / þa skal hñ

hafa

hafa bæde Sel og Landnæm med. Nu lysstur Madur Sel / og þiña þañ adrer Meñ/ þa æ sa halfañ er laust / eñ sa halþañ er þañ a Flote / eñ sa Skutul siñ er skaut/ ef Skutill þylger. Ef rekur a Land Maññs Hþalur / Hval / Biorn/ Rostung / Hnÿsur og Sel/ og þiñst Skot i/ þa æ sa Þridiung er skaut/ ef hañ heþur Vitne til Skots siñs/ ef eige er Þingbored/ þa skal sa Madur er a Lande bÿr þvi er a rekur / lÿsa þvi Skote ad Kyrkiu eda a Þinge / iñann halfs Mænadar. Ef Madur hitter a Sel edur Hnÿsu / edur adra Fiska utañ Hval/ fyre oþañ Marbacka / og færer þeim er a Jordu bÿr / haþe hañ Fimtung aþ/ eñ Jord illt. Hlute. Eñ ef hñ bærer burt / bære aptur/ og legge a Landnæm.

Cap. X.

Vm̃ Hvalplutninga a helgũ Dogũ.

Ef

Ef Hvalur er pluttur edur skoreñ a helgum Deige/ þa skal giefa af hiñ fimta Hlut þm er pluttur er/ og af so miklu sem skoreñ er a helgum Deige/ eñ ei er meira skyllt. Af Sela Veide/ og allre þeirre sem løghelgañ Dag er veidd/ skal giefa hiñ fimta Hlut Fatækum Mønnum/ þar iñañ Hrepps sem a Land kiemur/ þeim er ei giøra Tiund. Og skulu Hreppstiornar Meñ þessu skipta mille Fatækra/ hviad so hefr forn Løg vered og Vane. R. B. H. K. Eñ hver Madur er þetta vill eige greida/ er sekur vj. Aurum vid Kong.

Cap. XI.

Vm Flutning Hvals wr Almeñinge

Ef Meñ flytia Hval wr Almeñinge/ þa skulu þeir fylgia Festum til Lands/ ef þeim er ohætt fyre Stormē z Brime. Nu skiliast þeir fyre þad vid / ad þeim

þeim er eige ohætt / þa eyga þeir þo Hvaleñ / ef a þad Land rekur er þeir villdu a flytia. Eñ ef añarstadar kiemur / þa er þad Rekhvalur.

Cap. XII.

Vm̃ Vogrek.

HAd heiter Vogrek / er rekur a Land Mañs Lijk edur Vara / og allt þad er Fematt er / og Meñ hafa att / þo ad þad sie Vider telgder / hvert sem þui kastar a Land med Lijkum edur odruvijs. Landeygande skal Vogrek vardveita / hver sem Reka a. Eñ sa er a Jordu bijr / skal allt fæza wr Flædarmæle / og giora Ord Landsdrottne. Eñ sa þeirra fære Lijk til Kyrkiu / sem betur kiemst vid / og hafe af Fienu til þess Kostnadar slijkt sem þarf. Sa er a Jordu bijr skal æbyrgiast Fied / ef af hañs Vanrækt slijtur wt. Vogrek skulu virda vijskynsamer Meñ. Sijdañ skal Lands-

drottteñ

drotteñ hafa þad er vid Spiollum liggur/ edur selia ødrum ef hñ vill/ z vardveita sem sitt Fe/ z abyrgest hñ þa ei. Ef sa Madur kiemur til Vogreks er riettar Heimillder þikest a eiga/ z hefur til þess skilrijk Vitne/og sver hañ til Lyrittareid/hvert sm̃ þ er Arfr Mañs edur ødruvijs/ þa skal hñ hafa sm̃ hañ kallar til/ eñ Verd þ hitt sm̃ loogad er. Nu koma ei Eygendur til/þa skal lata seigia til a Alþinge / hvad Fe þar er reked. Hañ skal so jafnañ laust lata sem Eygendur koma til/añad hvert Fe edur Verd. Eñ þad sem einge verdur Eygande til/ þa eygnast hañ þad. Enn ef Landsdrotteñ lætur ei virda Vogrek / edur fer ødruvijs med eñ nu var talt / þa skal hañ gialldа tveñum Giølldum er Eygande kiemur til/ og er hañ þo sekur Mørk vid Kong. Eñ ef hñ leyner þvi Fe/ edur viller Heimilldcr ad Vogreke/ þa er hañ Þiofur/ ef þad Fe er so miked ad Þiofs Søk nemur.

Hier

HJER HEFUR HJnn Siounda Hlut Løgbokar/ og heiter Kaupa Balkur.

Cap. I.

Um Grip.

Nad er nu þvi næst ad vor skal einge þyre odrum taka. Ecke skulum vier oss ad Gripdeildum giora / Doms er hver Madur verdur þyre synu ad haþa. En sa er þyre odru tekur/ skal þad aptur færa/ og bæta þm Fullriette er han tok þyre (I) en Konge iij. Aurum / þyre þad er hn tok rænglega / en sæke sitt epter Løgum sijdan. Ef Lendur Madur edur Kongs Umbodsmadur tekur upp Bw Bonda otalt edur odæmt / edur veiter honum adra Fiær-upptekt ologlega / þa skal hn þad allt aptur færa / og þo sekur x. Mer-

kum vid Kong. Enn hver sa Mørk er hønum veiter Lid til þess / enn þeim er Fed atte Fullriette/ epter løglegum Dome.

Cap. II.

Hverneñ Madur skal krefia Fiaar síns.

EF Madur krefur Mañ Fiaar síns / þa skal hañ so Krøfu veriast / ad kvedast þa Skulld ødrum golldet hafa / og nefna Votta sína þa er vid voru/ Stund og Stad. Nu ef Vottar eru innann Hierads / enn þa er so ef Vatnsføll deilast i mille til Hierada/ þa skal skapa þeim Leidarleingd til. Eñ ef Vottar eru utañ Hierads / þa skal giora þeim Lagastefnu/ ad þeir kome þar/ z bere Vitne þad sem þeir voru vid. Nu bera þeir so Vitne/ ad þeir voru þar vid / er hñ lukte þeirre Skulld sier af Hende / þeim i Hand er atte / eda hñs løg-

loglegum Vmbodsmañe. Eñ sa er loglegur/ er hñ hepur til þess Vmbods ꝗ. logleg Vitne / þa hepur hañ riett varda Krofu þa. Þad heiter Alyckar Vitne / þar skulu ecke Andvitne i mote koma. Þesser Meñ meigu ei Vitne bera : Sakadur * Þiofur/ Meinsæris Madur / eige yngre enn (2) xv. Vetra/ Fiormeñingur ad Frændseme z Mægdū/nema þeir sie badū iapnskylldėr. N. B. H. K. Fimtan Vetra gamall Madur skal vera Vitnisbær/ z enga sialpur Riett a sier/ ep honum verdur med Opund misþyrmt. Og so skal Fiarhallds Madur hñs pullu pyre svara ap hñs Godse/ ep hñ kañ brotlegur ad verda. Riett er ad þeir Meñ bere Vitne er vered hafa Magar Mañs / ef þa er ei Mægd er Vitne þarp ad bera. Taka meiga tveir vid eins Mañs Vitne/ og er sa Frumvottur er vid var i Fyrstu / og er hñ ei bær añar er vid var / og hapa hiner ædur heyrt hñs Vitne / þa er þad Vitne

jafn fullt sem þeir hafe aller vid vered fyre Ondverdu. Fedgar tveir edur Brædur tveir eru sem eirn Madur i hveriu Vitne/ nema tveir Meñ nefne þa til/ utañ þeir sie stadder vid Deilld Maña / eda Viigaferle. Allar þær Skullder er Eidar koma til / þa skal eirn Eyris synia / eñ ij. tveggia / iij þriggia. Eñ þo ad (3) Skulld sie meirá/ þa kiemr ei meire Eidr til eñ Lyritt ar Eidur. Hvervetna þar sem Meñ kaupa samañ ad Løgum/þa skal aptur ganga Ofstalt/ eñ fram Vantalt/ þar til sem þeir hafast riettar Tølur vid.

Cap. III.

Hverneñ krefia skal Vitaskulldar.

Ef Madur a Fe ad Mañe þad er Vottar vitu edr vid er geinged/þa skal sa er Skulld a ad heimta/ krefia. Fiear síns vid Votta ij. hvar sem hañ hitter þañ er gialldа a. R.B.E.K. Nu krefur Madur

Madur Mann Fiær sýns i riettann Gialddaga/ þess er Vottar vitu/ edur vid er geinged/ þa er vel ef hñ gielldur/ ella stefne honum Heim a xiiij. Nætta Freste / og krefie hañ þar Fiær sýns. Eñ ef hñ vill ei greida/ þa stefne honum Þing / og krefie þar eñ Skulldar sins. Nu vill hñ ei greida/ þa sekest hñ ij. Aurum fyre hvoria Krofu. Eñ þadañ af Þingenu skal Sækiande nefna so marga Meñ sem hñ þikest þurfa / og fara til Heimilis þess Mañs er Skulldena ætte ad giallda/ z virda honum þar Fe sitt og Fullriette/ epter Lagadome/ af Fe Þriots. Og eru aller Bændur skyllder til þessarar Ferdar. Sekur er hver Bonde ij. Aurum vid Kong er ei vill fara. Vmbodsmadur Kongs er skylldur til ad fara/ z ødlast med þvi halfa Mørk Konge til Handa. Eñ ef hñ vill eige fara/ þa fellr hñ med þvi Kongs Sekt. Nu standa Meñ fyre / og veria med Odde og Eggiu / þa falla þeir aller wtlæger og

ohelger er pyre standa / eñ hiner aller Fridhelger er til sækia og Laga viña giæta. Eñ po ad peir falle ei er fyre standa / pa er sa po sekur xiij. Morkū vid Kong er Skulld ætte ad giallda/ eñ hver hinna Mørk er pyre stood med hønum.

Cap. IV.

Vm̄ Eindagad Fe.

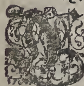
HVar Lænþe og dæmt Fe / og allt pad Fe er Vitne vita / edur sa geingur vid er luka æ/ pa skal so sækia sim̄ nu var mæælt. Eñ allt pad Fe er Vitne veit ad Eindagad er/pa skal Madur so niota Votta siña i Eindaga sem hñ haþe hønū heimstefnt. Nu kiemur sa ei til er Fed skyllde taka / eñ hinn kiemur til er luka æ/ pa skal hañ bioda Fe i Eindaga/ep nockur er sa par komeñ / er um̄ sie boded med Vottum ad taka pad Fe / og ep sa er par / pa skal hønum

honum i Nønd selia. Enn ef einge er sa þar / þa skal sa seigia Fed wr sinne Abyrgd er luka æ/ z virda liet loglega/ og hafe sijdann sialfur / og æbyrgest vid sijnum Nandvømmum/ þar til er sa kiemur til er þa Skulld æ ad taka ad Løgum/ þa skal þmm i Nønd selia. Ei er Madz skylldur ad taka vid Kvikfe fyrr enn vj. Vikur eru af Sumre. Ser skynsamer Menn skulu virda Kvikfe allt. Nu kiemur sa Madur ei til er heimta æ Kvikfe innann halfs Mꜳnadar forfallalaust/ þadann fra er golldet var løglega/ þa skal hinn hafa þ Kvikfe Leigulaust til annara Fardaga / er þa Skulld æ ad luka/ z lꜳta laust er Eygande kiemur epter edur hanns Vmbodsmadur. Ef Madur sender annann Mann til Gialddaga fyre sig mz Fe/ þa er hinn ei skylldur til vid ad taka / nema hann vite ad sa Madur hefur jafnmiked Fe sem hann gielldur. Og ei er Madur skylldur ad greida Vmbodsmanne Fe / nema hinn lꜳte sveria ij. skilryk Vitne þad Vm-

bod madur / þar sem Fe er golldeð. Nu a Madur Fe ad Mañe/þar sem ei vitu Vottar / þa skal Sækiande stefna honum Heim til Kvodu / og kvedia hñ þar þess Fiar er hañ kallast eyga ad honum. Hiñ skal añadhvert þesta Fe/ eda synia slykum Eide sem fyrr seiger. Nu vill Veriande hvorke Eid viña/nie Fe festa / þa sañar hñ sier Skullo þa a Hendur/ z sækie ad fyrre Sokn. Nu kaupast Meñ vid/ og er ei ækvedeð nær gialldast skal / þa giallbest ad næstum Fardogum epter.

Cap. V.

Hvad Logaurar eru.

F mællter eru Logaurar mz Landsmoñum hier / og þo ad Madur mæle so vid añan: Ad þu skallt mier Vadmaal fæ/ eñ skilur ei fra adra Aura/þa neitar hã ei Logaurñ ef ei er Vadmaal til. Nu er Logeyrer vj. Alner Vadmals nÿtt z onoted/tveggia Alna breitt/ og

og ei þvi leingra ad Jadre eñ Nrygg / ad mune Aleñ i xx. Alnū/ z skal stika hvert er vill ad Nrygg eda Jadre/ z so Koste sm̄ teked er a Alþinge. Ad skiemra Jadre skal stika eþ skackt er. R. B. E. K. Morent Vadmaal vj. Alner fyre Eyre. Gelldinga Klyppingar vj. fyre Eyre. Naust Lamba Giærur vj. fyre Eyre. Eyrer Gulls þss er stendst Elldingu þyre Lx. Aura. Eyrer brends Silfurs þyre vj. Aura. Jarnkietill nýr z oelldur/ z veige jv. Fiordunga/ z ligge i viij. Skioolur/ þyre xv. Aura. Þad er Katla-Mæls Skioola/ eþ Trie er sett i Lögg/ z tekur ödrumeigeñ a þröm upp/ xij. Þumlungar mæl Mañe i Naglsrotū. Stællfur Liaar Eggelningz z veige xviij. Aura / heill og Stælsleigeñ. Þeir skulu vera iij. þyre ij. Aura. viij. Fiordunga Vætt Blæsturjarns þyre v. Aura. Vætt Fellujarns þyre vj. Aura.

Cap. VI.

Vm̄ Fiærlag.

HEtta er eñ Fiarlag so sm̄ lagt er dyrt a Vor i þvi Hierade. Kyr viij. vetragomul z ei yngre eñ ad ødrum Vetre / og haþe bored ij. Kalþa/heil og heilspenud / og haþe kielþt um̄ Vetureñ epter Pæls Messu/ ei verre eñ medal Kyr / Hieradsræk ad Fardøgum. Þriu veturgømul Naut vid Kw. Tvo tvævetur Naut vid Kw. Kyr gielldmiolk edur Kvíga ad þyrsta Kalþe ij. Aurū verre eñ Kyr. Vxe jv. Vetra gamall / gielldur edur gradur vid Kw. Vxe iij. vetur ij. Hluter Kwgilldis / z Kyr gielld mz sama Lage. Vxe v. vetra/ Þridiungur añars Kwgilldis. Vxe vj. vetra ij. Hluter añars Kwgilldis. Vxe vij. vetra þyre Kyr ij. z so þo ad elldre sie/landgeingeñ. Ardur Vxe gamall a Vor / hñ er Metþe. Sex Ær vid Kw/ij. tvævetrar og iiij. gamlar /. og þæde Lømbsin/ Drotnar/ Lodnar og Lembdar ad Fardøgum. Sio Lambskotur vid Kw. Atta Ær algielldar iij. vetrar og elldre

vid Kw. viij. Lambgymbrar og bæde
Lomb sijn vid Kw. viij. Gielldingar ij.
vetrer vid Kw. vj. Gielldingar iij. vet-
ter vid Kw. jv. Vetra gamall Giellð-
ingur z añar ij. vetur vid ij. Ær. Nrwtz
ij. vetz Algillde. xij. veturgamler Sau-
der vid Kw. Allt þta Fe skal vera gillt
z i Ullu. iij. vetur Forustu Gielldingur
z elldre/ þ er Metfe. Geitur vj. mz Kid-
um/ z so fared s Am vid Kw. Eñ viij.
algielldar vid Kw. þrevetrar z elld-
re. (4) viij. Lambskotz vid Kw. viij.
Naudnz z bæde Kid sijn vid Kw. viij.
tvævetrer Hafrar vid Kw. jv. Kiarn-
hafrar / eñ jv. algiellder vid Kw. vj.
þrevetrer vid Kw/ iij. hverier. jv. vetra
gamall Hafz/ z añar ij. vetz þ Geitz ij.
(5) tvævetz Hafz jafn Geit. Ef Haf-
rar eru elldre eñ nu eru talder/ þ er Met-
fe. xij. veturgamler Geitsauder vid Kw/
halft Naudnz z Algielldingar/ eñ halft
Kiarnhafrar z Gielldhafrar. Nestz jv.
vetra gamall z ei elldre eñ x. vetra/ heill
z lastalaus/ jafn vid Kw. Nroff mz sa-
ma

ma Alldre heillt og Castalaust Fiordun-ge verra eñ Kyr. Nestur iij. vetur japn vid Nroß. Nroß prevett/ ij. Nluter Kwgilldis. Tvævett Nroß og Nestur tvævetur / vid Kw. Þriu veturgomul Nroß z eitt Nestur i / vid Kw. Ef Madur gielldur eitt Nroß veturgamallt fyre Þridiung Kwgilldis / þa skal fylgia Eyrer. Þetta skulu vera medal Nroß. Stoodhestur z sie Verde betre fyre Vijgs saker. Gielldur Nestur z sie Verde betre fyre Reidar saker. Og Fyl-Nroß i Stoode / þ er allt Metþe. Syr tvævetur z elldre mz jr. Grijsū vid Kw. Albreitt Lierept iij. Alner fyre ij. Aura. Enskt Lierept tvijelnt ij. Alner fyre Eyre. Mørk Vax fyre Eyre. Skrwdklæde nijskorenn og oskorenn / Napnar Vadmœl nij og onoteñ / Katta Skiñ nij og Lamba Skiñ / Flatsmijde nijtt/ z Vorusmijde nijtt/ Teint Jarn/ Eirkatlar nijer/ þad er allt Metfe/ og þo riett golldner Logaurar. Allt Metfe skulu virda vj. skynsamer Meñ/ iij. af

hvers

hvers Nende. Þriar viij. Fiordunga Vætter gamalla Sauda Vllar vid Ku-ij. Vætter Miolvægs Matar vid Ku-Vætt Veturgamalla Sauda Vllar og Ølldungs Nwd/ Þridiungur Kugilldis/ z bæte Eyre hvert. Kyr-Nwder ij. vid Ølldungs Nwd. Riett er eþ snøggvar Ær eru golldnar ad læta þylgia Vætt Vllar xx. Am.

Cap. VII.

Vm̃ Aureyga Skullder.

EF Aureyge a Mañe Skulld ad giallda/ sa er læted heþur Peninga sijna fyre Ellde edur Skipbrotum / edur ødrum Mispellum/ sverie Eineide/ad hñ skal luka þa Skulld þegar Gud giefur hønum Eþne til/ eþ Eygande heimter. Og heþur hñ ei ædur vid Oskil kiendur vered. Nu krefur Madur Skulldar þañ Aureiga/ er ei eru slijk Tilfelle er fyrr voru tøld. Vardveite hñ i Stæt-stu og kvedie Þings/ og læte þara lau-

sañ a Þing fram / og biode Frændum hñs ad leysa hañ undañ Skulld þeirre er hñ a ad luka. Eñ ef þeir vilia ei leysa hñ / þa dæme Þingmeñ ad hñ viñe af sier / þar sem hñ fær sier Viñu/ z er hñ Viñu fær/þeim til Skulldar er a. Eñ ef hñ hleypur burt / hafe Refsing epter Lagadome / nema skynsomum Moñum virdest meire Myskunar verdt. Og skipe þeir sm þeir vilia fyre Gude svara epter Atvikum. R. B. H. K. Vm þa Causameñ sm Oskil giora og Skullder eiga ad gialda / þa take Syslumadur Gods þeirra medur Vitorde skilrijkra Bænda/z luke hverium sijna Skulld/ef til vinst. Ella misse hver Madur sa er Skulld atte ad honum / epter þvi sem Tala reñur til. So skal giora hver Syslumadur i siñe Syslu.

Cap. VIII.

Vm Skulld epter daudañ Mañ.

Nu

M er sa daudur er Skulldena ætte ad luka/ eñ hiñ lifer er heimta m. Þa kiemst hñ ei til Skulldar/nema mz Vottum / þviad einge skal Eid sveria fyre Briost hiñs Dauda. Erfinge skal þñ Eid sveria ef hñ er fulltijda Madur / ella Fiarhallds Madur hñs loglegur / ad ei var sw Skulld so ad hañ visse / þa sver hñ fyre sitt Briost eñ ei hiñs Dauda. Nu siendr Skulld xx. Vetur edur leingur/ þa fyrnest sw Skulld fyre Vottū / eñ hñ maa koma hinum til Eida ef hañ vill/ þviad i Sallte liggur Sok eþ Sækendur duga. R. B. N. K. Einge Madur skal æbyrgiast Vitne um Skulldalykningar leingur eñ iij. Aar/eþ Skulld er miñe eñ vj. Hundrud. Eñ ef Skulld er meire/ æbyrgest ei leingur Vitne eñ v. Aar.

Cap. IX.

Vm Fiarsokner utañ Hierads.

Nu

Ef kiemur ſa Madur i Nierad er þu villt ſokťann haŭa um̄ eitthvert Mal / z ꝏ aungvañ Erŭingia i þvi Nierade / og var ei þar Nottena Nelgu / þa ſkal hñ ſpyria hñ ad Neimile ſÿnu / og ef hañ neŭner Neimile ſitt / þa ſkal hñ ſteŭna honum þangad. Ei ſkal hñ ſeigia ad Valldsmañs nema þar ſie. Eñ eŭ hñ vill ei ſeigia / þa ſkal hiñ lÿſa und- er Votta / og ſtefna honum hvert i Gard er hñ vill / * nema ſialfū ſier / z ſækia hñ þar ſÿdañ. Þa er og riett ſtefnt hverium Mañe / er ſtefnt er a Kauprein / þar er þeir keyptuſt vid. So ſkal og einhleypum Manne heim- ſteŭna ſem Vonda / þangad ſem Erŭ- inge hñs er iñañ Nierads / ella ſkal hñ ſpyria hñ ad Neimile ſÿnu. Þar ſkal vera ſm̄ hñ ſeiger * nema hñ ſeige ad Valldsmañs. Enge Madur ſkal Sok giefa a añars Fe.

Cap.

Cap. X.

Vm̄ Fiarsokner iñañ Hierads.

Þ[V] skulu Hieradssokner stan da um Alþinge/ z vӱ. Næ-tur fyre z epter/ z um Lan-gafostu. Christens-Doms Riett mæ japnañ sækia / og nӱ Verk þau er verda. Ecke mæ ad Soknum giøra a Løghelgum Døgum / nema stefna Mañe heim ad eins/ og til Løg-mañs. Madur mæ stefna Manne Heimstefnu añars Mañs sem sialfs sӱns/ ef hñ hefur Vm̄bod til þess med Vottum/ og so til Løgmañs. R. B. E. K. Eige er Vm̄bod fullt ad Løg-um nema med Vottum og Handsølum. Sialfur skal hver sӱna Sokn sækia iñañ Lands/ prialls Madur og fulltӱ-da / ef hañ er iñañ Lands. Eñ ef hñ hefur ei Kuñattu til edur Meñing/ þa sækie Kongs Vm̄bodsmadur hønum til Handa/ z ødlest so þa Sekt sem vid

liggur ad Løgum / og ecke pramar.
Ef Madur fer af Lande i burt / þa
skal sa hallda Fe hn̄s um̄ ij. Vetur er
hn̄ hefur um̄ þad boded med Vottum
ad hallda skyllde/og skal sa hafa Sókn
og Vorn þyre hn̄. Eñ ef hañ er
leingur i burt eñ ij. Vetur/ þa skal sa
hafa Sokn hn̄s og Fiarhalld er Arfe
er næstur / og eyda aungvu af. Eñ
ef hiñ kiemur aptur/ luke honum slýkt
er hn̄ took/ og Vottar vita ad hn̄ atte.
So skal Konu sækia sem Karlmañ ef
hun er ein fyre sier/ eñ hun a Kost ad
selia hverium er hun vill Sokn slýna
og Vorn. Eige skal hun selia Vallds-
mañe/edur Oprýkis-Mañe þeim er vid
hana a (σ). Madur ma sækia heñar
Sokn sem sýna/ ef hun heþur honum
løglegt Vm̄bod til þess þeinged med
Vottum. Nu vill Madur sækia añ-
añ Mañ um̄ eitthvert Mal/ eñ honū
hefur annar Madur þyrre Sokn a
Hende/ þa skal sa af lata fyrr er sijd-
ar tok til/ þviad ei ma hn̄ tveimur sem
svara/

svara/ nema þad sie Vielasókn vid hinn giør.

Cap. XI.

Umm Lagakaup og Falskaup.

Hvervetna þar sem Menn kaupa Jarder/ edur skiptast vid Hwsum/ Skipum edur ødrum Gripum / þa skal kaupa (7) medur Handsølum z medr Vottum ij. edr fleirum/ z med Heimilldartøkum. Enn øll ønnur Kaup / þau skulu halldast ef Handsølud eru/ og so øll þau er Vottar vitu/ ef þeir Menn kaupast vid er Kaupum sijnum eigu ad rada / nema Madur selie Oheimilt/ edur sie Fals i/ þa skal þad Kaup aptur ganga/ enn hinn hafe Andvirde sitt. Ef Madur selur Gull edur brent Silpur/ smijdad edur osmijdad/ þad er skijrt skal vera / og þyre skijrt var sellt/ þad skal skijrt vera. So z ef Madur selur Hunang i Tunnu edur Verplum / Mallt edur Korn i

Pundum / Miøl i Seckium / Smiør edur Sallt i Laupum / edur nockurn þñ Nlut sem i Belgium edur Bendum er / þad skal jafn gott utañ sem iñañ / þviad einge skal ødrum selia For edur Flærd. Enn ef sa giører Fals i er selie / bæte Kiett sinn þeim er keypte / enn Konge rijk. Merkur / nema meira edur minna virdest ad Løgum. Eñ ef hañ selde, slijk er hñ keypte / og visse þo ad Fals var i / og villde þo ei wr taka / giallde þeim Mørk er keypte / eñ Konge * vj. Merkur. So og ef Madur selur Klæde / Lierept edur Vadmaal / og allt þad er Fals er i / svare slijku þyre sem adur vottar / sa er selde / nema þviad eins / ad hñ visse ei ad Fals var i / z. haþe þyre sier Siettar Eid. Sijdañ haþe hver þrañ siñ Neimilldarmañ / þar til er til Proþs kiemur / og svare sa þyre Fals / er ad Løgum a þyre ad svara. Þad er allt Fals / er skynsamer Meñ meta til Fals / enn ei skal þad Sijslumadur meta / nie hñs Vñbodsmadur /

madur/ hvlad ha ma virda til Agirne. Nu eru Kaup Handsolud z eru ei Vitne til / synie Eineide sa er selde / edur Kaup halldest.

Cap. XII.

Hver Kaup ad Brefa skal.

ALL hau Skilord sem Menn giora i Kvenagiptingum / og so ef Menn Kaupa Jarder/ z fyre hvert Sex Hundrada Kaup edur meira / ha skal hvertvegge giora Bref epter Kaupe synu og Skilo daga / og nefna Votta syna ha er vid voru / Stund og Stad / og hafe fyre Logmans Innsigle / edur Syslumans / edur nockra skilrykra Mana / heirra er vid voru Kaup heirra. En ef ei fær Innsigle/ giore Chirographum/ og bere had Vitne Kaupe heirra / ef eige eru Vottar til/ hvert sem had Mal dæmest fyre Logmane/edur odrum riettum Domara hess Mals.

Cap. XIII.

Ep Madur vill ei Vitne bera.

Vert þad Mæl er vitnad verdur under Mañ / so og þo ad i sie vitnad / hvert sem helldur heþur Madur sied edr heyrt a/ þa skal hñ vera skylldur ad bera þad Vitne/ løglega til kvaddur aþ Riettaranum. Eñ eþ hañ vill ei bera/ þa skal Sakarabere kreþia hañ þſſ Vitnisburdar. Eñ eþ hñ vill þa ei bera helldur eñ ædur/þa er hñ sekur Mørk/ halþt Konge / eñ halþt þm̃ er sæker. So skal hñ og bera þad Vitne sem hñ er ei nefndur til/ ad hñ skal bera Vidurvist sijna / epter þvi sem þramast sa hñ og heyrde. Sijdañ dæme Løgmadur edur Domsmeñ hversu þullt þm̃ þiker þad Vitne. Eñ sa er vitna þarþ / skal standa þeim Kost allañ.

Cap. XIV.

Hver Kaup ad halldast skulu.

M skulu halldast øll Handsølud Mal þau sem halldast eiga ad Løgum/ og Løgbok mæler ei i mote. Pad ma ei halldast ef Madur selur þad ødrum/ er hn̄ hefur ádur ødrū̄ seldt. Eñ ef sa hefr Hond ad er sijdar keypte/ þa ma hn̄ hallda Skiladome fyre Kaupe synu til Løgmañs Vm̄skurdar. Nu a sa Kaup ad hafa er fyrr keypte/ ef hønum fullnast Vitne ad skila Dome/ þa er hinum Kauphor er sijdar keypte/ þa skal hn̄ lysa under Valeñkuña Meñ. Pad er Kaupfor/ ef Madur kauper þ er hiñ atte ecke i er sellde/nema ad þess Rade være sellt er atte. Nu skal hn̄ hitta þn̄ Mañ er hønū sellde/ꝛ heimta sitt af hønū. Eñ ef hañ vill ei hønum i Hond selia / þa skal hañ hønum heim stefna / og niota Votta siña / ad hañ liet ad Løgum laust/ og krefie hn̄ Fiarsyns/ og legge hønum Ran vid. Eñ ef hn̄ selur ødrum sijdañ (8) þa er hn̄ sekur halfre Mørk vid Kong. Nu ef

hañ þær eige hinum feinged þad sama Kaup/ edur añad jafngott / þa giallde hañ Eyre af Merkur-Kaupe hverin þeim er keypte/ z þo Eyre ad Kaup sie miña / og sie þeir þa sætter. Eñ sa er vijsvitande keypte þad er añar hefur fyrr keypt / sekur Eyre vid Kong fyre Merkur-Kaup hvert. Nu kauper Madur vid wtlægañ Mañ/ þa æ Kongur þad Fe er hñ keypte ad honum / og þo sekur vj. Aurum vid Kong/ edr synie med Lyrittareide / ad hñ visse ei ad hiñ var wtlægur.

Cap. XV.

Vm Leigufe.

Vaf þvi ad i þessu Lande þurfa marger Meñ vid Leigufe ad hialpast / þvi skal einge dyrra selia Mælnytu- Kwgillde a Leigu / enn ij. Fiordungum Smiors/edur ala tiij. Lomb epter Kwgillde/z abyrgest sm Fwlgufe. R. B. E. K.

E. K. Enn vj. skynsamer Menn mete hvert sa er leigdt/ hefur til Foodur edur Smiør / og ef ei er til/ giallde hann aann Mat jafnvirdann eþ hn þarþ ei wte til ad kaupa / ella leyse xij. Alnum Vadmæls. Enn sa er dyrra selur/ skal ei meira haþa enn Logleigu / og Tvijgillde þad sem hann eykur Logleiguna. Enn Stielldþiaar Kwgillde epter Samkomulage er riett ad byggia xij. Alnum. Enn af þvi ad hver Madur verdur skylldur ad hialpa Jaþnchristnum sier/ aþurkostalaust / allra hellst er þeir taka so mikenn Avoxt aþ sijnu Godse/ þa skulu aller skyllder ad byggia sijna Mælnytu a Vor ad þessare Leigu þeim er þurfa / og skynsømum Mønnum virdast ohætter Skulldunautar/ut ann slijkt sem hver vill haþa sialfur ad sijnu Bwe. *

Cap. XVI.

Vm Abyrgd a Leiguþe.

Ef Madur selur Madur Kyr a Leigu edur añad Bwfe / þa skal sa abyrgiast vid ollu er leiger / nema vid Brædasott z Twngnasott/ Kielþing edur Lamb-Burd/ Alldre edur Systur Reid/ og þo ad alla Abyrgd skilie þm̃ a Nendur er leiger / þa skal þ ei halldast. Eñ eþ Kwgillde edr Kyr deyr þyre þœtækū Mañe/þa giallde hñ a iij. Aarū Verded/epter þvi sm̃ vj. skynsamer Meñ meta / eñ aungva Femissu med. Einge Madur skal Kw edur añad Kvikþe leigia leingur eñ liþer/ nema sialþur hñ drepe / edur þeir Meñ er hñ a ad hallda Orde edur Eide fyre/edur þeir Meñ er hñ bydur um. Nu skal hñ Kw haþa edr Kwgillde ad Leigumala riettum til Fardaga ad odru Vore/ nema þeir haþe añañ Mælldaga ægiorvañ sijn i mille / þa er hñ tok Kw. Nu er sw Kyr daud / eñ hañ ætte Ved i añare / þa skal hñ þa haþa fyre sijna Kw/þviad Kyr skal i Kyr Stad koma jafnañ. Eñ ef sw liþer er hñ a/

þa

þa skal hñ þa hafa/ þo ad su sie elldre eñ Lagagialld/eñ ef Lester eru a ordn- er/ þo ad Horn brotne./ edur Hale slit- ne/ þa skal hñ þa Lostu bæta epter Lög- um. Nu vill hñ Kw ei leingur leigia / þa skal hñ hitta þñ Mañ er Kw a/ ef hñ er iñañ Hierads/og bioda hönu Kw vid Bolka/eñ ef hñ er utañ Hierads/ þa skal hñ færa Kw heim/ z leida Meñ til ad sia z meta Kw / ad hün er heil / og hinū fæk er a/ z seige þar af sijna A- byrgd/ z veite Bord s Nautū sijnum/ og þigge Nyt af / z hafe þ fyre Gras og Giætsiu/ z abyrgest vid Handvomu sijnum einu. Nu er sa af Lande fareñ er Kw atte / z hefur Mañe umboded um Fiarhalld sitt / þa a hñ hönu Kw ad bioda ef hñ er iñañ Hierads/eñ Erfin- gia ef ei er Vmbodsmadr til/ ef hñ vill ei leingr leigt hafa. So skal fara um añad Leigufe s um Kyr skilr. Nu drepr Madr Viliahende Leigufe utañ Ord- lofs þss er a/bæte halfre Mork f Kw- gillde hvert epter riettre Tiltölu/ hvert sem

sem er meira edur miña/hafe pad halft Kongur/eñ halft sa er Leigufe atte/ z sæke sem Vitafe/ og hafe Eygande fullar Leigur af þvi Fe/ sem lifande være.

Cap. XVII.

Um Handvañer.

Ef selur Madur Bwfe sitt iñe med Mañe ad Fwlgu-Mæla riettum/ þa skal hñ æbyrgiast vid Handvsmum sijnum ollū. Pad er Handvøm hñs: Ef hñ svellter eda drepur/ edr fyr Meñ s hñ skal Orde eda Eide fyre hallda/ og so ef hñs Fiarhallds Madur hitter ei fyrr enn Aund er wr/ edur fellur fyre Berg og fylger ei Fiarhirder. Eñ ef hñ syner þ Fe adr (9) Hwd er af fleigeñ z fylger Hofud/ þa er þ ei Handvøm hñs. Pad er Handvøm hñs: Ef druckn ar i Bruñe eda kyrker Klafe/ enn ef Nes er i Bande/ edur reñur Staur fyre/

re/ þad er ei Handvomm hus. Þad er Handvomm hans / ef af Megre verdur daudt. Nu skal hann bioda Fwlgufe til Krossmessu a Vored / þa skal hann hitta þann er Fe a/ og bioda honum ad taka vid Fe synu / og syna honum ad þarf er ad Mat sier / og seige af syna Abyrgd. Nu tekur Madur Hross a Fwlgu edur Bit/ þa a hann ad abyrgiast vid synum Handvomum. Enn þad eru Handvomm hus: Ad Grannar hus vir-da til þess / og vilia þad med Eide syn-um sanna / nema hann seige þad þa er hann tok / ad hann vill ad aungvu abyrgiast. Nu tekur Madur Naut a Foodur / og skal hann so abyrgiast sem Fwlgunaut. Þad skal Madur ei abyrgiast / þo ad Kyr bære ei Kalfs/ ef hann hefur Grad-ung med Nautum synum.

Cap. XVIII.

Hvad Loggilld Kyr er.

Nu

Nu hefur Madur Kw mælta i Skulld ſyna/ þa er hverke ſkierde Verd nie Leigu/ þa ſkal ſw ei elldre vera / en viij. Vetra / og ei yngre en ad ødrum Kalfe / Heil og Heilſpenud / og haſe kielſt um Veturen epter Palsmeſſu/og ſlyk ad ødru ſem fyrr ſeiger. Nu kauper Madur ad Mane Hroſſ edur Naut/ edur anad Bwfe/ þa er þeſſ Abyrgd ꝏ er keypt heſur/ þegar hn fer i burt mz. Kvikſe allt þad er Madur ſelur ødru/ þa ſkal einge Svik ſelia nie med leinande Loſtum. Þad er leinande Løſtur a Hroſſe/ eſ þad er Dauſt/ Blindt/ Kviddrage/ Vamhallt/ Stiarſt/ Staſt/ en a ødru Kvikſe ef þad lekur/eda dreckur ſig ſialſt. Sa ſkal ſveria er ſellde/ ad hn viſſe ei leinande Løſtu a/ edur haſa ſialſur ella/ eſ hin ſinur a fyrſta Manade.

Cap. XIX.

Eſ Madur kauper Oſied.

Ef kauper Madur Grip os-
señañ ad Mañe/ þa er þess
Abyrgd a er selde / þar til
ad þeim kiemur i Hond er
keypte / edur þeim er hñ baud um̃ þyre
Vottum vid ad taka / nema þeir skilie
ødruvijs fyre Vottum.

Cap. XX.

Um̃ þa Gripe er ei ma Skipte a koma.

ELLa þa Gripe er Meñ eiga
samañ / hvert sem þad er
Akur edur Hws / edur Teig-
ar edur adra Hlute / þa er
Skipte ma a koma / so ad ei verde Ska-
de af / þa skal sa Skipte rada er skipta
vill / sem seiger i Eyguarskiptum. Eñ
þar sem ij. Meñ edur fleire eygu eirn
Grip samañ / þann er eige kæ Skipte
a komed so ad ei verde Skade ad / eda
þañ er añar vill Gagn aþ hafa / enn
añar Oraker / edur vill ei Gagn aþ ha-
fa /

þa / biode þeim fyrst er til mots cu vid hũ. Nu vill ſa ei kaupa / þa hlute hver kaupa ſkal / og leyſe ſa er hlÿtur ſem ſkynſamer Meñ meta. Nu vil ia þeir ei leyſa/ þa ſelie hverium er hũ vill / og luke þeim ſiñ Hluta Verds. Vilia þeir ei vid taka / þa haſe ad D. ſekiu þar til er hiner heimta z cubyrgeſt ſem ſitt Fe. Einge ſkal aſtars ſelia framar eñ i Løgum er mællt.

Cap. XXI.

Vm̃ Abyrgd a Lans Fe.

SA ſkal Lan cubyrgiaſt er lied er / og kome heilu heim / enn ef hũ vill þad eige / þa ſækie ſem Vitafe. Eñ þad er allt Vitaſe er Vottar vitu / og ſo allt þad er Domur dæmer Mañe/edur Løgmad, ur ſeiger cu Nendur Mañe/med løgleg, um Laga Vrſkurde/ ad giallda ødrum. Nu lier Madur edur ſelur þad ſem hø, num var lied/ og misþer med / þa ſkal Eigande

Eigande heimta ad hverium sem hañ vill/ þeim er sellde edur hinum er keypte/ og so skal hvervetna þar sem Madur selur edur lier aña̋rs Eygn.

Cap. XXII.

Vm̃ Vedþe.

EF Madur leggur Madur ødrum Mañe Ved fyre einhvern Hlut/ þa skal sa æbyrgiast Ved/ er tekur. Eñ ef þeir haþa giort Eindaga til nær wt skal leysa/ þa skal hñ bioda høñu edur hñs Vm̃bods-Mañe i Eindaga / og haþa Votta vid. Eñ ef sa leyser ei wt / giøre hvert er hñ vill (ad skinsamra Maña Virdingu) hafe sialþur edr selie ødrum. Hafe sa Skulld sijna er Ved tok / eñ hiñ þad sem ad auk er. Nu er eige Eindage æsettur/ leyse iñañ xij. Mæanada/ eda þare sem þyrr skilur. Nu æ Madur Fe ad heimta ad ødrum Mañe/ og tekur hñ Ved Fiær sijns i

einhverium Grip / hvert sem þad er i Jordu edur ødru Fe/ þa skal þad Ved virda. Nu selur Madur Ved i burt ødrum Mañe / þa skal sa haba Votta til * Veds sijns er Ved atte/ og habe leyst wt a pyrstu xij. Mænudum/ eb hñ er iñañ Nierads/ enn ef hñ er utann Nierads / þa skal hñ hafa leyst iñann xij. Manada er hañ kiemur i Nierad/ nema Naudsyniar bañe/ þær sem i Log um eru taldar. Vitne skal hñ haba til þess ad þær sie sañar/ella a hñ þess Mæls alldrei Vppreist. Nu selur Madur ij. Møñum eitt Ved/ þa a sa Ved ad haba er byrre tok (10)/eñ hinu Vedbor er sijdar tok/ z þ vitu Vottar.

Cap. XXIII.
Vm̃ Skulldskeytingar.

N B heimter Madur Skulld ad Mañe/ eb hañ er iñann Nierads/ og skulldskeyter hñ vid añañ Mañ/ þa hebur hañ

hn̄ (11) loked þre Skulld ſier aþ Hen-
de/ eþ þar eru Vottar vid ad hn̄ tok þn̄
Skulldarſtad / eþ ſa vill jata ad giall-
da er luka ſkal. En ei er hn̄ ſkylldur
ad gialldа odrum en̄ þeim er fyrſt atte
Fe ad honum / nema hn̄ ſie utan̄ Hier-
ads / edur Eygande haþe ádur heimt i
riettan̄ Gialldaga og feinged eige/ þa
á ſa er ſydar tok þa Skulld / ad (12)
Kaupe edur Giøþ/ og er riettur Heimt-
ande þeſſ Fiár z Eygnarmadur/ eþ hn̄
heþur løgleg Vitne til/ ad hin̄ heimt-
ade honū þ Fe/ og er hin̄ þa vid ſkild-
ur. R. B. C. K. Med Handſøl-
um ſkal Jarder byggia z i Borgun gan-
ga. So z eþ Madur fær Man̄e løglegt
Vm̄bod til ad heimta Fe ſitt ſo til kom-
ed ſm̄ fyrr ſeiger / þa ſkal Gialldande
Vm̄bodsman̄e ſvara og luka þad Fe /
en̄ ei Eyganda / nema han̄ haþe med
Vitnum ſialþur aptur teked aþ honum
þad Vm̄bod.

Cap. XXIV.

Um̃ Kaup Omaga og Kueña.

Omage skal aungvum Kaup-
um ræda. Þad skal og vita/
hversu miklū Kaupum Kon-
ur meigu ræda. Bonda-
Kona Eyris Kaupe a xij. Mænudum.
Riddara Kona ij. Aura Kaupe. Lends-
mañs Kona halfrar Merkur Kaupe/
nema Bonde heñar sende hana til Ski-
pa ad kaupa þeim bædum Þarfinde/
þa skulu halldast Kaup heñar øll ofsøl-
sud/og þad allt er hun þarf i Bw ad
kaupa/ef Bonde heñar er i burtu/hvert
sem hñ er iñañ Lands edur utañ. Eñ
Jarder skal hun aungvar selia. Eñ ef
Kona kauper añañ Veg/þa skal hñ
riwfa a fyrsta Mænade/forfallaláust/
er hñ kiemur Heim/ꝛ hñ veit/ ef hon-
um þiker hun ofkeypt hafa. Ella æ
hñ þess Mæls alldrei Uppreist.

Cap.

Cap. XXV.

Um Verkmanna Kaup og Skilord.

Ef kauper Madur Verk ad frialsum Manne * mz Handsolum/ þa skal þad allt halldast sem þeir verda æsatter. Enn ef Bonde vill ei hallda Mæla vid Leiguman sinn/ og vijsar honum wr Vist/ þa skal hann krefia med Votta tvo Vistar sinnar/ z bioda Verk syn slijk sem þr urdu æsatter. Enn ef Bonde vill ei vid honum taka/ þa er hann sekur halfre Mork vid Kong / enn hinn skal hafa Kaup sitt og Matarverd þad sem Oneptt er. Ef Leigumadur vill ei hallda Kaup sitt z Mæla vid Bonda/ þa skal Bonde krefia hann Verka slijkra sem hann handsalade honum / og bioda honum Vist med Vottum. Enn ef hann vill þad ei/ þa er Vinnumadur sekz halfre Mork vid Kong / og æ þo Bonde ad heimta ad honum slijkt sem hann skyllde reida honum/ enn Matarverd fær hann ecke/

hvjad hiñ hafnade hvi sialfur. Nu te-
kur Leigumadur a Hond sier eins Mañs
Verk / z gietur eige uñed / ha skulu vj.
Meñ meta hvert Leiguhall had skal
honum verda. Ef Madur tekur vijs-
vitande añars Viñumañ / sekur halfre
Mork vid Kong. R. B. E. K. Ef
Verkmadur liggur siukur ij. Nottum
leingur uñ Hevañer / eñ halfañ Mañ-
ud utañ Heyaña / mete skynsamer Meñ
hvert Leigufall had er / nema hñ hafe
Akvædisverk / ha giellðst et Leiga fyrer
had er uñed er. Eñ Bonde skal hallda
honum Kost sem adur er skilt. Eñ ef
Madur liggur leingur / ha skulu skyn-
samer Meñ meta Verkatioon hñs / og
Mat hañ er hañ neyter / ella fære a
Hendur Frændum. R. B. E. K. Eige
er Lagakaup vid Verkmeñ / nema med
Vitnum og Handsølum.

Cap. XXVI.

Vm Voger / Stikur og Mælekier.

SO er mællt ad Men skulu eige hafa ranga Stiku/ Pund ara nie Mælekierolld. En sa er riett: Pundare/ er xx. Merkur sie i Fiordung hvern / og meige a vega ij. Nju Fiordunga Vætter/ en ei meira/ og ryse ad Fiordunge. Sa er annar Pundare (13) ad ryssa skal ad halfre Mörk/ z ei meira a vega en halfan annan Fiordung/ pad skal vera Tungu Pundare. Stika skal sw vera / ad ij. Alner giore Stiku/sem vered hefur ad Fornu. En pysse skulu vera Mælekierolld til Bwnytiar z til peirra Hluta sem i Kierolldum skal mæla: Er þ fyrst Bwskiola sw er i liggur halfur annar Fiordungur / pad er Fiordungur er giorer a Vog xx. Merkur Rugar/ z hrista tvisvar i Kieralldе / og draga Trie yfer. Kvenna Askar eru iiij. i Fiordunge/ halfur annar Kvenna Askur i Karl. Aske. Skulu pesser Pundarar / Stikur og Mælekierolld/ liggia a Þingvelle under Logmanns Lase. Skal par ept' hver Sijslu

madur riettа sijna Pundara og Stikur/ og Mælekieralld/ eñ Bændur epter þra Pundurum / Stikum og Mælekierølldum i hvers Sijslu. Eñ hvør sem eitt hvert i þessare Grein heþur rangt/ sekest Mørk vid Kong ef hñ veit / og haþe hñ mætt epter Sijslumañs Pundara marka/edur Stiku. Eñ ei eru aller Bændur skyllder Mælekierølld ad eyga. R. B. N. K. Biørgvinar Askur Motmarkadur / skal ganga hier til Lijsis og Nunangs/og sa sem Løgmadur lætur þar epter giøra. Eñ hver sem i raungum Aske mæler/svare pullre Seckt sem Løgbok vottar/ eñ hinū þyre Skada siñ er sijns miste ranglega. R. B. N. K. Einar Voger og ein Mælekierølld skulu ganga um̄ allt Land. R. B. N. K. Ef Madur verdur sañprobadur ad þvi / ad hñ stikar rangt med riettre Stiku/ edur vegur rangt m; riettum Vogum/ edur mæler rangt med riettum Mælekierølldum / og verdur þ
Eyris

Eyris Skade/ svare slÿku pyre sem hū hepde stoled japnmiklu.

HIER HEFVR HJnn Attunda Hlut Løgbokar / og kallast Farmaña Løg.

Cap. I.

Vm̄ Løglega Fartekiu.

VEin er Løgleg Fartekia eñ einge oñur/ ad i Hønd skal taka Stÿremañe edur hañs løglegū Vm̄bodsmañe/ og nefna Vitne vid ÿ edur pleire/ z seige sa til Ahafnar siñar er Fare tekur / eñ hiñ til Leigu er Skip bygger. Eñ ep þa skilur a um̄ Kaupmaala / þa hape sa sitt Maal er Vitne pylger / og þeir sverie so : Vid heyrdum Ord yckar / og voru þid þa sætter z samkaupa um̄ Fartekiu/ so um̄ (1) Lest og Leigu/ þa er þad Vitne løg-

lega bored / og ad fullu Far teked epter Farmaña Lögum riettum.

Cap. II.

Hversu Skip skal þært vera.

Skip þad er ausa þarf þrisvar a tveim Dægrum er talt þært i allar Farer/nema Hæsetar vilie hlyta lekara Skipe. Eñ ef Styremeñ láta ausa Skip um Nætur a Laun fyrer Hæsetum / þa heyrer þad til Svika vid þa / og eiga Styremeñ ad bæta þañ Skada allañ er af þvi gioreſt / hvert er þad er um Fe Maña edur Fiør edur hverutveggia / þviad þad Fals a hver ad bæta er sialfur giørde. Nu er Farmur a Skip komeñ / Føt og Matur og Dryckur/ hñ skal eige miñe eñ ij. Meñ hafe isl. Bioorverpla med Vatn / og allt añad þad sem til er ætlad / og ef þa syneſt Hæsetum Skip sie ofhladed under þeim/ eñ Styremeñ kalla Mun-

dange

bange hladed vera / þa skulu þeir nefna ij. Styremenn af ødrum Skipum ef til eru. Og ef þeir vilia þvi til GVds skiota / ad þeir villdu fara a so hlødnu Skipe jafnlanga Leid/ þa eiga Nœsetar ei ad vanda um þa Nledslu / og fare þa vid so bued. Eñ ef Styremønum af ødrum Skipum þiker offhladed Skip / þa skulu Styremeñ af bera alla sijna Voru / adra eñ þa er þeir høfdu ætlad sier til Reida-Kaups/ þviad Skip er hverge þært ef Reida skorter. Eñ ef Skip er þa eñ ofhladed / þa skal sa fyrst af ganga og af berá/ er efst tok Fare/og hver ad ødrum er teked hefur / til þess er þeim þiker Mundanglega Skip hladed / er þessu Mæle skulu skipta/ og til voru nefnder. Eñ ef Styremeñ af ødrum Skipum eru ei so nær / ad þeir meige til koma / þa skal Bændur til nefna/þa er næster bwa/ og hellst hafa Vit til / og vaner eru i Kaupferdū/ad skijra þetta Mæl / epter þvi sem fyrr seiger. Eñ hverium

rium Mañe er aþ Skipe geingur med Fot sijn ꝛ Fe/ þa eru Styremeñ skyllder ad þaa þeim Foruneyte jaþngott til þess Lands sem þeir hofdu sig til ætlad. Eñ ef þad þæst ei / þa greide Styremeñ þeim slijkt Fe sem þeir skylldu taka aþ þeim / eþ þeir fære þangad sem þeir hoþdu sier Fare teked / og giallde aptur Leigu slijka sem hiner hoþdu ædur aþ Nende greidt.

Cap. III.

Vm̃ Skips Vppsætur.

NAr er Styremeñ vilia Skip sitt fram̃ setia edur upp / þa skal hañ skiera Bod upp vñ Nottum þyre / og so vijda bera læta/sem hñ þikest þurfa. Enn hver sa Bonde er þad Bod kiemur til / er skylldur til ad þara og Nwskarlar hśs/nema Saudamadur. Eñ hver er ei kiemur þorfallalaust/er sekur ij. Aurum vid Kong. Eñ eþ Bonde dvelur

Nwsa

Hwskarl siñ þra þessare Ferd/ þa sva"
re hñ þeirre Sekt er vid liggur. Eñ
Gridmeñ skulu sialfer þa sier Eyke ef
þeir hafa til. Eñ ef þeir eyga ei til/
þa skulu Bændur fa þeim Eyke / ef
þeir eyga til. Ei eru Bændur skyllder
ad þa Gridmønum Eyke fyrr eñ vj.
Vikur eru af Sumre / og eige sijdar
enn jv. Vikur lifa Sumars. Enn
þegar Bod kiemur/þa eru aller skyllder
ad fara. Ef Skip er i Dræfe ko"
med/þar sm̃ Fyrder eru fyre edr Sund/
þa er Bonde skylldur ad fa þeim Skip
ef hñ hefur til. Enda eru þeir skylld"
er ad fara/þo ad Styremadur þæe þm̃
Skip. Eru og Styremeñ skyllder ad
ala þa Meñ i ij. Maal er ei meigu fa"
ra torsveigis Heim fra Skipdrætte edur
Heim ad Kvollde. Styremeñ eigu ad
giora Hroof ef þeir vilia/so og ad skio"
ta Hluñe/ og Fesiar til ad þa / og um̃
Skip ad bwa ad øllu med Haaseta Full"
tinge. Styremeñ eigu og ad feria þa
Meñ Heim / er fara eigu yfer Fiørdu
edur

edur Aar opærar * / ella eru þeir sekee halfpre Mørk hver / half Konge enn half þeim er til Skipdrættar voru kvadder/ og hafe þo Skip ad Osekiu / og æbyrgest ad øngvu. Þa skulu Mens a Festum taka er Styremadur vill/ og leite vid þrisvar af øllu Afle / og ef þa geingur ei Skip upp edur wt / þa eru þeir aller osekerer þar eru vid / þo ad ecke giøre þeir þar meira ad / og sie Meñ tilkvadder i ødru sinne ef þarf. Eñ þeirra Abyrgd er a Skipe sem heima sætu løglega tilkvadder / og þo sek er sem fyrr voltar.

Cap. IV.

Nær Skiparar skulu til Skips komner.

AS þeim Deige er Styremadur vill wtleggia / þa skulu aller Skiparar til koma þorfallalaust. Eñ þad eru Forfoll sem Løg voita: Eñ þegar þar kiemur Skule

Skutstapn sem ædur var Framstapn/ z horþer Skip a Leid/ þa æ Styremadur Skipleigur allar/ nema hñ vilie bekur giort haþa/ hvad sem aþ Skipe verdur sydañ/ nema þau Skip setiest hier upp sem ætla til Noregs/ þa skulu þeir byda Viriar til Mariumessu sydare/ þviad hiedañ skal eige sydar sigla. Nu þo ad Skip setiest þa upp/ þa skal ollum vyst Far ad Vore þeim er teked haþa/ þyre þa Leigu er þeir greiddu fyrra Sumared. Deya z nockrer þeir sem sier haþa Fare teked edur þara ei/ þa eignast Styremadur þa Leigu alla er þeir skylldu hid fyrra Sumared greidt haþa. Einge Islendskur Madur skal hiedañ þara med miña Fe/ eñ hñ haþe til tyu Hundrada. Sekur Mork vid Kong sa er vid þeim tekur/ eñ añare Mork sa er Fare tok/ nema hñ þione/ edur þare til Skola/edur þare þyre nockra Naudsyn/ þa er riett ad þlytia/ þo ad all-lyted Fe haþe.

Cap.

Cap. V.

Um Hafner.

Ar skulu Menn til Hafna hall da sin Skipa Uppsat eru fyre/ ef þeir meigu komast. Þar eigu þeir af grafa fyre Hluñe og giøra Hroof/ og hlada Vegg fyre Skip sitt/ Vatns ad neita/og Haga/ z so þeir Menn er þangad koma til Kaupa vid þa/ nema þeir sie leingur eñ iij. Nætur þar med Syke sijna / þa bæte Landnæme þeir er til Kaupa koma. Aungvañ Toll skulu Kaupmeñ greida fyre þetta.

Cap. VI.

Ep Styremadur seiger kvent til hvert hñ sigla vill.

Ef Meñ taka sier Fare af Styremañe/og seiger hñ sitt hverium hvert hñ vill fared hafa. Nu þar sem Leid skilur og vill hver

hver þangad þara sem sier tok Fare/ z hepst upp Þræta med þeim / þa skulu þeir sitt Mæl hafa er pleire eru / þo ad einum auke / eñ Styremadur skal øngvu um̃ ræda. Eñ ep hverer verda jafnmarger/þa skulu þeir bera Hlute i Skaut og hluta / og skulu þeir ræda er Hlutur pylger. Nu vilia þeir af Skipe ganga er Lygd var fyre boreñ lausungar Ord/ þa skal Styremadur gialldа Mørk hverium þeirra er af geingur Skipe/og Skipleigur um̃ pram̃ er hañ tok ap þeim/ eñ þær hinum sem epter eru a Skipe/skal hñ þa so marga Meñ ad þeir sie vel Lidfærer/ og hallda þa med sÿnum Koste þangad til Kaupstadar/sem þeir hapa sier Fare teked.

Cap. VII.

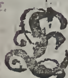
Um̃ Styremeñ.

EIrn skal vera Styremadur a Skipe hveriu/nema a Islands Førum/þar meiga pleire vera. Styremadur skal Þridiunge

meire Lest hafa eñ Næsetar/ og þo ecke meira uppleggia eñ Næsetar / þyre þvi ad hñ a Þridiung ad haþa til Reida-kaups sier ef hñ þarþ / þad eiga aller Næsetar ad flytia. Þvi skal hlada i Kloþarwme vid Siglu. Styremadur skal Leidsøgumañ til sia/ eñ aller Tulk. Allar Lester skulu jaþnstorar vera ad fullu Fare / nema sumum Næsetum sie skild meire Lest / eñ sumum miñe. So skal hver Madur hafa margra Punda Punga i Lest sijna/ og so mikla Woru sem hñ hefur sier Fare undertekid / og Leigu þyre þest. Hver Madur skal Nwder sea yþer Woru sijna/so ad jaþnmarger Secker skulu vera under jaþnmik-ille Nwd.

Cap VIII.

Eþ Næsete rijþur Skipan.

F Næsete rijþur Skipan under Styremañe/ og verdur hñ ad þvi vitnissañur. Rijþur hñ iñan Lands/ þa er hañ sekur

Mørk

Mork vid Stýremañ þyre Leſt hveria
er hñ ber aþ (2). Eñ eþ hñ rýþr Ski-
pan under Stýremañe i Danmörk ed-
ur i Gautlande/ edur Svýþiod/ gialldе
ý. Merkur/ adra Konge eñ adra Stý-
remañe/þyre Leſt hveria er af (3) berſt.
Eñ eþ Madur rýþur Skipan i Got-
lande / edur Smœlande/ edur ſunnar a
Saxlande/ ſekur jv. Morkum / halþt
Konge eñ halþt Stýremañe. Rýþur
hñ Skipan i Einglande / edur Skot-
lande / Orkneyum edur Dypleñe/ Fær-
eyum edur Hialltlande / giallde viý.
Merkur/ halþt Konge eñ halþt Stýre-
mañe. Nu rýþur Madur Skipan a
Grænlande/ edur hier a Jſlande/ ſa er
Utlendſkur er / edur auſtur i Gord-
um / ſekur viý. Ortugum og xiý.
Morkum Silfurs / halþt Konge enn
halþt Stýremañe. Nu heiter þegar
Skipan rofeñ/ er Skipare kiemur eige
til Skips / med Varning ſiñ / i þær
Stefnur er adrer Skiparar koma / og
Stýremadur giører Ræd þyre/ og haþa

slijk Log oll i Heimferd sem þeir hof‑
du i Heimañferd/ og Skip i allra þeir‑
ra Abyrgd þar til sem upp er sett/nema
Stijremadur vilie betur giort hafa.

Cap. IX.

Vm̃ Bid epter Stijremañe.

VKiemur Bir a / þa skulu Hæsetar bijda Stijremañs sijns um̃ ij. Sioarþoll/ enn sijdann meigu þeir þara hvert er þeir vilia / ad Osekiu. Nu kiemur Bir a / og er Hæsete geingenn þra Skipe/utañ Leyþe Stijremañs og Hæseta / þa skulu þeir bijda hañs ij. Sioarþoll/ þa meigu þeir þara/ ad Osekiu. Nu geingur Hæsete þra Skipe og kiemur Bir a/ þa skulu ij. Meñ ganga a Land upp / og skal eirn þeirra standa vid Bryggiusþord / og añar upp fra honum / eñ þridie leingst upp / so ad hver meige heyra añars Kall/ z æpe þrisvarsiñijs/ z gange sijdañ til Skips.

Eñ

Eñ ef hñ kiemur þa ei/þa meiga þeir fara ad Oſekiu / ef hañ er a Chriſtnu Lande ſtaddur. Eñ ef hñ er a Heidnu Lande/ þa ſkal býda hũs ſ. * Sioar-þoll / ef þeim er Ohætt fyre Heidnum Mønum. Nu ſtendur Madur epter i bygdre Ey / þa ſkulu þeir leigia hon-um Far til meigeñ Lands med Fe hũs. Eñ ef hñ ſtendur epter i obygdre Eyu/ þa ſkal leggia honum epter vſ. Nat-ta Viſt og Elldfære / Bæt og Bol-øxe / hversdags Skickiu. Nu ſtend-ur Madur epter / eñ Motunautar hũs bioda Mañ a Leſt hũs / og hafa vid þad Votta/ eñ Styremadur og Hæſet-ar kvedaſt ei þurfa / þa frialſar þad Fe hũs vid Styremeñ og Hæſeta/hvad ſem i hveriu gioreſt. Nu koma Her-meñ ad þeim/ og kiemur eitthvert Her-vopn iñañ Bords af Ofride / og verda Meñ ſærer edur drepner/ og hafa þeir eige boded Mañ a Leſt hañs er epter ſtood / þa hefur hñ fyregiort hverium Peninge Fiar ſýns þm̃ er hñ ætte þar

i Skipenu. Nu þara Meñ fra Skipe med Raade Styremañs og Hæseta/ og kiemur Oþridur ad þeim / þa haþe þo Fe sitt þeir er þiærre voru stadder/ef hie ner sa vared er a Skipe voru.

Cap. X.

Ep kasta þarþ þyre Bord.

EF Meñ hitta i Storma edur Volk / edur þañ Vanda ad þeir þurþa ad lietta Skip sitt/ þa skal øllum Yferburd þyrst kasta. Eñ eþ meira þarþ þyre Bord ad kasta / þa skal þvi þyrst kasta / er þÿngst er og þemiñst / hver sem þann Varning a/ ef þvi ma na. Og skulu aller þeir sem iñañ Bords eru / gialldа þm Verd þyre er atte/so miked sem þr mætte fyre fa/ i þeim Kaupstad er þa koma þeir til/ so ad allra þeirra Skade verde jaþnmikell ad jøþnu Fe / þviad epter Fiarmagne skal Fe kasta/eñ eige epter Mañmergd edur Lesta-Tale.

Eñ

Eñ ep þeir koma med heilum Bulka til Kaupstadar/ z haþa øngvu kastad/ þa skal Yþerburd kasta/ ad japnt skulu aller ap haþa/ jafnt Styremeñ sem ador Hasetar/ nema þeir skulu * meire Skipleigu haþa fyre þa Lest/ eñ þyre adrar/ þær er þeim voru vegnar wt i Skip/ so margar sem þær verda. Eñ þad er Yþerburdur/ er þa liggur epter/ er hver hefur veiged sijna Lest fulla.

Cap. XI.

Um Siovolk.

Ef Meñ hitta i Volk edr þañ Banda/ ad þeir lesta Skip sitt so miøg/ ad Farm þarf ap ad bera/ z er þo bætanda/ þa skulu aller Hasetar bijda halþañ Mannud/ virka Daga. Eñ ef nockrer skiliast fyrr vid Skip eñ nu er skilt/ þyre utann Rad og Leiþe Styremañs/ þa eru þeir seker xiij. Mørkum vid Kong z Styremañ/ er þyrst riwþa Skipan/ eñ hver

hiña Mørk er sijdañ geingr af/ad þar til þeir eru so Frameñer epter/ ad Skip er opært epter þyre Tidleysis saker. Eñ þeir eru ecke seker er sijdar ganga aþ. Eñ ef Skip brijtur i Spoon / og eru Meñ a Fridlande / þa skilie Menn ei fyrre vid/eñ Reida er borged þeim er þa mæ nææ/ og so Skiphræ.

Cap. XII.

Vm Skipbrot.

HVervetna þar sem Meñ briota Skip sitt / og þikiast eige sialþer fæ borged sier/þa skiere þeir Bod upp þeim er næst" er bwa so morgū sem þeir þikiast þur" þa/med Eykium sijnū þm̄ er þvi meigu vid koma. Þeir skulu hapa vj. (4) Aura fyre Lest hveria er þeir viña upp og Kost til Fædu sier um̄fram̄. Þeir eigu ⁊ ad biarga Skipe og Reida þyre japnadar Leigu. Eñ hver er eige kiemur epter Bode þorfallalaust / er sekur vj.

vj. Aurum / halft Konge/ enn halft Skipbrots Mønum.

Cap. XIII.

Ef Madur leiger af Nœseta.

EF Madur leiger eins Punds Far af Nœseta/og bygger hm̃ ad Logum / og æ medañ hñ æ eins Punds Rwm iñañ Bords/ þa æ ſa þad er leigde. Eñ ef Madur leiger ꝟ. Punda Far ad Nœseta/ ꝛ ſo þo ꝑleire ſie/þa æ hñ ſlijkt ad hafa ſm̃ hñ keypte ad hinum/ hvert ſem þad er Far hñs edur Færing/ edur añad Fe þad er ſa æ er ſelde/æ medañ ſa æ til. Eñ ef Nœsete vill ei ꝑara þar ſem hñ tok ſier Fare/ ꝛ hefur ecke ꝏdur a Skip bored/ þa ſkal hñ greida Styremanne ſlijka Leigu ſem hñ ꝑeſte honũ/ ꝛ ꝑære þang, ad ſem hñ hafde Fare teked. Eñ ef Styremadur rijfur Skipan under Nœseta/ þa ſvare hñ ſlijku fyre vid Nœseta/ ſem Nœsete ætte vid Styremañ/ef

hñ hepde slykt vid hañ roped. Nu tek-
ur Madur sier Fare og ber Ahøfn sij-
na a Skip/ og ber þær Naudsyniar til/
ad honum er syñ Skarskade i/ ep hann
per/ þa pæe hñ Styremañe añañ Hæ-
seta jafngodañ i stad siñ / og jafnmik-
la Lest og Leigu. Eñ ep hñ pær øng-
vañ/ þa fare hñ sialfur/edur svare sly-
ku pyre sem pyrr seiger/ nema Styre-
madur lope honum.

Cap. XIV.

Ep Meñ beriast i Kaupperdum.

Ef Meñ beriast i Kaupperd-
um og sættast þar epter med
Styremañs Rade ꝛ Hæ-
seta/ þa æ hverge ad riwpa
þa Sætt. Eñ Noregs Kongur æ Sekt
þa sim vid liggur/ꝛ sæke sa Kongs Bm-
bodsmadur sem þar hepur Lien/ er þeir
riwpa Bulka siñ og bera ap Skipe.
Eñ ep Noregs Kongs Meñ beriast/
edur giøra øñur þau Verk er Sekt ligg
ur

ur vid / i Danmørk edur i ødrum Lønd-
um / og bæta þeir þeim Kongs Vm-
bodsmønum er þar hafa Lien yfer/ þa
eru þeir ofeker vid Noregs Kong er þeir
koma Heim/ ef þeir hafa til þess tveg-
gia Maña Vitne / ad þeir bættu þar
slijkt er þeir brutu/ef þeir hafa vid wt-
lendskañ Mañ ætt. Eñ ef Nordmenn
beriast sijn i mille / bæte Noregs Konge
Fridbrot er þeir koma Heim / þviad a
hűs þegnum var uñed/ z sinæ þess meir
vid Sundurþycke sydañ sijn i mille.

Cap. XV.

Hver Høfn skal hafa.

Sa æ Høfn er rær/ eñ hiñ Læ-
ge er fyrstur kiemur Landfest-
um uñ Festarhæl. Ef Mad-
ur ræner Mañ Høfn/ þa sek-
est hver Kra Mørk er a Skipe þvi er/
jafnt Stijremeñ sin Hæsetar/ þa Sekt
æ halfa Kong:/eñ halfa Hr er Hafn-
arræn er veitt/ z skipte ad Mañmergd.
Þad

Þad heiter Hafnarrán: ef Madur høggur edur leyser Festar Mañs/ edur bæger þm̃ wr Læge er ꝍdur lꝍu þyre. Nu eru marger Meñ á Skipe samañ þeir er sijdar koma / og biwa ei aller um̃ eitt Lynde/ z seigia sumer so/ ad ei munde ad reed ef þeir riede/ þa synie mz eins Eids Vilia sijns hver þeirra/ z sie þa saklauser. Eñ ef þeir vilia ei giallda er Hafnarrán veittu / þá Sekt er vid liggur/ sæke sem Vitafe/ þar sem þeir riwfa Bulka siñ til Vppskipanar.

Cap. XVI.

Vm̃ Hafnarrán.

Ad heiter Hafnarrán ef Meñ sigla i Ackerislæge i Hofn/ og sigla adrer epter so nær/ad ei er Skipe hiña Sveifrwm. Nu ta la þeir um̃ er fyrre komu til Hafnar / og beida hina i burt leggia er sijdar komu/ so ad Skip hra hafe Sveifrwm/ og ei ligge Skip a Streingium þeirra.

Nu

Nu vilia þeir ei i burt leggia / þa er þad Naþnarræn. So og ef Skip brÿst-ur under þeim/ þa liggur hier vid þetta Naþnarræn slÿkt sem hid fyrra. Eñ eþ þeir briota Skip under Mønum er sÿdar koma/ hvert er þeir briota i Ack-eris Læge edur Landfestum/ edur giøra Reidarspiøll / þa skulu þeir bæta sem verdt er/ og Ðþundarbot med epter La-gadome. Eþ Madur høggur Skÿsle-høgg a Naþskip Mañs/ og hvatke sm̃ hñ meider aþ Skipe edur Reida / edur Vidum/bæte Spiøll sm̃ verdt er/ ⁊ Ðþ-undarbot med epter Lagadome. Eñ eþ þeir vilia ei bæta / þa liggur hin sama Sok vid sem ædur var nefnd.

Cap. XVII.

Vm̃ Skipsbæt.

M Vþ skal Stÿremadur Bæte rada / og eþ þeir liggia um̃ Ackere/þa skal hñ læta flyt ia Næseta til Lands eitt sin̄ um

um Dag og wt aptur. Enn Matsvei-
na ij. eitt sinn ad taka Vatn / twisvar
ad Matbwa. Sa skal Baat festa er
sijdast geingur wr Baate. Enn Baatpest-
ur skal taka prami ad Bulkabrwn / þa
er Baatur er heimtur ad Skipe. Nu ef
brestur wr Borde edur Barde/edr brest-
ur Raung edur Vidiar slitna / edr Baat-
þestur/þa æbyrgest Stijremadur sialfur
Baat sinn/og þæe Hæsetum annan Baat/
ella æbyrgest allt þad er a Skipe er /
ef nockud kann ad Borde ad bresta fyre
Baatleysis saker. Enn ef Knutur losn-
ar / giallde sa Baat er þann Knut knyt-
te/ ef eige kiemur aptur/ edur þæ annan
Baat. Enn ef hann vill ei æbyrgiast Baat/
þa sæke Stijremadur sem Vitaþe.
Enn ef nockur tekur Baat ad Ovilia
Stijremanns/þa lijse hann Ræne under ij.
Votta a Hendur honum / þa er hann sekur
halfre Mørk vid Stijremann (5). Enn
ef hann tekur Baat Leyfislaust / og
rær i burt so langt ad leita þarf/ þa er
hann sekur Mørk vid Stijremann / og þæ-
re

re jafngodañ aptur Bát sem hañ tok. Eñ ef nockur grandar Skipe eda Møñum fyre Bátleysis saker/ medañ Bátur er i burtu/ þa er hñ sekur xiij. Morku/ halft Konge eñ halft Styremañe/ ef i Spoon brytur/ og bæte Skada allañ epter þvi sem Meñ meta. Eñ ef Skip er bætanda / þa læte sa bæta er Báte rere burt / og gialde v. Merkur/halft Konge eñ halft Styremañe. Eñ fyre Mañ hvern er tyneft fyre Bátleysis saker/ giallde sa er Báte rere i burt / slykt Þegngillde og slykar Bætur/sm Kongs Vmbodsmadur leggur til med bestu Maña Ráde.

Cap. XVIII.

Ef Meñ sigla aadra fyre Naudsyn.

F Menn sigla med Lande fram i Samflote / þa skulu þeir vægia er ytre sigla / so ad eige bæge hinum ad Lande er nær sigla. Ef Meñ beita þræbeiting

beiting og sigla hiner a Vedur þeim/ og bægia þeim ad Berge eda Boda/ edur Nese/ og lestest Skip þeirra þyre þa Søk/ edur brijtur i Spon/ bæte hann Spioll er hinum bægde af Leid ad Lande/ epter þvi sem vj. skynsamer Menn meta/ og Oþundarbot med epter Lagadome. Eñ ef Meñ beita Þræbeiting / og ber þa ad Bodum er a Hlie sigla / og vilia þeir helldur a þa sigla/ eñ i Boda briota. Nu ef Skip þeirra brotnar/ edur Reide slitnar er a Vedur sigldu/ og ei villdu vægia / þa koma þar ongvar Bætur þyre/ þviad hinum var æren Naudsyn til. Nu sigla Meñ til miorra Sunda / med miklu Samþlote/ þa skulu þeir Sigling minka er sijdar sigla/ þar hver sem staddur er/ so ad ongvū verde Farartalme ad. Minka skal Sigling med Hælsan z Neþlaskurd. Helldur skal nidur leggia / enn a adra sigla.

Cap. XIX.

Ef Meñ sigla edur roa a adra Naudsynialaust.

Ef Meñ sigla a adra Naudsynialaust / hvert sem þeir sigla til Hafna/edur nis Hafe/edur med Lande/ z giøra þeir Møñum Spillvirke i hveriu sem þad verdur/ þa bæte sem vj. skynsamer Meñ meta/ nema Meñ roe fyre Bard þeim. Enn ef Madur sigler upp-a Mañ/z brijtur Skip hañs/ so ad ei er bætanda/ bæte Skip sem Meñ meta/z so Farm allañ þañ sem a er / og Offundarbot med epter Lagadome/hverium sem Skade var giør og a var / ef hañ braut ad Villd siñe. Eñ ef Bodaverk verdur / þa sañe med Eineide/ og þalle þa nidur Offundarbot. Einge Madur skal a añañ roa helldur eñ sigla/ edur þad giøra sem ødrum er Skade ad/ eñ ef hñ rær/ þa liggur hin sama Sekt vid og ædur var søgd.

Cap. XX.

Umm Samplot.

Ef leggur Madur wt Lage og þer Erinda sinna / z latur Bryggiu epter liggia / þa a sa Lage þegar hann kiemur til / er Bryggiu liet epter liggia. Ef Menn leggia Samplot sitt samann ad Farmanna-Logum riettum / þa skal einge fra ödrum sigla leingra enn sia meige As af Borde. Enn ef þeir sigla leingra / giallde Mork þeim er fra var siglt jafnt Styremadur sem Hasetar. Enn þar eru Naudsyniar / ef Skipshæ ske liggur vid / Fiors edur Fiar. Enn ef þessar Naudsyniar liggia vid / þa ma Sektalaust fra sigla ef hiner vilia þad sveria er i Samplote voru med þeim adrer. Enn ef ongver eru adrer til / þa sanne sialfer Sogu sijna med Siettar-Eide. Enn ef Eidur fellur / gialde sem fyrr seiger.

Cap. XXI.

Eß Meñ draga upp Ackere.

EF Meñ draga upp Ackere mz ſkinu Ackere/og ƥylger hverke Streingur nie Nnack-Mide / þa æ Skiremadur halff / eñ Næſete halßt / nema nockur Madur kieñe ſier og kalle til ſ. Maña Vitnis-burd / og leyſe wt aß þm̃ er ßundu med Halßvirde/ þa er Vitna er noted. Tÿſa ſkal Funde hverium Samdægris ƥyre Vottum / eß Meñ liggia þar ſm̃ bygt er. Eñ eß ei er ſo lÿſt / þa mæ ſa Þioßs-Sok a gießa er æ. Enn eß Madur dregur upp Ackere med Sokn/ edur kaßar til z kiemur Reipe i Hring/ þa leyſe aß hønum med Halßvirde. Eñ eß Eygande kiemur ei til edur hũs Vm̃bodsmadur/ þa eyga þeir Ackere er upp drou.

Cap. XXII.

Vm̃ Samßelag.

Ef leggia Meñ Felag sitt samañ/ þa skulu þad Vottar vita / þad Felag mæ vid aungvañ auka Sektalaust/ nema hīn lofe. Eñ ef hñ eykr/ þa skal sa er fyrre lagde Felag / taka Mørk Silfurs i Norege af ofkiptu/ eñ Hundrad a Islande. Eñ eige skal hñ fara leingra naudsynialaust eñ skilt var/ nema hañ vilie æbyrgiast vid hñ hvern Pening/ og ei skal hñ høggva i burtu þ Felag nie liosta/ z eige Legordssaker af gialda/ z aungvar adrar Oskullder edur Ofneytslur / nema beggia sie Vilie til. Eñ ef þeir skipta Fe sijnu og Felage/ þa legge hñ fram slijkt Fe er hñ vill / og mæle so : Hier er nu allur Avøxtur og Iñstæda er vid eygum bæder samañ/ z sverie sijdañ Eineide ad. Og slijkañ Klædnad skal hñ hafa þa er þeir skipta Felage sijnu / sem þa hafde hñ er þeir løgdu samañ/ z eige verra. Nu leggia Meñ Niæ-Felag/ þa skal sa ed vid tekur klædast og fædast af sijnu Fe / enn

eige

eige af hiñs Fe taka er Nim-Felag lag-
ge vid hñ/ nema Skipleigu / og Uppe
burd z Utburd fyre þad er i Felag var
lagt / þad skal hñ æbyrgiast sem sitt
Fe. Eñ halfañ Avøxt skal hver
þeirra hafa / eñ sa Jñstædu Eyre siñ
þyrst ap/er Nim-Felag lagde. Nu skil-
ia þeir sem þeir verda asætter / hvert
hñ skal med fara/eñ ep hañ flytur þad
edur færer á añañ Veg / þa æbyrgest
hñ þad Fe ad øllu. Eñ ef hñ hitt-
er i harda Kaupstepnu/ og fær eige so
dyrt sellt sem virdt er i Hendur hønum/
þa skal hañ heim fara/ og færa þeim
Fe sitt er á. Eñ ep hañ selur odyrra/
þa skal þad þess Skade er med fer/enn
eige þess er Fe á.

Cap. XXIII.

Ep añar Felags-Madur deyr edur
sijkest.

Ad leggia Menn Felag sitt samann og veria wr einum Siod/ og bera Fot sijn a Skip / og fara þangad sem þeir toku Fare. Nu leggst annar siwkur z giorest hættur vid Dauda / þa skal Felage hans ganga til Styremans og Naseta/ z bidia þa ganga til hins siwka Mans/ þa skal hann seigia til Fiar sijns / og til Felags þeirra. Nu ef hann andast sijdann/ þa skulu þeir vera Vitnismenn / er þa voru þar vid stadder / ef nockur verdur Tortrygd þar a / og skal Fe virda þegar a Land kiemur / og skal sa virdt taka er vid tekur / og færa framleidis sier til Avartar / ef hann flytur Innstædu Eyre til Arfa rietts / edur hans Umbodsmans. Nu kiemur hann ei þeim Bottum ad sier er Fe virdtu / þa auke hann Vitne sijn med þeim Monnum er þangad fara sem Arfe situr fyre. Nu andast Felage hans sijdann Bulke var bunden/ z ædur enn þeir sie a Ferd komner/ þa skal hann setia Mann a Lest hans/ þann

er upphallde Rodre og Austre / Tialldan og øllum Kostnade aþ Fe hinns Dauda. Eñ ecke a hñ fleira aþ ad haþa/ nema Erfinge loþe honum.

Cap. XXIV.

Um Vardhalld a Skipum.

Nu ef þeir eru a Leid komner / og þurfa þeir Vardhallds vid z Varngdar / ei sijdur um̃ Daga eñ um̃ Nætur/ þa skulu þeir Bergvørd hallda z heþia i Staþne fram̃ / og þara aptur epter Skipe a Stiornborda / og þara þram̃ epter Skipe a Bakborda. Nafn arausstur skal heþia aptur a Bulkabrwn a Bakborda/ og fara þram̃ epter Skipe / og fare so aptur a Stiornborda. Siglingarausstur z Rævørdur a ad hefiast hia Siglu a Bakborda / og þara þram̃ epter Skipe/z so aptur a Stiornborda. Þau Embætte eru nu told i Farmaña-Logum/er vera eigu a hveriu

løglaungu Skipe. Enn þad er løglangt/ er Sessum maa telia edur Aheþnum skipa.

Cap. XXV.

Ef fleire Menn eyga Skip samann.

Ef Menn eyga Naþskip samann/ og vilia sumer fara/ enn sumer ei/ þa skal sa er fara vill/ stefna þeim øllum til Skips er i mote eygu / so laungu fyre ad umm Tid meige sýsla/ z fara so ad þessu Skipte/ sem seiger i Jardaskiptum / og umm adra Gripe fer i Kaupabalke. Enn ef þeir Menn eygu Nafskip samann/ er hverge hefur Kost til ad kaupa/ z vilia ei adrer kaupa/ hallde sa til Gagns er vill / og greide þeim sinn Hluta Skipleigu er til mots eygu vid hann/ z take af honum þad er hann þurfte til Kostnadar ad hafa a hans Hluta. So skal og fara ef Menn eygu minne Skip samann enn Nafskip/ og vill annar hallda til Fiskiar edur Feingjar

iar Skipenu / eñ añar vill ei / þa skal
so um̃ þad Skip þara / sem þyrr seiger
um̃ Naþskip. Hvervetna þar sem Meñ
skulu med Moñum einhverium Grip
skipta edur virda / þar sem þeir eru ad
Løgum tilkvadder / þa skulu þeir jafn-
añ til Skipta koma þyre midiañ Dag/
edur Virdingar / ella sekur ij. Aurum /
halþt Konge / eñ halþt þeim er Virdin-
gar kvadde løglega / nema Naudsyn
bañe. Eñ um̃ Skipreida allañ og
Vatnskierølld / er þeir ættu bæder sam-
añ med Skipenu / þa skulu skynsamer
Menn meta / og skal þad allt Skipe
fylgia. Nu vill hvertvegge hallda
Skipenu til Fiskiar eda Feingiar / og
a siñ Veg hver / þa skal so ad þara sa er
ei vill skipta (6) um̃ Skiped vid añañ
sm̃ ædur vottar / þyre utañ þ / ad þa sku-
lu skynsamer Meñ hluta / hver þra ha-
þa skal Skip edr Verd / ef þr verda eige
sialþer ásatter. Og eþ añar helldr Ski-
penu til Fiskiar edur Feingiar / so ad
añar veit ei / edur er ei adspurdur / þa

æbyrgest sa Skip er hefur / eda hafa
lætur / eñ hiñ hafe þo fullañ Hlut af
sijnum Hluta Skipsens er aungvu ried
fyre / edur Leigu slijka sm vj. skynsam-
er Meñ meta / ef Skiped er under Far-
ma lagt. Eñ ef beggia þeirra Rad
voru til i fyrstu / þa æbyrgest hver ad
þeim Hluta Skiped / sem Hlut hefur af
þvi teked. Eñ ef ei giellest þm Verd
fyre Skiped er hafa æ / þa sæke sem
Vitafe. Eñ ef Meñ eygu Vatnsbæta
samañ / edur þau Skip ad so eru (7)
vond / ad eige eru Sioſær til Fiskiar ad
hallda / og vilia þeir þo skilia Eygn
med sier / þa skal so ad þessu Skipte fa-
ra ad ollu / sem fyrr seiger um meira
Skip. Ef Madur setur fram Naf-
skip Mañs / og þo añar Madur eyge
med hønum / ad Ovilia þess er æ med
hønum Skiped / og so ef hñ fer i burt
med. So og ef Madur høggur Sky-
lehøgg a añars Mañs Skip / og hvad
er hñ meider a Skipenu / Reida þess
edur Vidum / svare slijku fyre sem vj.
skyns

skynsamer Meñ dæma/ løglega tilnefn- der. Og hvervetna þar sem Madur giører ødrum Mañe Fiarskada / med Neipt z Pund/bæte sa Fullriette epter Dome er giører/ og Fiarskada med/ ef Vitne eru til. Pad er allt Fullriettis- skade/ er Meñ meta til halfrar Merk- ur. Eñ ef miñe er /. þa er Pundar- bot epter Dome þm er Skadeñ var giør. Riettare skal jafnañ nefna Menn til Doms/ ef Løgmadur er ei nær. Nu dy- lur hiñ / eñ ei eru Vitne til / synie med Lyrittareide (8) hinū meira fyre Full- riettis Skada/ eñ ef Eidur fellur/ giall- de slijkt sm̄ Madur var talt. Eñ ef vert tekst eñ hñ vill/ gialllde Skada Sekta- laust iñañ vij. Natta þm̄ er Fe atte.

Cap. XXVI.

Vm̄ Farargreida Skipmaña.

VB feria Meñ Farma fy- re Lande fram edur wr Vt- eyum. Eñ þad er Farm- ur / er Skip er halff-hladed

edur meir / þa eru þeim allar Hafner jafnheimilar / ef þeir eru ei meir eñ iij. Nætur i sømu Høfn ad Vedre þæru. Nu eru þeir leingur og ei Vedurfaster / þa bæte Landnæm Landsdrottne. Riett er ad þeir sieu i sømu Høfn / medann þeir þurfa ad þurka edur selia Varning sinn edur Feing / edur bæra a Land Gods sitt til Nirdslu. Nu brijtur Madur Skip sitt / þa er hñ fer med Lande fram / Arar edur añañ Trie Reida / þa take sier Vid af añars Reka / so ad hñ sie birgur / og legge Verd epter mz Vitnum / epter skynsamra Maña Virdingu ef til eru / ad þess Bonda er næstur byr Reka þeim er Vidur var a.

Cap. XXVII.

Vm Abyrgd a Skipum fyre Storme.

Ef Madur dreg upp Skip sitt þar er hñ a ei Vppsaat / og hefur Skip upp / og lyster vid añars Skip / þa a sa ad abyrg
tast

iaſt bæde er upp dro þar/ er Hañ æfte ei
Vppſæt. Nu Heþur þeſſ Skip upp
er Vppſæt ætte/ og lyſiut þvi vid þeſſ
Skip er ei ætte Vppſæt/og brÿtur / þa
æbyrgeſt Hver ſitt Skip. Nu eygu
Þeir bæder Vppſæt/edur Hverge þeirra/
þa æbyrgeſt ſa bæde Skipeñ / ef añad
leſtiſt aþ ødru / er þad þeſte er upptok.
Eñ ef bæde Heþur ſeñ upp/ og lyſtur a
lopte ſamañ/þa æbyrgiſt Hver ſitt Skip.
Nu dregur Madur Vid upp þar i Hiæ
ſem Skip ſtanda / þa ſkal Madur ſo
feſta Videnn / ad ei take Vedur upp.
Eñ eþ Vedur tekur Vid upp/og meid-
er Skip edur Reida / þa æbyrgiſt ſa
Skip er Videnn ætte ad þeſta. Eþ
Madur ber Fe ſitt edur Feing a Land /
og Heþur þad upp Vedur / og brÿtur
Skip Mañа / þa æbyrgeſt ſa Skip er
þar bar upp er Spioll vard ad. Nu dreg-
ur Madur Faung ſÿn a añars Land /
þar ſem eige ſtanda Skip þyre/ z ei veit
Hñ Von til Skipa Vppſæta/ z draga
Meñ þar upp Skip ſÿdañ/þa æbyrgeſt
Hañ

hn̄ þad ei/þo ad Vidur hn̄s edur Føng brione Skip. Ef Vid Mans edur Feing hefur upp fyre Vedursøkum/ z kastar a an̄ars Mans Vid edr Feing/ edur Nws/ so ad þar meidest af/ þa æ byrgest sa þad er ad Skødum verdur/er Vid edur Feing atte ad festa / og skal þad so fara sem um̄ Skip skilur. Nu fara Men̄ med Lande fram̄ edur med Eyum / og setia upp Skip sitt i Topt edur Naust/og kiemur sa til sijdan̄ er æ med Skip sitt / og vill þar uppdraga/ þa skulu þeir wtdraga er ei ættu Vppsæt. Nu vilia þeir ei wtdraga/ þa bæte fullu Landnæme þeim er Vppsæt æ/ slijku sem hn̄ er Madur til/ z æbyrgest sialfur Skip sitt ad øllu/þo ad hn̄ drage wt. Riett er honum ad festa Skip sitt med Torfe og Griote/ og vin̄e þad a Lande hin̄s/þar er hverke spille Akre nie Eing/ og in̄e þeim fyre Skada sin̄ er þa Jord æ. R. B. E. K. Eige vilin̄ vier ad mikel Skreid flytiest hied an̄ af Landenu medan̄ Nallære er.

HJER HEFFR HJnn Niiunda Hlut Logbokar / og kallast Þiofa-Balkur.

Cap. I.

Ad er nu þvi næst ad vor skal einge ann=añ stela. Nu er pad greinanda/ad ef sa Madur stelur Mat * er ei fær sier Viñu til Fosturs/ z hialpar so Lijfe siñu fyre Hungurs saker / Þa er sa Skuldur fyre øngvañ Mun Refsingar verdur. Eñ ef Madur stelur Hunde Mañs edur Kiette/ Knijfe edur Bellte/og øllu þvi er miña er verdt eñ til Eyris/ pad er Nvinska/ z ef Madur verdur sañur ad þvi/ giallde Konge ij. Aura/eñ þeim Eyre er atte/ z heite Madur ad verre. Eñ ef sa Madur stelur til Eyris/ er sier fær Viñu til Fosturs / sa er ꝺdur var ei ad slijku

Ficudur

kiendur / þa skal hñ a Þing þæra / og leyse Nwd siina iij. Mørkum vid Kong. Nu stelur hñ añad siñ til Eyris / leyse Nwd siina vj. Mørkū. Eñ ef hñ ley- ser ei/ læte Nwdena/ og sie brugded (1) Likle a Kinn honum. Nu stelur hñ i þridia siñ til Eyris / læte Nwd siina / eñ Kongur take xiij. * Merkur af Fe hñs. Eñ ef sa Madur hiñ same stelur optar / þa er hñ dræpur. Eñ ef sa Madur stelur til Merkur/ er ecke var þytr ad Þyþsku kiendur/þa skal hñ a Þing þæra / og leyse sig xiij. Morkū vid Kong/ edur fare wtlægur sīn Þing- meñ dæma. Eñ ef hñ stelur optar / þa er hñ dræpur. Nu ef Þiofur ste- lur til ij. Marka i þyrsta Bragde/ þa hefr hñ fyrestoled Lausaþe siinu ollu. Eñ ef hñ æ i Jordu / þa vinde wr til xiij. Marka/z hafe ad auk slijka Ref- sing / sem sa Madur leggur a hñ epter Dome/ er Kongs Walld hefur i Hende til riettra Reþsinga/ og hallde þo Liþ- eni. Eñ ef sa hiñ same stelur optar/þa

þake

hafe han þyrestoled Lande og lausum Eyre / og Lijþenu med. Jafn sekur er sa Madur sem tekur vid Fe Þioþstol⸗nu vijsvitande / ad Giof/ Kaupe edur Læne/ hefur hn̄ þad z hirder/ z leggur Laun a/sem hiñ er stal / utan ei verdur hn̄ dræpur þyre. Sa heiter Þioþsnaut⸗ur. Eñ halþu miña er sa sekur sm̄ ræ⸗dur Þioþ Rædum/nema hn̄ vijse Oma⸗ga sijnum yngra eñ xvj. Vetra til ad stela/ þa svare þullre Sekt sem hn̄ ha⸗þe sialfur stoled. R.B.H.K. Skylldt er ad vondum Moñum sie reþst þar sem þeir verda tekner / ef þar er ædur løglegt Þrof a komed. Ella færest þeir i Hendur Sijslumañe/þar sm̄ þeir verda tekner / og sende þa hver Sijslu⸗madz þra sier til añars/ mz godre Geim slu og siñe Abyrgd/ þar til er hn̄ kiem⸗ur til þess Sijslumañs/ er misgiort var ad.

Cap. II.

Hversu Þioþ skal reþsa.

Ef Maur er Piofur pundeñ / þa skal binda Foola a Bak honum i þeim Hrepp sem Piofur er tekenn / og færa hann Vmbodsmanne bundeñ/og hallde Kongs Vmbodsmadur honum til Pings / og aꝼ Pinge i Fioru edur Hraun / edur nockurn þann Stad sem hentast þyker. Eñ Vmbodsmadur fære Mañ til ad drepa hñ/ og so alla Pioꝼa. Eñ Bændur eru skylder ad fylgia Pioꝼe til Dræps / þa er af þeirra Abyrgd. Eñ eꝼ þeir vilia ei fylgia Pioꝼe til Dræps / þa er hver þeirra sekur halfre Mørk vid Kong. Eñ sa er ei vill Piof a Pinge dæma løglega tilkvaddur / er sekur halfre Mørk vid Kong / þo ad Syslumadur vilie ei Refsing a leggia. Fe þad allt er teked verdur aꝼ Pioꝼe / þa a sa þad er Piof tok / eꝼ ei berst ødrum Vitne til. Eñ alla adra lausa Aura a Kongur. Sa æbyrgest Pioꝼ er hñ bindur jv. Mørkum vid Kong / þar til er hañ setur hñ bundeñ a Flet Kongs Vmbods

mañs/

mañs/og haþe Vitne vid. Eñ ef Þiof ur vill veriast/ þa fellur hñ wtlægur. Ef Madur lætur Þioþ lausañ/ þa sekest hñ jv. Morkum vid Kong/ so Vmbodsmadur sem añar Madur. Eñ ef eirn Madur tekur Þioþ / þa liggur honum ecke vid þo ad hann verde laus. Eige er Madur skylldur ad taka Þiof/ nema hñ stande hñ med Þyþe þvi / er binda meige Foola a Bak honũ / edur Grañe hñs kvedie hñ til / sa er hñ veit ad stoled er þra. Þar skal hvern Þioþ dæma sem hñ stal/ef ei fær madur løglegu Proþe a komed þar sem hñ er tekeñ.

Cap. III.

Vm̃ Rans-Meñ.

V eru Rans-Meñ Obotameñ / hvar sem þeir verda tekner/ og so hver sem þeim veiter Lid til þess/ epter þvi sem seiger i Obotamalum i Mañhelge.

ge. Ef Madur ræner Mañ Þiofe edur wtlægum Mañe/ svare Landrada Søk vid Kong. Eñ hver añar er i geingur Ohæfu/ og ad er med hønum/ er sekur Mørk vid Kong. Nu kieñer Madur Fe sitt Þiofstoled i Hende odrū Mañe/ og tekur vid Fe sijnu / og skilur so fyre/ ad hañ drepur hverge Kongs Riette nidur/ og hefur þar Votta vid/ þa er hiñ sañur ad Søk / eñ sa osekur er vidtekur Fe sijnu. Ef Madur leyner Þiofe/ z tekur vid Fe sijnu Þiofstolnu af hønum * /þa er hñ sekur jv. Mørkum vid Kong. Nu mæler þad Sijslumadur edur Lendur Madur / ad þeir hafe Sætt giørva / sa er stal og hiñ er stoled var fra / og hafe dreped nidur Kongs Riette/ þa skal sa er stoleñ var/ synia med Lyrittar Eide/ fellur til jv. Marka ef fellur/ eñ hiñ er Þiofur sem ædur.

Cap. IV.

Hversu Þiofstoled Fe skal aptur sækia.

Nu

NU stendur Madur Fe sitt Þiofstoled i Hende ødrum Mañe / eñ sa væneſt Heimillid ad / og kallar Kaup sitt / þa skal beida hñ Vørdslumañs fyre hñ / z so fyre Fe þad er hñ kallar sier / og giøra Eindaga til. Þa skal hañ færa fram Vitne sijn / ad þ er hñs Fe / z eige gaf hñ þ nie galldt / z ei Sølum selde / og einge sa er hñ baud uñ / þa er hønum Fed uppnæmt. Þa skal hañ giøra hvert er hañ vill / ad fara burt med Fe sitt / edur reyne Heimilldartøku hiñs / eñ ef hun brestur hønum / þa er hañ Þiofur ad. Hvervetna þar sem Madur hefur Heimilld til þess Gripar er tekeñ er fra Mañe edur stoleñ / og hugde hñ sier heimilañ munde vera / þo ad hñ fregne añad sijdar / og er hønum riett ad hallda til Þings / edur Løgmañs Vrskurdar / edur añars rietts Ransaks. Eñ ef hñ lætur Grip fyrre lausañ / eñ Domur dæmer af hønum / þa a hañ aungva Heimting til þss er hñ gaf vid.

Eñ þa heþur hañ Heimilld til / eþ ſa heimilar honum er hañ a Aura ſinna Forrad / og hñ hugde ad ſa mætte honum heimilaſt þaa þañ Grip/ eñ ei elleg-ar. Nu ripter Madur Grip undañ Mañe / þañ er hñ heþur Heimilldartoku þyre ſier/ þa ſæke hver ſitt aþ ſijnum Heimilldarmañe/ þar til er til Þroþs kiemur / og ſvare ſa þyre Skuld / ſem þyre a ad ſvara ad Logum.

Cap. V.

Hvernen̄ Madur ſkal undañ Skulde þæraſt.

NU kieñer Madur odrum Mañe Skuld / þa ſkal hñ giora hvert er hñ vill / ad ſtefna honum Heim z þadañ til Þings / edur lijſa Þyþe hañs a Þinge. Þa eigu Þingmeñ ad giora honum Steþnu til næſta Þings/ eþ hñ er iñañ Hierads. Eñ eþ hñ er utañ Hierads / þa ſkal giora honum Laga-

ſtefnu

ſtefnu aptur til Þings/ um̄ hvert Maal/ og Eindaga þad Þing/ og ef hn̄ kiemur ei / þa ber hn̄ a Bake Sok / nema Naudſynia Vitne bereſt honum. Nu kiemur hn̄ ſialfur / þa ſkal hn̄ Eid * feſta/ fellur til Sektar ef fellur/ epter þvi ſem mædur ſeiger/ epter Fiarmagne.

Cap. VI.

Vm̄ Ranſokn epter ſtolnu Fe.

EF Madur er ſtolen̄ Fe ſijnu / og ſier hn̄ Man̄a Farveg liggia fra/ þa ſkal hn̄ ganga epter Nierads Moñum ſijnum / og lijſe Torreke ſijnu / og æſka ſier Lids til Epterfarar/ ſo mikels ſem honum lijkar/og ſpyria til Gards Bonda. Þa ſkulu þeir ſetiaſt utan̄ Gards edr Twnvallar / ef ei er Gardur um̄ / og giora eirn Man̄ til Hwſs/ z ſeigia til Erendis / og æſka Ranſaks. Nu bydur Bonde Ranſokn / þa ſkal hin̄ ganga epter Gronum ſijnum / þa eiga þeir ad

ganga i Bllſkyrtum einum/ z lauſgyrder iñ. Eñ ef Bonde bydur Rannſokn/ og piñſt ei Foole ad hañs / ſynie hñ Siettar Eid: ep þeir vilia honum kreñt hapa. Eñ ef Eidur pellur / palle til jv. Marka. Bonde ſkal faa þeim Lyſe ſem þeir þurpu medañ þeir ranſaka. Þeir Meñ ſem ei vilia laa ta Likla til ad luka upp Nirdſlum ſijnum/ þa eru Lok þeirra oheiløg vid Brote. Skulu hiner ſømu Meñ ranſaka i øllū Stødum bæde Bte z Jñe/ og giøra þeim ei Skada i Ranſokn er fyre bwa. Eñ ſtanga ſkulu þeir Jord/z grapa i øllum Stødum / og leita þar ſem þeir vilia. Og ep þeir piña Fe ſitt i þeim Nwſum ſem Meñ eru i / þa er Foole iñe pundeñ. So og ef Þyfe piñſt i þeim Grøfum er Bte eru/ og er iñañ til grapeđ / edur piñſt i Bthyſum edur Btepylſnum ødrum/ þeim er Lyckiuſpor liggia til/ z pra Nwſum þeim er Meñ eru i. Eñ ef Meñ piña i Siegn Dyrum / edur Bindaugum ſo ad kaſta

maa

mæ iñ / þa hafe ſa fyre ſier Siettar-Eid/ ſem fyrr ſeiger. Eñ ef þeir Meñ er ranſaka / bera þa Oþryñe ſem fyre eru / edur þara med Ologum ad Ranſokn / edur aňañ Veg eñ nu var mællt/ z verdur Bonde oſañur ad Sok / ſvare Høfdinge hønum Fullriette epter Lagadome / eñ Konge jv. Merkur / eñ aungvu ef hñ verdur ſañur ad. Eñ ef ſa einhver er ranſakar / edur einhver añar Madur ber eda bera lætur Foola i Hws Mañs edur Hirdſlur / ſvare Fullriette epter Lagadome / þm̃ er Hws edur Hirdſlur ætte / eñ Konge ſlyku ſm̃ ſa ætte ad ſvara / ef hñ hefde ſtoled jafnmiklu.

Cap. VII.

Vm̃ Handræn og Fornæme.

EF Madur þiñur Fe ſitt Þiof ſtoled z fylger ei Þiofur/ þa ſkal hñ hafa vid Nævitar-meñ ſtyna/er hñ tekur Fe ſitt.

Enn ef Sysslumadur mistrwer/ z seiger ad Piofur hefur pylgt / þa læte hann bera Vitne umm ad þar var ei Pioþur vid/ er hann tok Fe sitt. Taka mæ Madur Fe sitt edur Grip sinn ad Neimilu/ hvar sem hann þinnur/ eþ ei er a halldeð. Eþ Madur ræner Mann Nandræne/ edur giører Fornæme/ bæte þimm er rænkur var slykum Riette sem vj. skynsamer Menn dæma / løglega tilneþnder aþ Riettaranum. Enn þad er Nandræn/er Madur tekur edur slytur wr Nondum Manne edur aþ honum/hvar sem a honum er. Pad heiter Fornæme/er Madur helldur ei a z þykest eyga/enn hinn tekr so i burt ad hann sier a. Ei æ Madur sitt ad taka eþ a er hallded/þyrr enn Vitne eru tilboren. Enn eþ hann tekur/bæte Ofundarbot epter løglegum Dome.

Cap. VIII.

Umm Undannþærslu Stuldar.

Nu

NB kieñer Madur Manne Stuld/ eñ ødrum Bidtoku/ ad hañ hafe teked vid Fe hñs Þiofstolnu/ eñ sa kvedur Nei vid/ þa skal hñ synia mz Siettareide / enn sa Eidur fellur til slijkrar Sektar sm̃ fyrr seiger epter Fiærmagne/ ef hñ visse ad Þiofstoled var. Ef Madur sæker añañ Mañ um̃ Stuld/ ẽ er ei lijst Þyfd epter/ þa skal sa er fyre Sok verdur / synia med Siettareide. Sa Eidur fellur til iiij. Marka. Eñ ef Omage stelur xvj. Betrum yngre/ þa skal bæta aptur Berk hañs fullu/ ei æ Kongur a þvi. R. B. E. K. Ef Madur er stoleñ Fe sijnu/ þa æ sa er stoleñ er/ full Giolld Fiær sijns af Fe hiñs Seka/ og Kostnad þañ allañ sem hañ þarf til Epterfarar/ og Riett siñ epter Lagadome sem hañ sie Logræntur iafnmiklu.

Cap. IX.

Um̃ Stuld Fugla og Sela.

Ef Madur tekur Hauk bundenn i Hreidre og leiner / þa er hann Þiofur ad/ ef hinn lyser Þyfd er atte. Enn ef Madur stelur Sel af Jordu Manns/þa er hn̄ Þiof-ur ad/ef so mikill er ad Þiofssok nem-ur/ ella synie med Siettar-Eide/fellur til (2) jv. Marka ef fellur. So hid sama fyre Hauk. Kongz a Sekt a þvi.

Cap. X.

Ef Madur selur Jord Kongs.

Ef Madur selur Jord Kongs ad Oleyfe hans / þa er hann Þiofur/og so sa er kauper/ ef hn̄ veit þ/ella synie mz Siett-ar-Eide/fellur til jv. Marka ef fellur. Nu tekur Madur Markſteina upp wr Jordu/og setur nidur i odrum Stad / z fœrer a þess Hlut er i mote honum a / þa er hann sekur Aleygu vid Kong/ fy-re utan Jarder/nema Lausafe hns vinn ist er so/ ad Kongur hafe xiij. Merkur/

þa

þa virdist i Jord ef hañ æ. Og so skal hvervetna þar sem xiij. Marka Mæl eru. Eñ vj. Aurum er Madur sekur/ ep hañ tekur upp Marksteina/ og setur hverge nidur. Ep Madur legst under Fenad Maña og dreckur/ sa Madur æ aungvañ Riett a sier. R. B. E. K. Ef Madr miolkar Bwfe añars Mañs stelande Hende/ bæte sem þyre Stuld/ sa er Fe hepur til/ ella læte Hwd styngä epter Lagadome z Repsing Riettarans/ nema Sollteñ sie/ þa giallde þo Nyt-pall sem vert er / þeim er Bw æ.

Cap. XI.

Vm̃ Stuld a Aldene og Averxte.

Ef Madur geingur i Eplagard Mañs/ edur Hvañagard / edur Næpnareit/ og allt þad Aldin er Meñ hirda og hegna med Gordum edur Giætstum / þo ad Votn palle um̃ / og vill sa ei lopa er æ/ tvijgillde þeim Skada er ætte/ og ij. Aura i Þocka-

i Þockabok. Eñ ef Madur tekur til Syris edur meira/ sæke sem uñ añañ Skuld. Eñ ef þeir Meñ giora þetta er eige hafa Fe til ad bæta fyre/ fære til Þings/ og svare þar fyre epter Lagadome.

Cap. XII.

Hverneñ Afoodur skal taka.

Ef fer Madur ad Veg med Hrosse / og þo ad þeir sie iñ-samañ/ og stendur Hey nærre Gotu/ eñ Bær ei allnær/ þa take Þr ad Osekiu þad sem Hross þeirra þurfu til Afoodurs / ef Naudsyn geingur til. Eñ ef Madur kiemur uñ Natt til Bæar med Syke sitt/a/ og er honū syniad Foodurs ad Giof edr Kaupe/hafe ad Osekiu Vondul fyre hvert Hross fyre aungvañ Pening/ef Naudsyn geingur til.

Cap. XIII.

Vm Misfænga.

NU verdur Manne Misþænge/ þa sekest hañ ei þyre þad / eþ hañ lÿser þyre Moñum Samdægris / sÿdann hann verdur var vid / ella verdur hann Þioþur ad / eþ so mikill er Munur Gripa / ad Þioþssök nemur. Eñ þad er Misþænge / ef Madur tekur þad er añar a / og lætur sin Grip epter liggia / og sie þeir so lÿkter/ ad skynsomum Moñum sie liost/ ad hñ þottist siñ Grip burt haþa / og skal hñ aptur haþa fært Gripeñ iñañ vÿ. Nætta/ sÿdañ hñ verdur var vid/ til þss Stadar sem hñ tok / nema Naudsyn bañe / ella er hañ sekur halþre Mörk vid Kong/ og hinum fyre Skada siñ er atte þad Fe: Eñ ei er þad Misþænge/ ef markad er añad þra sdru. Þad er Misfænge/ ef Madur tekur þss kyns Grip i burt sem hñ lætur epter i Vopnū og Klædum edur Hrossum / þess kyns sem hñ atte og so ad Til. Eige er þad Misfænge/ eþ Madur tekur þar Hest sem hñ a Hross/ edur Verþe þar sm̄ hñ

a Grado

a Gradſmala/ z ſo um̃ adra Gripe/ þa ſkal Madur þeſſ kyns Fe i burt taka ſem hn̄ a Von/ og med þeim Lit. Nu kiemur Madur ſijdar og ſier ad annar Gripur liggur epter/ ſa er an̄ar a/ lijſe fyre Mon̄um: Samdægris/ og hafe ad Oſekiu þar til er han̄s Gripur kiemur aptur. Ef Madur tekur Grip Man̄s ad Misfanga / a Auxarar Þinge/ a Fiøllum edur Obygdum / og fin̄ur ei fyrr en̄ han̄ kiemur heim i Hierad / þa ſekeſt hn̄ ei a Medfør þeſſ Gripar/ ef hn̄ hefur til Auxarar Þings an̄ad Sumar hid næſta / en̄ hver abyrgeſt þ er med ſer. Ef Man̄e verdur Misfangei Þingfør/ eda a Auxarar Þinge/ þa er þm̃ riett er þeſſ Gripar ſaknar edur Hroſſ / ad bijda til þeſſ er Men̄ eru i burtu/ z hafe þadan̄ þ Hroſſ edur an̄an̄ Grip er þa verdur epter / ef þad er ſo lijkt hn̄s Hroſſe/ ad hn̄ ætlar ad hinum ſie þad ad Misfanga orded / og lijſe ſem fyrr ſeiger. Nu hvar ſem Misfange verdur i þeim Stodum er Madur

ur a heimillt til Þings ad færa/ þa ha-
fe hañ med sier iij. Sumur til Þings/
nema fyrr verde riettur Eygande ad/ t
lijse i Logrietttu. Eñ ef þa kañast ein-
ge vid/ þa eygnest hñ/ nema siidañ ver-
de riettur Eygande ad med løglegum
Vitnum.

Cap. XIV.

Ef Madur finnur Fiarhlut.

Ef Madur finnur Fiarhlut
Mañs og hefur Eygande
glatad/ þa skal hñ lijsa fyre
Moñum Samdægris / ella
verdur hñ Þiofur/ ef hñ lijser ei/ ef Fe
er so miked ad Þiofssøk nemur. Mad-
ur skal i Liose hafa Fe og nyta sier / og
þo ad Eygande kome þa epter er slited
er/ þa bæte hiñ aungvu. Eñ sa Mad-
ur er til kallar / skal til hafa ij. skilrijk
Vitne/ ad þad er hñs Fe / ef hañ skal
orænlur vera/ og sverie ad fullañ Eid/
þa lætur hñ ad Løgum laust/ ella a hñ.

Nu þara Meñ ad Gøtu samañ / z ꝥiñ- ur ſa Fund er ꝥyrſtur ſer / þa eyga þeir aller ſamañ þad / z þeir er epter fara. Eige eyga þeir i er umþram̃ ganga. Ef Meñ þara a Skipe samañ / z ꝥiña þañ Nluf er Fiær er verdur / þa ſkulu þeir ſkipta ad Jafnade ſijn i mille. Ef Madur ꝥiñur Fe i Jørdu Mañs / ha- fe ſa Þridiung er ꝥiñur / eñ Landeygan- de ij. Nlute / eñ allt ef hiñ helldur ei upp ad Løgum. Nu fiñur Madur Fe i Jordu i Almeñinge / hafe ſa Þridiung er ꝥiñur / eñ þeir ij. Nlute er þañ Al- meñing eyga. Nu brijtur Madur Haug edur grefur Jørd Mañs / ad Oleyfe þeſſ er a / til Fiær / fære þeim er Jørd a ſlijkt er hñ ꝥañ / og legge a Landnam z Jardſpioll þm̃ er Jørd a. Eñ ef ſa mistrwer er Jørd a / ad hiñ hafe hon- um ſo miked Fe ꝥært ſem hañ ꝥañ / þa ſynie hañ med Siettareide. Sa Eidur ꝥellur til (3) jv. Marka.

Cap. XV.

Vm̃ Geymsluþe.

EF Madur selur Fe sitt til Hirdslu aþ Trwnade odrũ Mañe / þa skal sa er vid tekur/ hirda og vardveita sem sitt Fe/ þad sem hañ vill vel vardveita. Og eþ þad Fe hverþur edur glatast/ þa ma sa er þad Fe a/ koma þm̃ til Lyriktar Eids er vid Fe tok/ utañ sa seige þad þa er hañ vid Fe tok/ad hañ viste ad ongvu abyrgiast/ og eru til þess løgleg Vitne. So og eþ þad Fe hverþur wr eirnre Hirdslu/ z hñs Fe sialþs. Eñ eþ Eidur þellur þar sem skildur er um̃ þtta Maal/þell: til (4) iiij. Marka.

Cap. XVI.

Eþ Madur lier Mañe Grip.

EF Madur lier Manne Grip siñ/ þa a hver Laans heilu Heim ad koma / edur giallde Verd Eiganda/ sem vj. skyn-

ſamer Meñ meta/ nema hiñ kyneſt mz Sanenu er lied var / þa maa hñ ei Saan abyrgiaſt / er hañ mætte ei Lijþ ſialfs ſijns. Eige er Erþinge ſkylldur fyre þ Saan ad giallda. Neimillt verdur Skip/ Hroſſ edur añar Gripur þm̃ er lied er/ z ollū þm̃ er hañ (4) vill i þeirre Ferd / eþ hañ heþur eige leingur edur vijdara eñ hønum var lied. Eñ aungvū ſkal hñ lia/ eþ hiñ hefur þad þra ſkilt er liede. Eingeñ Madur ſkal Saan haþa leingur eñ lied er / ella giallde ꝧ. Aura þeim ſem þyrr ſeiger/ nema ſa kreþie er ætte/ þa ſekeſt hñ Fornæme/ nema Naudſyn bañe. Nu þo ad Madur þare med Eyk añars Mañs ad Leigu edur Saane/ þa ſkal ſa abyrgiaſt er Heſt a / þo ad hñ giøre nockrum Mañe Skada/ eþ ei er aþ þeſſ Vollduñ edur Vangeymſlu er med þer. Eþ Madur tekur Grip Mañs oliedañ/Heſt edur Skip / hvert ſem þad er meira Skip edur miña/Ey" ke edur adra Hlute þvilijka/ bæte Ska„ da þañ allañ er hiñ hefur aþ / epter
vj. Mañs

vj. Maña Dome/loglega tilnepndum/ og Riett edur Þpundarbot med / þeim er teked var fyre/ epter Atvikum/ hver Naudsyn til bar þañ er tok / og hver Þpund i var gior / edur hver Skade þeim vard ad er teked var þyre. Jaþ- nañ Riett og Þfundarbot skal hver Madur haþa a Fenade sijnũ edur odrũ Nlutum/er teked er þyre edur misþyrmt/ hvad Maña sem hñ er ad Rafnbot- um / utañ Landnam fare epter þvi sm̃ þyrr seiger / og þeir Riettar sem til Mañhelge heyra. Nandræn z Kveña Legord/ þad dæmest epter þvi sem sa er Madur til / er þetta er misgiort vid. Ecke æ Kongur a þessum Fiarto̊kum/ nema halþa Mørk þyre Nandræn. Eþ Madur tekur Skip Mañs/þa skal hñ eirne Søk fyre svara sig og Omaga sijna. Eñ eþ þleire Meñ eru i eirne For/þar sm̃ Oskil verda gior um̃ Nros- sareider edur Nrossa Epterrœser/þa se- kiast þeir einer er Oskil giora / eñ ecke þeir er Skil vilia giora. Eþ Mad-

ur tekur Eyk Mañs og er eige ødrum
um̃ Vardveitslu boded / so ad hñ vite /
og bærer þeim er a / og þer so med sem
hñ ætte/þa sekest hñ ei a þvi / ef hañ
villde þeim i þvi Gagn giora er a. Ef
ij. Meñ edur fleire eyga Skip samañ/
Eyk edur adra Gripe / þa abyrgest sa
ad øllu er med fer. Eñ hverium þeirra
er heimillt i syna Þørf. Eige a hñ
ad lia edur byggia Skip ad Oleyfe þss
er a med honum. Eñ ef hñ giører
þad / þa svare hñ þeim er a med hon-
um / eñ hiñ er sykn saka er lied var ed-
ur leigde. Ef Madur tekur Grip
Mañs/Skip edur Hross/ z viller Heim-
illder ad/ þa er hñ Þiofur ad.

Cap. XVII.

Ef Madur lier þad honum. er lied.

B lier Madur Manne
Hross sitt edur Skip/og vill
sa hafa ad Þørf sinne er
lied var/eñ hiñ fer til er lie-

 de

de/og tekur af honum Lœned/ þa gialld-de ſa halfa Mork ad Aþœnge/ er Skip edur Hroſſ œtte. Eñ ef ſa hefur vijd-ara edur leingur ad Vedre þœru eñ ho-num var lied / þa gialldi ſa halfa Mork ad Aþœnge þeim er Skip edur Hroſſ a /-og bœte þo Skada þañ er ad verdur þeim er liede. Nu lier Madur ødrum Mañe þad Skip edur Hroſſ er honum var lied / þa ſekiaſt þeir er ha-þa / eþ þeir viſſu ad ſa œtte ei ad lia. Nu hyggia þr ad ſa œtte ad rœda Ski-penu er þm̃ liede/ z vardar honum ein-um þa vid. Nu koma þeir aptur er med Skip Manns haþa þared / þa ſkulu þeir uppſetia Skip og um̃bwa ſm̃ œdur var. Nu meiga þeir ei upp koma / þa ſkulu þeir þeim til ſeigia er a Skip / og bioda honum Eid ſitt/ og bidia hñ tilþara. Eñ ep hñ vill ei til fara/ þa œbyrgeſt hñ ſialfur Skip/ eñ þeir ella er med þooru/og ſo ef þeir bwa ei um̃ ſem œdur var/er þeir toku. Ef Madur lier Mañe Skip edur ſelur a

Leigu/ þa verdur øllum þeim heimillt Skip til Medfarar er hañ þarf i þa Før ad hafa. R. B. N. K. Þar sem Meñ riufa Skipan i Vere edur Langferdum/ sekur hver halfre Mørk vid Kong er þad giører/ eñ þeim epter Lagadome er Skip atte. Eñ hver sem tekur vjsvitande añars Biñumañ edur Skipara/ sekur halfre Mork vid Kong/og skal þo Skipare z Biñumadz þar vera sm̃ hñ ried sig fyrre.

Cap. XVIII.

Um̃ Dufl og Teningakast.

EF Meñ dufla edur kasta Teningum um̃ Peninga/ sie upp'nœmt Kongs Um̃bodsmanne allt þad er vid Bord liggur/ z hver þeirra sekur halfre Mørk vid Kong. Eñ ef Meñ vedia/ hafe ad øngvu og sie Sektalaust.

Cap. XIX.

Um̃ Tylftar Eyd.

Ef

EF Kongz kieñer Mañe Land rad/ þa skal hñ synia med Tylptareide/ og so skal syn- ia allra Obota Mala. Nu skal nefna vj. Meñ a hvera Hond hinum er undañ skal færast /. jafna ad Kiette vid hann/ þa sem næster hønum eru/ og uñ þad Mal ma kuñast vera / hverke Sakada nie Sifiada/ Fullkjda Meñ og Valinkuña/ þa er hverkz sie ædur reinder ad raungum Eidum nie Skrokvottū/ z hafe vq. af þm̄/ eñ sialf ur hiñ attunde/ z iiq. Fangavotta/ og ei ad Meinsærum reinda/ og sverie iñann x. Vikna særra Daga. Sa skal sver- ia fullañ Eid fyre sig er fyre Søk verd ur / eñ aller adrer sañe Mal hñs/ med þvi Skilorde/ ad eige vita þeir añ- ad sañara fyre Gude * / eñ hañ soor epter siñe Hyggiu.

Cap. XX.

Uñ Siettareid.

SJettareidur skal standa um̃ øll xiiij. Marka Mal/ og Þiofnadar Mal/ s m̃ seiger i Þiofa Balke/ z so fyre x. Marka Mal. Nu skal nefna iij. Meñ a hveria Nønd þm̃ er þyre Søk er hafdur/ a þañ Hatt sem sagt er um̃ Tylftareid / haþe iij. aþ þeim/ sialþur hinn iv. og ij. Fangavotta.

Cap. XXI.

Um̃ Lyrittareid.

Lyrittareidur skal standa um̃ øll v. Marka Mal/ z jv. Marka Mal * þar sem neþna skal ij. Meñ a hvera Nønd þeim er þyre Søk er haþdur. Naþe þa ij. þar aþ þeim sem hñ fær/ eñ sialþur hñ hiñ Þridie. Eñ þyre Merkur Mal og þadañ aþ smærre/ skal neþna til Lyrittareids ij. Meñ * a hvera Nønd hinū er þyre Søk er haþdur / haþe añañ aþ þeim/ sie sialfur añar / Fangavottur

hiñ

hiñ Þridie. Þesse Eidur skal standa þar til er haþa skal ß. Maña Eid edur Eineide. Þviad eirn skal Eyris synia/ eñ ß. tveggia / iij. þriggia / sem Løg-bok vottar.

Cap. XXII.

Um Meinsœre.

Hveir Menn sem ad þvi verda kiender og sañer/ ad þeir sveria ranga Eida/ z proþast þad med Sañendum/ þa skulu þeir vera utlæger til Noregs um̃ iij. Vetur/ utañ Kongur vilie meire Myskun á giøra. Skulu þeir einkis Mañs Eida edur Votta niota/med þvi ad þeir giørdu sig sialfer Onÿta / og gialldе Konge iiij. Merkur / eñ vj. Aura fyre hvern Mañ er soor med honum/ ef þeir vissu ei ad osœrt var. Eñ ef þeir vissu ad osœrt var / þyrt eñ þeir sooru / gialldе Konge jv. Merkur sin̄ hñ. Eñ ef þeir Afburder kuña til ad þalla / ad þeim

Monnum verda giefnar Saker þær er vid liggur Lijf edur Limer/ edur fie Aleygu Mæl/þa skulu þeir slijkra Vitna z Vndanfærslu niota/ sem þess er Myskun til/er Kongsvallð hefur i Hende til Riettinda.

Cap. XXIII.

Vm Sakeyrer.

ALLur Sakeyre løglega sagdur a Men / skal gollden ad næstum Fardøgum epter. Han er riett gollden i Vadmalum og Vllu/og i allre Skinavøru/ z i øllu Kvikfie/ epter þvi sem flestra Manna geingur i mille i þvi Hierade/ i Slatrum og allskyns Mat/ i Lierepstum og øllum austrænum Varninge/og øllu Jarnsmijde/epter vj. Manna Virdingu/fella ei til Voru nie Vøþiær/ en virda þo til fullra Aura.

Hier

Hier epter fylgia nockrar Riettarbætur / wtgieffnar af Virduglegum Herrum / Noregs Kongum / Løgunum til Styrkingar og Riettinda.

I. Um Arf / ad Brodurson Skilgieten af Skilgietnum / take fyrr Arf enn Dotturson Skilgieten af Oskilgietnum.

HAkon med GVds Myskun / Noregs og Svyia Kongur / sender bædum Løgmønū a Islande / og øllum ødrum sijnum Mønum og Þegnum z Almwga þſſ sama Lands / Kvediu GVds og sijna. Ormur Snorrason hier med ydur Løgmadur / ritade til vors Allrakiærasta Herra og Fødurs / Herra MAGnusar Kongs (godrar Miñingar) z tiede hønū i opnu Brefe sijnu /

ſijnu/under ſijnu z añara godra Man-
ña Inſiglum (Med hveriu hñs Bre-
fe þetta vort Breþ er medþeſt) ad Pet-
ur Halþdanarſon kiærde a Løgþinge
þyre hønum og Løgriettumoñum epter
Arfe Guñars Andresſonar/ Fødurbrod
ur ſijns/ ſkilgieteñ bæde til Fødurs og
Modur. Eñ aþ añare Alþu kiærde til
Þſſ ſama Arþs Dotturſyner ſkilgietner/
z Moder þeirra gieteñ i Noordome/ z
bad ædurneþndz Orm: Fødz vorn þetta
Maal ad ſkoda med Raade ſijnu/og gie-
þa Riettarbætur hingad aptur til Land-
ſens/hverſu Løgmeñ ſkulu dæma i añ-
are Erfd z þridiu / þar ſem þeir Meñ
kalla ſig til Arþs er i Noordome edur i
Frændſemis Spiøllū eru ætaf komner/
þo ad þeirra Børn ſieu ſkilgieteñ. Nu
aþ þvi ad þetta Maal vaf þyre þrætt-
neþndum Fødur vorum/ og ſo þyre oſſ
og beggia voru Raade ſkodad epter þvi
ſem Breþed Orms Løgmañs ſkijrer/ og
aþ þvi ad Fader og vær ſkodudum inn-
virduglega med Raade voru þetta Maal/
Þa

Þa dœmdum vier ædurnefndum Petre Halfdanarsyne med Sampycke Rad-giafa vorra ædurnefndañ Arf epter Gunñar Fødurbrodur siñ / eñ Dottur-bornum fra/so framt sem Moder þeir-ra var gieteñ i Hoordome / z køllū apt-ur Dom Þorsteins Løgmañs i þann Mata um ædurnefnt Mal/og biodum Løgmønum vorum / ad ef þvilijk Mal kuña optar fyre þa ad koma / um þa Meñ sem af Hoordome edur Frændsem-is Spiøllū eru wt af komner / ad þier setied þañ Urskurd i Løgbok til Riett-arbota/mote þeim Moñum sem so eru til komner / og skal hiedañ af fyre Løg dœmast/ so opt sem slijk Mal kuña til ad falla. Var þetta Bref giort a Nidarnese under Augdum a Uvijta-Suñudag a xx. Aare Rijkis vors Nor-egs/ og Jñsiglad ess sialfum hia ver-endum.

II. Vm Eidvætte og Arf epter Hoorgieteñ Børn.

HAkon

Hakon med GUds MYskun Noregs Kongur etc. Nied-añ aß skulu Karlmeñ nefnast til Eidvættis og Vndañfær-slu med Korlum / eñ Konur med Kon-um/ so og ef Kona Noorar under Bon-da siñ/ og eyga Børn samañ/og andast Fadereñ/ og sidañ Barned / þañ Arß skal sidañ alldrei Moder taka / er þad Barn erßde epter Fødur siñ/ utañ þau sættest ædur siñ i millū um Mæl sijn / z uppgieße hvert ødru þ sama Noor/ þañ Arf skulu taka Fødur Frændur Barnsins hiner nænustu / sem Erßda-tal vottar. Somu Leid skal ßara / eß Bonde Noorar under Konu sijna. Biod-um vier Sijslumoñum og Løgmoñum þesse Løg og Riettarbætur i Løgbok setia / þviad vier viliūm ad þau gange uñ Alldur og Æfe uñ allt vort Rijke. Giefe þad JESVS CHristus / ad þessar vorar Skipaner og allar adrar Riettarbætur er vier høßum ydur gießed geyme þier so ad ydur sie til Nytsemdar og

z æþeñlegs Gagns/ Gude til Heidurs/ oſſ til Æru øllum ſamt og Fagnadar. Þetta Bréþ var giort i Nidar . Oſe Kroſſmeſſu Dag uñ Vored/ þa er lided var fra Hingadburd vors HErra JE-ſu Chriſti M. CCC. Aar og xiij. Vetur/ a xiv. Aare Rijkis vors. Herra Biarne Audunarſon Innſiglade oſſ ſialþum hia verendũ/ Þorgeir Torþa-ſon ritade.

III. Vm Breþabrot.

Hakon med GVds Myſkun/ Noregs Kongur/ ſender N. Løgmañe / etc. Marger Meñ haþa kiært fyre oſſ ido-uglega og einkañlega þeir ſem Vm-bod hafa vorra vegna ad ſækia Breþa-brot oſſ til Handa/ ad þier vilied øngva Sekt a þa dæma/er briota Breþ vor ed-ur riwþa þa Vrſkurde/ ſem vier høfũ æalagt edur ſtadþeſt. Og af þvi vilium vier ad þier vited / ad vier høþum ſo

ſkipad ſtadfaſtlega fyrr meir/og ſo vil‑ium vier ad geymeſt upp fra þeſſu Dei‑ge/ obrygdulega / ad hver ſem bryſtur Bref vor hiedan af edur Doma/ Var‑nadarbref edur Stadfeſtu / edur þau oñur ſem vier giefum wt ymſum Moñ‑um/ til Riettinda Styrks edur Raada/ þo ad eige ſie Saker mnefndar i vorum Brefum/ þa viliũ vier ad hver Madur ſie ſekur viſſ. Morkũ er vor Bref bryſt‑ur. Og ſo biodum vier þier ad dæma z Laga Vrſkurd a ad leggia hiedañ af fyrer nefndar viſſ. Merkur/ a hvern þũ Mañ er ad þvi verdur kuñur z ſañ‑ur / ſem adrar Lagaſekter þær ſem a‑nefndar eru i Landslaga Bokeñe ſialf‑re. Nema þar ſem Meñ giora Frid‑brot / Heimſokn eda Raan edur adrar þær Saker ſũ oſſ þyker ei ſo lijtel Sekt til koma / þa vilium vier ad fare epter þvi ſem Logbok vottar/ etc.

IV. Vm Arf Ættleidings.

HAkon

HAkon med GVds Myskun / Noregs Kongur/etc. Vier vilium ydur kunigt giora ad a Tyrs Dageñ næstañ epter Midpøstu/ a xix. Aare vors Rijkis/ komu þeir fyre oss a Stepnu i Malstoþuna a Tunsberge/ Vlþur Þoralla son af Alþu Gudrunar Hwsfreyiu siñar og añara Syskina heñar / Barna Meistara Neriolþs Korsbroder i Opslo aþ eirnre Alþu/ og af añare Guñar af Risum. Kiærde Vlþur ad Gudrun Kona hañs z Syskin heñar næe ei Riettu af honum uñ Arþ Frw Ragnhilldar Moder Meistara Neriolþs / þar sem Fader þeirra hafde Arþleidt þau til Arþs siñs epter Løgum. Eñ Gunnar svarade þvi/ ad þott Fader þeirra hefde arfleidt þau til Arþs siñs/ þa være þau þo ecke arþleidd til Arþs Frw Ragnhilldar Fodur Moder siñar / og Moder Meistara Neriolfs / er siðar andadest eñ Fader þeirra/ z kvedst hafa þyre Dom Herra Guttorms Løg-

mañs sem skia mæ. Nu af þvi ad Løgmeñerner underſtodu ymislega Ættleidingar Cap. og bædu oſſ ſkýra og greina hverſu þad ſkal underſtandaſt/ hvert Ættleidingur ſkal þañ eirn Arþ taka ſem hñ er ættleiddur til edur fleire/ þa giorum vier þar Skýring a med vitruſtu Mañа Tillogu og Vnderſtadning/ þem ſem Virduglegur Herra Fader vor Magnus Kongur hafde þa er hñ ſkipade Ættleidingar Capitulum og i Løgbok ſkýna liet ſetia/ ad Ættleidingur ſkal taka alla Arfa ſem til kuña falla / ſem Skilgieteñ Eygnar Konu Son þeſſ ſem arfleidde jafnañ hiedañ af. Og þvi dæmum vier Gudrunu og odrum Børnum Meiſtara Heriolfs løglega arfleiddum Arþ Frw Ragnhilldar Fødur Modur ſiñar.

V. Vm Felagsgiørd Hiona i mille.

HAkon

Akon med GUds MIſkun / ett. Vier høfum optlega bedner vered um̃ Felagsgiørd ba ſem ſtendur i Løgbok / ad vier ſkylldum giøra hana lioſare / og umbæta bad ſem oſſ bætte mæratt vera/og af bvi ſkulu bad aller Meñ vita/ ad med hiña beſtu Manna Raade / ba høfum vier ſo ſkipad og ſtadfeſt um̃ allt Landed. Pad fyrſt/ad bar ſem Meñ gipta Børn ſijn ſamañ / ba ſtendur ſa Skilmaale/hvert ſem er Felag eda Tilgiøf. Nu bær Madur Mey eda Konu med Tilgiøf/ ba meigu bau leggia Felag begar bau gieta Born til Arfs / ef hvertveggia vill / og er ſw Kona gipt mz Frænda Raade/ Helmings Felag/hvert ſem er ad ſkipta vid Børn beirra edur Utarfa/og leggeſt i Felag bad er ba eyga bau eda eygande verda/ med ſlijkum Arfſtokum ſem ba giørdu bau ſijn i millum. Nu ef bau Hion leggia Felag ſijn i millum er bæde edur añad eyga ædur Børn i Omegd / ba

meiga þau leggia Felag sijn a millum med þeim Natte / Ad hverstveggia Frændur hiner nænustu og skynsomustu samþycke/ þeir sem til Arfs standa epter Børnen/ ef Fader eda Moder være fra fallen / nema Logmañe og ødrum skynsomum Moñum virdest til Svika eda Viela giort vid Børnen / þa skal þad Felag sem ogiort sie. So høfum vier og skipad / ad ef Misdaude Niona verdur þar sem ei er Felag / og fellur añadhvert Niona fra ad Sumarmaalū eda hvern Tijma Sumars til Michaelismessu / þa skal hvert sijna Lands-skylld hafa/þa sem iñ kiemur uñ Nausted og ad Bore epter/ eñ ef añadhvert Niona fellur fra ad Michaelismessu / ad Joolum edur ad Kyndelsmessu / og uñ Veturen epter / og fram til Kross-messu/ þa skiptest epter Jardar Eygnum sw Landskylld sem oneytt er / sem Tala teñur til.

VI. Um Fimtsokner.

Hakon

HAkon med GUds Myskun/ Noregs Kongur/ etc. Þar sem Meñ sækia Fiarsokner sijnar i Nierade med Atþarar Þinge/ ligge þar vid halþ Mörk sem adur lá Eyrer vid Kong/ hverium er þrioskast Neim ad þara aþ Þinge med Riettaranum riett ad giora/ hver sem sæker. So og fyrebiodum vier ad nockur Madur kalle sijn Mal undann loglegum Riettara / til þess ad draga Maled þyre hinum / og þirra hañ so sijnum Riettindum/utañ þad sie i Kongs Naveru. Biodum vier Syslumoñum og Logmoñum ad leggia so hvers Mañs Mal sem Breþ þeirra vottar.

VII. Um Steþnufall.

SO skipade Virduglegur Nerra Eirekur Kongur / Son Magnus Kongs/ad hvervetna þar sim Sakaraþere stefnn er under riett Þroþ til Sysslumañs og

kiemur hñ eige Forþallalaust / þa sek-
ist hñ halþre Mørk/halþt Sÿslumañe
eñ halft þeim er Mæl a / skulu þær
Stefnur vera epter Leidarleingd/ og so
ad Steþndz haþe noga Stund ad koma
ad øllum Gognum og Vitnum/ z pro-
þe Sÿslumadur Mæl þeirra iñvirdug-
lega/ hvert sem koma añar eda bæder /
og giøre Riett þeirra a millum. Eñ eþ
hñ þær ei yþerkomed / þa er hñ skylld-
ur ad rita til Kongs edur Løgmañs /
slijkt Proþ sem þramast þær hañ / og
giøra þad Kauplaust/ et þa Løgmadur
skylldz til ad leggia Vrskurd a þ Mæl /
þo ad hñ hallde þa ei Vitnum sijnum
til Løgmañs. Sama er z þess Mañs
Søk s Sÿslumadz stefner til sijn iñañ
halþs Fylkis til þss ad proþa Mæl hñs
z giøra Riett odrũ Moñũ aþ hm̃ / eþ
hñ kiemur ei Naudsynialaust. So er z
skipad/ad ef ei eru Løggiafer a neþnd"/
og giefur Madur ymsũ Moñum adrar
Giafer / þa skulu þær Giaþer halldast
allt þar til er þær verda jafnar vid
Løga

Løggiafer. Eñ ef meira er giefed/þa skal skerdast fyre hverium epter þvi siñ Tala reñur til epter Fiarmagne / utañ Sælugiafer og þær Giafer er Madur giefur Neill z Osiwkur z af hender ad sier Lifanda / ef skynsomum Møñum virdest ei Arfsvik a gior. So er og stadfest/ad Fryllu Son Ættleiddur tek- ur Rett af Fødur sijnum epter Modur sijna þa sem Ættleidde hñ / ef einge er þeirra til sem ædur eru talder i Erfda- talenu. Frÿllu Son hiñ ellste eirn tek- ur Nofudbool epter Fødur siñ/ ef Fad- er hañs fester Modur hñs sijdañ hañ var fæddur / og þo ad hñ hafe Kvong- ast þess i millu og eyge Børn med þeir- re/ og andast sw og fester þa hina sijd- añ er ædur var Frylla hñs. Ef Bon- de selur Jarder Nwsfreyu siñar utañ hennar Samþycke og Vilia / þa skal hun skylldug vera ad lijsa fyrė skilrijk- um Møñum iñañ næstu v. Vetra sijd- añ hun visse ad þær voru felldar/z seig- ia ad Nwsbonde heñar hefur Jarder

heñar sellt ad heñar Ovilia/ ukañ hun hafe ottast Bonda siñ / edur enge þess Mals alldrei uppreist. Ep Madur a Børn med Eygeñkonu siñe medañ hañ er i Utlegd / þa eru þau ei Arþ-geing / hverke til Fødurs Arþs nie Modur Arþs / nema þvi ad eins ad Fader þeirra verde Ilendur sijdañ.

VIII. Um Profasta.

Hirekur med Guds Myskun Noregs Konge hiñ Koronade/ etc. Nu af þvi ad oss ber Skyllda til iñvirduglega epter ad sia og uñ ad bæta Løg og Landsins Riett/ þa skipum vier nockra Nuste af med hiña bestu Maña Raade / og sendum ydur med þessum Greinum sem hier þylger. I þyrstu / ad þeir Prestar haþe Profastsdæme sem ei haþa Soknar Kyrkiur eda heyra Leyndar Skriptarmal. Item þeir Bændur skilrijker iñañ Soknar sem vel eru þiader/ hafe

hafe Vmbod z Vardveitslu yfer Kyrk-
iufe/ z þvi Godse sem hun er ad hafa
sier til Vpphallds/ og þo med Vitorde
Prestsins / og giøre Herra Byskupe
Reikning eda Korsbrædrum / ef han er
ei nær. So skulu og Nandgeingner
Men/ Prestar og Byskupsmen giøra
Vtfarar Leidangur / og skipa Fe sem
adrer Men. Geime Men ad þrim sin-
um verde lyst ædur Samgangur verd-
ur Hioona i millum/ þviad ef þau gieta
Børn sijdan er so var lyst / þa skulu
þau vera Skilgieten/ þo ad sijdar meir
profest Meinbuger a/ þeirra a millum.
Þad er og forboded ad nockur Madur
naudgist til þess Eygen-Ords / ad hn
skal þa Konu eyga sem hn hafde ædur
fyre Frryllu/ef hn legst med hene/ sijd-
an hn bar þad til Skriftar og Yfer-
botar. Item þar sem Madur er stefnd-
ur til Kongs innan Lands og kiemur ei /
edur hns Vmbodsmadur forfallalaust/
Þa sekest hn iij. Morkum vid Kong /
utan han hafe boded sitt Mal under

riett Ranſak heima til Lögmañs edur Syſſlumañs/ og vill hiñ þ ei er kiærer/ þa ſekeſt ſa ei er ſtefnt var / þo ad hñ kome ei til Kongs ad þvi ſiñe. Item ad Madr haþe Breþ z Innſigle Lögmañs edr Syſſlumañs edr añara ſkilrijkra Mañna/ ef hñ þer wr Atthaga ſijnū i adra Stade/þau er hm̄ bere Vitne um̄ ad hñ ſie Skilamadur. So og eþ Madur ſeiger Mañe þyre Brigd a þeirre Jördu/ er hñ byggur hañ eiga ad hallda Svörū þyre / eñ hiñ hefur burtlæted a Laun-ungu / og vill ſo villa Sokn hiñs / þa ſkal Veriande vera ſkylldur ad ſeigia hönum hver Rand heþur a Jörduñe/ eñ eþ hñ leyner / þa giallde himum ſo mikla Landſkylld ſem aþ þeirre Jördu geingur um̄ þa xij. Mánude. Geyme z um̄ Bodburd ad hver ſem þeller/giallde Eyrer þyre hvern Bonda er ei kom Bod til a Bodſlood / og eige kom til Þings Forþallalauſt. Um̄ þad Fe ſem Eindagad er/ haþe Adfarar Þing / þegar hñ vill / ſo ad hañ hafe ædur heimt

t riettañ

i riettan Giallddaga. Er og skip-
ad um̃ Eygner þær sem Fader giefur t
kvongar med Son sin̄ edur gipter Dott-
ur sijna/ og Hwsfrw hn̄s veit þad þa/
og er i hia og telur ecke ad open̄berlega/
þa maa hun þ ecke riwfa sijdan̄ / þo
ad Misdaude þeirra verde/ nie so þeir-
ra Erfingiar/utan̄ meira sie giefed en̄
Løg votta/ þa jafnest þad epter Bok.
So er t greint ef Bonde selur Eygner
Hwsfreyu sin̄ar edur þær sm̄ þau eyga
bæde saman̄/þa æbyrgest sa skalfr Vot-
ta in̄an̄ xx. Vetra og hn̄s Erfingiar
ef hn̄ er daudur / ef Jarder vorū selld-
ar med Hwsfreyun̄ar Samþycke/sijdan̄
er wr Vottа æbyrgd. Item um̃ Jarda-
brigde og Garda / ad þad kiæræst fyre
Løgman̄e edur fyre Sijslumane t giø-
re þeir þar Riett af hvert sem klaga
Leikmen̄ eda Lærder Men̄. So er og
stadfest/ef Sonarsyner eru ij. eda flei-
re Skilgietner/eins Man̄s Syner / og
var Fader fra Skilgieten̄ Samfødd-
ur/ þa skulu þeir taka fullan̄ Arf sijk-
an̄

añ sīn Fader þra stood til z so Jarder z Odul/z skipte sijn i mille epter Mañmergd. Hvervetna þar sīn Logmadur er nær / þa skal hañ nefna Menn til Doms/einkañlega þar s̄ uñi stor Mal er ad dæma/eñ ella Sijslumadur/z skode iñvirduglega ad þeir nefne xij. Menn skynsama z skilrijka til Doms / hverke sakada nie sifiiada þm̄ sem uñ skal dæma / z þeir xij. gange einer samañ og stadfeste so Dom siñ/z sijdañ gange þr til añara Mañа og samþycke þeir þa aller samañ Dom þañ med Loofatake / eñ þeir sem ei vilia samþyckia / sverie eirn Eid/ad ei vite þeir añad sañara eñ þeir seigia/ella sekur hver þeirra halfre Mork vid Kong. Ef Kona missier Bonda sijns yngre eñ Tvijtug/ edur Karlmadur missier Hwsfrw siñar yngre eñ xx. Vetra / og koma þau samañ ad Frænda Rade/þa megu þau hafa Fiar halld sitt z añara Mañа ef under þau ber/edur fra ødrum ef þau vilia þ helld ur. Item / Vid þvi skal eingeñ Leigu-

lide æbyrgiast Hws ad Skridut spille edur Opvidre briote/ eþ hn̄ heþur uppehallded Abwd epter Løgum.

IX. Ad Siisslumen̄ giøre Riett.

Vakon med GVds MYskun Noregs Kongur / etc. Marger Menn hafa kiært þyre oss um̄ þan̄ Vrskurd sem Løgmadur seiger Man̄a i millum / z Domar þeir sem dæmder eru/ad eingen̄ Riettur giørist a þo ad kiært sie fyre Siisslumøn̄um eda Þra Vm̄bodsmøn̄ū/ utan̄ þeim sie Giafer gieþnar. Og aþ þvi ad oss byriar þvilijka Hlute mz ongvu mote þolast læta / þa vilium vier ad aller Men̄ vite/ad þar sem sa er Mæled vardar og løgskiled er / edur dæmdur er Dom til Handa/kiærer sig fyre vorum Siisslumøn̄um edur Þra Lienøman̄um/ og bidia sier Riett giøra z þeir ongvan̄/þa þyrebiodum vier vorum Siisslu-

moſsum

mønum og þeirra Liensmønum ad ſæk-
ia vora Þegna um̃ þañ Sakeyre er vier
høfum þeim veitta/ fyrr eñ þeir hafa
Riett giort þeim er ſig kiærde Løglega
fyre þeim/og þeſſ Von eyga ofañ a ad
vier færum þeim vora Fodurleifd i Nen
dr er Riett vilia giøra þeim Mønum er
ſig kiæra løglega. Hvervetna þar ſem
Løgmañe og ødrum ſkynſømum Møñ-
um lÿſt ad Syſlumeñ eda þeirra Liens-
meñ taka rangleglega Peninga Manna
utañ løglegra Sokna/ og kuñe einhver
ſo ſækuñigur ad verda eda fæſvinnur /
þa vilium vier ad þeir ſæke øngvann
Riett/ fyrr eñ Þr hafa Riett giort þm̃
er þeir toku fyre Aflaga/ epter Log-
mañs Rade og añara godra Manna.
Var þetta Bref giort i Tunsberge
a Añañ Dag Jola/ a xj. Are Rÿkis
vors / etc.

X. Vm Heitingar.

Hakon

HAkon med GVds Myſkun/ etc. Pad er optlega kiært þyre oſſ/ ad Frændur þeirra Mañа er vorer Vmbodsmeñ lata taka til Ranſaks / eda lata refsa þeim epter Logum/ heitaſt vid vora Vmbodsmeñ/edur þa adra er þm̃ vilia þylgia og Kongsvalld ſtyrkia og Riettinde eiga ad giøra epter Logum. Og aþ þvi ad hinũ ſkynſømuſtu Mońum og oſſ ſijnaſt þeſſer Meñ ei betre/ eñ þeir Meñ er heimta Giølld fyre þa Meñ er Kongur lætur refsa epter Logum þyre ſijn Aþbrot. Þeſſ og añars/ad epter ſlijkum Reitum haþa opt vond Reit þrañkomed/ og af þvi kreþur og vor Skyllda til / ſkordur vid ad reiſa þvilijkre Bondſku og añare Jllſku/er nu heþſt Daglega/ þa er þad Bod vort og fullkomlegur Vilie/ ad hver ad þſſu verdur kuñur og ſañur hiedañ aþ/takiſt og iñſetieſt under Kongs Geymſlu/ þar til er hñ þær þa Borgunarmeñ/ed hiñ ſie trauſtur og øruggur fyre honum er

hañ heitadist vid/ so ad hñ fæe þar af hverke Skom̃ nie Skada/ og a oḟann iiij. Merkur Kongdomenum fyre syna Oḟdirfd/ og hinum Fullriette sitt epter vj. Maña Dome er hñ heitadist vid. Kañ og so til ad bera/ad hiñ sem heit-ast var vid/fæe nockra Skom̃ edr Ska-da/ þo ad sijdar sie/ og sijnest skynsom-um Moñum nockur sw Grunsemd þa a/ ad þess Volld hafe til geinged edur Rad/er ædur heitadist vid/þa fyrebiod-um vier Sijslumoñum vorum og Log-moñum nockra Vndanfærslu taka af þeim/fyrr eñ vier erum adspurder. Eñ ef nockur tekur / þa er sem ogiort sie. Þad hofum vier og underskaded sañle-ga/ad þeir eru marger Meñ er vanfær-er eru ad skipta Logum vid þa Menn er eige vilia epter Skefnum fara edur skynsamlega svara/ hvert Þr eiga Mæ-laefne vid adra Meñ edur adrer vid þa/ utañ ganga fram̃ med reiduglegre Neit-an z ofsvæse vid þa sĩ spaker eru edur miñe þeim eru fyre sier/ og þo bioda sig til

til Laga z Riettinda epter godra Māña Dome og Vordſium þar ſem þad hæfer. So og verda ſumer þyre Nrædſlu/ ſaker ſiñ Riett upp ad gieþa. Og þvi ad vier vilium ei nie meigum ſlijka Nlute med nockru mote lijdaſt lꝍta hiedañ aþ. Þa biodum vier fullkomlega Sijſlumøñum vorum / ad taka þa Meñ er ad ſlijku verda kiender / og til ſlijkrar Geymſlu z Vardo itſlu ſiñ þyrr ſeiger. Med ſama Nætte ſkal z vera um̄ Vndañfærſlu þeirra/ ef þeim kañ Þorþ ad verda er Mꝍlaeþne eygu vid þa. Biodum vier øllum Møñum / z eintañlega Nandgeingnum Møñum vorum ad veita Sijſlumøñum vorum Lid med Styrk og Fylge/ ſo ad þeſſe vor og allur añar Vodſkapur ſa er vier høþū ſkipad godum Møñum til Frelſis / eñ ohlijdnum Møñum til Reþſingar og Yferbotar / verde ſtadfaſtlega halldeñ. Var þetta Breþ giørt i Twnsberge a Odinsdageñ næſtañ þyre Trinitatis Meſſu / a jv. Aare Rijkis vors. Nerra Naki

Canseler vor Innsiglade/ Pall Klerkur ritade.

XI. Vm Obotaverk.

Effar Riettarbætur gaf Magnus Kongur / ad pott Madur hitte i pau Obotamæl/ad hañ hepur fyregiort Lyþenu z ollu pvi er hañ æ i Fostu og Lausu/ añad-hvert drepur Madur Logmañ fyre rietta Logsogn / edur breñer Mañ inne/ stijngur wt Auga Mañs / edur skier Tungu wr Hopde Mañs/ edur meider Mañ/ edur drepur Mañ / Fodur siñ edur Modur sijna / Son edur Brodur/ Dottur eda Systur Konu sialfs sijns/ edur Kona Bonda siñ/edur tijner sialfu sier/ edur vegur Mañ i Heimile sialfs/ edur tekur i burt Eigeñkonu Mañs/ edur tekur Konur med Ræne edur Herpænge/edr falsar Madur Kongs Sted ia i Norege/ Bref edur Iñsigle Kongs/edur drepur pañ Mañ er hñ hefur Kongs

Kongs Innsigle fyre sier/ edur hefr ongvar Saker vid / edur i Herberge Kongs edur i Kongsgarde/ edur i Kongsskipe / edur i Naudstu hus/ edur tekur Madur Konu nauduga / edur heffner Obotamans/ edur heimfer Giolld fyre. Enn ef einhver er sa er i slijk Obotamaal fellur (sem Gud late ongvann henda) og þo ad hn hafe fyregiort Fe z Lijfe vid Kong / og æ einhver þeirra Born epter i Omegd / þa skulu Kongs Umbodsmenn ætla Barne hveriu fullann Forlagseyre af þvi Fe er hinn Utlage atte/ æ medann Fe vinst þar til ad Born eru Matvinnungar fyre Alldurssaker epter Logum / þo ad Fe sie ei meira enn þeim vinst til Forlagseyris.

XII. Þeir Vijg Vinna flitiest ei af Landenu.

Magnus med Guds Myskun Noregs Kongur/ etc. Vier vitum ad þier vited / ad saker Ólijdne þeirrar og

Þegnſkylldu ſiñ vier hyggium oſſ hafa eiga aþ ydur ſem aþ ødrum vorum Þegnum / þa vilium vier og ꝑullkomlega biodum/ ad eingeñ Madur take Syſſlur til nockurs Langframa/ Naþnbætur eda añad Starþ / þar ſem Kongdomenum heyrer til ad ſkipa / nema ſa er þeſſ vill beidaſt/ kome ſialꝑur til vor/ ad vier ſkipum þa hverium epter þvi ſem oſſ ſyneſt hver verdur vera. Fyrebiodum vier ꝑullkomlega / ad þeir Menn ſem ſaklauſa Meñ drepa edur øñur ſkiemdar Vijg viña/ ꝑæreſt aþ Landenu / nema vor ſierleg Bod eda Breþ kome þar til. So leggium vier og Landrada Søk a þa alla ſem Ohlydnis Samhellde edur Samhleype giøra til þeſſ ad ſtyrkia Illgiørdarmeñ mote Krónuñar Riettę og Landſins Løgum/ og þa ſem draga þa undañ Lagareþſingum ſem þeir eru verder ſaker ſiña Aþbrota. So vilium vier ad Nirdſtiore vor læte ſækia oſſ til Handa Syſſlugiolld ꝛ Sakareyre ſem falla kann aþ þeim

Sÿslum sem lausar verda a Landenu/ medañ þeir er þeirra Sÿslna vilia beid- ast/ eru i Ferd til vor og aptur til Lands- sins. Vilium vier þessa vora Skip- an obrygdelega hallda lata / þar til er oss og voru Rade verdur skynsamlega tiked/ ad ÿñur Skipan meige a gioraft. Vilium vier ad Hirdstiore vor hier rictte Sÿslumeñ / þa sem ostyrer eru og uñ Løgbrañ þvuñga vora Þegna / og ef þeir vilia bæta sig epter hañs Rade og Hirdareñar / þa sapnest þeirra Aþbrot til vor under godra Mañа Iñsiglum / til þeirra Giorda sem vier vilium þar a giora / og hafe mist þañ Godvilia sem þeir aþ oss hafa / til þess er vor Bref og Bod þar uñ koma aptur til Landsins. Þetta Bref var giort i Sona Kaupange a Odinsdag næsta epter Nichulaus Messu / a jv. og xx. Aare Rÿkis vors. Sira Arne Canse- ler vor Iñsiglade oss sialfum hiaverend- um / Helge Ivarson ritade.

XIII. Vm Kaup a Vøru.

SO er skipad og stadfest / ad Kongur z hñs Vmbodsmadur ai þyrst Kaup a ollu Varninge edur Þarfindum/ hvert sem þall hafa Jnlendsker eda Vtlendsker. Þa skal honum fyrst selia þyrer slijkt Verd sem adrer villdu kaupa/og um allt þ er hñ þykest Kaups vid þurfa og þall er / þa skal hñs Vmbodsmonnum fyrst selia/ þeim sem hñ giører til. Item/ sa sem Manne giører Fiarskada til halfrar Merkur med Opund og Neipt / bæte sa Fullriette epter Domer giørde / og Fiarskadañ sem vj. skynsamer Meñ meta/ ef Vitne eru til/ edur synie Siettareide/ ef ei eru Vitne til/ eñ Opundarbot þyre miña Fiarskada epter Atvikum / eda synie Lyritareide. Datum etc.

Gamle Sattmale a millum Noregs Kongs og Jslendinga.

J Nafne Fødur og Sonar og Anda Heilags / Var jatad og sampyckt ap øllum Almugan-um a Islande med Loofatake / ad vær biodū Virduglegum Herra Ha-kone Konge hinū Koronada/ vora Þio-nustu under þa Grein Lagaña er sam-þyckt er medal Kongdomsins og Þegn-aña / þeirra er Landed byggia. Er sw fyrsta Grein ad vier viliū giallda Kon-ge Skatt z Þingfararkaup/ slijkañ sim Løgbok vottar og alla Þegnskylldu / so framt sem halldeñ eru vid oss þaug Heit sem i mot Skattenum var jatad. J Fyrstu ad Vtañstefnur viliumm vær aungvar hafa utañ þeir / sem dæmder verda af vorum Moñum a Islande a Alþings burt af Landenu. Item/ Is-lendsker sieu Løgmeñ og so Sijslumeñ a Lande voru/ af þeirra Ætt sim ad For-nu hafa Godordeñ uppgiefed. Item/ ad vj. Hafskip gange a hveriu Aare til Landsins forfallalaust. Arfar skulu uppgiefast i Norege fyre Islendskum

Mœkum hverſu leinge ſem ſtaded haꝛ
ꝥa / þegar rietter Arꝥar koma til edur
þeirra Vmbodsmeñ / Landaurar ſkulu
þm̃ z uppgieꝥaſt. Item/ ſlijkañ Riett
ſkulu haꝥa Iſlendſker Meñ i Norege
ſem þeir haꝥa beſtañ haꝥt. Item/ ad
Kongur læte oſſ nœ Iſlendſkum Logꝛ
um og Fride epter þvi ſem vor Logbok
vottar z hñ hefur boded i ſijnum Breꝥꝛ
um / ſem Gud gieꝥe honum Aꝥl til.
Jarl vilium vier og haꝥa yꝥer oſſ medꝛ
añ hñ helldur Trwnad vid ydur/ medañ
þier og ydrer Arꝥar hallda vid oſſ þeſſa
Sœttargiord. Erum vær lauſer ef
roꝥeñ verdur af ydvare Hende ad beſtra
Mañа Yꝥerſyn.

XV. Vm Vopnaburd a Alþinge.

Hetta var ſamteked i Logriettu
a Alþinge og dœmt aꝥ Logꝛ
riettumoñũ a sdru Are epter
Fraꝥall Virduglegs Herra/
Herra

Herra HAkonar Noregs Kongs hiñs Koronada / ad eingeñ skule bera uppbundeñ Knijf pañ ad Stockur eda Niolle være ad Skapte / eñ eþ boreñ er / svare iij. Aura Sekt og Knijfureñ upptækur / og ad Alþingismaña Domroþe / sekur jv. Morkum. Item / þeir Felauser Meñ sem Oskil giora / sem kaupa ad Moñum Gotz Maña eda Gripe / take aptur hver vid sijnu / þott ei hafe sier aptur skilt / so framt þeir þær Vitne til ad þeir ættu þad er þeirselldu. Item / Þær Konur er ofæmdar eru aþ lausum Moñum skulu ei giefa Peninga til Frelsis þeim er ofæmdu / sier til Ofæmdar og sijnum Aurþum.

XVI. Um Viñufolk.

I GUds Naþne / Amen. Var þessu jatad og sambyckt aþ Hirdstioranũ Vigþwse Ivarsyne / Logmoñum og Logriettu Moñũ og af ollũ Almwga a Islande

bæde

bæde utañ Vebanda og iñañ i Løgriet-
tu a almeñelegu Auxarar Þinge. J
fyrstu aller þeir Meñ Karlar og Kon-
ur sem sig rada i Vist hia tveimur
eda þremur eda fleirum/ sie riett fang-
ader af Sÿslumañe edur Bændum/ ef
ei er Kongs Vmbodsmadur nær/ under
þvilijka Refsing sem Domur dæmer/
eñ vera sijdañ epter þar i Vist sem hñ
var fyrst radeñ. So og skulu þad nu
vera full og oll Laga Rad vid Verk-
meñ og Þionustumeñ/ Konur sem Kar-
la hiedañ i fra/sẽ þeir veita Vidgøn-
gu sialfer eda hafa veitt fyre Vottum
og verde þad vitnisfast / edur hitt ef
þeir hafa Fe edur Peninga wt i Hond
sier teked fyrefram ad þiona til / edur
vered i Vist þeirre þriar Nætur i samt.
Sku'u z aller Vinumeñ komner til siñ-
ar Vistar Kroßmeßu a Vored forfalla-
laust/ þeir sem þau Rad hafa giort/
so og hver i þann Tijma sem þeir ha-
fa lofad og asætter vordner i sijnum
Skil-

Skilmæla ella sieu þeir sokter ad oſekiu hvar ſem þeir eru. So og þeir Viñumeñ ed ei viña edur vilia viña mz Bændum/ þyrebiodum vier Bændum ad Nyſa þa og heima/ lia edur leyfa Fenade þeirra Nagabeit. Item/ Fiſkemeñ þeir ſm ei gieta loked ſijnar Skreidar Skulder/ viñe þyre Skulldeñe til þeſſ ad lokeñ er / og ſo hver hiña ſem miña viña eñ þeir hafa ædur Peninga uppbored/ eda a ſig ſkilt og loþad ad viña. Eñ hver ſem rijfur fyreſkriþada Articulos edur brijtur i mote þeſſare Nirdſtiorans og Logmañaña og Logriettumaña og Almugans Samþyckt hier a greindu almeñelegu Auxaræt Þinge / þa ſekeſt ſa jv. Mørkum vid Kong/ ſo ſem hañ tiwþe Logmañs Vrſkurd.

Kong CHriſtians Bref og Riettarbot um Skilgietning Preſta Barna.

Vier

Vier Christian med GVds Nad / Danmerkur / Noregs / Vinda og Gotta Kongur / Hertuge i Slesvijk / Holsten / Stormareñ og Dytmerskeñ / Greife i Oldenborg og Delmenhorst. Giorum øllum Mønum vitañlegt / ad vier af vorre sierlegre Gunst og Nad høfum leyft og lofad / og nu med þessu voru opnu Brefe leyfum og lofum / ad aller þeir Prestar sem gipter eru edur giptast kunna upp fra þessum Deige / yfer allt vort Land Island. Þa skulu þeirra Børn og Afspreinge / Arfa taka epter Fødur og Modur / eins so sem epter ønnur Veralldleg skilfeingeñ Hion / um allt vort Land Island. Þar fyre fyrebiodum vier øllum / hverier helst þeir eru edur vera kunna / sierdeilis vorum Fovitum / Embættismønnum og øllum ødrum / uñ allt fyrr nefnt Island / ad giora nockra Hindran edur

edur Forfæng ædurneþndum Eigeñ• giptum Kieñemöñum edur þeirra skil• gietnum Börnum/ um̃ þeirra Erfder/ epter þvi sem hier fyrrskriþad stendur / so framt sem þeir vilia eige mæta Rei• de og Oblijdu af oss. Giefed a voru Slote Kaupmaña Hoþn/ a Sancti Galli Confessoris Dag/ þa lid• ed var fra GVds Burd. M D L j. Aar.

geworden [illegible]
von
Christian

Almeñelegt Registur yþer þessa Logbok epter A B C.

Aa. Ab. Ac. Aþ. Ah. Ak.

A.

B.

da

C.

D.

Eggver

F.

kur

Felags-

 ſelld

siña

G.

sie

þess

Nus.

Jarn.

K.

L.

Lage/

Løgs

N.

Okofaa

O.

Omark-

R.

Skip

 nen

V.

la.

Vørd.

U.

Þ.

Ø.

⁂ ⁂ ⁂

Nockrar Greiner Þær er Þessare Bok ber ei saman vid adrar / er under Þrickinguna / bæde fyrrum / og nu sierdeilis / med stærstu Kostgiæfne/ hafa vid hana samañlesnar vered / z mikiu Naudsynlegu vtbært / þar til vysa þetta Merkeñ i Kriinum Bokarenñar *. Kiemur i Stad Handaña / sem ädur i næstu Edition stoodu a Spatiunum. Eñ Cyphru-Tales merker þad/sm i þessare sydare/ auk hiñs ädur vtdañfarens er reviderad.

Pag. 23.

Pag. 23. a Leidum (þar leggia adrar vid) Iſaū þriggia Vikna.
26 Vlagāū (adrar ſeigia) þar Vt-lagaū.
27. 28 ſteþna (þar leggia ſumar til þſſa Grein) Ei ſkal Logþelga Daga ſækia/nie Þing ſteþna/ z aungvaū til Dauda dæma / nie til Lijkams Vananar/nema til Fridar z Sætt-argiørdar.
63 Þeir ſem hlaupa burt med Eigeū-konur Maña/eru Obotameū (ſum-ar Bækur leggia til) edur Frænd-konur.
66 x. Merkur (adrar ſeigia þar vid) Eū hver er honum veiter Lid til/ ſekur Mørk vid Kong/etc.
77 geingur i gegn (adrar ſeigia) er i gegn.
98 Atvikum (adrar ſeigia) Logum og Atvikum (ſumar) loglegū Atvik-um (nockrar) med Logum epter At-vikum.
117 þare Vtlægur (adrar ſeigia) z þa-re Vtlægur.

122 Þriðj

122 Þridiung (adrar leggia þar til) edur Þeßar Arþar.
135 Eñ hvervetna/etc. (þa Grein ha- fa ei sumar Bækur)
153 Bordslum (nockrum þiker oþauk- ed) og Avoxtum.
155 x. Vetra (adrar hafa) v. Vetra.
175 slijkar Ohæþur/etc. (þar haþa su- mar) slijkar Voeniur og Vhæþur/ (adrar seigia) metge ei i Veniu dragast (nockrar) ei oþmiog i Ven iu dragast.
178 (þar vantar i sumū Bokum þesse Ord) og so þo adrer giore ei Kaup eþ Erþinge lofar.
182 xv. Vetra (þar haþa sumar) xvj. Vetra (adrar) Omaga (nockrar) Omaga yngre eñ xvj. Vetra.
188 K'ædeñ/etc. (þesse Ord haþa þær prickiu einar)
203 Nerads (adrar seigia) Fiordungs ibid. þyrsta Aar (adrar seigia) Vor (nockrar lesa so) ad hañ skal bio- da honum þann Mæla þyrstum.
220 vid þañ/ etc. (sumar seigia) hañ

(adrar

(adrar) vid þañ ſm̃ Nwſed a med Riettu.

227 aller ſeñ (adrar ſeigia) ei aller ſeñ.

243 Landamerke (ſumar ſeigia) Eingemarke (adrar leggia til) edur Eingemarke.

294 Groñum ſiſnum (þar leggia adrar til) vj.

295 hæte (nockrar ſeigia) Tvijgillde.

317 eñ v. (þar leggia nockrar til) med einu Siodarfalle.

320 vatdveita (nockrar leggia til) og ſelia.

322 þañ Dag (adrar ſeigia) tvijveigis.

339 Sakadur Þiodþur (þar hafa ſumar Bækur Strik a mille þeirra Orda)

352 er hañ vill (adrar leggia til) iñañ Herads.

ibid. ſeiger (þar leggia og adrar til) iñañ Herads.

356 vj. Merkur (adrar ſeigia) v. Merkur.

361 Bwe (þar til leggia ſumar Bækur

ur þetta) Eingeñ skal med Dilk-
um pleira ganga lata/ eda hapa/
eñ eina tiundu hveria Aa. Enn
ef pleira hepur Dilkfe sekist Eyre
vid Kong fyre A hveria a xij. Man
udum/nema þeir eige miña Fe enn
v. Hundrud Tiundarvirdt/ þeim
er riett þo ad pleira sie. Riett er
ad Gimbrar gange med Dilkum/
so margar sem Eygande vill.

370 Veds fins (adrar seigia Vedsins) (nockrar hapa) er epterlagde og Ved atte.

373 Frialsum Mañ(sumar leggia til) og Fulltida.

382 Aar ofærar (adrar seigia) Aar z Ofærur. Item leggia sumar Bæk ur þesse Ord til/ Og so aptur.

389 ij. Siodarpoll (adrar seigia) iij. Siodarpoll.

391 meire (adrar seigia) halpu meire.

415 Mat (sumar leggia vid) til Eyres.

416 xiij. (nockrar seigia) vj. Merkur.

420 Fe

420 Fe ſkinu (þar leggia ſumar til) edur Fe fyre ſitt.
423 þeſſa (adrar ſeigia) ſveria edr þeſſa ibid: Sektar (adrar ſeigia) fullrar Sektar.
441 fyre Gude (Þa Grein ſem epter-filger leſa ſumer ſo) eñ þeir ſveria epter ſiñe Tiggiu (adrar) ad ſiñe Samvitſku (nockrar ſo) eñ þad er hañ ſoor og ſo þeir ſem þa ſveria/ ad ſiñe Tiggiu.
442 iiij. Marka Mal (þar hafa ſumar ſo) um̃ oll iiij. Marka Mal og iij. Marka Mal (nockrar leggia til) og ij. etc.
Jbid. ij. Meñ (þar hafa ſumar) ſinn Mañ a hveria Nend.

Pag.	Lin.		
4	13	Jñſetieſt.	Vm̃ Nyrkd
5	15	iñſ.	Sydañ
6	4	iñſ.	Vm̃bods
ead.	19		Nefur/ fyre/ Er

ead.

Pag.	Lin.	
ead.	23	Eingra / ꝑ / Aungra
7	3	Epter / ꝑ / Med
ead.	7	Med / ꝑ / Epter
ead.	21	Vmdæmum / ꝑ / Dæmum
8	12	iñſ. Vor
10	8	Vænſter / ꝑ / Vænaſter
ead.	18	Jdem
11	6	iñſ. Padann
14	1	Sekur / ꝑ / Sekeſt
ead.	3	iñſ. Po
ead.	4	iñſ. Sem honum pykia æ vera.
ead.	7	Niwum / ꝑ / Nioonum
17	12	iñſ. Kuñugur / og
19	ead.	iñſ. Og kome alldrei i Land aptur
ead.	13	iñſ. Añañ
21	9	iñſ. Hvert Siñ
22	7	Yslde / ꝑ / Ysde
23	20	Skin / ꝑ / Skil
24	1	iñſ. Alla
25	11	Gange / ꝑ / Vere
26	4	iñſ. Vpp
32	14	Pa / ꝑ / Padañ

ead.

Pag. Lin.

ead. 15. inſ. Upp

ead. 16 inſ. Þeſſarar Veralldar

ead. 17 Verdleikum /þ/ Verdugleikum

33 4 Lÿkhamur /þ/ Lÿkame

ead. 8 inſ. Med Yferboot

34 16 inſ. Og þad ſiær aller

ead. 22 Skipad /þ/ Gieped

ead. ead. inſ. Þar ſem þeir bera ſo mikla Ahiggiu fyrer Lands Folkenu/og Abyrgd fyre Gude.

35 1 Þeſſa /þ/ Þeirra

37 4 Kongsſon /þ/ Þion Hañs

ead. 8 Vors/ hafa ei ſumar Bækur

ead. 9 inſ. Noregs Kongs

41 14 inſ. Til hiñs H. Olafs Kongs.

44 24 inſ. Finaſt & fleire Dæme til þeſſ / ad Erfingiar hafa helldur afdreiged eñ vidurauked Skipan þeirra/er ættu og þeingu opteléga mz hollre Þionuſtu/ og Lÿfs Hæſka / edur miklu Erfide og Mañraunum.

Pag.	Lin.	
49	22	iñſ. Og adrer hañs riettet Epterkomendur haþa nu samþyckt
50	20	Sumar Bækur hafa / A Sydasta Þetre Kongs Æfe
82	12	Skeinest /ꝥ/ Skiemest
83	2	iñſ. Med Sieklareide
84	4	iñſ. Fullriette
85	2	Dome /ꝥ/ vj. Maña Dome
ead.	18	Leata briota/ ꝥ/ Briota
87	24	Sem adtelur /ꝥ/ Til ad taka hañ sem adtelur
88	12	Vilia veria þa /ꝥ/ Ei vilia veria þa
93	11	iñſ. Til Noregs
ead.	19	Fund /ꝥ/ Balld
94	19	iñſ. Ollum
98	8	Þegn /ꝥ/ Þegngyllde
99	23	Sumar haþa ecke/ Vm Þad Mal
ead.	24	Sumar haþa ecke / Og Fleck et
100	3	Sumar hafa ecke / Edur a Skilnadc stood
305	21	Sumar haþa ecke/ Edur hañs Vmbodsmadur

Pag.	Lin.	
104	16	Sumar seigia/ Vid/ß/ A
105	3	Sumar haßa ecke/Sialßum
106	3	Sumar seigia/ Naße leiged
109	13	Sumar hafa/ Riettarordum
116	18	iñs. Mey ędur
118	6	Peningum /sumar seigia/ Erßingium
119	3	iñs. Er Neima voru/ Eß þa værc Erßdeñe skipt
122	22	iñs. Nvert sem hañ vill
124	19	Sumar haßa / Vnder Bonda Siñ
129	18	Sona /ß/ Barna
131	11	Sumar seigia/ Æ medañ Arßur viñst
134	9 11	Sumar seigia/ Samßæddur
135	12	Sumar seigia/Samßæddum
ead.	22	Sumar seigia/ Samfæddur
ead.	23	Sumar seigia/Samßæddre
139	8	Sumar seigia/ Samßædder
139	19	Sumar seigia/Brædrum
ead.	21	Sumar seigia/ Þar næst tekur Jaßnskilldur / aß Sammæddum Systkinum komner / Sumar/ aß Sammæddum Systrum

Pag.	Lin.	
		rum/ Sumar/ af Sammæddum Brædrum og Systkinum.
140	19	Sumar seigia/ Samfædd
ead.	20	Sumar seigia/ Aller Frillu borner
143	7	Arf/ þ/ Riett
ead.	23	Þær ellistu Bækur hafa ecke/ Ef hañ er Fulltyda og Løgrædande
145	21	iñs. Er Skulder eigu ad hinum Dauda
148	18	iñs: Leina edur
149	7	Sum' hafa ecke Lausagoss
151	5	A Kost/ þ/ er riett
ead.	15	Sumar hafa ecke/ Edur þeir þño/ef þau ættu Fe epter
160	3	ins: Ad Løgum
ead.	6	iñs: Og Vitne
167	20	Hañs/ þ/ þeirra
179	5	Forlags-Eyrer edur (hafa ecke sumar Bækur)
180	5	vantar / J Hreppa
181	7	iñs. Og stidie
183	21	Hrepps/adrer seigia Þyngs
192	1	iñs: Og þo med skynsamra Mañа Rаds

194

Pag.	Lin.	
194	21	Sumar haþa ecke/ eþ Þr vilia
195	8	iñſ. Skynſamra
196	3	Sumar ſeigia/ Nroſs zvekt vid Kyr tvær/edur ellдre/T vær vett vid eina Kw / edur yngra
198	3	Sumar haþa ecke/Ef aung vum Skadar
217	9	Sumar leggia til/ Einskins
229	2	Fleſtar tilleggia/Vm̃ Suntared
231	5	Fleire ſeigia/ Edur þar ſem Jørden liggur
237	20	Sumar hafa/ Vøgum
239	21	Sumar haþa/Ei ſkipta
ead.	22	Fleire hafa/Þo/ꝥ/So
246	1	Eingiavoxt/ꝥ/Vidarvoxt
248	2	Voxt /ſumar ſeigia/ Agrooda
250	20	Sumar haþa / Æ ſydaſt
258	2	Ambod/ſumar haþa/Andvirke
ead.	18	iñſ. Þo ad leingra ſie fra
261	4	Bœa /ſumar haþa/Boola
274	19	Sumar haþa/Stocku er ſtyt-te/ ſumar Stockul
275	12	Sumar hafa ei þetta / Seinſa

Pag.	Lin.	
		sa er / sem Fenad heƀur dreped / edur sært
279	5	Sumar hafa / Nwshaga
280	12	Sumar hafa/ Edur Rek- strar Götu
284	5	Sumar haƀa ei/Sekann
286	2	Sumar hafa / Mænudags
291	3	Sumar hafa/ Edur giefner
301	3	Sumar haƀa/Fenad/ sumar Gelldfe
311	16	Flestar haƀa/Fleire Votta
324	3	Sumar haƀa/ Skorenn
328	9	inns. Þo ad ƀleire sieu ad Flut- ningu
337	14	inns. Epter Lagadome
339	8	Sumar hafa/ xvj. Vetra
340	9	Sumar hafa / Fe
347	12	Fædstar haƀa/ vij. Lamb- skotur vid Aw
ead.	18	Sumar haƀa / iij. Vetur
354	17	Sumar hafa/ Ad Kiæra
355	8	Sumr hafa/Og skiptast vid
359	23	Sumar hafa/Þad er hinn kiærer æ
364	18	Nockrar haƀa/ Enn hun heƀ- ur

ur

Pag.	Lin.	
		ur Høþud aþskored edur Hwd aþ- þleiged/ og þylgér Vindur.
370	15	Flestar hafa/ Took/ edur teipte
371	1	Nockrár hafa/ Rieft
ead.	9	Nockrar haþa/ Ad Skulld
375	8	Sumar haþa / Er heiter Hand-Pundare
377	21	Sumar haþa / Kost
337	2	Sumar haþa/ Aberst/ sum- ar/ Aþberst
ead.	6	Idem.
392	17	Flestar hafa/vj. Aura
398	21	Sumar haþa / Og þære Jaþngodañ Bæt Aptur
409	18	Sumar hafa/ Skilia
410	12	Sumar haþa/Smæ/Edur
411	13	Fædstar hafa/Ninum Meira
416	5	Sumar hafa / Neitum
428	8	Sumar seigia/ iij. Marka
434	22	Idem.
435	16	Idem.
436	7	Sumar haþa/ Þarf/þ/Vill

NB. Pag. 138 Lin. 17 Sumar seigia/ Skilgieteñ/ og komeñ/ sumar / Skilgietner og komner.

Lectori

Kuñugt giøre eg eñ ſem fyrre Leſara ⁊ Heyrara þeſſarar Nÿiuſtu Editionis vorrar gømlu Landslagabokar / ad eg eñ nu viſſra Ordſaka vegna/ hefe hana þrickia læted. Er ſu hin fyrſta/allmargra vorra Landsmanna/laungſamleg Boon/ ſ hana ædr villdu giarnañ þꜳ/ ⁊ feingu ecke i þ ſiñ/ mz þvi eg ei ſo mørg Exemplaria kuñe upp ad leggia/ bæde vegna Pappirs Eklu./ þar mz lijka var eg i Efa uñ/ hvert ſo ſnogglega/ mz þm̃ Taxta er eg þa uppa ſette/ wtganga munde. Eñ þar eg formerke/ ad þra Vmbeydne i fyrſtu/ ſie eñ nu hin ſama/ ⁊ beſtu Meñ/ aſamt fleiri ødrũ godũ Møñum/ hafa mig vidſkila giort/ vid þ er eg ædr þrickia liet/ ſo nær ølldungis uppeſkiert er/ þm̃ þar mz þiena er þſſ oſkad hafa/ ſamt ødrũ er vona i þra Footſpor ganga mune. Hætte eg eñ þa til i HErrans Nafne/ þſſa ſijduſtu Edition wtganga lꜳta/ þar wti nu ſ fyrre ælijtande adra Ordſokena / ſ er

Þſſe/Dæme allra Tijma/Aara z Alda
lioſlega Vitne bera/ hverſu epterlæteñ
Skrif z Jone fyrre Maña/ hafa um̃
ſijder ſo giorſamlega forſijnſt/ ad valla
optſinis þridie Lidr/ hefr vitad ſig nock-
ud þar vid ad ſtidia / hvad liooſt er af
Lærdra Maña ſijfeldre Vm̃kvartan/ er
þær tijndu og topudu Lucubrationes z
Rit fyrre Maña/allvijda hærma. Nu
þoktunſt eg ſkinia ad Epterkomendr vo-
rer mundu um̃ ſijder allvijted vita af ad
ſeigia/ vid hvada Lag vier z vorer Fedr
lifad hefdū/ hvad þo er hiñ þijſelegaſte
Froodleikr. Og ſo eg vindicerade þeſſa
Bok af þvilijkū Interitu, liet eg mier
(epter nockra godra Maña Svaſioner)
perſvadera/þetta Verk uppbyria. Nu
mæ einhver ſpyria: Sie þſſe Tilgang-
ureñ/hvar þ er þa ei Bokeñ þrickt/ep-
ter þm̃ eldſtu z riettuſtu Membranis,ſm̃
til kuña ad þiñaſt? þ hefda eg giarnañ
giora læted/eñ mz þvi eg ſie ad Hiſtor-
iu-Skrifarar lofaſt ei ſijdr/ þr ed Hi-
ſtoriam ſui Temporis, (hvad æ fra
Dogū ſkied hefr) trwlega ritad hafa /
eñ

eñ hiner er fornar Frasøgr/epter eldstu Bokū uppskrifa. Þess vegna nægde mier nū Tilgange þ/ ad Bok þsse/sem hun var z eñ nu er/mætte þvilijk edr vidlijk/ Epterkomendunū (ſ añad Antiqvitet) til Froodleiks þ Siooner leidast. Ei vilda eg helldr ad nockr take þta Verk so leidis/ ad epter sierhveriu ſ i þssare Bok stendr/ z motstrijder þm̄ Løgū/ er nu omotmælañlega vidgangast a þssū Tijmū/japnframt/eñ sijdr framar eñ þau gilda skule/ helldr til Vpplijsingar hvatū vorra þyrre Landsmaña / sem mdr er mælt. Eñ þ eg vogade ecke i Titel þssrar fyrre Editionis þ setia/ ſ eg sie eldre Editiones sier leyft haþa / þ þsse Bok sie samañlesēñ epter þm̄ eldstu z riettustu Løgbokū/jafnvel þo eg hafe nu þleire ødlast/eñ sijdast nær prickia liet/ mz al hverra eina/ eg helld mz þm̄ eldstu z þorngrdtustu Løgbok þa er Edla Hr. Løgmadureñ Seignr. Paall Jonsson Vidalin, heþur mz stoorre Kostgiæfne/ epter eitnre eldstu Membrana skriþa lated/eñ mier nu a umlidnū Vetre til Ept-

 ertecks

ertekta lied/ z vid hveria sig ei all-lyted/
framar odrũ studi hafa þr Logbækur-
nar hafa samañlesed/ hvad þsiar nyju-
stu variantes Lectiones, auglioslega ut-
vijsa. Enn Lesaren hefr i staden Nand-
arviksens/ til Nandar þrar fyrre wt a
Spatiune/ til Eptertektar vid ad kañ-
ast Merke þau/ er i Lijnũ sialfrar Bok-
arenar i lioos leidast / og til er vijsad i
Præfatione Mismunar þss er Bækur-
nar agreiner. Enn hier er Adgiætslu
verdt: þ Merke * þijder variantes Le-
ctiones þær enu fyrre/ Enn numerus per
Cyphram, þ nu sijdast hier wti framar
enn ad: observerad vered hefr. Enn
hvad þssũ numero vidvikr/ a so ad skil-
iast/ ad hver numerus til Enda filger
sijnum Balke ad framañverdu / tñ til
L. B. B. fa hafa adfilgst 3. Balkar/
mz continuerlegũ numero, hvern epter
añan. Pad gamla Regestum syndest ei
naudsynlegt hi mz filgde/ mz þvi þ næst
fyrerfarande Almeñelega Regestum /
uppa Stafrofs vijsu / synest þad fyrra
(sm z velflest markverdug Ord õ finast
kuña

kuña i þſſare Bok) ſkilmerkelega i ſier iñebinda. J þvi er ad merkia/ ad þ" i þvi ſtendr ſeq. edr ſeqq. merker ad þ Ord edr Efne/ ſ þ vidſtendr/ ſie ad fiña a næſtu Bladſijdu edr Sijdū/ epter þa Tølu ſm̄ næſt ꝥ til vijſar. Eñ þetta (ibid.) ſeiger ad ſu-Grein þ vidſtendr/ ſie a ſømu Bladſijdu/ ꝛ þ ſ̄ næſt ꝥ framañ er. Miked koſtade Omak ꝛ Adgiætne þrar fyrre Bokareñar/ til eins ꝛ ſierhvers / ſo allt ſkilde i Skordū ſtanda (þo eg merke nockra ſijkt ad Litlu virda) eñ þr Ervid ismuner ſ̄ ꝥ þſſare hafder vered hafa/ eñ þa længſtum meira / hvad Gøfugur Valldsmadur þeſſarar Sijſlu Monſr. Benedict Magnusſon Bech (oculatissimus Corrector þſſar" Bokar) gløggvaſt kañ fortelia. Vale Lector benevole, et hæc noſtra Candide interpretare.

B. Th. S.

ERRATA.

Pag. 12. Lin. 2. les Poorness. 17. l. 2. les stña. 26. l. 16. les Hvervetna. 30. l. 10. les R. B. H. R. 34. l. 22. les Gud. 65. l. 17. les herta. 78. l. 11. les skal. 105. l. 17. les Lyrittareid. 102. l. 7. les Lagabestu. 150. l. 14. les Forlags. 180. l. 1. les ur. 224. l. 19. les vere. 262. l. 7. les smiwga. 313. l. 14. les rekur. 358. l. 9. les wrskurdar. 363. l. 20. les løglegū 405. l. 1. les lagde. 409. l. 12. les pullañ.

A Bladsijdu Tølunum.

I Mañhelge 106. les 102. ibid. 102. les 105. I Farmañal. 421. les 401.

Cyphrutølunar i Bokeñe.

Pag. 34. Lin. 16. epter AXXXARS. a ad standa (7) Pag. ead. lin. 22. fyrer er framañ GJEFED. Inset. (8) og epter sama Ord (9) Pag. 274. lin. 19. (15) les (18) Pag. 436. lin. 7. (4) les (5).

NB. Pag. 138. Vid Enda lin. (17) vantar Tøluna.

Og hvar vijdar Lesareñ fiñur nockra Stafavillu/ er hañ Vinsamlega umbedeñ ad leidrietta.

